
Dokument nr. 15:8

(2016–2017)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 1051–1200

4. mai–1. juni 2017

Innhold

Spørsmål

1051.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. Senter for Kvalitet i Legekontor (SKIL), besvart av helse- og omsorgsministeren	11
1052.	Fra stortingsrepresentant Kåre Simensen, vedr. asylsøkeren Roland Ouendeno, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	12
1053.	Fra stortingsrepresentant Else-May Botten, vedr. drømmeløftet, besvart av næringsministeren	13
1054.	Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. Helse Sør-Østs IKT-systemer, besvart av helse- og omsorgsministeren	14
1055.	Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. vold- og trusselhendelser i norske fengsler, besvart av justis- og beredskapsministeren	15
1056.	Fra stortingsrepresentant Stine Renate Håheim, vedr. underholdskrav, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	15
1057.	Fra stortingsrepresentant Stine Renate Håheim, vedr. tilgjengelighet, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	16
1058.	Fra stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen, vedr. Fritt Behandlingsvalg, besvart av helse- og omsorgsministeren	17
1059.	Fra stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen, vedr. Fritt Behandlingsvalg, besvart av helse- og omsorgsministeren	19
1060.	Fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal, vedr. vigsling av homofile, besvart av kulturministeren	20
1061.	Fra stortingsrepresentant Anna Ljunggren, vedr. Nord-norsk Fartøyvernssenter, besvart av klima- og miljøministeren	21
1062.	Fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande, vedr. 2030-agendaen for barne- og ungdomsorganisasjonene, besvart av utenriksministeren	21
1063.	Fra stortingsrepresentant Kjell-Idar Juvik, vedr. Evenes Lufthavn, besvart av samferdselsministeren	22
1064.	Fra stortingsrepresentant Torgeir Micaelsen, vedr. Helse Sør Øst, besvart av helse- og omsorgsministeren	23
1065.	Fra stortingsrepresentant Marianne Aasen, vedr. nye IKT-studieplasser, besvart av kunnskapsministeren	25
1066.	Fra stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien, vedr. utenlandske tungtransportsjåførere, besvart av justis- og beredskapsministeren	29
1067.	Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. Den Nationale Scene, besvart av kulturministeren	30
1068.	Fra stortingsrepresentant Tore Hagebakken, vedr. pensjonsskattekutt, besvart av finansministeren	31
1069.	Fra stortingsrepresentant Abid Q. Raja, vedr. bistandsmidlene som regjeringen har satt av til arbeid for tros- og livssynsfrihet og religiøse minoriteter, besvart av utenriksministeren	32
1070.	Fra stortingsrepresentant Abid Q. Raja, vedr. passfornyelse, besvart av justis- og beredskapsministeren	33
1071.	Fra stortingsrepresentant Marianne Aasen, vedr. ambulanséfaget, besvart av helse- og omsorgsministeren	34
1072.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. fødetilbud under årets sommerferieavvikling, besvart av helse- og omsorgsministeren	34
1073.	Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. Helsedirektoratets utredning av ventetidsregistrering, besvart av helse- og omsorgsministeren	37
1074.	Fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås, vedr. Sularevet, besvart av klima- og miljøministeren	38
1075.	Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. LHBTIQ-personer i Tsjetsjenia, besvart av utenriksministeren	39
1076.	Fra stortingsrepresentant Marianne Marthinsen, vedr. perspektivmeldingen, besvart av finansministeren	40

	side
1077. Fra stortingsrepresentant Marianne Marthinsen, vedr. perspektivmeldingen, besvart av finansministeren	40
1078. Fra stortingsrepresentant Truls Wickholm, vedr. endring i Gini-koeffisient, besvart av finansministeren	41
1079. Fra stortingsrepresentant Truls Wickholm, vedr. pensjonsreformen, besvart av finansministeren	42
1080. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. servicehundordningen, besvart av arbeids- og sosialministeren	43
1081. Fra stortingsrepresentant Geir Inge Lien, vedr. stillingshjemler for politiet, besvart av justis- og beredskapsministeren	44
1082. Fra stortingsrepresentant Tore Hagebakken, vedr. utviklingen i Fastlands-BNP, besvart av finansministeren	47
1083. Fra stortingsrepresentant Rigmor Andersen Eide, vedr. perspektivmeldingen, besvart av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU	47
1084. Fra stortingsrepresentant Ketil Kjenseth, vedr. digital fornying i Helse Sørøst RHF, besvart av helse- og omsorgsministeren	49
1085. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. passtjenesten på Kongsberg, besvart av justis- og beredskapsministeren	50
1086. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. Marienlyst-saken i Drammen, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	51
1087. Fra stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt, vedr. den nylig vedtatte langtidsplanen for forsvarssektoren, besvart av forsvarsministeren	52
1088. Fra stortingsrepresentant Ove Trellevik, vedr. rømt oppdrettslaks, besvart av fiskeriministeren	53
1089. Fra stortingsrepresentant Rasmus Hansson, vedr. utbygging av Frogner næringspark i Sørum, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	55
1090. Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. profitt fra barnehager, barnevern, eldreomsorg og asylmottak, besvart av finansministeren	55
1091. Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. utsettelse av Ringeriksbanen, besvart av samferdselsministeren	56
1092. Fra stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan, vedr. internasjonale giverlandsgruppen for palestinerne (AHLC), besvart av utenriksministeren	57
1093. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. akutttilbudet ved Odda sykehus, besvart av helse- og omsorgsministeren	58
1094. Fra stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum, vedr. nytt dobbeltspor på jernbanen mellom Hamar og Lillehammer, besvart av landbruks- og matministeren	59
1095. Fra stortingsrepresentant Fredric Holen Bjørdal, vedr. ungdomsgarantiane, besvart av arbeids- og sosialministeren	59
1096. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. akuttkirurgi og traumefunksjon ved Odda sjukehus, besvart av helse- og omsorgsministeren	61
1097. Fra stortingsrepresentant Rigmor Aasrud, vedr. arbeidsavklaringspenger, besvart av arbeids- og sosialministeren	62
1098. Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. behandlingstilbud til schizofrene, besvart av helse- og omsorgsministeren	63
1099. Fra stortingsrepresentant Ruth Grung, vedr. sykepenger til sykmeldte, besvart av arbeids- og sosialministeren	65
1100. Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. sammenhengen mellom tro, religiøs praksis og helse, besvart av helse- og omsorgsministeren	66
1101. Fra stortingsrepresentant Pål Farstad, vedr. forskrift om drift av akvakulturanlegg, besvart av fiskeriministeren	67
1102. Fra stortingsrepresentant Ulf Leirstein, vedr. PST og ikt-sikkerhet, besvart av justis- og beredskapsministeren	68
1103. Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. Posten distribusjonsruter, besvart av samferdselsministeren	69

	side
1104. Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. kommunenavn etter sammenslåing, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	70
1105. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. Forsvarets forum, besvart av forsvarsministeren.....	71
1106. Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. tiltakspakken mot arbeidsledigheten, besvart av finansministeren	71
1107. Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. efaktura for stat og kommune, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	73
1108. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. tvangsbruk i barnevernet, besvart av barne- og likestillingsministeren	74
1109. Fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande, vedr. nedleggelse av Røvika mottak, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	76
1110. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. stedlig ledelse ved Volda sjukehus, besvart av helse- og omsorgsministeren	77
1111. Fra stortingsrepresentant Ketil Kjenseth, vedr. yngre leger ved Oslo Universitetssykehus, besvart av helse- og omsorgsministeren	78
1112. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. nedlegging av 139 luftving, besvart av forsvarsministeren	81
1113. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. heltidssysselsatte flyktninger, besvart av arbeids- og sosialministeren	81
1114. Fra stortingsrepresentant Sverre Myrli, vedr. modulvogntog, besvart av samferdselsministeren.....	84
1115. Fra stortingsrepresentant Sverre Myrli, vedr. Forsvarets laboratorietjenester (FOLAT), besvart av forsvarsministeren	103
1116. Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. Ringeriksbanen, besvart av samferdselsministeren.....	103
1117. Fra stortingsrepresentant Anders Tyvand, vedr. kvoteordningen for utenlandsstudenter, besvart av kunnskapsministeren	104
1118. Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. jerv i Setesdalsheiene, besvart av klima- og miljøministeren.....	106
1119. Fra stortingsrepresentant Ketil Kjenseth, vedr. helsehjelp til gruppen mennesker med kjønnsinkongruens og kjønnsdysfori, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	107
1120. Fra stortingsrepresentant Sonja Mandt, vedr. Fortidsminneforeningens henvendelser til Kulturdepartementet, besvart av kulturministeren	109
1121. Fra stortingsrepresentant Anders Tyvand, vedr. skipssikkerhetsloven, besvart av næringsministeren	110
1122. Fra stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad, vedr. fagbrev innfor rammen av arbeidsmarkedstiltakene, besvart av arbeids- og sosialministeren	111
1123. Fra stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt, vedr. Høyres valgkamp, besvart av forsvarsministeren.....	113
1124. Fra stortingsrepresentant Bård Vegar Solhjell, vedr. rakettskjold, besvart av forsvarsministeren.....	113
1125. Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. desentralisert bosetting, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	114
1126. Fra stortingsrepresentant Truls Wickholm, vedr. regjeringens forslag om en skatteincentivordning for oppstartsselskaper, besvart av finansministeren	115
1127. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. Andøya som beredskapsbase, besvart av forsvarsministeren	115
1128. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. Forsvaret sine fly og helikopter, besvart av forsvarsministeren	116
1129. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. saksbehandlingstid hos Helseklage, besvart av helse- og omsorgsministeren	117
1130. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. kvaliteten på folks møte med Nav, besvart av arbeids- og sosialministeren	118

	side
1131. Fra stortingsrepresentant Geir Inge Lien, vedr. hoppforbudet i Trollveggen, besvart av justis- og beredskapsministeren	120
1132. Fra stortingsrepresentant Kirsti Bergstø, vedr. informasjon om morsmelkerstatning og flaskemating, besvart av helse- og omsorgsministeren	120
1133. Fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg, vedr. den potensielle interessekonflikten når NBIMs øverste leder eier aksjer i samme selskap som NBIM, besvart av finansministeren	122
1134. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. forvaltningsloven, besvart av arbeids- og sosialministeren	123
1135. Fra stortingsrepresentant Line Henriette Hjemdal, vedr. salg av Statskogs eiendommer, besvart av landbruks- og matministeren	124
1136. Fra stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes, vedr. fiskekvoter, besvart av fiskeriministeren	125
1137. Fra stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen, vedr. Fritt Behandlingsvalg, besvart av helse- og omsorgsministeren	125
1138. Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. bevilgningene som er øremerket lærerstillinger, besvart av kunnskapsministeren	126
1139. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. behandlingsforløp for hepatitt C, besvart av helse- og omsorgsministeren	127
1140. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. frisklivssentraler, besvart av helse- og omsorgsministeren	128
1141. Fra stortingsrepresentant Truls Wickholm, vedr. tilførselen til og uttaket fra SPU, besvart av finansministeren	129
1142. Fra stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås, vedr. verneverdig skog i Krødsherad kommune, besvart av klima- og miljøministeren	130
1143. Fra stortingsrepresentant Audun Lysbakken, vedr. samlet oversikt over antall elever som ikke har fått karakter i ett eller flere fag, besvart av kunnskapsministeren	131
1144. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. reketrålarer Remøy, besvart av utenriksministeren	131
1145. Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. ulv i Askim, besvart av klima- og miljøministeren	132
1146. Fra stortingsrepresentant Roy Steffensen, vedr. skilt som er skrevet på feil målføre, besvart av samferdselsministeren	133
1147. Fra stortingsrepresentant Sonja Mandt, vedr. tilskudd til barnehage prosjekter, besvart av kunnskapsministeren	133
1148. Fra stortingsrepresentant Trond Giske, vedr. pensjonsreformen, besvart av finansministeren	134
1149. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. tverrfaglig rusbehandling i Helse Sør-Øst, besvart av helse- og omsorgsministeren	136
1150. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. norsk deltaking i koalisjonen mot ISIL, besvart av forsvarsministeren	137
1151. Fra stortingsrepresentant Eirik Sivertsen, vedr. Oslopakke 3-samarbeidet, besvart av samferdselsministeren	138
1152. Fra stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt, vedr. kutt i antall stillinger ved Marinejegerkommandoen på Haakonsværn, besvart av forsvarsministeren	139
1153. Fra stortingsrepresentant Karianne O. Tung, vedr. Miljøpakken 3, besvart av samferdselsministeren	140
1154. Fra stortingsrepresentant Trine Skei Grande, vedr. lengeværende asylanter, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	140
1155. Fra stortingsrepresentant Freddy de Ruyter, vedr. kjeveskadde, besvart av helse- og omsorgsministeren	141
1156. Fra stortingsrepresentant Torgeir Micaelsen, vedr. bioteknologilov, besvart av helse- og omsorgsministeren	142
1157. Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. nedgang i barnehagelærerutdanning, besvart av kunnskapsministeren	142

	side
1158. Fra stortingsrepresentant Gunhild Berge Stang, vedr. skipet Saga Oseberg, besvart av næringsministeren.....	143
1159. Fra stortingsrepresentant Olivia Corso Salles, vedr. tilbakeført en tomt på Aker sykehusområde, besvart av helse- og omsorgsministeren	144
1160. Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. melding om bioteknologi, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	145
1161. Fra stortingsrepresentant Anders Tyvand, vedr. digitale hjelpemidler, besvart av kunnskapsministeren.....	145
1162. Fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås, vedr. flyttekostnader ved flytting av personell fra Andøya til Evenes, besvart av forsvarsministeren.....	146
1163. Fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås, vedr. maritime overvåkingsfly, besvart av forsvarsministeren.....	147
1164. Fra stortingsrepresentant Lisbeth Berg-Hansen, vedr. flytting av deler av Statens innkrevingsentral, besvart av finansministeren	147
1165. Fra stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal, vedr. svekking av LDOs håndhevsapparater, besvart av barne- og likestillingsministeren	148
1166. Fra stortingsrepresentant Martin Henriksen, vedr. endringer i helikopterstrukturen i forsvaret, besvart av forsvarsministeren	149
1167. Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen, vedr. NAV, besvart av arbeids- og sosialministeren	150
1168. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. IKT-skandalen i Helse Sør-Øst, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	151
1169. Fra stortingsrepresentant Kjersti Toppe, vedr. journalskandalen i Helse Sør -Øst, besvart av helse- og omsorgsministeren	152
1170. Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. ørns skade på rein, besvart av klima- og miljøministeren	153
1171. Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. gårdsbruket Nygården ved Ørland flystasjon, besvart av forsvarsministeren.....	154
1172. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. Domstoladministrasjonen, besvart av justis- og beredskapsministeren.....	155
1173. Fra stortingsrepresentant Helga Pedersen, vedr. vurdering av pris opp mot andre kriterier vedr. asylmottak, besvart av innvandrings- og integreringsministeren.....	156
1174. Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, besvart av kulturministeren	157
1175. Fra stortingsrepresentant Marit Arnstad, vedr. Flomsikring, besvart av olje- og energiministeren.....	158
1176. Fra stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete, vedr. kostnader ved flytting av 334- og 339-skvadronene, besvart av forsvarsministeren.....	158
1177. Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. HPV-vaksinasjon, besvart av helse- og omsorgsministeren	159
1178. Fra stortingsrepresentant Karianne O. Tung, vedr. prosjekter i Miljøpakke 3, besvart av samferdselsministeren.....	161
1179. Fra stortingsrepresentant Line Kysnes Vennesland, vedr. tilskuddsordningen drifts- og prosjekttilskudd til tiltak mot vold og overgrep, besvart av barne- og likestillingsministeren.....	161
1180. Fra stortingsrepresentant Line Kysnes Vennesland, vedr. whipplesoperasjon, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	162
1181. Fra stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad, vedr. kvinner over 50 år på norske asylmottak, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	163
1182. Fra stortingsrepresentant Kjell-Idar Juvik, vedr. årsavgift for motorkjøretøy, besvart av finansministeren	163
1183. Fra stortingsrepresentant Anna Ljunggren, vedr. fartøyvernssenter, besvart av finansministeren	165

	side
1184. Fra stortingsrepresentant Kåre Simensen, vedr. akutttilbudet ved Odda sykehus, besvart av helse- og omsorgsministeren	166
1185. Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. nullmoms på e-bøker, besvart av finansministeren	167
1186. Fra stortingsrepresentant Karin Andersen, vedr. tre som byggkonstruksjon, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	168
1187. Fra stortingsrepresentant Rigmor Aasrud, vedr. avklarings- oppfølgingstiltakene i NAV, besvart av arbeids- og sosialministeren.....	169
1188. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. gruppehald av mink, besvart av landbruks- og matministeren	170
1189. Fra stortingsrepresentant Sonja Mandt, vedr. barneveraktører og dobbeltrolle, besvart av barne- og likestillingsministeren	171
1190. Fra stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien, vedr. fellingstillatelse av ulv, besvart av klima- og miljøministeren	172
1191. Fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen, vedr. Marienlyst-saken i Drammen, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren	173
1192. Fra stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol, vedr. fødsler utenfor sykehus, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	174
1193. Fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås, vedr. etablering av fremskytt kampflybase og base for maritime overvåkingsfly, besvart av forsvarsministeren	175
1194. Fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås, vedr. nytt banesystem (rullebane/ taksebane) på Evenes, besvart av forsvarsministeren	175
1195. Fra stortingsrepresentant Jenny Klinge, vedr. nødrullebane på Evenes, besvart av forsvarsministeren.....	176
1196. Fra stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn, vedr. dobbelt statsborgarskap, besvart av innvandrings- og integreringsministeren	176
1197. Fra stortingsrepresentant Arild Grande, vedr. fradragsrett for mva., besvart av kulturministeren	177
1198. Fra stortingsrepresentant Heidi Greni, vedr. grenseendring mellom Ski og Ås, besvart av kommunal- og moderniseringsministeren.....	178
1199. Fra stortingsrepresentant Freddy de Ruiten, vedr. tematikken Hospice, besvart av helse- og omsorgsministeren.....	178
1200. Fra stortingsrepresentant Snorre Serigstad Valen, vedr. fordelingseffekt skatt, besvart av finansministeren	179

**Oversikt over spørsmålsstillere og
besvarte spørsmål (1051 - 1200) for sesjonen 2016-2017.**

Partibetegnelse:

*A Det norske Arbeiderparti
FrP Fremskrittspartiet
H Høyre
KrF Kristelig Folkeparti*

*Sp Senterpartiet
SV Sosialistisk Venstreparti
V Venstre
MDG Miljøpartiet De Grønne*

Andersen, Karin (SV)	1080, 1129, 1130, 1149, 1186
Arnstad, Marit (Sp)	1075, 1118, 1145, 1170, 1175
Berg-Hansen, Lisbeth (A)	1164
Bergstø, Kirsti (SV)	1132
Bjørdal, Fredric Holen (A)	1095
Bollestad, Olaug V. (KrF)	1100, 1181
Botten, Else-May (A)	1053
de Ruiten, Freddy (A)	1155, 1199
Eide, Rigmor Andersen (KrF)	1083
Farstad, Pål (V)	1101
Fylkesnes, Torgeir Knag (SV)	1093, 1136
Giske, Trond (A)	1148
Grande, Arild (A)	1157, 1174, 1185, 1197
Grande, Trine Skei (V)	1062, 1109, 1154
Greni, Heidi (Sp)	1103, 1104, 1125, 1171, 1198
Grung, Ruth (A)	1051, 1067, 1098, 1099
Grøvan, Hans Fredrik (KrF)	1092
Hagebakken, Tore (A)	1068, 1082
Hansson, Rasmus (MDG)	1054, 1089
Henriksen, Kari (A)	1055, 1167
Henriksen, Martin (A)	1166
Hjemdal, Line Henriette (KrF)	1135
Holmås, Heikki Eidsvoll (SV)	1074, 1142
Huitfeldt, Anniken (A)	1087, 1123, 1152
Håheim, Stine Renate (A)	1056, 1057
Juvik, Kjell-Idar (A)	1063, 1182
Kjenseth, Ketil (V)	1084, 1111, 1119
Kjerkol, Ingvild (A)	1160, 1177, 1192
Klinge, Jenny (Sp)	1195
Knutsen, Tove Karoline (A)	1058, 1059, 1137
Leirstein, Ulf (FrP)	1102
Liadal, Hege Haukeland (A)	1060, 1165
Lien, Geir Inge (Sp)	1081, 1131
Ljunggren, Anna (A)	1061, 1183
Lundteigen, Per Olaf (Sp)	1085, 1086, 1113, 1134, 1172, 1191
Lysbakken, Audun (SV)	1090, 1091, 1116, 1138, 1143
Mandt, Sonja (A)	1120, 1147, 1189
Marthinsen, Marianne (A)	1076, 1077
Micaelsen, Torgeir (A)	1064, 1156
Myrli, Sverre (A)	1114, 1115
Navarsete, Liv Signe (Sp)	1105, 1112, 1127, 1128, 1144, 1150, 1176

Nordås, Janne Sjelmo (Sp)	1162, 1163, 1193, 1194
Pedersen, Helga (A)	1173
Raja, Abid Q. (V)	1069, 1070
Ropstad, Kjell Ingolf (KrF)	1108, 1122
Rotevatn, Sveinung (V)	1188, 1196
Salles, Olivia Corso (SV)	1159
Simensen, Kåre (A)	1052, 1184
Sivertsen, Eirik (A)	1151
Solberg, Torstein Tvedt (A)	1106, 1107, 1133
Solhjell, Bård Vegar (SV)	1124
Stang, Gunhild Berge (V)	1158
Steffensen, Roy (FrP)	1146
Toppe, Kjersti (Sp)	1072, 1073, 1096, 1110, 1139, 1140, 1168,
Trellevik, Ove (H)	1088
Tung, Karianne O. (A)	1153, 1178
Tyvand, Anders (KrF)	1117, 1121, 1161
Valen, Snorre Serigstad (SV)	1200
Vedum, Trygve Slagsvold (Sp)	1094
Vennesland, Line Kysnes (A)	1179, 1180
Wickholm, Truls (A)	1078, 1079, 1126, 1141
Wøien, Anne Tingelstad (Sp)	1066, 1190
Aasen, Marianne (A)	1065, 1071
Aasrud, Rigmor (A)	1097, 1187

Dokument nr. 15:8

(2016–2017)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

SPØRSMÅL NR. 1051

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 16. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Senter for Kvalitet i Legekantor (SKIL) er etablert og eies av Legeforeningen. Formålet er å utvikle verktøy for praktisk kvalitetsarbeid for legekantor for å tilby bedre tjenester og ivareta pasientsikkerheten. 300 leger har gjennomført legemiddelgjennomgang, 600 har tatt kurs i riktig antibiotika bruk, og nye kurs blir gode pasientforløp og riktig diagnostikk. Legeforeningen har hele tiden ønsket departementet som medeier.

Vil ministeren invitere SKIL til dialog for å sikre videre drift og samarbeid?»

BEGRUNNELSE:

SKIL AS finansieres i dag av Legeforeningens Fond for Kvalitet- og Pasientsikkerhet. Fondet gir normalt kun tilskudd til prosjekt i 3 år og unntaksvis 4 år. SKIL er inne i sitt 4. år. Helt fra etableringen har Legeforeningen ønsket tett kontakt med sentrale myndigheter og Helse- og Omsorgsdepartementet ble invitert som deleier for å styrke allmennlegetjenesten med god kvalitet og sikre finansiell styrke for å tilby varige gode tjenester til alle de norske legekantor. De ønsker øremerkede midler over statsbudsjettet på samme måte som finansiering av Norsk kvalitetsforbedring av laboratorieundersøkelser (Noklus).

Det har vært en geografisk utfordring å organisere kvalitetsarbeid i norsk allmennpraksis med stor andel private fastleger. SKIL har utviklet en modell med E-læringskurs, IT-verktøy (Medrav) for å trekke ut rapporter fra egen praksis, kollegagrupper og aktiviteten

gir meritterende poeng til allmennlegers etter- og videreutdanning.

83 av 84 deltakere som har fullført Legemiddelgjennomgang kurset mener at det har medført positiv endring av egen praksis, bedre kvalitet og bedre oversikt over egen legemiddelbehandling. Stavanger, Oslo og Klepp har inngått avtale med SKIL for å tilby kurset til alle sine leger, og flere kommuner har vist sin interesse.

SKIL ønsker også samarbeid med myndighetene om utvelgelse av hvilke indikatorer legetjenesten bør måles på, både av hensyn til samfunnsmessige hensyn og for den enkeltes praksis.

SKIL gir bedre oversikt over kvaliteten på legekantor, kommune og stat. Validiteten på dataene blir bedre når legekantorene bruker egne data i kvalitetsarbeidet. Temaene som er prioritert vil også føre til bedre samhandling, mer sømløse helsetjenester for pasientene og mindre uønsket variasjon. Evaluering viser at de med størst forbedringspotensial forbedrer seg mest.

Svar:

Jeg og mitt embetsverk har stadig dialog med Legeforeningen. Senter for Kvalitet i Legekantor (SKIL) har vært tema i denne dialogen. Jeg er derfor godt kjent med det arbeidet de utfører. Kvalitet og pasientsikkerhet er viktig for å skape pasientens helsetjeneste. For å lykkes i kvalitetsarbeidet er det viktig med lokal forankring av forbedringsarbeidet. SKIL sin tilnærming til kvalitetsarbeidet egner seg derfor godt. Tilbakemeldingene fra kursdeltakerne, som spørsmålsstilleren refererer til, bekrefter dette.

Kravet til kvalitet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten er i utgangspunktet et systemansvar som påligger kommunen. I begrunnelsen for spørsmålet fra stortingsrepresentant Grung kommer det frem at flere kommuner har inngått egne samarbeidsavtaler med SKIL, og at mange leger har gjennomført kurs i regi av SKIL. SKIL er ett av flere miljøer som arbeider for å heve kvaliteten i den kommunale helse- og omsorgstjenesten ved å spre kunnskap om kvalitetsforbedringsarbeid. Det er positivt at kommuner og fastleger benytter seg av tilgjengelige virkemidler for å forbedre kvaliteten i tjenestetilbudet.

Et avgjørende element i kvalitetsarbeidet er å ha informasjon om innholdet i tjenestetilbudet, for så å kunne måle kvaliteten utfra denne informasjonen og deretter vurdere og iverksette tiltak for forbedring. Det pågår flere store arbeider i helseforvaltningen som vil bidra til å tilgjengeliggjøre nødvendig informasjon. På samme måte som Norsk pasientregister brukes systematisk til kvalitetsarbeid i spesialisthelsetjenesten, vil

et kommunalt pasient- og brukerregister og arbeidet med å etablere "En innbygger en journal" være viktige byggesteiner for å tilrettelegge for systematisk kvalitetsarbeid i kommunen og ved fastlegekontorene. For å være klar til å ta i bruk de mulighetene disse viktige tiltakene vil gi, har Helsedirektoratet i 2017 fått flere oppdrag i tildelingsbrevet knyttet til kvalitetsarbeid. Blant annet har direktoratet fått i oppdrag å utrede hvilke nasjonale kvalitetsindikatorer som bør utarbeides, hvordan brukererfaringer best kan innhentes, og hvem som skal få tilgang til hvilke styringsdata, dvs. hvilke data som bør være tilgjengelig bare for fastleger for lokalt og praksisnært forbedringsarbeid, hvilke data kommunene trenger og hvilke data som bør offentliggjøres nasjonalt.

Der er følgelig igangsatt flere tiltak og prosesser som legger og vil legge til rette for lokalt kvalitetsforbedringsarbeid. I det videre arbeidet vil dialogen med Legeforeningen bli videreført.

SPØRSMÅL NR. 1052

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Kåre Simensen

Besvart 9. mai 2017 av fungerende innvandrings- og integreringsminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Mitt spørsmål må ta utgangspunkt i en helt konkret sak. Det ber jeg om forståelse for. Personen det gjelder er asylsøkeren Roland Ouendeno. I begrunnelsen redegjør jeg for grunnlaget til mitt spørsmål.

Kan statsråden gi noe svar på hva som kan ha hendt Ouendeno etter uttransporteringen, hvis statsråden ikke kan det, hvordan kan han i så gå god for at utsendelsen av Ouendeno og andre asylsøkere som har fått avslag på oppholdstillatelse i Norge og som sendes til Guinea er forsvarlig?»

BEGRUNNELSE:

13. desember 2016 var asylsøkeren Roland Ouendenos sak presentert i en artikkel i Dagbladet, som eksempel på personer som gjør alt norske myndigheter krever for å tilpasse seg norske forhold, lære norsk språk og komme inn i det norske arbeidsmarkedet, men som likevel ikke får bli, og trues med utkastelse.

I mars 17 ble Ouendeno så hentet i sitt hjem i Alta og plassert på transittmottak på Trandum. Han ble da

likevel ikke sendt ut, og vendte tilbake til Alta, der lokalbefolkningen påny slo ring om han.

Tirsdag 25. april 17 ble han Ouendeno sendt tilbake til hjemlandet Guinea etter påny å ha blitt hentet i Alta dagen før.

Etter ankomsten i Guinea har ingen siden hørt fra ham, på tross av at en rekke personer har prøvd å oppnå kontakt med han. Hans skjebne etter ankomst framstår som høyst uvisst. Det bekymrer svært mange mennesker som står Roland svært nær.

Svar:

Som kjent følger det av utlendingsloven at verken jeg eller Justis- og beredskapsdepartementet kan påvirke behandlingen av enkeltsaker med mindre sakene gjelder hensynet til grunnleggende nasjonale interesser eller utenrikspolitiske hensyn. Jeg kan derfor ikke uttale meg om denne konkrete saken, men må uttale meg generelt.

Det er UDI og UNE som skal vurdere om en asylsøker har beskyttelsesbehov på bakgrunn av konkrete og individuelle vurderinger av søkerens situasjon sam-

menholdt med oppdatert landinformasjon om landet søkeren har flyktet fra. Dersom det ikke er grunnlag for å gi beskyttelse (asyl) eller opphold på annet grunnlag, har alle asylsøkere plikt til å reise tilbake til hjemlandet. Gjør han/hun ikke det, kan politiet uttransportere vedkommende med tvang.

Norske myndigheter foretar ikke monitorering av tidligere asylsøkere etter at de har returnert til sitt hjemland. Forsvarligheten av alle sider av en retur skal vurderes i forbindelse med avgjørelsen av asylsaken i

Norge. Våre internasjonale forpliktelser pålegger oss ikke å ha noen etterfølgende kontroll med reintegreringsfasen etter retur. EUs returdirektiv pålegger Norge å ha et system for effektiv kontroll av tvangsreturer, men dette gjelder bare selve uttransportfasen og ikke hvordan det går med den returnerte etter ankomst til hjemlandet. Jeg har full tillit til at både UDI og UNE gjør gode vurderinger av om retur vil være forsvarlig når de behandler asylsaken eller senere omgjøringsanmodninger over tidligere avslag.

SPØRSMÅL NR. 1053

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Else-May Botten

Besvart 11. mai 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«I hvilken grad påvirker mulighetsområdene fra Innovasjon Norges «Drømmeløft» organisasjonens prioriteringer og tildelinger av lån og tilskudd, og har statsråden aktivt godkjent eller på andre måter tatt stilling til disse mulighetsområdene som grunnlag for Innovasjon Norges prioriteringer?»

BEGRUNNELSE:

Innovasjon Norge la i mai 2016 frem «Drømmeløftet 2016 - Innspill til en ny retning for Norge». I dette ble det anbefalt at Norge skulle satse på seks såkalte mulighetsområder «• Havrommet • Ren energi • Bioøkonomi • Helse og velferd • Smarte samfunn • Kreativ næring og reiseliv».

Dette budskapet har siden blitt gjentatt fra Innovasjon Norges leder ved mange anledninger, men det har i liten grad vært reflektert i næringsministerens uttalelser.

Regjeringen satser på generelle virkemidler og ikke næringsspesifikke virkemidler. Dette står i en kontrast til Innovasjon Norges anbefalinger. Heller ikke i den nylige fremlagte industrimeldingen la regjeringen frem noen prioriteringer om hvilke næringer Norge bør satse på.

Det fremstår derfor som uklart hvilke politiske prioriteringer som ligger til grunn for viktige deler av næringspolitikken, og hvor de er forankret.

Svar:

Eierne, oppdragsgiverne og Innovasjon Norge har i samråd utarbeidet et mål og resultatstyringssystem for Innovasjon Norge. Dette systemet redegjøres det for ovenfor Stortinget i de årlige budsjettproposisjoner. Selskapets hovedmål er: Innovasjon Norge skal utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling, og utløse regionenes næringsmessige muligheter. Det er også utviklet tre delmål: 1) flere gode gründere 2) flere vekstkraftige bedrifter 3) flere innovative næringsmiljøer. Det er målene og ikke de såkalte mulighetsområdene, som ligger til grunn for prioriteringer og tildelinger av lån og tilskudd.

Jeg legger til grunn målene til Innovasjon Norge og andre føringer for bevilgningene i min oppfølging av oppdrag til selskapet. Dette gjelder også føringene for prioritering av lån og tilskudd. Våre føringer er i stor grad knyttet til oppfølging av Regjeringens fremlagte meldinger og strategier. Selskapet har gjort visse justeringer av indikatorene i mål og resultatstyringssystemet for 2016. Disse justeringene er gjort i samråd med eierne og oppdragsgiverne. Mulighetsområdene har ikke vært en del av de vurderingene. Målene for selskapet vil ligge til grunn for resultatrapporteringen fra selskapet til oppdragsgiverne og i rapporteringen fra departementene til Stortinget, sammen med støtten-de analyser og evalueringer.

SPØRSMÅL NR. 1054**Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson****Besvart 9. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«13.9.17 svarte helseministeren meg om utflagging av Helse Sør-Østs IKT-systemer. Han svarte ”at avtalen ivaretar alle krav til informasjonssikkerhet og personvern i lov og forskrift” og ”Personell som drifter infrastruktur skal ikke ha tilgang til personsensitiv informasjon”. NRK melder at utenlandske IKT-ansatte har fått tilgang til sensitive data om Helse Sør-Østs pasienter.

Hva vil ministeren gjøre med denne uholdbare situasjonen?»

Svar:

Personell som drifter infrastrukturen i Helse Sør-Øst skal ikke ha tilgang til personsensitive data. Helse Sør-Øst RHF har informert meg om at man i forbindelse med en overføring av drift av IKT-infrastrukturen fra Sykehuspartner til Hewlett Packard Enterprise (HPE) vil etablere et informasjonssikkerhetsregime som ivaretar dette absolutte hensynet.

For å belyse saken på en god måte, er det viktig å skille mellom dagens situasjon og situasjonen etter at HPE har overtatt driftsansvaret. Svarene jeg har gitt til Stortinget har knyttet seg til sistnevnte, mens de tilgangene det har vært fokus på de siste dagene er knyttet til dagens situasjon hvor virksomhetsoverføring er under planlegging.

Jeg vil først utdype hvordan systemet ifølge informasjon fra Helse Sør-Øst RHF vil være etter at driftsansvaret er overført fra Sykehuspartner til HPE.

Avtalen med HPE stiller krav om at alle datasentre skal stå i Norge, inkludert all lagring av helse- og personopplysninger. Det er gjennom krav om risiko- og sårbarhetsanalyser stilt spesifikke krav til informasjonssikkerhet før drift kan utføres fra lokalisasjon utenfor Norge. Gitt at disse kravene oppfylles, kan driftsoppgaver utføres fra utlandet. Primært vil dette si fra land i EU/EØS-området. Drift fra utlandet skal således godkjennes av det enkelte helseforetak i Helse Sør-Øst, og av Helse Sør-Øst RHF, som databehandlingsansvarlige.

Helse Sør-Øst RHF har opplyst om at alt personell som virksomhetsoverføres til HPE vil få en endret og mer begrenset tilgang enn i dag. Det vil ikke bli gitt domenerettigheter til ansatte i HPE. Alle tilganger vil bli tildelt etter tjenstlig behov og vurdert opp mot risiko- og sårbarhetsanalyser. Dersom personell urettmessig skaffer seg tilgang utover dette, så vil dette være brudd på informasjonssikkerhetsinstruksen og avtaleregimet.

Dersom det også innebærer å skaffe seg tilgang til pasientopplysninger, vil det i tillegg kunne være et straffbart forhold etter både nasjonalt og europeisk lovverk.

Før driften av IKT-infrastruktur overføres til HPE, vil dagens sikkerhetsregime og kontrollmekanismer videreføres og videreutvikles. Ytterligere tiltak vil måtte på plass før evt. drift fra utlandet, og foreløpige risiko- og sårbarhetsanalyser har vist at det i så fall må gjennomføres tiltak som kryptering av filområder med personsensitiv informasjon.

Helse Sør-Øst RHF mener at man med de tiltakene som er beskrevet ovenfor har flere ”lag” av tiltak som vil hindre at personell fra HPE får tilgang til personsensitive data.

Det har oppstått en situasjon knyttet til forberedelse av virksomhetsoverføringen fra Sykehuspartner til HPE, hvor det er skapt en usikkerhet både om hvilke tilganger som er gitt og hvorvidt HPE-ansatte gjennom dette har fått innsyn i personsensitive data. Jeg har bedt Helse Sør-Øst RHF om en redegjørelse om saken, der jeg forventer at dette er blant de tema som vil bli belyst. Jeg viser videre til svar på spørsmål nr. 1064 til skriftlig besvarelse til stortingsrepresentant Torgeir Michaelsen.

SPØRSMÅL NR. 1055**Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen****Besvart 12. mai 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Vold- og trusselhendelser i norske fengsler har økt dramatisk.

Hvor mange vold- og trusselhendelser er anmeldt, hvor mange saker har ført til domfellelse og hvor mange er henlagt?»

Svar:

Jeg er i likhet med representanten opptatt av utviklingen i antall vold- og trusselhendelser i kriminalomsorgen, og at etaten og departementet har oversikt over utviklingen. Jeg viser i den forbindelse til tidligere svar til representanten, bl.a. 2. november 2016.

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har ikke statistikk over hvor mange vold- og trusselhendelser som er anmeldt, domfelt eller henlagt. KDI har i rundskriv av mars i år bedt fengslene og friomsorgskontorene om å rapportere på dette slik at KDI og departementet i framtiden kan fremskaffe slik informasjon.

Riksadvokaten fører statistikk for vold og trusler mot offentlige tjenestemenn, men den omfatter vold og trusler mot flere enn fengselsansatte, herunder bl.a. polititjenestemenn.

Riksadvokaten opplyser at vold og trusler mot ansatte i kriminalomsorgen er et prioritert område og at politiet skal godta anmeldelser fra arbeidsgiver på vegne av ansatte i kriminalomsorgen jf. Riksadvokatens rundskriv 2017/1 om mål og prioriteringer for straffesaksbehandlingen i 2017.

SPØRSMÅL NR. 1056**Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Stine Renate Håheim****Besvart 9. mai 2017 av fungerende innvandrings- og integreringsminister Per Sandberg****Spørsmål:**

«Hvorfor mener statsråden det er nødvendig med tre ulike frister i saker om familieinnvandring, og hvorfor mener statsråden det er nødvendig med personlig oppmøte etter at sakene er registrert på nett?»

praktisk mulig å søke familiegjennforening innenfor de nye fristene». Men det er grunn til å frykte at forslaget i høringen derimot vil komplisere et regelverk som for noen allerede er praktisk umulig å etterkomme i dag. UDI påpeker også i sitt høringssvar at de nye fristene vil bety mer byråkrati og økte utgifter.

BEGRUNNELSE:

Regjeringen sendte i januar i år ut på høring forslag til endringer i utlendingsforskriften om underhold ved søknader om familieinnvandring. Forslaget kommer som en oppfølging av Stortingets vedtak om mulige endringer i reglene for å få unntak fra underholdskravet. Regjeringen foreslår i høringsnotatet å innføre en frist på tre måneder for registrering på nett og en frist på seks måneder for betaling av saksbehandlingsgebyret. Samtidig blir fristen på ett år for personlig oppmøte for søkeren opprettholdt.

Det er presisert i anmodningsvedtaket at Stortinget ønsker «nettbaserte løsninger som sikrer at det er

Svar:

Det følger av dagens regelverk at det gjøres unntak fra underholdskravet i saker om familiegjennforening med en referanseperson som har oppholdstillatelse som flyktning, dersom søknaden er fremmet innen ett år etter at referansepersonen fikk oppholdstillatelse, jf. utlendingsforskriften § 10-8 fjerde og femte ledd. Ettårsfristen regnes fra vedtaket om beskyttelse ble truffet og avbrytes når søkeren møter opp på utenriksstasjonen og leverer alle dokumenter som skal følge søknaden.

Under behandlingen av Prop. 90 L (2015–2016) Endringer i utlendingsloven mv. (innstramminger II) ba stortingsflertallet i anmodningsvedtak nr. 859

(2015–2016) regjeringen om å komme tilbake med endrede tidsfrister for å søke familiegjening.

Forslag til endringer i utlendingsforskriften ble sendt på høring 18. januar 2017. Justis- og beredskapsdepartementet har i Prop. 125 L (2016–2017) Endringer i utlendingsloven (hjemmel til å gi generelle instruksjoner om tvangsmidler m.m.), fremmet 28. april d.å., meldt tilbake til Stortinget hvordan regjeringen vil følge opp ovennevnte anmodningsvedtak. Etter en samlet vurdering tar departementet sikte på å innføre en frist på seks måneder for å søke familiegjening med flyktning for at det gjøres unntak fra underholdskravet. Seks månedersfristen avbrytes når søknad om familiegjening registreres på nett og gebyret betales. Dagens ettårsfrist for å møte opp personlig og levere søknaden med vedlegg fysisk ved norsk utenriksstasjon, videreføres. Det legges følgelig opp til to ulike frister. Årsaken til dette er at en frist på seks måneder

for å møte opp personlig ved norsk utenriksstasjon anses for knapp.

Personlig fremmøte ved søknad om oppholdstillatelse i Norge er nødvendig for å sikre tilstrekkelig dokumentasjon og notoritet knyttet til søkerens identitet og øvrige opplysninger i saken. Det følger av utlendingsforskriften § 10-2 at når søkeren oppholder seg utenfor riket, skal søknaden fremmes gjennom norsk utenriksstasjon i det landet søkeren er borger av, eller gjennom norsk utenriksstasjon i det landet der søkeren har hatt oppholdstillatelse de siste seks månedene. Det følger av samme bestemmelse at søkeren må dokumentere sin identitet ved pass eller annet legitimasjonsdokument utstedt av offentlig myndighet, og søkeren skal pålegges å dokumentere andre opplysninger som er gitt når dette anses nødvendig. Det skal gjøres påtegning om hvordan søkerens identitet er bekreftet.

SPØRSMÅL NR. 1057

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Stine Renate Håheim

Besvart 10. mai 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Hvilket faglig grunnlag har statsråden for å hevde at et snurektangel gir samme snumuligheter for rullestolbrukere som dagens krav til snusirkel?»

BEGRUNNELSE:

I Stortingets spørretime 22. mars uttalte statsråden at:

«vi har hatt på høring noen forslag til hvordan krav til tilgjengelighet i boliger kan oppfylles. For eksempel foreslår vi at man kan velge enten dagens snusirkel eller et rektangel som gir samme snumuligheter. Rektangelet gir ikke redusert snuareal.»

På Handikapnytt.no 2. mai i år står det at:

«når Sanner hevder at et slikt rektangel er tilstrekkelig for å snu innendørs, viser han til en studie som ble gjennomført ved Norsk forskningslaboratorium for universell utforming ved NTNU i Gjøvik».

I denne studien har man blant annet sett på hvor stor plass rullestolbrukere trenger for å snu i en korri-

dor, men man har ikke sett på hvilke krav som bør settes til snuareal på ett bad. Til tross for dette er forslaget til TEK17 å erstatte dagens snusirkel med et snurektangel. Forskningen ved NTNU i Gjøvik ble ledet av førsteamanuensis dr. ing. Jonny Nersveen som i samme artikkel på Handikapnytt.no uttaler at:

«jeg er redd for at rapporten vår skal bli misbrukt på den måten. I en korridor kan man tenke slik, men man kan ikke tenke slik om kjøkken, bad og soverom».

Svar:

Det er viktig med god kvalitet på boligene som bygges, og det er behov for flere tilgjengelige boliger. Det legger vi til rette for.

De tekniske forskriftene har overtid blitt svært omfattende og detaljerte. Formålet med forenklingen er å ivareta hensynet til kvalitet og tilgjengelighet, samtidig som vi kutter byggekostnader, byråkrati og unødvendig tidsbruk.

TEK17 har vært på høring. Vi går nå grundig gjennom alle høringsinnspillene.

For tilgjengelige boenheter har vi foreslått at man kan velge mellom snusirkel som i dag, eller et rektangel som gir samme snumuligheter. Det gir mer fleksibilitet i utformingen av snuareal, men uten at vi lempet på kravet til størrelsen på snuarealet.

En hovedkonklusjon fra fullskalaforsøk ved NTNU Gjøvik, er at en sirkel ikke gir en riktig gjengivelse av plassen man trenger for å snu en rullestol. I praksis vil en rullestolbruker så godt som alltid snu innenfor et rektangel.

Forsøkene er godt dokumentert gjennom filmopptak. Disse viser hvordan brukerne manøvrerer en rullestol i praksis. Ingen snur her på en sirkel. Dette ifølge intervjuet med førsteamanuensis dr. ing. Jonny Ner-

sveen i samme artikkel som representanten Håheim refererer til.

At snuarealkravet kan oppfylles på ulike måter, gir økt fleksibilitet ved prosjektering av boliger. Snusirkel og rektangel vil her være to likestilte måter å løse snuareal for rullestol på.

Det er med andre ord ikke snakk om å erstatte dagens snusirkel med et snurektangel, men snarere å gi flere måter å oppfylle kravet på. Jeg har stor tillit til at de som prosjekterer og bygger boliger vil vurdere hvilken måte som best egner seg til å oppfylle kravet om snuareal for rullestol, i forhold til planløsning, type rom og areal.

SPØRSMÅL NR. 1058

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen

Besvart 15. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvordan ser den demografiske fordelingen for de som har benyttet seg fritt behandlingsvalg per 03.05.17 ut?»

BEGRUNNELSE:

Tall fra Stortingets utredningsseksjon viser at en stor andel av pasientene som benytter seg av ordningen Fritt behandlingsvalg som ble innført 1.11.15, holder til på det sentrale østlandsområdet. 960 av 1714 pasienter som hadde benyttet seg av ordningen per 31.12.2016, var fra Oslo, Akershus eller Østfold. At det er den enkeltes helseutfordring, ikke geografisk tilhørighet, ressurser eller annen sosioøkonomisk bakgrunn, som styrer hvilket helsetilbud man får, er en viktig verdi i Norge. Arbeiderpartiet mener alle helsetilbud må ha dette som rettesnor når tilbudene utvikles og iverksettes.

Vi ber om en tabellarisk fremstilling av tallene for den delen av fritt behandlingsvalg som ikke omfatter private og ideelle institusjoner som har avtale med helseforetakene.

Svar:

Jeg har forelagt spørsmålet for Helsedirektoratet. Direktoratet opplyser at innrapporterte data fra de private aktørene i godkjenningsordningen fritt behandlingsvalg gir informasjon om pasientenes bosted, kjønn og alder. Tallene framkommer av tabellene nedenfor.

Jeg vil for øvrig vise til mitt svar på spørsmål 1059 for vurderinger knyttet til fritt behandlingsvalg og geografisk og demografisk fordeling.

Tabell 1. Antall pasienter per fylke fordelt på tjenesteområde. Tall fra november 2015 til mai 2017.

Fylke	Antall pasienter		
	Somatikk	Psykisk helsevern	TSB
Østfold	400	12	3
Akershus	450	23	3
Oslo	791	40	9
Hedmark	6	9	0
Oppland	13	13	0
Buskerud	80	38	1
Vestfold	775	19	7
Telemark	14	28	6
Aust-Agder	1	5	1
Vest-Agder	5	9	1
Rogaland	71	10	76
Hordaland	31	9	96
Sogn og Fjordane	1	9	7
Møre og Romsdal	3	5	3
Sør-Trøndelag	5	8	1
Nord-Trøndelag	1	5	1
Nordland	8	9	6
Troms	5	3	12
Finnmark	11	4	1
Sum	2671	258	234

Tabell 2. Antall pasienter per aldersgruppe fordelt på tjenesteområder. Tall fra november 2015 til mai 2017.

Alder	Antall pasienter		
	Somatikk	Psykisk helsevern	TSB
0-9 år	1	0	0
10-19 år	58	1	0
20-29 år	266	49	46
30-39 år	303	67	79
40-49 år	425	74	53
50-59 år	528	46	40
60-69 år	577	10	14
70-79 år	422	0	2
80-89 år	87	0	0
90-99 år	4	0	0
100 år og over	0	0	0

Tabell 3. Antall pasienter fordelt på kjønn og tjenesteområder. Tall fra november 2015 til mai 2017.

Kjønn	Antall pasienter		
	Somatikk	Psyk helsevern voksne	TSB
Kvinne	1496	198	60
Mann	1178	61	174

SPØRSMÅL NR. 1059

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen

Besvart 9. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvilke kontrollmekanismer er iverksatt for å sikre at Fritt Behandlingsvalg ikke bidrar til todeling av helsevesenet og som sikrer at pasientene får likeverdige tilbud, uavhengig av demografi og geografi?»

BEGRUNNELSE:

Tall fra Stortingets utredningsseksjon viser at en stor andel av pasientene som benytter seg av ordningen Fritt behandlingsvalg som ble innført 1.11.15, holder til på det sentrale østlandsområdet. 960 av 1714 pasienter som hadde benyttet seg av ordningen per 31.12.2016, var fra Oslo, Akershus eller Østfold.

At det er den enkeltes helseutfordring, ikke geografisk tilhørighet, ressurser eller annen sosioøkonomisk bakgrunn, som styrer hvilket helsetilbud man får, er en viktig verdi i Norge. Arbeiderpartiet mener alle helsetilbud må ha dette som rettesnor når tilbudene utvikles og iverksettes.

Svar:

Fritt behandlingsvalg er en bred reform som skal redusere ventetidene, øke valgfriheten og stimulere de offentlige sykehusene til å bli mer effektive. Den største

effekten av ordningen vil komme ved at de offentlige sykehusene får mulighet til å behandle flere pasienter og øke bruken av anbud. Dette kommer alle pasienter til gode.

Fritt behandlingsvalgpasienter skal rettighetsvurderes i offentlige sykehus eller hos private med myndighet til å tildele pasient- og brukerrettigheter. De samme prinsippene og veilederne for prioritering som gjelder i spesialisthelsetjenesten for øvrig, gjelder for de private leverandørene i fritt behandlingsvalg. Når tjenester vurderes for innfasing i fritt behandlingsvalg, er det et viktig kriterium at det ikke er risiko for kompetanseflytting fra offentlig til privat virksomhet som kan gi vesentlig risiko for svekkelse av den offentlige spesialisthelsetjenestens evne til å oppfylle sine oppgaver – herunder pasientbehandling, utdanning, forskning og pasientopplæring ved sykehusene. Tjenester fases gradvis inn i ordningen, og vi følger nøye med på utviklingen. Fritt behandlingsvalg skal stimulere den offentlige helsetjenesten til å bli mer effektiv, og er ikke ment å undergrave de offentlige sykehusene.

Selv om private generelt trolig vil etablere seg der folk bor tettest og der det er enklest å rekruttere helsepersonell, er fritt behandlingsvalg-leverandører tilgjengelige for alle pasienter i hele landet. Som for fritt sykehusvalg vil det variere hvor langt en pasient som bruker fritt behandlingsvalg, må reise for å kunne benytte et slikt tilbud.

Uavhengig av fritt behandlingsvalg er det uansett slik at ikke alle kan ha samme reiseavstand til ethvert helsetilbud. Også i den offentlige helsetjenesten gjør behovet for spesialisering og rasjonell bruk av ressur-

ser at ulike tjenester er lokalisert til forskjellige offentlige sykehus i en region. Pasienten blir henvist til det sykehuset innenfor helseregionen som kan gi den nødvendige behandlingen.

SPØRSMÅL NR. 1060

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal

Besvart 10. mai 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Hva mener kulturministeren om at Nærbø kirke ikke vil gi tillatelse til at homofile får gifte seg i deres kirke?»

BEGRUNNELSE:

Det er omtalt i Jærbladet og Stavanger Aftenblad at menigheten i Nærbø Kirke i Rogaland ikke vil vigsele homofile i sin kirke.

Svar:

Som kjent traff Kirkemøtet i 2017, etter en omfattende utrednings- og høringsprosess, vedtak om ny vigsel- og forbønsliturgi (KM sak 06/17). Dette var en oppfølging av Kirkemøtets vedtak i 2016 om at det i tillegg til dagens liturgier for ekteskapsinngåelse og forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom kvinne og mann, skulle "utarbeides tilsvarende liturgier som inkluderer likekjønnede par og som kan brukes overfor alle par" (KM sak 17/16).

Liturgiene ble ved Kirkemøtets vedtak innført som ordinære liturgiske ordninger og gjort "gjeldende i hele Den norske kirke slik at alle medlemmer kan inngå ekteskap i sin lokale kirke fra 1. februar 2017" (KM sak 17/16 pkt. 5).

Kirkemøtet fastholdt samtidig at "prester har frihet til å velge om de vil foreta vigsel av likekjønnede par eller forbønn for borgerlig inngått ekteskap mellom likekjønnede. Andre kirkelig ansatte bør også ha en tilsvarende mulighet til ikke å medvirke ved den kirkelige handlingen" (KM sak 17/16 pkt. 6).

Etter kirkeloven § 11 avgjør menighetsmøtet "saker om innføring av gudstjenstlige bøker i kirken og andre saker som etter bestemmelse av Kirkemøtet overlates til menighetsmøtets avgjørelse". Menighetsmøtets

myndighet etter denne bestemmelsen er begrenset til å gjelde valg mellom ulike alternative liturgiske ordninger når Kirkemøtet har overlatt dette til menighetsmøtets avgjørelse. Bestemmelsen gir ikke menighetsmøtet adgang til å nekte innført liturgiske ordninger som Kirkemøtet har besluttet at skal gjøres gjeldende i hele Den norske kirke.

Spørsmålet om rekkevidden av menighetsmøtets myndighet på liturgiområdet kom opp i den såkalte "Liturgidommen" i Høyesterett (Rt. 1987 s. 473 flg.), der Høyesterett blant annet uttalte at "menighetsmøtet ikke med hjemmel i kirkeordningsloven § 32 b kan nekte å innføre en ny, godkjent liturgi i strid med hva Kongen har bestemt". Den nevnte bestemmelsen i kirkeordningsloven fra 1953 ble senere videreført i kirke-loven § 11.

Høyesteretts avgjørelse i 1987 må sees på bakgrunn av at Kongens kirkelige anordningsmyndighet etter den tidligere Grunnloven § 16 da var et fortsatt gjeldende prerogativ. Grunnlovsendingene i 2012 innebar at dette prerogativet ble opphevet. Den nye Grunnloven § 16 fastsetter blant annet at "(n)ærmere bestemmelser om Kirkens ordning fastsettes ved Lov". Departementet legger til grunn at menighetsmøtets myndighet etter kirkeloven § 11 er ikke blitt utvidet i forhold til den forståelsen av den daværende bestemmelsen i kirkeordningsloven § 32 b som Høyesterett la til grunn i 1987.

Jeg viser for øvrig til departementets merknad til kirkeloven § 2 i Prop. 55 L (2015–2016) side 52, der det heter: "Videre følger det av bestemmelsen i § 2 første ledd at gudstjenester og kirkelige handlinger i alle landets menigheter skal gjennomføres i lojalitet mot evangelisk-luthersk lære og i samsvar med liturgi-ene og ordningene, herunder kirkelige bøker, som fastsettes av Kirkemøtet i kraft av rollen som kirkens øverste representative organ."

Jeg mener på denne bakgrunnen at Nærbø sokneråd verken bør eller kan hindre at homofile gis anledning til å gifte seg i sin kirke.

SPØRSMÅL NR. 1061

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Anna Ljunggren
Besvart 12. mai 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«Er Riksantikvarens begrunnelse for redusert tildeling til Nord-norsk Fartøyvernssenter i tråd med den vedtatte ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift?»

BEGRUNNELSE:

Riksantikvaren har i sin tildeling redusert en statlig bevilget grunnfinansiering (St.prop 1 S, kap. 1429, post 75) til 1 av 3 nasjonale fartøyvernssenter, og begrunnet dette med at tilskuddsmottaker er inn under ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Dette medfører at Nordnorsk Fartøyvernssenter ikke oppnår noen effekt av virkemidlet differensiert arbeidsgiveravgift.

Tidligere praksis har vært lik fordeling mellom de tre fartøyvernssentrene. Riksantikvaren viser i sitt svarbrev på klagen fra Nord-norsk Fartøyvernssenter at Prop. 1 S (2016-2017) ikke gir føringer omkring dette. Riksantikvaren mener derfor at de kan gjøre prioriteringen av de ulike sentrenes behov. Sentrene har riktignok ulike behov, uten at dette har ført til ulik fordeling tidligere. Sentrene har selv disponert de tildelte midlene etter eget behov og de offentlige føringene.

Svar:

Fartøyvernssentrene får oppdrag knyttet til fellestjenestene fra Riksantikvaren.

Midlene skal ikke bidra til driften av fartøyvernssentrene.

Riksantikvarens oppgave er å sikre størst mulig måloppnåelse innenfor tilskuddsposten. I 2017 dekker post 75 kun i overkant av 70 % av sentrenes totale søknadssum.

Tildelingen av midler fra post 75 er ikke ment å være en ren budsjettpost for fartøyvernssentrene, men et tilskudd til utføring av fellestjenestene. Sentrene er ulike av

struktur, organisering og størrelse, og har ulike behov. Riksantikvaren må derfor foreta en avveining av hvordan tilskuddsmidlene skal fordeles for å oppfylle resultatmålene på best mulig måte. Riksantikvaren har i 2017 prioritert å gi om lag 30 % av posten til investeringer, blant annet nødhavn og antikvarisk handverk. Tilskudd til lønn er beregnet etter modell av Forskningsrådets tilskuddsordning Skattefunn ut fra antall timer avsatt til arbeid med fellestjenesteoppgaver, multiplisert med timelønn inkludert arbeidsgiveravgift. Siden tilskuddet er gitt til dekning av reelle kostnader, vil satsen bli noe lavere for Nordnorsk fartøyvernssenter og Båtmuseum enn for sentrene som har høyere sats for arbeidsgiveravgift.

Som det fremgår av redegjørelsen ovenfor har ikke det faktum at Nordnorsk Fartøyvernssenter kommer inn under ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift stått sentralt i Riksantikvarens begrunnelse for tildeling av midler til Nordnorsk fartøyvernssenter.

Riksantikvarens vedtak om tildeling av midler er påklaget til Klima- og miljødepartementet av Nordnorsk Fartøyvernssenter og Båtmuseum. Forhold knyttet til ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift er ikke en del av grunnlaget for klagen. Klagen er til behandling i departementet og jeg ønsker derfor ikke å kommentere saken ytterligere.

SPØRSMÅL NR. 1062

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Trine Skei Grande
Besvart 15. mai 2017 av utenriksminister Børge Brende

Spørsmål:

«I Innst. 7 S 2016-2017 ber stortinget regjeringen om å vurdere om det bør settes av et årlig beløp for inter-

nasjonalt samarbeid om 2030-agendaen for barne- og ungdomsorganisasjonene. Det har så vidt meg bekjent ikke blitt vurdert enda.

Har statsråden vurdert dette?»

BEGRUNNELSE:

I 2014 var en fjerdedel av verdens befolkning mellom 10 og 24 år. Dagens ungdomsgenerasjon er historiens største.

I 2015 vedtok FN en ambisiøs bærekraftsagenda med mål om innovative partnerskap og med et overordnet prinsipp om at bærekraftig utvikling også betyr at ingen skal etterlates.

FNs bærekraftsmål vil aldri kunne nås uten ungdoms eierskap til utviklingen, uten ungdomsperspektivet i implementeringen og uten ivaretagelse av ungdoms rettigheter.

Sterke barne- og ungdomsorganisasjoner er sentrale i bærekraftige sivilsamfunn. Ungdom er en av nøklene til suksess for Agenda2030.

Midler som er tilpasset og rettet mot ungdomsorganisasjoners internasjonale samarbeid skal bidra til å bygge et sterkt ungt sivilsamfunn som gjennom organisasjonsutvikling og politisk påvirkningsarbeid jobber for å nå FNs bærekraftsmål, både i Norge og i verden.

Samarbeidsprosjekt mellom norske ungdomsorganisasjoner og deres internasjonale partnere styrker deres mulighet til å oppnå sine politiske formål og gir klare politiske resultater. Regjeringens egen stortingsmelding "Felles ansvar for felles fremtid" (mld.st.24, 2016-2017) understreker viktigheten av et styrket ungt sivilsamfunn for å sikre bærekraftig utvikling.

Et aktivt og uavhengig sivilsamfunn er en forutsetning for stabile og bærekraftige samfunn. I mange land gir sivil- samfunnsorganisasjoner marginaliserte grupper en stemme. Ikke minst gjelder dette urfolk, kvinner, barn og ungdom. Dette er avgjørende for å sikre demokrati, tillit til egne myndigheter og respekt for menneskerettighetene.

Stortingets utenriks- og forsvarskomité's enstemmige merknad i behandlingen av statsbudsjettet for 2017:

I bærekraftsmålene Komiteen viser til at erklæringen fra Global Partnership-møtet i Nairobi (HLM2) understreker viktigheten av å inkludere ungdom i 2030-agendaen. Komiteen ber regjeringen vurdere om det bør settes av et årlig beløp til dette formålet for å legge bedre til rette for at norske barne- og ungdomsorganisasjoner kan søke om midler til internasjonalt samarbeid om bærekraftsmålene.

Svar:

2030-agendaen for bærekraftig utvikling har som mål å utrydde alle former for fattigdom innen 2030. Det er et ambisiøst mål. Uten et bredt engasjement i vårt samfunn, og i de land vi samarbeider med, vil det ikke være mulig å nå dette målet. Ungdom må derfor engasjeres i gjennomføringen av bærekraftsmålene. Landsrådet for norske barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) er invitert inn i et samarbeid med Norad om hvordan dette kan gjennomføres i praksis.

Norad har ordninger der norske barne- og ungdomsorganisasjoner kan søke om midler for internasjonalt samarbeid, herunder samarbeid om 2030-agendaen. Den mest relevante ordningen vil være informasjonsstøtten i budsjettposten for sivil samfunn. Gjennom informasjonsstøtten, har LNU fått tildelt 1,4 millioner for 2016 og 1,2 millioner kroner for 2017. Informasjonsstøtten er på til sammen 60 millioner, hvorav 14 millioner er satt av til tiltak direkte relatert til bærekraftsmålene. Det er flere barne- og ungdomsorganisasjoner blant mottakerne.

Spørsmålet om det skal settes av et årlig beløp for internasjonalt samarbeid om 2030-agendaen for barne- og ungdomsorganisasjoner vil vurderes i forbindelse med budsjettet for 2018.

SPØRSMÅL NR. 1063

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjell-Idar Juvik

Besvart 15. mai 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«I forbindelse med forsvarets etablering på Evenes lufthavn vil det bli behov for investeringer på lufthavnen.

Hva er omfanget på disse og hvem tar disse kostnadene, Forsvaret eller Avinor?»

BEGRUNNELSE:

I forsvarrets Langtidsplan (LTP) er det vedtatt å bruke Evenes lufthavn til økt militære aktivitet. I denne forbindelsen må det også gjøres investeringer på flyplassen. Er dette kostnader som Avinor må ta eller dekkes disse av Forsvarsbudsjettet og hva er omfanget og kostnad.

Svar:

Det ble under utarbeidelsen av ny langtidsplan for forsvarsektoren (Prop. 151 S (2015-2016)) utredet et

investeringsbehov på om lag 3,5 mrd. kroner for eiendom, bygg og anlegg på Evenes, knyttet til etablering av en base for kampfly og maritime patruljefly.

Konsekvensene for Avinor som følge av Forsvarets etablering på Evenes vil bli klart først etter at Avinor, sammen med Forsvaret, har kommet frem til nytt driftskonsept som også tilfredsstillere Forsvarets behov. Forsvarsministeren og jeg legger til grunn at investeringer som følger av Forsvarets nyetableringer på Evenes, og som ikke er planlagt eller til nytte for den sivile luftfarten, blir dekket av forsvarssektoren.

SPØRSMÅL NR. 1064

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Torgeir Micaelsen

Besvart 9. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvilken informasjon ble gitt til helseministeren av Helse Sør Øst 27.04.17, og er informasjonen som ble gitt i Stortingets spørretime 03.05.17 og i svar på skriftlig spørsmål 15:969 (2016-2017) uttømmende og korrekt?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget har siden oktober 2016 stilt spørsmål ved om Helse Sør Øst sin outsourcing av enkelte IKT-tjenester til en ekstern, utenlandsk leverandør vil ivareta pasientsikkerheten. Statsråden har i sine svar uttalt at en modernisering av IKT-infrastrukturen vil øke sikkerhetsnivået og sikkerheten knyttet til pasientdata.

NRK kunne 03.05.17 avsløre en rekke sider ved den aktuelle saken som Stortinget ikke var kjent med. Det kan nå synes som informasjonen som tidligere er gitt fra statsråden til Stortinget, ikke er korrekt.

Statsråden skriver i svar på skriftlig spørsmål datert 28.04.17 (Dokument nr. 15:969 (2016-2017)) at Helse Sør-Øst RHF har informert om at den nye IKT-infrastrukturen vil gi en bedre beskyttelse av helse- og personopplysninger enn dagens løsning i Helse Sør-Øst.

Denne informasjonen fremstår som uriktig. I etterkant av dette svaret, har statsråden hatt en rekke anledninger til å rette opp informasjonen. Dette er ikke blitt gjort.

Det er avgjørende at helseministeren forklarer når og hvordan han fikk rede på at sensitive data om flere millioner norske pasienter kan ha kommet på avveie.

Det er avgjørende for Stortinget å vite hva statsråden og hans departement hadde av konkrete opplysninger torsdag 27.04.17, dagen før han forsikret Stortinget om at alt var under kontroll. Det er alvorlig at Stortinget har fått informasjon som ikke viser seg å være i samsvar med virkeligheten.

Svar:

For å belyse saken på en god måte er det viktig å skille mellom dagens situasjon og situasjonen etter at Hewlett Packard Enterprise (HPE) har overtatt driftsansvaret. Svarene jeg har gitt til Stortinget har knyttet seg til sistnevnte, mens de tilgangene det har vært fokus på de siste dagene er knyttet til dagens situasjon hvor virksomhetsoverføring er under planlegging.

Styret i Helse Sør-Øst RHF vedtok 8. september 2016 at videre modernisering av regionens IKT-infrastruktur skal skje ved bruk av ekstern leverandør. De la til grunn at en modernisering av en felles IKT-infrastruktur er avgjørende for det videre arbeidet med digitalisering av kliniske og administrative arbeidsprosesser i sykehusene. Helse Sør-Øst RHF har informert om at den nye IKT-infrastrukturen også vil gi en bedre beskyttelse av helse- og personopplysninger enn dagens løsning i Helse Sør-Øst.

Arbeidet med modernisering av foretaksgruppens IKT-infrastruktur ligger innenfor styrets ansvar for å sørge for en tilfredsstillende organisering av foretakets samlede virksomhet, jf. lov om helseforetak § 28. Det tilligger derfor styret i Helse Sør-Øst RHF å fatte vedtak om at moderniseringen skal gjennomføres ved bruk av eksterne leverandører.

Helse Sør-Øst RHF har informert departementet om at Sykehuspartner HF fortsatt skal være ansvarlig for den samlede IKT-leveransen til helseforetakene i Helse Sør-Øst, og er den formelle avtalepart med HPE. Helse Sør-Øst RHF viser i denne sammenheng til foretaksmøte i Sykehuspartner HF den 15. september 2016, hvor Sykehuspartner HF ble gitt ansvar for å inngå og forvalte avtalen med den eksterne leverandøren som skal drifte og modernisere IKT-infrastrukturen i foretaksgruppen.

Helse Sør-Øst RHF har informert departementet om at avtalen med HPE ivaretar alle krav til informasjonssikkerhet og personvern i lov og forskrift. Avtalen stiller krav om at alle datasentre skal stå i Norge, inkludert all lagring av helse- og personopplysninger.

Det er gjennom krav om risiko- og sårbarhetsanalyser stilt spesifikke krav til informasjonssikkerhet før drift kan utføres fra lokalisasjon utenfor Norge. Gitt at disse kravene oppfylles, kan driftsoppgaver utføres fra utlandet. Primært vil dette si fra land i EU/EØS-området. Drift fra utlandet skal således godkjennes av det enkelte helseforetak i Helse Sør-Øst, og av Helse Sør-Øst RHF, som databehandlingsansvarlige.

Helse Sør-Øst RHF har opplyst om at alt personell som virksomhetsoverføres til HPE vil få en endret og mer begrenset tilgang enn i dag. Det vil ikke bli gitt domenerettigheter til ansatte i HPE. Alle tilganger vil bli tildelt etter tjenstlig behov og vurdert opp mot risiko- og sårbarhetsanalyser. Dersom personell urettmessig skaffer seg tilgang utover dette, så vil dette være brudd på informasjonssikkerhetsinstruksen og avtaleregimet. Dersom det også innebærer å skaffe seg tilgang til pasientopplysninger, vil det i tillegg kunne være et straffbart forhold etter både nasjonalt og europeisk lovverk.

Før driften av IKT-infrastruktur overføres til HPE, vil dagens sikkerhetsregime og kontrollmekanismer videreføres og videreutvikles. Ytterligere tiltak vil måtte på plass før evt. drift fra utlandet, og foreløpige risiko- og sårbarhetsanalyser har vist at det i så fall må gjennomføres tiltak som kryptering av filområder med personsensitiv informasjon.

Helse Sør-Øst RHF mener at man med de tiltakene som er beskrevet ovenfor har flere ”lag” av tiltak som vil hindre at personell fra HPE får tilgang til personsensitive data.

Helse Sør-Øst RHF har besluttet at det skal gjennomføres en eksterne revisjon, og jeg vil få en redegjørelse fra Helse Sør-Øst RHF den 24. mai. Jeg forventer at den eksterne revisjonen vil inneholde en vurdering av både det regimet som skal etableres før drift kan

overføres til HPE, og av det som har skjedd i planleggingsfasen.

Når det gjelder det direkte spørsmålet representanten Micaelsen reiser om informasjonen gitt til meg og til Stortinget om saken, så er den preget av at vi har fått ny informasjon fra ledelsen i Helse Sør-Øst RHF etter at svarbrevet til representanten Myrli ble sendt 28. april.

Den informasjonen som ble gitt meg den 27. april er alminnelig kjent: ”De ansatte i HPE som i dag har fått tilgang til vår IKT-infrastruktur har fått denne gjennom den såkalte leverandørportalen på lik linje med andre leverandører. Leverandørportalen har egne sikkerhetsmekanismer”. Departementet oppfattet ikke at HPE-ansatte med dette hadde fått tilgang til personsensitiv informasjon. Vi oppfattet da at tilgangen gjennom leverandørportalen beskyttet personsensitiv informasjon gjennom sikkerhetsmekanismer som beskrevet over. Disse ble også beskrevet i svaret til Myrli. Jeg vil ellers påpeke at svaret som ble sendt til representanten Myrli var knyttet til den planlagte situasjonen etter at HPE har overtatt driftsansvar, jf. omtale innledningsvis. Vi hadde på det tidspunktet ikke kjennskap til at det hadde blitt gitt tilganger som kunne gi mulighet for å tilegne seg personsensitive data under planleggingen av overføringen.

Representanten Micaelsen spør videre om hvilken informasjon jeg hadde fått da jeg møtte i Stortingets spontanspørretime den 3. mai. Departementet mottok 2. mai en orientering fra administrerende direktør i Helse Sør-Øst RHF. Vi hadde tidligere samme dag fått en intervjuforespørsel fra NRK som beskrev tilgang til personsensitive data. I informasjonen fra Helse Sør-Øst RHF av 2. mai går det frem at det var gitt midlertidige tilganger for en begrenset periode for 12 ansatte i HPE for opplæring. Disse tilgangene ble gitt via leverandørportalen og begrenset seg til en definert periode. Disse tilgangene ble lukket 27. april da opplæring var gjennomført. Det ble også informert om at det var 16 personer fra HPE som hadde hatt midlertidig tilgang til infrastrukturen for kartlegging. Disse tilgangene ble kun benyttet i Sykehuspartners lokaler og under kontroll av Sykehuspartner HF. Disse tilgangene var også lukket. Disse opplysningene ga jeg i mitt svar på spørsmål fra representanten Kjersti Toppe i spontanspørretimen den 3. mai. Da var også saken til NRK publisert. Der mener de å kunne dokumentere tilgang av et helt annet omfang. Jeg kunne derfor ikke lenger være trygg på at den informasjonen jeg hadde fått fra Helse Sør-Øst RHF var korrekt. Derfor gjorde jeg det i spontanspørretimen klart at jeg ville be Helse Sør-Øst RHF om en redegjørelse for saken, blant annet fordi jeg opplevde at det var et sprik mellom orienteringer fra Helse Sør-Øst RHF og medias fremstilling av saken. Denne redegjørelsen vil gi grunnlag for en bedre forståelse av fakta i saken, og også gi Helse Sør-Øst RHF et bedre grunnlag for å vurdere om det er behov

for ytterligere tiltak for å sikre informasjonssikkerheten i regionen.

SPØRSMÅL NR. 1065

Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Marianne Aasen

Besvart 18. mai 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«I revidert nasjonal budsjett for 2016 og i statsbudsjettet for 2017 ble det vedtatt å opprette nye IKT-studieplasser.

Ved hvilke utdanningsinstitusjoner og ved hvilke av institusjonenes studieprogram er plassene blitt opprettet?»

BEGRUNNELSE:

Norge trenger flere med IKT-kvalifikasjoner for å møte de store teknologiske endringene og for å sørge for at digitaliseringen gir arbeidsplasser i Norge.

Manglende spisskompetanse kan bli en barriere for å skape vekst. Vi har færre studenter innenfor teknologi og realfag enn land det er naturlig å sammenlikne seg med. Dersom vi ikke gjennomfører et taktskifte vil 1 av 4 IKT stillinger kunne stå ledige i 2030.

Regjeringen har styrt Norge mot kritisk kompetansemangel innen IKT, og det har ikke vært foreslått nye studieplasser i regjeringens budsjettforslag.

I forliket om revidert nasjonalbudsjett sørget Stortinget likevel for at det ble vedtatt 200 studieplasser innen IKT og helse og i forliket om statsbudsjettet for 2017 500 studieplasser innen IKT.

I en undersøkelse fra IKT-Norge gjengitt i DN 28.04.2017 fremgår det at det bare er planlagt 136 nye IT-studieplasser fra høsten. Det er altså over 350 av de 500 vedtatte plassene organisasjonen som ikke kan identifiseres.

Dette er alvorlig, både for studentene som blir stående uten studieplasser og for et arbeidsliv som har stor etterspørsel etter denne kompetansen.

Stortinget må også kunne forvente at vedtak følges opp, selv om de fattes på overtid i et forlik.

Svar:

I revidert nasjonalbudsjett for 2016 bevilget Stortinget midler til 200 studieplasser til fireårige utdanninger i IKT og helse. Stortinget la til grunn at institusjonene i påfølgende budsjettår får midler også til nye kull, dvs. totalt 800 studieplasser etter fire år. Dette er den vanlige måten Stortinget har opprettet nye studieplasser på. En slik bevilgning gjør det mulig for institusjonene å øke opptaket varig, slik at de kan videreføre økte kull påfølgende år samtidig som tidligere års kull fullfører. Kunnskapsdepartementet øremerket 65 av studieplassene til IKT-sikkerhet og de resterende 135 studieplassene ble tildelt som strategiske studieplasser til helse- og IKT-utdanninger. Studieplassene var plassert i finansieringskategori D.

Midler til fireårige utdanninger gir institusjonene fleksibilitet i hvilke utdanninger studieplassene går til, for eksempel en blanding av bachelor- og masterutdanninger. Det gjør det mulig for institusjonene å bruke studieplassene i tråd med egne strategier, søkning til høyere utdanning og behovene i arbeidslivet.

I statsbudsjettet for 2017 bevilget Stortinget midler til 500 studieplasser i IKT. Disse studieplassene finansieres imidlertid uten opptrappingseffekt. Det vil si at det i 2018 kun finansieres helårseffekt av kullet tatt opp høsten 2017, og ikke i tillegg midler til å videreføre det økte opptaket høsten 2018. Institusjonene vil ikke ha finansiering til et økt opptak før det første kullet er ferdig, med mindre de fordeler opptaket jevnt ut over år. Jeg kommer tilbake til det senere i svaret.

For å få en samlet oversikt over hvordan studieplassene som ble tildelt i revidert nasjonalbudsjett for 2016 og statsbudsjettet for 2017 er brukt eller planlagt brukt på ulike studieprogram, har departementet bedt institusjonene rapportere inn planlagt aktivitet. Vedlagt oversikten viser hvordan institusjonene har planlagt bruken av studieplassene tildelt i 2016 og 2017.

Rapporteringene for bruk av tildelte studieplasser i 2016 viser at institusjonene i all hovedsak har benyttet disse midlene i tråd med forventningene i 2016 og at

det legges opp til en opptrapping som er i samsvar med tildelingen.

Rapporteringen for planlagt aktivitet for studiepllassene fordelt for 2017, viser også at de fleste institusjonene kan vise til en økning av planlagt aktivitet i tråd med forutsetningene. Én institusjon har et mindre opptak en tildeling av studieplasser fordi det tilbys masterstudium i kategori C som er dyrere enn tildelingen fra Kunnskapsdepartementet som er i kategori D. Tre institusjoner har sett behov for å bruke noen av ressursene til å utvikle studietilbudet og styrke fagmiljøene før studietilbudet starter opp. Dette har medført en forskyvning av oppstart av tilbud fra 2017 til 2018. For studiepllassene som ble tildelt i 2017, har to institusjoner også valgt å fordele opptaket jevnt over flere år, jf. min omtale over. Det gir et lavere opptak i innføringsåret, og så en gradvis oppbygging i tråd med tildelingen. Årsaken til dette ligger altså i at institusjonene kun har fått midler til ett kull for disse studiepllassene. I stedet for å ta opp for eksempel 30 flere studenter til en treårig utdanning hvert tredje år, kan de i stedet ha valgt å ta opp 10 flere studenter hvert år. Da kan institusjonene ha et jevnt opptak, og på den måten unngå store svingninger i opptakene fra år til år. Det gjør det også mer forutsigbart for studentene hva som er opptakskapasiteten. Alle institusjonene har planer som viser at de etter noen år har en aktivitet som er i tråd med forventningene.

I tallene fra Samordna opptak kommer det fram at institusjonene bare har rapportert en økning i planlagte studiepllasser i informasjonsteknologi i 2017 på 136. Rapporteringen fra institusjonene viser at studiepllassene tildelt i 2017 også går til andre typer studiepllasser en ”rene” IKT-utdanninger. Dette gjelder særlig ulike linjer innen ingeniørutdanning som er relevant for IKT (data, elektor, automatisering). I tillegg viser rapporteringen at mange av studiepllassene er gått til ulike mastertilbud. Dette er tilbud som har lokale opptak og som dermed ikke inngår i datagrunnlaget som Samordna opptak presenterer.

Samlet oversikt over økningen i studiepllasser fra både sentrale og lokale opptak i 2017 blir synliggjort i Databasen for høyere utdanning (DBH) i løpet av høsten. Institusjonene skal rapportere på hvordan tildelte midler er benyttet i sin årsrapport til Kunnskapsdepar-

tementet. Kunnskapsdepartementet forventer en økning på 60 studiepoeng per tildelte studiepllass.

Departementet følger opp at institusjonene dimensjonerer det totale studietilbudet i tråd med tildelte midler til nye studiepllasser, og at nye studiepllasser kommer i tillegg til allerede eksisterende studiepllasser. Dette gjøres blant annet i forbindelse med etatsstyringen av institusjonene, gjennom en vurdering av årsrapportene fra institusjonene og gjennom å følge studiepoengsproduksjonen ved institusjonene. I de tilfellene hvor vi vurderer måloppnåelsen som dårlig eller hvor vi er usikre på i hvilken grad institusjonene har fulgt opp slik de skal, tar vi dette opp med institusjonene i etatsstyringen. Oppfyllding av forutsetninger for tidligere tildelte studiepllasser tas med i vurderingen ved tildeling av nye studiepllasser. I tilfeller med betydelig manglende måloppnåelse over tid kan det vurderes å trekke inn eller flytte midler til studiepllasser mellom institusjoner.

Vi har foreløpig ikke det fulle bildet ennå på hvordan alle studiepllassene til slutt blir benyttet. Vi vil vite mer til høsten, når alle opptakene er gjennomført, både gjennom Samordna opptak og de lokale opptakene. Jeg vil sørge for at departementet har en god dialog med institusjonene og at vi følger opp i de tilfellene der hvor vi ser behov for det.

Rapporteringene fra institusjonene så langt tyder imidlertid på at tildelingene i all hovedsak følges opp med aktivitet både i 2016, 2017 og fremover i tid i tråd med forutsetningene for tildelingene.

Vedlegg til svar:

Institusjon	Studieprogram	Nivå	Tildelt fra KD		Planlagt opptak av institusjonene		
			2016	2017	2016	2017	Senere enn innføringsåret
NMBU	Data Science	MA		20		20	
NHH	Master i økonomi og administrasjon	MA		10		10	
Nord universitet	3D Art and VFX	BA		20		10	
	Spill- og opplevelsesteknologi	BA				10	
Universitetet i Agder	Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	MA	10	40	5		
	IT og Informasjonssystemer	BA			5		
	IT og Informasjonssystemer	BA				5	
	Ingeniør, data	BA				30	
	Helse- og sosialinformatikk (deltid)	MA				10	
Høgskolen Diakonova	ABIOK - kreftsykepleie hel/halv			5		5	
VID vitenskapelige høyskole							
	Sykepleieutdanning	BA	10		10		
Lovisenberg diakonale høyskole	ABIOK - operasjonssykepleie		5		5		
Høgskulen på Vestlandet	Programutvikling	MA	10	40	5		
	Innovasjon og ledelse	MA			5		
	Programutvikling					4	
	Helse og omsorsteknologi	MA				10	
	Ingeniør, data	BA				7	
	Ingeniør, automatisering	BA				5	
	Informasjonsteknologi	BA				14	
Universitetet i Stavanger	Ingeniør, data	BA	20	50	5		
	Comp.science	MA			5		
	signalbehandling	MA			5		
	Sykepleierutdanning	BA			5		
	Ingeniør, Data	BA				5	
	Ingeniør, Elektro Y-vei	BA				5	
	Ingeniør, Elektro	BA				5	
	Infor.teknolog	MA				15	
	Computer science	MA				5	
	Offshoreteknologi	MA				10	
	signalbehandling	MA				5	
Universitetet i Oslo	Design, bruk og interaksjon	BA	25	55	4		
	Nanoelektronikk og robotikk	BA			3		
	Pogrammering og nettverk	BA			10		
	Programmering og nettverk	MA			8		
	Design, bruk og interaksjon	BA				3	
	Programmering og systemarkitektur	BA				19	
	Robotikk og intelligente systemer	BA				4	
	Nanoelektronikk og robotikk	MA				13	
	Design, bruk og interaksjon	MA				5	
	Programmering og nettverk	MA				5	
Høgskolen i Østfold	Sykepleie	BA	10	15	10		

	Informatikk - design og utvikling av IT-systemer og b) Informasjonssystemer	BA					15		
Høgskolen i Innlandet	Økonomi og ledelse (Business Analytic)/videreutdanning i IKT, digitalisering og	MA		20				20	
Høgskolen i Sørøst-Norge	Helse- og velferdsteknologi/digital helse- og velferd	MA	20	40		20			
	Næringslivsakademi	MA					20	20	
Høgskolen i Oslo og Akerhus	Ortopediingeniør	BA	20	40				12	
	Anvendt datateknologi	BA							4
	Informasjonsteknologi	BA							4
	Universell utforming av IKT	MA						10	
	Informasjonsteknologi	BA						10	
	Dataingeniør	BA						10	
	Anvendt datateknologi	BA						10	
	Velferdsteknologi	MA						10	
Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet	Helseteknologi	MA		40				40	
NTNU	IT-drift og informasjonssikkerhet	BA	35	70		15			
	Information Security	MA				20			
	ingeniørfag, data	BA						15	45
	IKT-basert samhandling	MA						5	
	Informatikk (Kunstig intelligens)	MA						5	
	Informatikk med spesialisering i informasjonsbehandling	BA							
	Informatikk med spesialisering i drift av datasystemer	BA							
	IT-støttet bedriftsutvikling	BA							
Universitetet i Bergen	Datavitenskap	BA	30	40		8			
	Datateknologi	BA				12			
	Datasikkerhet	BA				15			
	Fysikk	BA				5			
	Havteknologi	Siving						4	32
	Medisinsk teknologi	Siving						4	
SUM			200	500		190	352	177	

SPØRSMÅL NR. 1066**Innlevert 4. mai 2017 av stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien****Besvart 12. mai 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Kan statsråden gjøre rede for hvordan utenlandske tungtransportsjåfører behandles kontra norske sjåfører når det gjelder bøtlegging ved fylling av avgiftsfri diesel, kjøring med promille, fartsoverskridelser, bompaseringer og brudd på kjøre- og hviletid?»

BEGRUNNELSE:

I Oppland Arbeiderblad kan vi lese at et vogntog fra Litauen ble tatt på fersken da sjåføren tanket avgiftsfri diesel i Gjøvik. Det står videre at utenlandske sjåfører får "rause strafferabatter" mens om dette gjaldt norske sjåfører ville boten bli mellom 50-100 000 kr. Dette er selvfølgelig uakseptabelt. Det hevdes også i artikkelen at utenlandske sjåfører kun trenger å sove ut rusen dersom de blir tatt for kjøring med promille og at farts-overskridelser heller ikke straffes likt mellom norske yrkessjåfører og utenlandske sjåfører.

Regionsjefen i Norges Lastebileierforbund i Innlandet sier at kilder i tollvesenet sier at utenlandske sjåfører får bøter som tilsvarer en tolvdel av hva norske sjåfører ville fått.

Det er uakseptabelt hvis utenlandske og norske sjåfører ikke behandles likt.

Svar:

Fylling av avgiftsfri diesel:

Avgiftfastsettelse ved fylling av avgiftsfri diesel reguleres av forskrift om særavgifter (FOR-2001-12-11-1451). Forskriften sorterer under Finansdepartementets ansvarsområde. Vi viser til Finansministerens svar innhentet fra Finansdepartementet.

«For å skille mellom diesel til veibruk og diesel til annen bruk, er sistnevnte tilsatt merkestoffer. Den merkede dieselen har lavere avgiftsnivå enn den umerkede, ca. kr. 2,20 per liter. Det er ikke lov å bruke merket diesel til veibruk. Hvis man likevel gjør det., og dette blir oppdaget av skattemyndighetene, skal det beregnes avgift etter en særskilt tabell som er fastsatt i særavgiftsforskriften § ~ 11-7. Satsene i tabellen varierer med kjøretøyets tillatte totalvekt. Eksempelvis er satsen for en personbil med totalvekt under 3,5 tonn kr 20 000, mens satsen for en lastebil med totalvekt på 20 tonn er kr 100 000.

Sjablonsatsene i tabellen er ment å gjenspeile den avgiften som vedkommende sjåfører eller bileier har hatt mulighet til å unndra fra statskassen i løpet av en toårperiode. Dette er altså ikke en straffereaksjon ("bot"), men en fastsetting av avgift som man skulle ha betalt inn de to siste årene ved å fylle umerket (høyavgiftsbelagt) diesel.

Skattemyndighetene kan nedsette avgiften forholdsmessig hvis det kan dokumenteres at det ikke har vært benyttet merket diesel på kjøretøyet i hele toårperioden. Avgiften fastsettes da per måned som det har vært mulig å benytte merket diesel i kjøretøyet, men minst for to måneder. For norske sjåfører kan avgiften for eksempel settes ned til 25 % av sjablonsatsen hvis bileieren har eid bilen i bare et halvt år. Dersom vedkommende nettopp har kjøpt bilen, fastsettes avgiften til en tolvdel av sjablonsatsen, som tilsvarer minsteperioden på to måneder. For utenlandske sjåfører vil perioden for mulighet for bruk av merket diesel på norske veier regnes fra de kom inn i Norge, noe som for transportører normalt vil dreie som om noen få dager. Da legger man til grunn minsteperioden på to måneder, og avgiften fastsettes til en tolvdel av sjablonsatsen.

Regelverket om sjablonsatser og forholdsmessig nedsettelse er ment å stille både norske og utenlandske sjåfører overfor kostnadene ved den faktiske veibruken som de har hatt mulighet for, noe som innebærer en likebehandling av de to gruppene.»

Kjøring med promille:

Jeg oppfatter spørsmålet dithen at det er såkalte lavpromillesaker det spørres om. Av forskrift om tap av retten til å føre motorvogn mv. - tapsforskriften (FOR-2003-12-19- 1660) § 3-1 fremkommer at man i utgangspunktet ikke mister føreretten hvis man har til og med 0,5 promille eller t.o.m. 0,25 mg/l i utåndingsluften. Ordlyden av bestemmelsen er: «Illeggelse av straff for føring av motorvogn med konsentrasjon av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel i blodet til og med 0,5 promille eller tilsvarende eller til og med 0,25 milligram per liter luft i utåndingsluften, skal normalt ikke medføre tap av førerett, med mindre føreren har føreretten på prøve eller det foreligger skjerpene omstendigheter.»

Dette medfører at vedkommende kan kjøre igjen når han er blitt edru. Når påvirkningen ligger mellom 0,2 - 0,5 promille, vil vedkommende få en ordinær bot, dvs. ikke forenklet forelegg. Bøtesatsene er standardiserte og følger av riksadvokatens rundskriv nr. 3/2009

”Vegtrafikkovertrедelser - standardiserte bøtesatser, beslag av førerkort m.v.” med vedlegg.

Dersom påvirkningen er over 0,5 promille eller 0,25 mg/l i utåndingsluften, vil førerkortet bli beslaglagt, og vedkommende vil ikke få anledning å kjøre videre, selv etter å ha blitt edru. Vedkommende vil kun tape retten til å føre motorvogn i Norge, da norske myndigheter ikke har anledning til å bestemme kjørenekt i andre land.

Fartsoverskridelser:

Politiet følger de satser som er nedtegnet i forskrift om forenklet forelegg i vegtrafikksaker, samt de føringer som fremkommer i ovennevnte rundskriv fra riksadvokaten. Regelverket gjelder uavhengig av nasjonalitet.

Bompasseringer:

Jeg antar spørsmålet gjelder brudd på forskrift om krav til bruk av elektronisk betalingsenhet i motorvogner over 3.500 kg (FOR-201410-10-1276). Overtrедelsesgebyr kan ilegges av politiet, tollvesenet og Statens

vegvesens regionvegkontorer. I følge opplysninger fra Politidirektoratet utøves kontrollen stort sett av Statens vegvesen som har egne systemer opp mot dette. Statens vegvesen benytter ved utekontroller håndholdte enheter (Vadis) som kommuniserer med AutoPASS, hvor det fremkommer hvem som har gyldige avtaler og hvem som ikke har. Utrykningspolitiet har tatt kontakt med ledelsen i Seksjon for brukerfinansiering i Vegdirektoratet som opplyser at dersom man ikke har gyldig avtale, blir det utstedt et standard gebyr, uavhengig av nasjonalitet.

Brudd på kjøre- og hviletid:

Brudd på ovennevnte bestemmelse er regulert i forskrift om kjøre- og hviletid for vegtransport i EØS (FOR-2007-07-02-877) og anmeldes av både politiet, særlig Utrykningspolitiets tungbilpatroljer, og Statens vegvesen. Videre etterforskning og påtaleavgjørelse skjer i det enkelte politidistrikt Riksadvokaten har i ovennevnte rundskriv også gitt føringer om standardiserte bøtesatser for brudd på kjøre- og hviletid. Rundskrivet skiller ikke mellom nasjonalitet.

SPØRSMÅL NR. 1067

Innlevert 5. mai 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 12. mai 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Viser til bevarelse 1003. Ministeren viser til at departementet trenger mer informasjon om blant annet fredning og antikvariske hensyn for å finne den riktige løsningen for Den Nationale Scene.

Vil ministeren snarest gi et slikt mandat, og eventuelt økonomisk støtte til et slikt oppdrag?»

Svar:

Vurderinger knyttet til de antikvariske hensynene vil være ledd i den videre behandlingen for å utarbeide et godt beslutningsgrunnlag i saken, og jeg ser ikke behov for et eget mandat til dette arbeidet. Dersom det i arbeidet skulle oppstå behov for å anskaffe utredningstjenester, vil det måtte håndteres i de ordinære budsjettprosessene.

SPØRSMÅL NR. 1068**Innlevert 5. mai 2017 av stortingsrepresentant Tore Hagebakken****Besvart 11. mai 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hvordan fordeler skatteuttene til pensjonister, som finansministeren og statsministeren lekket fra RNB denne uken seg på de ulike inntektsintervallene og hvor mange pensjonister omfattes ikke av kuttene?»

Svar:

Regjeringen ønsker at pensjonister skal ha en god inntekt å leve av og foreslår i Revidert nasjonalbudsjett 2017 en skattelettelse til pensjonister på 840 mill. kroner på årsbasis. Det utgjør om lag 1 000 kroner per

pensjonist i gjennomsnitt. Regjeringen foreslår å øke minstefradraget for pensjonsinntekt. Satsen i minstefradraget økes med 2 prosentenheter fra 29 prosent til 31 prosent, og øvre grense i minstefradraget øker fra 75 000 kroner til 81 200 kroner. Tabell 1 viser gjennomsnittlig endring i inntekt etter skatt etter bruttoinntektsintervaller for personer som har hovedinntekt fra pensjon.

Tabell 1 Endring i inntekt etter skatt etter intervaller for bruttoinntekt for pensjonister ved økt minstefradrag for pensjon. Sammenlignet med vedtatte 2017-regler

Bruttoinntekt	Antall	Gjennomsnittlig skatt i referansealternativet. Kroner	Gjennomsnittlig endring i skatt. Kroner	Endring i pst. av bruttoinntekten
0 - 150 000 kr	43 200	1 600	0	0,0 %
150 000 - 200 000 kr	110 400	1 700	-100	-0,1 %
200 000 - 250 000 kr	135 000	11 700	-900	-0,4 %
250 000 - 300 000 kr	132 700	31 100	-1 300	-0,5 %
300 000 - 350 000 kr	123 600	49 900	-1 400	-0,4 %
350 000 - 400 000 kr	94 700	68 200	-1 300	-0,3 %
400 000 - 450 000 kr	63 200	86 200	-1 200	-0,3 %
450 000 - 500 000 kr	41 100	104 400	-1 200	-0,2 %
500 000 - 600 000 kr	47 200	129 800	-1 000	-0,2 %
600 000 - 750 000 kr	30 100	175 000	-900	-0,1 %
750 000 - 1 mill.kr	15 600	248 000	-800	-0,1 %
1 mill. kr og over	11 300	625 300	-700	0,0 %
I alt	848 000	59 700	-1 000	-0,3 %

Kilder: Finansdepartementet og Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt.

Blant pensjonistene som har hovedinntekt fra pensjon, får om lag 223 400 personer uendret skatt med forslaget. Mange av disse har pensjon inntil litt over minste pensjonsnivå for en enslig og betaler ikke skatt av pensjonen på grunn av det særskilte skattefradraget for pensjon. Personer som kombinerer lønn eller trygd med pensjon, og som allerede har minstefradrag tilsvarende fullt minstefradrag for lønn, vil heller ikke få en skattelettelse.

Beregningene er basert på Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt. Datagrunnlaget for mo-

dellen er et utvalg fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger for 2015. Denne statistikken gir informasjon om sammensetningen av inntekt og formue for hele befolkningen. Datagrunnlaget er framskrevet til 2017. Beregningene kan være usikre bl.a. fordi datagrunnlaget ikke omfatter alle skattyterne og er sjablongmessig framskrevet. Modellen tar heller ikke hensyn til mulige endringer i atferden som følge av endringer i skattereglene.

SPØRSMÅL NR. 1069

Innlevert 5. mai 2017 av stortingsrepresentant Abid Q. Raja

Besvart 15. mai 2017 av utenriksminister Børge Brende

Spørsmål:

«Hvordan konkret har bistandsmidlene som regjeringen har satt av til arbeid for tros- og livssynsfrihet og religiøse minoriteter blitt brukt, samt hvilke konkrete planer har man for det utvidede budsjettet til dette formålet, og hvor stor del av Norads øremerkede midler er blitt brukt på dette formålet siden ordningen ble opprettet, og hvis ikke alle midlene er blitt brukt, hva tror man er årsaken og hvordan kan man sikre best mulig utnyttelse av ordningen?»

BEGRUNNELSE:

I den nylig lanserte PEW rapporten slås det fast at 79 % av verdens befolkning lever i land med høye eller meget høye begrensninger på tros- og religionsutøvelse. Tros- og livssynsfrihet er en fundamental menneskerettighet som er sterkt knyttet til mange andre rettigheter og friheter. I regjeringens Melding til Stortinget 24 «Felles ansvar for felles fremtid» uttrykker regjeringen at de vil styrke arbeidet med å mobilisere støtte til forfulgte og diskriminerte religiøse minoriteter. Utenriksminister Børge Brende annonserte i en pressemelding i forbindelse med lanseringen av meldingen at regjeringen dobler bistanden som går til religiøse minoriteter fra 20 millioner til om lag 40 millioner kroner årlig. Norad opprettet i 2013 en tilskuddsordning for tros- og livssynsminoriteter. I statsbudsjettet for 2017 er 15 millioner øremerket denne ordningen i Norad.

Svar:

Tros- og livssynsfriheten er under press i store deler av verden. Religiøse minoriteter diskrimineres og forfølges i et stort antall land, og for flere minoriteter er situasjonen blitt forverret de siste årene, som for jesidiene i Irak og koptere i Egypt. Utenriksdepartementet har derfor økt satsingen på tros- og livssynsfrihet, og beskyttelse av religiøse minoriteter.

Støtten til arbeidet med trosfrihet og religiøse minoriteter er i dag fordelt på ulike bevilgninger som forvaltes av Utenriksdepartementet og av Norad.

Utenriksdepartementet har flere samarbeidspartnere på dette området. Departementet inngikk i fjor en treårig rammeavtale med Minority Rights Group International for å støtte dokumentasjon av religiøse minoriteters situasjon og opplæring i minoritetsrettigheter. De årlige bidragene er på litt over 2 millioner kroner. Våren 2017 ble det inngått en treårig rammeavtale for støtte til Senter for studier av Holocaust sitt internasjonale arbeid med religiøse minoriteter. De årlige bidragene er på rundt 3 millioner kroner. Utenriksdepartementet har i flere år støttet opp om Det internasjonale parlamentarikknettverket for tros- og livssynsfrihet (IPPFORB). Det årlige bidraget for 2016 var på 1,3 millioner kroner. I tråd med Stortingets forutsetninger pågår det nå dialog med Helsingforskomiteen om et utvidet samarbeidsavtale om IPPFORB-arbeidet. Utenriksdepartementet finansierte i 2016 en studie i regi av Kirkens Nødhjelp og World Council of Churches om syriske og irakiske minoriteters beskyttelsesbehov med 10 millioner kroner.

I perioden fra 2013 til 2016 har Norad totalt tildelt 22 millioner kroner til arbeidet med religiøse minoriteter. I 2016 ble 7,8 millioner kroner tildelt. The Lutheran World Federation fikk støtte til deres arbeid for tros- og livssynsfrihet i Indonesia med rundt 650 000 kroner. Caritas Norge mottok 1,1 millioner kroner til relevant arbeid innenfor sin fireårige rammeavtale med Norad (2013-2017). Digni mottok 2,8 millioner kroner innenfor sin rammeavtale (2013-2017). Kirkens Nødhjelp, også innenfor en rammeavtale (2016-2019), mottok 3,2 millioner kroner.

Noen søknader ble imidlertid avslått da de ble vurdert å ikke være av tilstrekkelig kvalitet. Utenriksdepartementet og Norad vurderer nå hvorledes ordningene for tilskudd kan justeres slik at vi får et større tilfang

av søknader av god faglig og forvaltningsmessig standard, som en del av den økte satsingen på trosfrihet og religiøse minoriteter.

I forslaget til revidert nasjonalbudsjett foreslår regjeringen å bevilge ytterligere ti millioner kroner til dette arbeidet. Den økte støtten som er foreslått vil bidra til å mobilisere internasjonale partnere og fagmiljøer som arbeider med beskyttelse av religiøse minoriteters rettigheter. Departementet er også i dialog med kontoret til Høykommissæren for menneskerettigheter med sikte på en økt innsats for beskyttelse av religiøse minoriteter. Med Høykommissæren vil departementet også drøfte norsk støtte til FNs forum for minoritets-spørsmål.

SPØRSMÅL NR. 1070

Innlevert 5. mai 2017 av stortingsrepresentant Abid Q. Raja

Besvart 12. mai 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Hva har statsråden tenkt å gjøre for at kvinnen fra TV2-saken 4. mai umiddelbart får pass slik at de får reist på ferie, og hvordan vil statsråden sørge for at andre norske borgere ikke utsettes for lignende klanderverdige behandling ved passfornyelse?»

BEGRUNNELSE:

4. mai kunne TV2 vise til en sak hvor en norsk kvinne født på Madagaskar av misjonærforeldre, men oppvokst i Norge, nå sliter med å få utstedt norsk pass. Årsaken er at det må fremskaffes en original fødselsattest fra Madagaskar fra 1969. Hun har hele sitt liv vært norsk statsborger. I likhet med andre sliter hun med å få tak i den originale fødselsattesten, selv om den angivelig skal være på vei. Saken er ikke unik og gjelder flere. Andre er kanskje ikke like heldige og faktisk får tak i original fødselsattest.

Svar:

Jeg er glad for å kunne meddele at problemene den norske kvinnen opplevde i forbindelse med utstedelse av nytt pass nå er løst. Problemene hadde sin bakgrunn i at fødestedet i tidligere pass ikke var innført i Folke-

registeret. Hun ble derfor henvist til Skatteetaten for å få det etterregistrert før passutstedelse. Det ble også gjort, men jeg har forståelse for at dokumentasjonsprosessen fremsto som vanskelig. Jeg er derfor også glad for å kunne meddele at Politidirektoratet endret rutine sine den 5. mai 2017, slik at andre ikke skal oppleve lignende situasjoner.

Endringene i retningslinjene innebærer at fødestedet kan angis kun med fødeland også når søkeren kunne ha fått fødestedet etterregistrert i Folkeregisteret. Søkeren kan med andre ord velge om fødestedet skal etterregistreres og innføres i passet, eller om det ikke skal etterregistreres i Folkeregisteret og derfor bare angis med fødeland to ganger. Dette er allerede rutinen for søkere som er født i land som Skatteetaten ikke godtar dokumentasjon fra (såkalte gruppe 2-land i Skattedirektoratets retningslinjer).

Det viktigste er at det er samsvar mellom opplysningene i Folkeregisteret og i passet. Derfor har det siden 2016 vært innskjerpet overfor politidistriktene at fødested i gamle pass bare videreføres hvis det også fremgår av Folkeregisteret. Dette er en nødvendig presisering. Det er imidlertid ikke et vilkår for å få pass at den enkelte kan dokumentere fødestedet sitt, derfor skal det ikke være så tungvint å få nytt pass som det den norske kvinnen i reportasjen opplevde.

SPØRSMÅL NR. 1071**Innlevert 5. mai 2017 av stortingsrepresentant Marianne Aasen****Besvart 15. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hva vil helse- og omsorgsministeren foreta seg for å hindre at akuttforskriften fra 1. mai 2015 i praksis truer hele lærlingordningen i ambulansesfaget?»

BEGRUNNELSE:

Fra 1. mai 2018 vil den nye akuttforskriften tre i kraft. Dette vil påvirke ambulansesfaget. I denne forskriften stilles det krav om kompetansebevis for utrykningskjøring, krav om førerkort for aktuell kjøretøy og krav om autorisasjon som helsepersonell. En slik autorisasjon får disse lærlingene først etter at de har tatt fagbrev, et fagbrev som krever praksis. I henhold til Akuttforskriften vil ambulansetjenesten etter 1. mai 2018 ikke kunne benytte lærlinger i bemanning. Det vil i praksis si at ambulansetjenesten ikke kan benytte lærlinger i verdiskaping, lærlingene vil få en dårlig og lite selvstendig praksisperiode.

Dette vil være et direkte hinder for å ta inn lærlinger i ambulansesfaget. Det første året i lære er lærlingen med i ambulansen med to som har autorisasjon/lisens. Det andre året skal lærlingen jobbe mer selvstendig og er derfor med som en av to på ambulansen. Dette bidrar til verdiskaping for lærebedrifter og gir mer erfaring for lærlingen, i tråd med slik fagutdanningen er organisert innen mange yrkesfag. Hvis akuttforskriften og da spesielt § 11 blir stående uten unntak vil ikke virksomhetene som i dag tar inn lærlinger i ambulansesfaget ha økonomi til å ta inn lærlinger.

For at dette ikke skal få konsekvenser for neste års lærlinger haster det å få en avklaring på hva som vil skje med akuttforskriften og ambulansesfaget.

Svar:

Hensikten med endringene i akuttmedisinforskriften er økt pasientsikkerhet. Bakgrunnen for denne endringen var en erkjennelse av at det vil være pasienter med tilstander der det er behov for helsepersonell med mer kompetanse enn det som kan forventes av en som er lærling. Med krav om at begge kan kjøre ambulansen vil den av ambulansespersonellet som har best kompetanse kunne behandle pasienter under transporten når pasientens tilstand krever det.

Helse- og omsorgsdepartementet mottok tilbakemeldinger om at endringene kan føre til problemer for utdanningen av ambulansesarbeidere. Derfor ble det også innført en overgangsordning på tre år som varer til 1. mai 2018.

Det er viktig at ambulansesarbeidere får en god utdanning, og tiden som lærling er vesentlig for å opparbeide nødvendig kompetanse. Kunnskapsdepartementet har orientert om at de har til vurdering et forslag om å endre utdanningen for ambulansesarbeidere som vil gjøre at kravene i akuttmedisinforskriften kan oppfylles.

Helse- og omsorgsdepartementet er i dialog med Kunnskapsdepartementet og med tjenesten om tiltak for å oppnå både god pasientsikkerhet og god opplæring av ambulansesarbeidere.

SPØRSMÅL NR. 1072**Innlevert 5. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 18. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Kan helse- og omsorgsministeren gi en oversikt over tiltak som er igangsatt i de ulike helseforetakene for å hindre overfylte fødetilbud under årets sommerferie-avvikling, hvilke fødeavdelinger holder evt. sommer-

stengt og kan helse- og omsorgsministeren garantere fødede et tilbud i samsvar med de faglige retningslinjene i sommer?»

BEGRUNNELSE:

Det har vært et tilbakevendende problem med sommerstengte fødeavdelinger, overfylte fødeklinikker og underbemanning under ferieavviklingen om sommeren.

I forkant av ferien i fjor uttrykte Jordmorforeningen og andre sterk bekymring for ferieavvikling. Spørsmålsstilleren ønsker en oversikt over hva som blir fødetilbudet for fødende kvinner denne sommeren. Samt hvilke tiltak som er igangsatt i helseforetakene for å sørge for et godt tilbud med bemanning som kan oppfylle kravet i de faglige retningslinjene blant annet at alle kvinner skal ha en jordmor tilstede under aktiv del av fødselen.

Svar:

De siste årene har det vært en økning av antallet fødsler i sommerhalvåret, og det har vært betydelig flere fødsler i juli enn i desember. Det har vært satt i sammenheng med ordningen om ett barnehageopptak i året. Et tiltak for å lette presset på fødeavdelingene har vært å utvide retten til barnehageplass etter fylte ett år til også å gjelde barn født i september og oktober. Det kan føre til færre fødsler om sommeren. Det er også betydelige dag-til-dag variasjoner i fødselstall som skyldes at fødsler i liten grad lar seg planlegge. Dette gjør det krevende å bemanne fødeavdelinger, og helseforetakene må derfor ha bemanningsplaner som gjør dem i stand til å følge opp kvalitetskravene når fødselstallene varierer, og sikre at ingen kvinner føder alene. Det er helseforetakene som har ansvaret for å sikre bemanning og et forsvarlig fødetilbud, og at det tilfredsstillende de nasjonale kvalitetskravene i Helsedirektoratets veileder for fødeinstitusjoner.

Jeg har bedt de regionale helseforetakene om en oversikt over tiltak som er planlagt for å sikre et godt fødetilbud i sommer, samt en oversikt over hvilke fødeavdelinger som er sommerstengt.

Helse Nord RHF opplyser at det i de senere år har vært et fallende antall fødsler. Denne utviklingen sammen med flere års erfaring med en nøye planlagt stengning av enkelte fødeinstitusjoner, gjør at det er sikret god sommerdrift for 2017, ifølge Helse Nord. Helse Nord opplyser følgende om de enkelte helseforetakene:

- Finnmarkssykehuset: Fødetilbudet er åpent hele sommeren.
- UNN stenger fødeavdelingen i Narvik i 6 uker. De fødende som vil bli påvirket av dette, deres fastleger og jordmødre er orientert om planene. Fødeavdelingene i Tromsø og Harstad er sikret tilstrekkelig kapasitet og forsvarlig bemanning til å håndtere fødende fra Narvik.

- Nordlandssykehuset HF: Fødeavdelingen i Lofoten har sommerdrift i 4 uker, og i den perioden er det ikke fødsler ved avdelingen. De som skal føde blir transportert til fødeavdelingen i Vesterålen eller kvinneklinikken i Bodø. Det etableres følgetjeneste for den gravide fra Lofoten til endelig destinasjon. Selv om det ikke foregår fødsler i Lofoten i de 4 ukene, vil svangerskapspoliklinikken være åpen og gynekolog være tilstede enkeltdager. Det er normal drift (gjennom innleie av ferievikarer) ved fødeavdelingen i Vesterålen og kvinneklinikken i Bodø i sommer. Dette slik at de fødende får et tilbud som er i samsvar med de faglige retningslinjene.
- Helgelandssykehuset HF har flere års erfaring med alternerende stengning av fødeavdelingene, og erfaringer viser at svingninger i aktiviteten takles bra og det ikke går utover kvaliteten. Også i år blir det satt i verk alternerende stengning av fødeavdelingen i Mo i Rana og fødestuen i Brønnøysund i første periode av sommeren, og fødeavdelingen i Sandnessjøen i andre periode av sommeren.

Helse Midt-Norge RHF opplyser at det er lagt planer for å kunne yte forsvarlige tjenester i sommermånedene 2017. Helse Midt-Norge RHF vurderer at planene kvalitets- og kapasitetsmessig dekker de lokale behovene. Helse Midt-Norge opplyser følgende om de enkelte helseforetakene:

- Helse Møre og Romsdal HF stenger fødeavdelingene i Molde og Kristiansund i 4 uker vekselvis. Dette er en etablert og velfungerende praksis gjennom 10 år. Helseforetaket sender informasjon om dette til kommuner og fødende som har forventet fødsel i den tiden en avdeling stenges. Helse Møre og Romsdal HF utvider romkapasitet i det sykehuset som har åpent og forsterker bemanning. De har også forsterket beredskap og følgetjeneste i perioden med stengning. I Volda og Ålesund er det vanlig drift, og de har samme kapasitet og kompetanse tilgjengelig som ellers i året.
- Ved St. Olavs Hospital er fødeavdelingen åpen i sommer. Ut fra forventede terminer, ser det ut til at økningen av fødende ikke blir så stor som tidligere år. Det er satt i verk tiltak for å sikre større kapasitet i sommer.
- I Helse Nord-Trøndelag HF er det ingen økning av fødsler i sommermånedene, og fødeavdelingen på Sykehuset Levanger og fødeavdelingen ved Sykehuset Namsos har samme drift som resten av året. Det er lagt plan for ferieavvikling, herunder innleie av ferievikarer.

Helse Vest RHF vurderer at det er satt i gang tilstrekkelige tiltak for å sikre et godt fødetilbud med tilstrekkelig kapasitet i sommer. Helse Vest RHF opplyser følgende om de enkelte helseforetakene:

- Helse Førde har ikke utfordringer med spesielt mange fødende i sommermånedene. Langsiktig planlegging av ferieavvikling og rekruttering av tilstrekkelig antall vikarer gjør at helseforetaket har bemanning svarende til de planer de har for drift av fødeavdelingen. Det er ikke satt i verk ekstraordinære tiltak for sommeren 2017. Det samlede tilbudet ved fødeavdelingen, God start Nordfjord sykehus og Lærdal sykehus er planlagt for å dekke behovet også sommeren 2017.
- Helse Bergen opplyser at kvinneklinikken har en prognose for ferieperioden som tilsier lavere antall fødsler per måned enn i de foregående år. Tiltak for sommeren 2017 er blant annet å sette i verk aktivitetsstyrt bemanning på tvers av avdelingene i Kvinneklinikken, samt ekstra bemanning med sommervikarer. Pasientflyten blir endret for å sikre nødvendig kompetanse og jordmor tilstede for kvinner som er i aktiv fødsel. Voss sjukehus opplyser at de har god oversikt over ventede fødsler i sommer, og at de har god kapasitet til å håndtere disse. Helse Bergen mener de har den bemanningen som er nødvendig for å sikre kvinnene et godt og trygt tilbud.
- Helse Fonna: Fødeavdelingen ved Haugesund sykehus planlegger for normal drift i hele sommerperioden. Det er lagt planer for bemanning i sommer. Det er ingen sommerstengning av fødetilbudet. Fødetilbudet ved Stord Sykehus er åpent i sommer med samme beredskap for jordmor og gynekolog.
- Helse Stavanger: Stavanger universitetssykehus har samme drift på fødeenhetene som ellers i året. Kvinneklinikken har lagt planer for sommerdriften, både for ansatte og innleie av vikarer.

Helse Sør-Øst RHF viser til at det foreligger planer for koordinert ferieavvikling, og at det er satt i gang tiltak for å demme opp for eventuelle utfordringer med å hente inn ferievikarer. Det er blant annet etablert samarbeid mellom fødeavdelinger og gjort avtaler med ansatte om merarbeid. Helse Sør-Øst RHF opplyser følgende om de enkelte helseforetakene:

- Akershus universitetssykehus HF: Fødeavdelingen har alle senger i drift i ferieperioden. Det er planer for koordinert ferieavvikling for de ansatte. Ahus har et godt samarbeid med fødeavdelingene i området.
- Oslo universitetssykehus HF planlegger å holde åpent alle enheter og senger. OUS leier inn vikarer, samarbeider med de andre fødeavdelingene i området og egne ansatte om merarbeid. OUS klarer på den måten å ha på vakt like mange jordmødre som ellers i året.
- Sykehuset i Vestfold HF har planer for å sikre en koordinert ferieavvikling blant ansatte og for innleie av vikarer. Sykehuset samarbeider med sykehusene i Telemark og Buskerud om overflytting/henvisning

av fødende hvis alle føderom er opptatt til forløsningsarbeid.

- Sykehuset Innlandet HF opplyser at fødeavdelingene er åpne i sommer. Det er lagt planer for ferieavvikling og innleie av vikarer. Det er redusert aktivitet på poliklinikkene i sommer.
- Sykehuset Telemark HF har fødeavdeling som er åpen hele sommeren, og tilstreber tilsvarende ordinær bemanning da aktiviteten i sommermånedene er som ellers i året.
- Sykehuset Østfold HF stenger ingen føde- eller barselsenger i sommer. Det er lagt planer for koordinert ferieavvikling.
- Sørlandet sykehus HF: Alle fødeavdelinger holder åpent i sommer. Det er gode samarbeidsrelasjoner til de andre sykehusene i foretaket, og de avhjelper hverandre når det er topper.
- Vestre Viken opplyser at alle fødeavdelingene er åpne, og at det er lagt sommerturnuser som skal sikre tilfredsstillende bemanning. Prognoser for fødsler i sommer er litt lavere enn tidligere år.

Som nevnt innledningsvis må helseforetakene ha bemanningsplaner som gjør dem i stand til å følge opp kvalitetskravene når fødselstallet varierer og slik at ingen kvinner føder alene. Ut fra den tilbakemeldingen jeg har fått fra de regionale helseforetakene, oppfatter jeg at helseforetakene har jobbet systematisk med å planlegge fødetilbudet for sommeren 2017. Enkelte helseforetak (OUS, Ahus, og Sykehuset Innlandet, Kvinneklinikken Lillehammer) opplyser at det kan være utfordrende å ivareta faglige retningslinjer med én til én omsorg for kvinner i aktiv fase av fødselen når flere kvinner er i fødsel samtidig. Jeg har gitt de regionale helseforetakene i oppdrag i 2017 å sikre at hendelser der anbefalingen om at den fødende skal ha en jordmor hos seg så tidlig som mulig i aktiv fase av fødselen og til fødselen er over, ikke blir fulgt opp, blir dokumentert i helseforetakenes avvikssystemer og at resultatene blir brukt til kvalitetsforbedring. Jeg vil følge dette nøye opp med de regionale helseforetakene.

SPØRSMÅL NR. 1073**Innlevert 5. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 18. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Vil helse- og omsorgsministeren følge opp Helsedirektoratets utredning av ventetidsregistrering og skaffe oversikt over om og i hvilket omfang helseforetak, sykehus og sykehusavdelinger har tilpasset registreringspraksisen for å begrense risikoen for fristbrudd?»

BEGRUNNELSE:

I Helsedirektoratets: Utredning av ventetidsregistrering i spesialisthelsetjenesten, offentliggjort 03.05.17 står det:

«Det har vært stilt spørsmål om enkelte helseforetak kan ha endret registreringspraksis blant annet for å begrense risikoen for fristbrudd ved å gi pasienten en rett til utredning i stedet for behandling. Helsedirektoratet har gjennom arbeidet med denne rapporten ikke funnet noe som tyder på dette, men kan heller ikke utelukke at det skjer».

Helsedirektoratet mener at å gå i dybden i denne problemstillingen ikke lå innenfor det mandatet de fikk av Helse- og omsorgsministeren.

Helsedirektoratet mener altså likevel at slik registreringspraksis ikke kan utelukkes. Varslersakene i mediene om at dette faktisk har foregått er så mange at dette med stor sannsynlighet skjer, og det er stort behov for å finne ut av omfanget.

For pasientene og befolkningen er det svært viktig at sykehusene ikke trikser med ventelistestatistikken. For den enkelte pasient kan det medføre alvorlige konsekvenser for behandlingsforløpet. Gale tall svekker beslutningsgrunnlaget for Stortinget og det er alvorlig og kan føre til feil prioritering i helsepolitikken.

Svar:

Jeg er enig med stortingsrepresentanten i at det er viktig for pasientene og befolkningen at sykehusene registrerer ventetid i tråd med regelverket. Helsedirektoratets vurdering er at ventetiden på nasjonalt nivå samlet sett er gått ned, men opplyser i rapporten at deres metodikk ikke er egnet til å avdekke enkelttilfeller av uheldig praksis.

Helsedirektoratet viser i rapporten til at regelverket kan være vanskelig å anvende og det kreves også medisinsk skjønn og forutsetter individuelle vurderinger.

Videre er det krevende å vurdere om ulikheter skyldes feilregistreringer eller ulikheter i fortolkning og bruk av regelverket. Til tross for dette viser dataene at på regionalt nivå er resultatene likere både innad og mellom regionene i 2016 enn i 2012, men med variasjoner. Det kan tyde på at man innen fagmiljøene og helseforetakene er blitt mer samstemte. Gjennomgang av henvisninger fra 356 journaler viste ulikheter i legenes konklusjoner av om pasienten skulle gis frist til utredning eller behandling. Det var også ulikheter mellom helseforetakene, noe som kan tyde på ulik forståelse og regelanvendelse.

Helsedirektoratet foreslår at regelverket endres ved at skillet mellom frist til utredning eller behandling oppheves, og at ventelisteregistreringen endres til at pasientene tas av venteliste ved første kontakt. Disse forslagene vil jeg vurdere nærmere. Jeg viser også til Representantforslag 107 S (2016-2017) fra representant Toppe.

Når det fremkommer påstander om at det på enkelte enheter foregår registreringspraksis som er i strid med regelverket, mener jeg at det først og fremst er ledelsen ved det aktuelle helseforetaket sitt ansvar å undersøke dette. I denne sammenheng vil jeg vise til at det ved Oslo universitetssykehus HF ble iverksatt en internrevisjon ved nevrologisk avdeling, etter at det i media ble framsatt påstander om uheldig registreringspraksis. Internrevisjonen viste blant annet at påstander om manipulering av ventelister ikke kunne bekrefte som riktige. Det fremkom av revisjonen at de ansatte ikke kjente seg ikke igjen i påstandene som ble framsatt i media. Revisjonen avdekket at forståelsen for hvilken betydning feltene henvisningstype og kontakttype har, ikke er god nok, og at man ikke skiller mellom dem i forbindelse med vurdering av henvisning og korrekt registrering av vurdering i henvisningsbildet. Revisjonen konkluderer med at ledelsen i Nevrologisk avdeling ikke arbeider på en tilfredsstillende måte når det gjelder håndtering av henvisninger.

Undersøkelser, som denne internrevisjonen er viktige, og gir grunnlag for forbedringsarbeid og tiltak lokalt.

SPØRSMÅL NR. 1074**Innlevert 8. mai 2017 av stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås****Besvart 12. mai 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen****Spørsmål:**

«I Forvaltningsplanen for Norskehavet står det at det i det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen ikke har kommet kartleggingsresultater som gir grunnlag for å foreta endringer i avgrensning av de særlig verdifulle og sårbare områdene. Sularevet og Iverryggen er slike områder. Disse områdene er også forslått vernet som marine verneområder.

Hvordan kan regjeringen forsvare å åpne disse områdene for petroleumsvirksomhet?»

BEGRUNNELSE:

I Stortingsmeldingen Natur for livet står følgende: Det er fremkommet ny kunnskap om verdiene i de særlig verdifulle og sårbare områdene Iverryggen, Sularevet, Mørebankene og Eggakanten gjennom MAREANO. Samtidig har sjøfuglprogrammet SEAPOP bidratt med ny kunnskap om sjøfugl i Norskehavet. Den kunnskap som har kommet frem siden de særlig verdifulle og sårbare områdene ble etablert har bidratt til å bekrefte miljøverdiene som allerede var registrert i områdene.

I forvaltningsplanen for Norskehavet er både Sularevet og Iverryggen med på listen over områder som er faglig tilrådet vernet.

I Forvaltningsplanen for Norskehavet står det: ”I det faglige grunnlaget for forvaltningsplanen fremgår det at det er ikke fremkommet kartleggingsresultater som gir grunnlag for å foreta endringer i avgrensning av de særlig verdifulle og sårbare områdene, som er en viktig del av grunnlaget for rammene for virksomhet.”

Et viktig arealmessig grep i forvaltningsplanene er identifisering av særlig verdifulle og sårbare områder. Dette er områder som har vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet og den biologiske produksjonen i havområdet, også utenfor områdene selv. I Norskehavet gjelder dette for områdene: Remman, Froan med Sularevet, Mørebankene, Haltenbanken og Sklinna-banken, Iverryggen, Vestfjorden, Jan Mayen og Vesterisen, Eggakanten, Den arktiske front og Kystsonen. Kunnskapen om havbunnen i de særlige verdifulle og sårbare områdene i Norskehavet har blitt styrket og miljøverdiene bekreftet gjennom MAREANO.

Sularevet er identifisert som særlig verdifullt på grunn av viktige forekomster av korallrev bestående av arten øyekorall (*Lophelia pertusa*). Korallrev har generelt høyt artsmangfold. En del viktige arter som vanlig uer, lange, brosme og sei er tilknyttet revet. Området ble beskyttet mot bruk av bunnredskaper i 2000. Sula-

revet har vært kartlagt tidligere, men flere nye funn er likevel gjort. To nye korallrev ble dokumentert innen verneområdet på Sularevet høsten 2012. Mer enn 15 korallrev ble registrert utenfor verneområdet på den nordøstlige delen av Sularevet. Tre nye korallrev ble funnet utenfor Frohavet våren 2012. Tilstanden til korallrevene på Sularevet er vurdert som svært god.

Iverryggen er vurdert som særlig verdifullt på grunn av viktige forekomster av korallrev. En del viktige arter som vanlig uer, lange, brosme og sei er tilknyttet revet. Området ble beskyttet mot bruk av bunnredskaper i 2003.

Siden forvaltningsplanen i 2009 har MAREANO verifisert fire nye korallrev på Iverryggen. Tilstanden til korallrevene på Iverryggen er vurdert som god. På de grunnere delene av Iverryggen er det også observert svampsamfunn og sjøfjærbunn.

Svar:

Særlig verdifulle og sårbare områder er områder som har vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet og den biologiske produksjonen i havområdet, også utenfor områdene selv. Særlig verdifulle og sårbare områder gir ikke direkte virkninger i form av begrensninger for næringsaktivitet, men signaliserer viktigheten av å vise særlig aktsomhet i disse områdene.

Regjeringen har i Meld. St. 35 (2016-2017) Oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet lagt vekt på at det siden forvaltningsplanen fra 2009 er gjennomført leteboringer i områder med korallforekomster, hvor boreaktiviteten har vært pålagt særskilte vilkår for å unngå skade. Rapporter fra operatørens miljøovervåking etter boring konkluderer med begrenset nedslamming av koraller og ingen synlige skader på koraller og annen sårbar bunnfauna.

Regjeringen er opptatt av at det skal unngås skade på koraller og andre miljøverdier i områdene Sularevet og Iverryggen. Ved eventuell ny virksomhet skal det iverksettes nødvendige tiltak for sikre at korallrevene ikke skades av petroleumsaktivitet. Det er derfor presisert i meldingen at det må påregnes særlige krav for å unngå direkte fysisk skade på revene, nedslamming og forurensning.

SPØRSMÅL NR. 1075**Innlevert 8. mai 2017 av stortingsrepresentant Marit Arnstad****Besvart 16. mai 2017 av utenriksminister Børge Brende****Spørsmål:**

«FrPs Christian Tybring-Gjedde sa i Dagsnytt atten 5. mai 2017 at «Norge, hvis det blir nødvendig, må kunne ta imot flyktninger fra Tsjetsjenia dersom det er slik at de settes i konsentrasjonsleire og eventuelt blir drept. Sann kan vi ikke ha det.»

Deler regjeringen denne holdningen og vil regjeringen styrke støtten til aktører som arbeider for at LHBTIQ-personer i Tsjetsjenia kan komme i sikkerhet?»

BEGRUNNELSE:

Tidlig i april meldte Novaya Gazeta at over hundre påstått homofile menn er blitt bortført i den russiske delrepublikken Tsjetsjenia, trolig i en samordnet kampanje. Mennene skal ha blitt torturert, mishandlet og tvunget til å angi andre. Flere skal også være drept, og det er fryktet en økning i æresdrap mot medlemmer av LHBTIQ-minoriteten.

Svar:

Regjeringen er sterkt bekymret over rapportene om alvorlige overgrep mot antatt homofile i Tsjetsjenia. LHBTIQ-personers rettsvern i Russland er svakt. I Tsjetsjenia er de spesielt utsatt. Tsjetsjenske myndighetspersoner har kommet med urovekkende uttalelser i saken.

Føderale russiske myndigheter har ansvar for å påse at russisk lov og landets internasjonale forpliktelser etterleves i alle deler av Russland, inkludert Tsjetsjenia. Norge har både i bilaterale og multilaterale sammenhenger uttrykt at vi forventer at føderale russiske myndigheter gransker påstandene om overgrep og iverksetter tiltak for å beskytte ofrene. Saken ble så sent som 28. april i år tatt opp av statssekretær Marit Røslund i møte med Russlands ambassadør.

Jeg har også gitt uttrykk for vår uro over saken i korrespondanse med Europarådets generalsekretær, Thorbjørn Jagland. I Europarådet og i OSSE har Norge sluttet seg til EU-uttalelser i saken, vi har også undertegnet en uttalelse fra Equal Rights Coalition. Vi har videre tett kontakt med russiske LHBTIQ-organisasjoner og organisasjoner som jobber med sivilsamfunn i Tsjetsjenia.

Når det gjelder støtte til grupper som arbeider for at LHBTIQ-personer i Tsjetsjenia kan komme i sikkerhet, gir Norge betydelig støtte til aktører som arbeider

for å bistå utsatte menneskerettighetsforkjempere, deriblant særskilte mekanismer for å beskytte menneskerettighetene til LHBTIQ-personer. Disse aktørene er engasjert i innsatsen for å styrke sikkerheten til LHBTIQ-personer i Tsjetsjenia. I tillegg til spørsmål om utreise, er støtte til lokale sikkerhetstiltak og beskyttelse viktig. Norsk støtte bidrar også til dokumentering av faktiske forhold, som kan legges til grunn for et bredere internasjonalt engasjement i denne saken.

Når det gjelder spørsmål om asyl faller det under Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde. Utlendinger som kan risikere forfølgelse, tortur, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff i hjemlandet på grunn av sin seksuelle legning vil, etter en individuell behandling, kunne fylle vilkårene for asyl og dermed få beskyttelse i Norge. Etter gjeldende rett vil det kun være personer som oppholder seg i Norge eller på norsk grense som vil kunne oppfylle vilkårene for asyl og beskyttelse i Norge, med mindre man er omfattet av ordningen for såkalte overføringsflyktninger (kvoteflyktninger).

SPØRSMÅL NR. 1076**Innlevert 8. mai 2017 av stortingsrepresentant Marianne Marthinsen****Besvart 16. mai 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hvilke konsekvenser av pensjonsreformen legges til grunn i beregningen av basisforløpet, herunder hvilken årlig innsparing man beregner at reformen totalt sett vil bidra til i 2040 og 2060, og hvordan dette fordeler seg på effektene av levealdersjustering, indeksering av løpende pensjoner og økt arbeidstilbud?»

Svar:

Fremskrivingene av pensjonsutgiftene i Perspektivmeldingen 2017 tar utgangspunkt i dagens pensjonssystem, og det er ikke utarbeidet alternative fremskrivinger basert på pensjonssystemet før 2011.

I fremskrivingene har Finansdepartementet benyttet seg av beregninger på Statistisk sentralbyrås mikrosimuleringsmodell MOSART. I denne modellen er det nye pensjonssystemet innarbeidet.

Fremskrivingene av arbeidsstyrken tar utgangspunkt i faste yrkesandeler etter alder, kjønn og landbakgrunn, men legger til grunn noe høyere sysselsetting blant eldre. Økt levealder forventes å gi flere friske år, og dermed en større potensiell arbeidsstyrke, samtidig som pensjonsreformen styrker insentivene til å stå i arbeid. Justeringene bidrar til å trekke opp arbeidsstyrken i 2060 med 2 pst. sammenliknet med uendrede yrkesandeler. Det bidrar til å øke skattegrunnlaget for finansiering av pensjonsutgiftene og andre offentlige utgifter.

SPØRSMÅL NR. 1077**Innlevert 8. mai 2017 av stortingsrepresentant Marianne Marthinsen****Besvart 22. mai 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hvordan er handlingsrommet definert i figur 11.2 på side 209 i perspektivmeldingen og hva er de absolutte tallene figuren bygger på?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har tidligere vist figurer i sine Nasjonalbudsjetter som er ment å illustrere hvordan handlingsrommet er disponert. Det er imidlertid forskjell på formelt handlingsrom og det reelle handlingsrommet etter at budsjettet er konsekvensjustert og det er tatt høyde for endringer i demografi og utbetaling av lovfestede trygderettigheter.

Svar:

Beregningene bak figur 11.2 i Perspektivmeldingen 2017 tar utgangspunkt i det samlet handlingsrom i finanspolitikken, definert som økningen i budsjettets inntekter fra underliggende vekst i skatter og avgifter mv. og økt bruk av olje- og fondsinntekter. For perioden 2014-2017 er dette handlingsrommet anslått til 155,8 mrd. 2017-kroner. Sett over noen år er det få utgifter i budsjettet som ikke kan endres gjennom nye vedtak.

Av det samlede handlingsrommet i perioden 2014-2017 er om lag 18 mrd. 2017-kroner benyttet til satsing på samferdsel, og et tilsvarende beløp er benyttet til satsing på kunnskap. Knappt 20 mrd. kroner av handlingsrommet er benyttet til bokførte skatte- og avgiftslettelser. Tabell 1 viser hvordan disse beløpene korresponderer til prosentsatsene i figur 11.2 (se tall avmerket i fet skrift).

Tabell 1 Prioriteringer og handlingsrom i finanspolitikken. Mrd. kroner og prosent

2017-kroner	2014	2015	2016	2017	Samlet 2014-2017
	kunnskap	3,1	7,2	5,0	2,3
samferdsel	6,5	3,3	5,5	3,0	18,1
skattelette	4,5	8,4	1,2	5,8	19,8
Prosent av handlingsrom	2014	2015	2016	2017	Gjennomsnitt 2014-2017 ¹
kunnskap	8,4	15,5	11,3	8,3	10,9
samferdsel	17,4	7,0	12,3	10,8	11,9
skattelette	12,1	17,9	2,6	20,8	13,4
Memo:	2014	2015	2016	2017	Samlet 2014-2017
Handlingsrom (2017-kroner)	37,1	46,7	44,3	27,7	155,8

¹ Tilsvarer tallene i høyre kolonne i figur 11.2 i Perspektivmeldingen.

Kilde: Finansdepartementet.

I figuren 11.2 fremkommer «øvrige formål» som forskjellen mellom samlet handlingsrom og satsingene på skattelette, kunnskap og samferdsel. Økte utgifter i

folketrygden utgjør en vesentlig del av denne posten, og svarer for 26,7 pst. av det samlede handlingsrommet i perioden 2014-2017.

SPØRSMÅL NR. 1078

Innlevert 8. mai 2017 av stortingsrepresentant Truls Wickholm

Besvart 18. mai 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hva har bidraget fra overføringer og skatt til å redusere ulikheten i markedsinntekt, målt ved prosentvis endring i Gini-koeffisient, vært på årsbasis fra 2005 til 2016?»

Svar:

Tabell 1 viser Gini-koeffisienten for markedsinntekt og inntekt etter overføringer og skatt samt den prosentvise årlige reduksjonen i Gini-koeffisienten når man går fra

å måle ulikhet i markedsinntekt til ulikhet i disponibel inntekt. Det gis tall for SSBs tidsserie for perioden 1986-2015. Tall for 2016 vil først bli publisert ved årsskiftet.

Tabellen viser at bidraget til omfordeling fra overføringer og skatt har vært relativt stabilt i perioden. Økningen i Gini-koeffisientene i 2005 og i 2015 må ses i sammenheng med henholdsvis midlertidige skattetilpasninger ved innføring av aksjonærmodellen i 2006 og økt skattesats på aksjeinntekter for personer i 2016. I disse to årene ble det derfor registrert ekstra høye kapitalinntekter, noe som trakk ned den målte progressiviteten i skattesystemet.

Tabell 1 Gini-koeffisienten for markedsinntekt og for inntekt etter overføringer og skatt 1986-2015¹. Prosent.

Årstall	Gini-koeffisient for markedsinntekter	Gini-koeffisient for inntekt etter overføringer og skatt	Prosentvis reduksjon i Gini-koeffisienten pga overføringer og skatt
1986	34,2	20,8	39
1987	34,1	20,9	39
1988	34,8	20,9	40
1989	38,0	22,6	41
1990	36,2	21,4	41
1991	37,5	21,7	42
1992	38,5	21,9	43
1993	38,9	22,6	42
1994	40,5	23,5	42
1995	39,6	23,1	42
1996	40,5	24,0	41
1997	40,6	24,3	40
1998	39,5	23,3	41
1999	39,4	23,6	40
2000	41,3	25,7	38
2001	38,4	22,3	42
2002	41,0	25,8	37
2003	42,3	26,7	37
2004	43,1	27,6	36
2005	46,4	31,9	31
2006	39,9	23,5	41
2007	39,9	24,4	39
2008	39,1	24,0	39
2009	39,3	23,1	41
2010	40,1	23,6	41
2011	40,1	23,7	41
2012	40,1	23,9	40
2013	40,6	24,1	41
2014	41,0	24,7	40
2015	42,7	26,3	38

¹ Hele befolkningen eksklusive personer i studenthusholdninger.

Kilder: Finansdepartementet og SSB.

SPØRSMÅL NR. 1079

Innlevert 8. mai 2017 av stortingsrepresentant Truls Wickholm

Besvart 16. mai 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Forsker Nils Martin Stølen ved SSB har beregnet at uten Pensjonsreformen ville statens utgifter til alderspensjon allerede i 2040 antakelig ha blitt mer enn 100 milliarder kroner høyere hvert år, sammenlignet med utgiftene i 2015.

Er dette i tråd med forutsetningene Finansdepartementet har lagt til grunn for beregningen av basisforløpet?»

Svar:

Finansdepartementet benytter seg av Statistisk sentralbyrås mikrosimuleringsmodell MOSART til fremskrivinger av pensjonsutgifter. Denne modellen inneholder en detaljert beskrivelse av det norske pensjonssystemet.

Fremskrivingene av pensjonsutgiftene i Perspektivmeldingen 2017 tar utgangspunkt i dagens pensjonssystem, og det er ikke gjennomført beregninger av utviklingen i utgiftene dersom pensjonsreformen ikke hadde blitt gjennomført. Fremskrivingene til Per-

pektivmeldingen fanger blant annet opp hvordan levealdersjusteringen av pensjonsutbetalingene bidrar til å redusere veksten i pensjonsutgiftene.

Fremskrivningene av arbeidsstyrken tar utgangspunkt i historiske yrkesandeler etter alder, kjønn og landbakgrunn, men legger til grunn noe høyere sysselsetting blant eldre. Økt levealder forventes å gi flere friske leveår, og dermed en større en større potensiell arbeidsstyrke, samtidig som pensjonsreformen styrker insentivene til å stå i arbeid. Disse justeringene i Perspektivmeldingen bidrar til å trekke opp arbeidsstyrken i 2060 med 2 pst. sammenliknet med uendrede yrkesandeler. Det bidrar til å øke skattegrunnlaget for finansiering av pensjonsutgiftene og andre offentlige utgifter.

Det er betydelig usikkerhet om utviklingen i arbeidsmarkedet i tiårene fremover. Samtidig er utviklingen i arbeidsmarkedet særlig viktig for offentlige finanser og bærekraften i velferdsordningene. Dette er

belyst i egne virkningsberegninger i Perspektivmeldingen 2017, se for eksempel figur 11.8 og avsnitt 11.4.

I SSBs Økonomiske analyser nr. 5/2016 presenterer Nils Martin Stølen oppdaterte fremskrivninger av pensjonsutgiftene, arbeidsstyrken og offentlige finanser. På usikkert grunnlag anslår Stølen at pensjonsreformen bidrar til å styrke offentlige finanser med 149 mrd. kroner i 2040.

SSB har også benyttet MOSART som modellgrunnlag i sine beregninger.

Beregningene er likevel ikke helt sammenlignbare med beregninger i Perspektivmeldingen. Det må ses i sammenheng med at de eksogene anslagene, herunder for sysselsettingen, som ligger til grunn for å beregne pensjonsutgiftene i MOSART, kan være forskjellige i beregningen fra SSB og FIN. Fordi Finansdepartementet ikke har sammenliknet beregningene i Perspektivmeldingen med et referanseforløp uten pensjonsreform, kan vi ikke tallfeste samme type spørsmål som SSB gjør i ØA 5/2016.

SPØRSMÅL NR. 1080

Innlevert 8. mai 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 11. mai 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Stortinget har tidligere behandlet og avgitt positiv innstilling til å lovfeste servicehundordningen på lik linje med førerhunder i Norge. Dette er også nedfelt i Regjeringserklæringen. Flere prosjekter og rapporter viser med all tydelighet at tiltaket er til beste for brukerne og har en klar samfunnsøkonomisk gevinst. Det haster for brukerne og fordi valgperioden snart er over.

Når vil regjeringen følge opp sine løfter og å sikre at lovhjemlene kommer på plass?»

BEGRUNNELSE:

Da servicehundprosjektet startet opp, ble det finansiert av Stiftelsen Helse og Rehabilitering.

Servicehundprosjektet ble påbegynt av Norges Blindforbund (NBF) som utdannet 11 servicehunder ved Blindforbundets Førerhundskole i perioden 2002-2003. Deretter ble prosjektet videreført av Norges Handikapforbund Øst (NHF Øst) som utdannet 15 servicehunder ved Hundeskolen Veiviseren i perioden 2004-2006. NHF Øst utarbeidet en sluttrapport fra sin

del av Servicehundprosjektet. Stiftelsen Aleksanderfondet Norske Servicehunder utdannet 3 servicehunder i 2009.

I 2008 forelå en evalueringsrapport av Servicehundprosjektet, utført av Econ Poyry, bestilt av departementet. Det finnes også en kvalitativ og kvantitativ rapport utført av Scholten & Franzen i 2006, basert på Nederlandske servicehunder fra Stiftelsen Hulphund, om den samfunnsmessige nytten av servicehunder.

Servicehundprosjektet har grundig dokumentert hva servicehunder er, nytteverdien av disse samt hvordan avl, samtrening, dommerkontroll mv, bør gjennomføres. Foreningen Norske servicehunder har bearbeidet dette videre til retningslinjer for «Godkjenning av servicehund». Norske servicehunder har videre innhentet underskriftslistene fra privatpersoner og støtteerklæringer fra en lang rekke handikaporganisasjoner. Disse ble overlevert Arbeids- og inkluderingsdepartementet i juni-2008.

Etter valget i 2009 ble det vedtatt å starte et prøveprosjekt i regi av NAV. Det ble utdelt 8 servicehunder i Nav-prosjektet 2013-2014. Rapporten fra Oslo Economics forelå i oktober 2016. Denne konkluderer med at det er samfunnsøkonomiske besparelser og store ge-

vinster for brukerne i form av bedre livskvalitet, mer selvstendighet, mindre hjelpebehov, mindre bruk av medisiner osv. Disse positive effektene har vist seg allerede etter bare 2 år. Konklusjonene er sammenfallende med undersøkelsen fra Econ Poyry og Scholten & Franzen. Tidligere ankepunkt med at den norske modellen er dyrere enn den Nederlandske er i følge NAV ikke tilfellet. Det er en klar sammenheng mellom de positive effekter det vises til i rapportene og kvaliteten på hundene.

I Regjeringsplattformen for sittende Regjering er det nedfelt at de skal arbeide for en likestilling mellom førerhund og servicehund. Parallelt med disse prosjekter og innhenting av erfaring / kunnskap har departementet gjennom Norges Blindforbund utdelt erstatningshunder til tidligere godkjente brukere av servicehund. Dette for å hindre at den enkelte bruker «faller tilbake – går forringet livskvalitet og levekår» mens man venter på en endelig godkjennelse av servicehundordningen.

Dersom lovhjemling ikke kommer på plass i inneværende Stortingsperiode er det stor fare for at kompetansen på å avle og utdanne servicehunder etter norsk modell kan forsvinne.

Det er tidligere stilt spørsmål til statsråden angående servicehundsaken. Da var svaret at man ventet på evalueringen av NAV-prosjektet. Denne forelå i oktober 2016. Konklusjonen er udelt positiv med påvist samfunnsøkonomisk lønnsomhet og store gevinster for brukere.

Undersøkelsene peker på at det er tett sammenheng mellom kvaliteten på hundene og de positive resultatene.

Evalueringene og brukernes erfaringer konkluderer med at servicehunder gir en samfunnsøkonomisk besparelse og ikke minst økt livskvalitet for den enkelte. Stortingsperioden går nå mot slutten og skal regjeringen stå ved sine lovnader i regjeringserklæringen, må det handles raskt.

SPØRSMÅL NR. 1081

Innlevert 9. mai 2017 av stortingsrepresentant Geir Inge Lien

Besvart 12. mai 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for hvor mange ansettelser som er gjort i politiet fra 31. desember 2013 til i dag, og fremstille tallene i en tabell som synliggjør hvilke

Svar:

Det fremgår av Sundvollen-erklæringen at Regjeringen vil gjennomgå forsøksordningen med servicehunder med sikte på å gjøre den mer lik ordningen med førerhund for blinde og svaksynte. Det har vært gjennomført et forsøksprosjektet med servicehunder i Arbeids- og velferdsetaten, hvor åtte brukere har hatt servicehund i en periode på to år. Formålet med prosjektet har vært å prøve ut om ordningen bidrar til økt selvstendighet for personer med nedsatt funksjonsevne og vurdere nytte og behov for servicehunder i et samfunnsøkonomisk perspektiv. Prosjektet ble avsluttet våren 2016 og er nå evaluert.

Evalueringen konkluderer med at servicehunder ser ut til å være samfunnsøkonomisk lønnsomt forutsatt at brukerne av servicehunder får redusert behovet for kommunale tjenester (hjemmesykepleie og BPA) med et visst omfang. Brukerne i prosjektet har i gjennomsnitt redusert sitt behov for kommunale tjenester med om lag 2,5 timer per uke i 2016. Samtidig påpekes det i analysen at det er betydelig usikkerhet, da analysen er basert på kun 8 brukere som har deltatt i to år.

En nullpunktanalyse viser at behovet for kommunale tjenester generelt må reduseres med om lag 1-2 timer i uken per bruker i en periode på minst åtte år for at nytten av servicehund skal overskride kostnadene. Evalueringen viser også til at servicehund ser ut til å ha flere ikke-prissatte effekter, slik som økt livskvalitet og trygghet.

Forsøksprosjektet med servicehunder som er gjennomført og evaluert vil danne et sentralt grunnlag for den vurdering Regjeringen nå gjør av hvordan en ordning med servicehunder kan innrettes og finansieres i fremtiden. Regjeringen vil komme tilbake til saken i høstens statsbudsjett.

kategorier av ansatte (politiårsverk, jurister, sivilt ansatte) som inngår i tallene, samt hvordan dette har slått ut for det enkelte politidistrikt?»

Svar:

Det finnes ingen sentral oversikt over hvor mange ansettelses som er gjort i politiet fra 31. desember 2013 og fram til i dag, og således heller ikke hvordan dette slår ut i kategorier eller i det enkelte politidistrikt.

Imidlertid har vi oversikt over antall årsverk i politi- og lensmannsetaten. Siden regjeringen tiltrådte har

det blitt om lag 1775 flere årsverk i politiet i perioden fra 31. desember 2013 til 30. april 2017. Tall fra Politidirektoratet viser at det pr. 30. april 2017 var 16 544 årsverk i politiet, fordelt på 9 608 politiutdannede, 865 jurister og 6 071 sivile stillinger.

Vedlagt følger en tabell over antall lønede årsverk i politidistriktene for 2013-2016.

Lønnede årsverk i politiet 2013-2016

Kilde: Politidirektoratet

Distrikt/særgorgan	31.12.2013				31.12.2014				31.12.2015				31.12.2016			
	Politi	Jurister	Sivile	Sum alle	Politi	Jurister	Sivile	Sum alle	Politi	Jurister	Sivile	Sum alle	Politi	Jurister	Sivile	Sum alle
Oslo politidistrikt	1 658	121	713	2 492	1 776	128	721	2 625	1 821	136	725	2 682				
Asker og Bærum pd	197	17	108	322	212	25	110	347	212	23	111	346				
Oslo politidistrikt	1 855	138	821	2 814	1 988	153	831	2 972	2 033	159	836	3 028	2 017	163	750	2 930
Østfold politidistrikt	365	37	180	581	415	41	184	640	415	40	177	632				
Follo politidistrikt	201	20	99	320	215	20	99	334	222	21	100	343				
Romerike politidistrikt	414	30	227	671	404	32	223	659	467	41	242	750				
Øst politidistrikt	979	87	506	1 572	1 034	93	506	1 633	1 104	102	519	1 725	1 037	109	498	1 645
Hedmark politidistrikt	238	20	136	394	249	18	134	401	248	21	139	408				
Gudbrandsdal pd	112	7	41	160	109	8	43	160	108	7	43	158				
Vestoppland politidistrikt	135	11	61	206	148	11	59	218	156	13	60	229				
Innlandet politi distrikt	484	38	238	760	506	37	236	779	512	41	242	795	516	41	232	789
Nordre Buskerud pd	135	11	47	193	133	13	49	195	135	13	52	200				
Søndre Buskerud pd	293	28	127	448	296	29	127	452	302	31	124	457				
Vestfold politidistrikt	302	28	142	472	294	29	148	471	317	29	147	493				
Telemark politidistrikt	269	24	105	398	267	27	101	395	268	27	102	397				
Sør-øst politidistrikt	999	91	420	1 510	990	98	425	1 513	1 022	100	425	1 547	1 022	103	408	1 532
Agder politidistrikt	410	31	155	595	411	34	160	605	436	36	152	624	431	37	157	624
Rogaland politidistrikt	480	51	225	755	502	48	230	780	521	52	234	807				
Haugaland Sunnhordland pd	176	19	80	275	190	18	79	287	205	23	80	308				
Sør-Vest politidistrikt	656	70	305	1 031	692	66	309	1 067	726	75	314	1 115	726	75	313	1 114
Hordaland politidistrikt	621	48	300	969	653	54	311	1 018	673	57	299	1 029				
Sogn og Fjordane pd	149	10	52	211	142	12	53	207	143	12	47	202				
Vest politidistrikt	770	58	352	1 180	795	66	364	1 225	816	69	346	1 231	841	77	352	1 270
Summøre politidistrikt	164	11	70	245	170	12	71	253	166	14	72	252				
Nordmøre og Romsdal pd	148	12	75	234	153	12	78	243	168	12	77	257				
Møre og Romsdal politidistrikt	311	23	145	479	323	24	149	496	334	26	149	509	341	28	145	513
Sør-Trøndelag politidistrikt	411	32	168	611	430	33	178	641	434	39	177	650				
Nord-Trøndelag pd	191	13	79	283	200	14	78	292	203	13	73	289				
Trøndelag politidistrikt	602	45	247	894	630	47	256	933	637	52	250	939	676	53	240	968
Helgeland politidistrikt	122	12	55	188	126	13	55	194	124	12	55	191				
Salten politidistrikt	116	12	68	197	131	11	69	211	140	14	69	223				
Midtre Hålogaland pd *	180	13	80	273	177	14	75	266	169	15	78	262				
Nordland politidistrikt *	418	37	202	657	434	38	199	671	433	41	202	676	443	41	193	678
Troms politidistrikt *	189	17	98	303	190	19	99	308	201	20	97	318	225	19	99	343
Vestfinnmark pd	93	8	39	140	97	8	41	146	94	9	40	143				
Østfinnmark pd	108	9	69	187	112	9	78	199	133	7	84	224				
Finmark politidistrikt	201	17	108	327	209	17	119	345	227	16	124	367	228	16	123	367
Sum politidistrikt	7 875	651	3 597	12 122	8 202	692	3 653	12 547	8 481	737	3 656	12 874	8 501	761	3 509	12 771

Distrikt/særorgan	31.12.2013				31.12.2014				31.12.2015				31.12.2016			
	Politi	Jurister	Sivile	Sum alle	Politi	Jurister	Sivile	Sum alle	Politi	Jurister	Sivile	Sum alle	Politi	Jurister	Sivile	Sum alle
NID	0	0	34	34	0	0	37	37	0	0	36	36	0	0	41	41
KRIFOS	203	17	265	485	208	17	266	491	210	18	280	508	219	17	285	521
Økokrim	33	34	78	145	30	35	83	148	28	33	88	149	29	32	87	148
Utrykningspolitiet	29	1	21	50	28	2	19	49	25	2	19	46	24	3	17	44
Politiets fellesjenester (PFT)	2	0	311	313	1	0	118	119	1	0	124	125	2	0	169	171
Politiets IKT-fjenester (PIT)					4	0	224	228	5	2	252	259	11	2	451	464
Politiets utlendingsenhet	163	6	273	442	263	10	342	615	348	15	404	767	317	14	524	854
Namsfogden i Oslo	0	0	113	113	0	0	118	118	0	0	114	114	0	0	113	113
Politidirektoratet	30	14	154	198	34	11	205	250	41	12	218	271	44	11	231	286
PST (DSE)	268	10	170	448	273	12	193	478	294	12	246	552	295	13	258	566
Politiets høgskolen kap. 442	114	4	296	414	109	4	298	411	111	3	302	416	108	3	318	429
Grensekommisariatet kap. 448	0	0	5	5	0	0	5	5	0	0	5	5	0	0	5	5
Sum særorgan	842	86	1 720	2 648	950	91	1 908	2 949	1 063	97	2 088	3 248	1 049	94	2 499	3 643
SUM	8 716	737	5 317	14 770	9 152	783	5 561	15 496	9 544	834	5 744	16 122	9 550	856	6 008	16 414

* Midtre Hålogaland er delt mellom Nordland politidistrikt og Troms politidistrikt. Her er det lagt under Nordland, da vi ikke har fordelingen mellom distriktene

Endring 2013-2016

834 119 691 1644

SPØRSMÅL NR. 1082**Innlevert 9. mai 2017 av stortingsrepresentant Tore Hagebakken****Besvart 15. mai 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hvordan ville utviklingen i Fastlands-BNP per innbygger sett ut dersom anslaget for produktivitsvekst fra Perspektivmeldingen 2013 ble lagt til grunn?»

BEGRUNNELSE:

Viser til figur 6.5 på side 123 i Perspektivmeldingen 2017.

Svar:

I Perspektivmeldingen 2017 er anslaget for gjennomsnittlig årlig produktivitsvekst (timeverksprodukti-

vitet) for fastlandsøkonomien 1,5 pst. frem mot 2060. Det er 0,3 prosent-enheter lavere enn lagt til grunn i Perspektivmeldingen 2013. Nedjusteringen må ses i lys av at produktivitsveksten har vært forholdsvis lav etter 2005, og er i tråd med de forutsetningene som legges til grunn i tilsvarende analyser internasjonalt.

Gjennomsnittlig årlig vekst i fastlands-BNP per innbygger anslås i Perspektivmeldingen 2017 til 1,2 pst. Dersom produktivitsveksten skulle bli 0,3 prosentenheter høyere enn lagt til grunn i Perspektivmeldingen 2017, ville det gi en gjennomsnittlig årlig vekst i fastlands-BNP per innbygger på 1,5 pst. Jeg vil understreke at det er stor usikkerhet om produktivitsutviklingen fremover, både i Norge og internasjonalt.

SPØRSMÅL NR. 1083**Innlevert 9. mai 2017 av stortingsrepresentant Rigmor Andersen Eide****Besvart 15. mai 2017 av ministeren for samordning av EØS-saker og forholdet til EU Frank Bakke-Jensen****Spørsmål:**

«Hvordan vil statsråden som nordisk samarbeidsminister sikre at det er en sammenheng mellom målene i det nordiske formannskapets program og de målene som trekkes opp i Perspektivmeldingen?»

BEGRUNNELSE:

Norge har formannskapet i Nordisk ministerråd i 2017 og i programhilsenen fra statsministeren og samarbeidsministeren heter det:

«I vårt formannskap i 2017 ønsker vi å styrke Nordens evne til å møte endringene. Nordens kulturelle fellesskap, våre verdier og interesser gir oss et helt spesielt utgangspunkt både for å takle utfordringene og for å påvirke utviklingen.»

De tre pilarene i det norske formannskapet i 2017 er Norden i omstilling, Norden i Europa og Norden i verden.

I Perspektivmeldingen heter det i presentasjonen at «meldinga tek opp viktige utfordring for den norske økonomien og for vidareføring av dei norske velferdsordringane». Det er viktig at de tre pilarene som omtales i formannskapsprogrammet er relevante og viktige også i relasjon til perspektivmeldingen for de neste fire år.

Det kan synes krevende å gjenfinne de viktige pilarene som gjelder for det nordiske samarbeidet i Perspektivmeldingen. Det er viktig at målsettingene som lanseres i det nordiske formannskapsprogrammet er forpliktende, og det nordiske perspektivet må ha sin naturlige plass også relasjon til Perspektivmeldingen.

Svar:

Jeg er glad for at representanten Rigmor Andersen Eide peker på betydningen av det nordiske samarbeidet når det gjelder å møte aktuelle og fremtidige utfordringer for norsk økonomi og velferd. Perspektivmeldingen inneholder en rekke referanser til hvor mye de nordiske land har til felles. Dette er en viktig del av bakgrunnen for at regjeringen har valgt «Norden i omstilling», «Norden i Europa» og «Norden i verden» som de tre pilarene for det norske formannskapet for det nordiske samarbeidet i 2017.

Jeg mener hovedprioriteringene for det nordiske samarbeidet er svært relevante og godt innrettet for å bidra til å møte sentrale utfordringer for omstilling av den norske økonomien og for sikring av våre velferdsordninger som det fokuseres på i Perspektivmeldingen.

For å realisere formannskapsambisjonene tas det nå konkrete initiativ i ulike nordiske fagministerråd. Som nordisk samarbeidsminister møter jeg mine kolleger for å koordinere arbeidet i Nordiske ministerråd. I tillegg engasjerer statsministeren seg sammen med sine kolleger med egne initiativ, herunder statsministerinitiativet for oppfølging av FNs bærekraftsmål for 2030. Utenriksministeren leder det uformelle nordiske utenrikspolitiske samarbeidet. Både de nordiske statsministrene, utenriksministrene og samarbeidsministrene vil avholde møter i Norge i løpet av mai og juni.

Gjennom Norden i omstilling skal Norden vise vei gjennom med et effektivt regionalt klima- og miljø-samarbeid, og samtidig utvikle konkurransekraft, vekst og velferd. Tettere samarbeid om utdanning, forskning og innovasjon kan gi bedre utnyttelse av våre komparative fortrinn. Norden skal også være en foregangsregion i håndtering av demografiske endringer. Det norske formannskapet har for eksempel iverksatt en rekke initiativer for samarbeid om integrering, både når det gjelder integrering i skole og barnehage, frivillighetens rolle for integrering og integrering i arbeidslivet.

Disse ambisjonene følges nå opp med konkrete nordiske initiativ som vil bidra til å svare på sentrale norske utfordringer som gjenspeiles i flere av kapitlene i Perspektivmeldingen, bl.a. kapittel 4 Grønn vekst for et bærekraftig samfunn.

Gjennom Norden i Europa arbeides det for å styrke nordisk samarbeid om europapolitikk. En sterk nordisk stemme i den europeiske debatten tjener både Europa og Norden. Gjennom EU- og EØS-samarbeidet deler vi grunnleggende interesser knyttet til utviklingen av det indre marked.

I Perspektivmeldingen vektlegges EØS-avtalens sentrale betydning for norsk økonomi med et felles regelverk som praktiseres enhetlig, ref. omtale om EU og EØS-avtalen i kapittel 2. Et forsterket nordisk europapolitisk samarbeid har god forankring i meldingen.

For det første gir det muligheter til å sikre mer samordnet nordisk gjennomføring av EU/EØS-regelverk og dermed forebygge nye grensehindre i Norden.

For det andre vil mer bruk av fellesnordiske innspill til europeisk politikktutforming i tidlig fase gir muligheter til økt påvirkning og mer nordisk synlighet i Brussel. Nordiske eksempler kan tjene som inspirasjon innenfor klima, miljø, energi, digitalisering og andre områder hvor vi har felles interesser.

På energiområdet er det nordiske kraftsamarbeidet en modell som synliggjøres og skaper interesse langt utenfor Europa. I klimapolitikken vil alle nordiske land samarbeide i EU om felles gjennomføring av klimamålene fram mot 2030. Digitalisering er en kjernekomponent i utviklingen av vår egen og europeisk konkurransekraft. Her er alle nordiske land, og også de baltiske, langt framme, og har mye å bidra med i utviklingen av EUs digitale indre marked. På den nordisk-baltiske Digital North-konferansen i Oslo i april samlet digitaliseringsministrene i regionen seg rundt en ambisiøs erklæring om at regionen skal samarbeide for å være en foregangsregion for digital samarbeid i både offentlig og privat sektor. Dette er et godt eksempel på at nordisk-baltisk samarbeid med et europeisk perspektiv kan bidra til å styrke vår omstillingsevne og konkurransekraft.

Gjennom Norden i verden ønsker regjeringen å videreutvikle det utenrikspolitiske partnerskapet for å møte de store globale utfordringene. Det er verdt å legge merke til den svært positive posisjonen merkevaren Norden har ute i verden, og som vi arbeider for å bygge videre på gjennom fellesnordiske initiativ. Dette engasjementet er også en naturlig oppfølging av Perspektivmeldingen, kapittel 2 Norge i verden.

SPØRSMÅL NR. 1084**Innlevert 9. mai 2017 av stortingsrepresentant Ketil Kjenseth****Besvart 19. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Helse Sørøst RHF vedtok i 2014 en offensiv strategi om digital fornying. Det går tregt med fornyingen og flere større prosjekter blir nå enten utsatt eller står i fare for å bli skrotet. Ansatte med bekymringsmeldinger virker i liten grad å bli hørt, mens brukerrådet så vidt blir orientert.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre en grundigere forankring og sørge for en reell digital fornying i Helse Sørøst RHF?»

BEGRUNNELSE:

I forrige uke brakte NRK nyheten om at inntil 110 utenlandske IT-arbeidere har fått tilgang til IKT-systemer som forvalter pasientdata for 2,8 millioner innbyggere i Helse Sørøst RHF. Etter opplæring i Norge har noen vendt hjem med både utvidet tilgang og med rettigheter til å autorisere nye tilganger til kollegaer i sitt hjemland. Fra Norge er det umulig å sikkerhetsklarere disse og det vil ikke være mulig å drive tilsyn. Direktøren i Helse Sørøst har i 8 måneder offentlig bebudet at outsourcing av IKT-driften til amerikanske HP Enterprise ikke skulle gi adgang til sensitive pasientopplysninger i Norge og heller ikke skape sikkerhetshull i systemet som potensielt kan føre opplysninger på avveie og ikke spores. Dette har nå skjedd. Helse Sørøst RHF's direktør innrømmer at de ikke har gitt statsråden og Stortinget et fullstendig bilde av status og risiko underveis. Sykehuspartner HF som står for mye av IKT-driften for Helse Sørøst RHF har om lag 1400 ansatte, mange av dem organisert i ulike fagforeninger. Det har kommet mange bekymringsmeldinger fra enkeltpersoner og fagorganisasjoner om risikoen i prosjektet.

Helse Sør-Øst RHF godkjente våren 2013 kjøp av nytt radiologisystem for røntgenbilder (RIS/PACS) til bruk på alle sykehus i regionen. I styredokumentene omtales systemet som «hylleware». Anbudet hadde en verdi på 478 millioner kroner. Sykehuset Innlandet (Gjøvik, Lillehammer, Hamar m.fl.) fikk rollen som pilotsykehus for innføring av røntgenbildesystemet og skulle ta det i bruk i april 2014. Oppstarten av systemet har vært utsatt 8 ganger på grunn av feil og ustabilitet. Ansatte ved pilotsykehusene har sendt flere bekymringsmeldinger om pengebruk og ressursbruk knyttet til innføring av systemet. Etter å ha brukt det et knapt år rapportere leger om feil og mangler som gjør at de anbefaler å skrote hele systemet. TV2 antydte i mai 2016 at prosjektet samlet kunne ende opp med en pris-

lapp på over 1 mrd. kr. I så fall en overskridelse på 100 prosent.

I fjor og tidligere i år har VG avslørt en ustrakt bruk av tvang i norsk psykiatri som ikke er rapportert i tråd med vedtak. I noen av helseforetakene er det stor mangel i bruk av IKT-systemer ved rapportering, mens det i andre er variasjoner i bruk. Begge deler vitner som sviktende opplæring i bruk av IKT-systemer.

Svar:

Alle de regionale helseforetakene gjennomfører nå viktige oppgaver innenfor modernisering og konsolidering av egen IKT-portefølje. Digital fornying er Helse Sør-Østs regionale satsing for fornying og standardisering av arbeidsprosesser og teknologi. Satsingen skal ifølge Helse Sør-Øst RHF gi bedre kvalitet og pasientsikkerhet, og økt effektivitet og bedre samhandling mellom de ulike aktørene som er involvert i pasientbehandling.

Digital fornying ble startet i mars 2013 etter at styret i Helse Sør-Øst RHF vedtok IKT-strategi og handlingsplan oktober 2012. IKT-strategien ble senere oppdatert i desember 2015. Gjennom Digital fornying skal det etableres felles kliniske og administrative løsninger på tvers av helseforetakene som skal understøtte trygge, effektive og helhetlige pasientforløp i Helse Sør-Øst. Digital fornying har vært styrt av et fornyingsstyre frem til januar 2017, hvor Brukerutvalget har vært representert. De ulike prosjektene og programmene har ved flere anledninger hatt saker til Brukerutvalgets møter.

Prosjektene i Digital fornying involverer ansatte fra hele foretaksgruppen, tillitsvalgte og administrerende direktører på det strategiske nivået. De kliniske prosjektene inkluderer ansatte fra helseforetakene, Sykehuspartner HF, Helse Sør-Øst RHF og leverandører. I tillegg er også personer fra Sykehusinnkjøp HF og Sykehusapotekene HF involvert.

Helse Sør-Øst RHF har orientert departementet om at det siden starten er levert flere store prosjekter. Nødvendig IKT ble levert til åpningen av det nye sykehuset på Kalnes høsten 2015, blant annet nytt økonomi- og logistikksystem, nytt laboratoriedatasystem og løsning for elektronisk kurve og medikasjon. På Oslo universitetssykehus HF ble det 20. oktober 2014 innført ett felles pasientadministrativt system og elektronisk pasientjournal (DIPS) som et viktig bidrag til bedre understøttelse av pasientbehandlingen ved helseforetaket. Etter innføring av DIPS ved Oslo universitetssykehus

HF og psykiatrien ved Sykehuset i Vestfold HF, bruker hele Helse Sør-Øst nå DIPS som elektronisk pasientjournalløsning.

Videre har Helse Sør-Øst RHF orientert departementet om at det er gjort viktige leveranser innenfor samhandling med innføring av kjernejournal og e-resept i alle helseforetakene, innføring av pleie- og omsorgsmeldinger mot kommunehelsetjenesten og interaktiv henvisning og rekvisisjon mot primærhelsetjenesten.

Helse Sør-Øst RHF har orientert departementet om at det dessverre har vært forsinkelser i fremdriften på prosjektene innenfor laboratoriedataområdet og radiologiområdet, som så langt har gitt redusert måloppnåelse for disse to prosjektene.

I 2017 pågår det prosjekter innenfor blant annet følgende områder:

- Standardisering av pasientjournal
- Videre innføring av regional kurve- og medikasjonsløsning

- Innføring av regional løsning for medikamentell kreftbehandling
- Videre innføring av regional laboratorieløsning innenfor patologiområdet
- Videre innføring av regional økonomi- og logistikk-løsning
- Forenklet henvisningsløsning mellom helseforetak

Helse Sør-Øst RHF har planlagt med en investering på rundt 800 mill. kroner i året for å gjennomføre disse prosjektene. Prosjektene i Digital fornying er store og komplekse utviklingsprosjekt som involverer mange ulike aktører. Det tar nødvendigvis tid for å få gjennomført endringer og å implementere nye løsninger.

Avslutningsvis vil jeg vise til at Helse Sør-Øst RHF har informert departementet om at det nå vurderes en ny styringsstruktur for Digital fornying, som vil involvere Brukerutvalget.

SPØRSMÅL NR. 1085

Innlevert 9. mai 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 16. mai 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Politimester Christine Fossen i Sør-Øst politidistrikt har tidligere innstilt på at Kongsberg politistasjon ikke skal beholde passtjenesten og at passutstederne i Sør-Øst politidistrikt blir liggende i Tønsberg, Drammen, Grenland og Notodden. Avgjørelsen lar imidlertid vente på seg. En fjerning av passtjenesten fra Kongsberg politistasjon vil som i andre kommuner medføre ekstra utgifter for næringslivet så vel som for innbyggerne.

Vil statsråden imøtekomme Kongsberg kommunes krav om å få beholde passtjenesten?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget gjorde 23. mars følgende vedtak (Vedtak 519):

”Stortinget ber regjeringen på egnet måte komme tilbake med en plan for utstedelse av våpenkort og pass i den nye tjenestestrukturen, som sikrer en god balanse mellom kvalitet, sikkerhet og brukertilgjengelighet.”

Svar:

Jeg vil innledningsvis vise til anmodningsvedtak nr. 519 (2016–2017) 23. mars 2017 der Stortinget ber regjeringen på egnet måte komme tilbake med en plan for utstedelse av våpenkort og pass i den nye tjenestestrukturen, som sikrer en god balanse mellom kvalitet, sikkerhet og brukervennlighet. Bakgrunnen for dette vedtaket var Stortingets behandling av Dok 8:35 S (2016–2017) Om kvalitet og innhold ved lensmannskontorene etter gjennomføringen av politireformen og Innst. 211 S (2016–2017).

Politiets arbeid med utstedelse av pass moderniseres for å bedre etterlevelsen av internasjonale sikkerhetskrav og for å imøtekomme kritikk fra Riksrevisjonen. Spesielt vil kravene til ID-kontroll bli strengere for å redusere risikoen for misbruk. Som et ledd i dette arbeidet skal organiseringen endres og antallet søkersteder gjennomgås for å legge til rette for økt kvalitet og sikkerhet. Regjeringen vil på egnet måte komme tilbake til Stortinget med en plan for utstedelse av pass og våpenkort som legger til rette for god balanse mellom kvalitet, sikkerhet og brukertilgjengelighet. Utarbeidelse av planen vil kunne innebære at produksjonsstart

for nye pass og nasjonale ID-kort med eID utsettes til høsten 2018.

Politidirektoratet skal innen medio juni oversende en plan til departementet med oversikt over hvilke

lokasjoner det anbefaler skal utstede pass og ID-kort framover. På bakgrunn av det overnevnte er det derfor for tidlig å fastslå hvilke tjenestesteder som i fremtiden vil utstede pass.

SPØRSMÅL NR. 1086

Innlevert 9. mai 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 16. mai 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Sivilombudsmannen uttaler at Fylkesmannen i Buskerud og Drammen kommune legger til grunn en uriktig rettsoppfatning ved behandling av Marienlyst-saken i Drammen.

Mener statsråden at kommunens planvedtak, med tanke på betydningen for barn og unges interesser, er fattet på rett grunnlag?»

BEGRUNNELSE:

Saken dreier seg om nødvendig konsekvensutredning av kommuneplanforslag og nasjonale målsetninger om ivaretagelse av barn og unges interesser i planleggingen. Aksjonskomiteen Redd Marienlyst ba fylkesmannen om av eget tiltak å foreta lovlighetskontroll av kommuneplanvedtak for Drammen kommune av 05.10.2015. Fylkesmannen fant ikke å ville iverksette lovlighetskontroll av eget tiltak. Aksjonskomiteen klaget saken inn for Sivilombudsmannen. Med bakgrunn i ombudsmannens uttalelse av 17. oktober 2016 (Sak:2015/3565) har fylkesmannen i brev av 28. november 2016 gjort en fornyet vurdering av om han på eget initiativ skal foreta lovlighetskontroll av det aktuelle kommuneplanvedtak. Fylkesmannen opprettholdt sin beslutning om ikke å iverksette lovlighetskontroll.

Etter dette har ombudsmannen i sin uttalelse av 08.12.2016 funnet å la saken i bero med fylkesmannens nye vurdering. Innvendingene som er reist mot kommunens planvedtak gjelder som nevnt spørsmål om det er foretatt tilstrekkelig konsekvensutredning av nasjonale målsetninger om å ivareta hensynet til barn og unges oppvekstvilkår, jfr. plan- og bygningslovens § 1-1 og Rikspolitiske retningslinjer for barn og unges interesser i planleggingen. Saken gjelder en begrenset del av planen, nemlig Marienlyst-området hvor arealformålet er endret fra idrettspark/friområde til utbyggsområde.

Sivilombudsmannen påpeker i sin uttalelse at de av fylkesmannens argumenter som knytter seg til kravene om konsekvensutredning, bygger på en uriktig rettsoppfatning. Fylkesmannen har vektlagt at Drammen kommune tar utgangspunkt i at de krav til konsekvensutredning som forslaget om endring av arealformålet for Marienlyst måtte utløse, imøtekommes ved at det skal gjennomføres konsekvensutredninger på lavere plannivå. Dette er feil rettsoppfatning sier ombudsmannen. Videre bemerker han at det er uheldig om en slik rettsoppfatning legges til grunn av fylkesmannen eller andre.

Svar:

Saken er knyttet til kommuneplanens arealdel for Drammen kommune, som omfatter området Marienlyst. Planen ble vedtatt av kommunen 5. oktober 2015.

Det er spurt om min mening om innholdet og det rettslige grunnlaget for et konkret kommunalt planvedtak. Jeg vil derfor først understreke at plan- og bygningsloven bygger på en desentralisert beslutningsprosess. Beslutninger skal skje nærmest mulig de som blir berørt. Ved arealplanlegging er det kommunen, som etter en samfunnsmessig vurdering, avgjør hvordan arealene i kommunen skal utnyttes. Dersom en foreslått arealbruk er i strid med nasjonale eller viktige regionale interesser, kan dette imidlertid være et grunnlag for å rette innsigelse mot arealplanen, slik at endelig avgjørelse tas av departementet. Etter det som er opplyst, er det ikke fremmet innsigelse i saken om Marienlyst begrunnet i hensynet til barn og unges interesser. Av hensyn til det kommunale selvstyret, er jeg normalt tilbakeholden med å ta stilling til konkrete saker som ikke ligger i departementet til ordinær saksbehandling.

I behandlingen av Marienlystsaken i Drammen er det ellers reist spørsmål om lovlighetskontroll etter kommuneloven § 59. Ordningen innebærer at medlemmer i kommunestyret kan bringe kommunale av-

gjørelser inn for lovlighetskontroll. Fylkesmannen kan også ta opp avgjørelser til kontroll av eget tiltak. Det er således opp til de enkelte folkevalgte om de vil klage på en avgjørelse, eller opp til fylkesmannen å ta stilling til om en sak skal tas opp til kontroll av eget tiltak. I saken om Marienlyst er det ikke fremmet klage fra medlemmer i kommunestyret. Det er imidlertid fremmet en anmodning fra private. I denne anmodningen er det bedt om at Fylkesmannen i Buskerud av eget tiltak tar Drammen kommune sitt planvedtak opp til lovlighetskontroll for å vurdere gyldigheten av planvedtaket.

Innendingene som er reist mot kommunens vedtak, gjelder spørsmålet om det er foretatt tilstrekkelig konsekvensutredning av nasjonale målsettinger om å ivareta hensynet til barn og unges interesser i planleggingen. Fylkesmannen i Buskerud kom etter en skjønnsmessig helhetsvurdering til at det ikke var grunn til å ta kommunens planvedtak opp til lovlighetskontroll.

I saken har også Kommunal- og moderniseringsdepartementet mottatt en anmodning om å omgjøre fylkesmannens beslutning om ikke å foreta lovlighetskontroll. Anmodningen er fremmet 7. januar 2017 av Terje Selvik. Selvik viser til at han representerer Aksjonskomiteen Redd Marienlyst. I svaret fra departementet 17.

mars 2017 ble det lagt til grunn at fylkesmannen hadde gjort en tilstrekkelig grundig vurdering for å avklare om det var grunnlag for å foreta lovlighetskontroll av kommunens planvedtak. Departementet viste også til at Sivilombudsmannen hadde vurdert saken, og at fylkesmannen på denne bakgrunn hadde gjort en fornyet vurdering av spørsmålet om lovlighetskontroll av eget tiltak.

Lovlighetskontroll bør brukes med en viss varsomhet. Ordningen vil ellers kunne føre til at kommunenes vedtaksmyndighet svekkes. Jeg nevner også at Sivilombudsmannen i uttalelse av 8. desember 2016 har funnet å la saken bero med fylkesmannens nye vurdering.

Verken fylkesmannen eller departementet har gått inn i det konkrete planvedtaket til Drammen kommune. Departementet har derfor ikke tatt stilling til om kommunens vedtak er fattet på rett grunnlag.

Til orientering viser jeg til at Drammen kommune 24. april 2017 har sendt brev til departementet om saken. Med bakgrunn i uttalelsen fra Sivilombudsmannen ønsker kommunen veiledning om hvordan kravene til konsekvensutredning er å forstå. Departementet vil følge opp denne henvendelsen og gi nærmere avklaring av kravene kommunen må følge.

SPØRSMÅL NR. 1087

Innlevert 9. mai 2017 av stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt

Besvart 16. mai 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Finnes det faglig grunnlag for å påstå at den nylig vedtatte langtidsplanen for forsvarssektoren er «den første [langtidsplanen] som tar inn over seg at vi skal forsvare Norge fra russergrensa og sørover» og hva er forskjellen i forsvarskonsept for Finnmark mellom langtidsplanproposisjon 151 S og tidligere langtidsplaner?»

BEGRUNNELSE:

Statsråd Frank Bakke-Jensen uttalte i Stortingets spørretime 15. februar 2017 at den nylig vedtatte langtidsplanen for forsvarssektoren «er den første som tar inn over seg at vi skal forsvare Norge fra russergrensa og sørover.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 10. mai 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt om det finnes faglig grunnlag for uttalelsen til statsråd Frank Bakke-Jensen, i spørretimen 15. februar 2017, om at den nylig vedtatte langtidsplanen for forsvarssektoren «er den første som tar inn over seg at vi skal forsvare Norge fra russergrensa og sørover» og om hva som er forskjellen i forsvarskonsept for Finnmark mellom langtidsproposisjon 151 S og tidligere langtidsplaner.

Hensikten med langtidsplanene er å legge frem de overordnede sikkerhets- og forsvarspolitiske målsettingene, å gi retningslinjer for den videre utviklingen av forsvarssektoren og å fremme anbefalinger om vedtak for endringer i forsvarsstrukturen.

Langtidsplaner i sin nåværende form, slik de har blitt utarbeidet fra årtusenskiftet, har hatt ulik innret-

ning og funksjon. Fra grunnleggende omstilling etter den kalde krigen med store reduksjoner og endringer i basestruktur, til modernisering og anskaffelse av nye kapabiliteter. Hovedsakene i den forrige langtidsplanen, Prop. 73 S (2011–2012) «Et forsvar for vår tid», var valg av kampflybase og anskaffelsen av nye kampfly.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen har de siste tre årene blitt forverret. Etter år med lavspenning i våre nærområder og et fokus på internasjonale stabiliseringsoperasjoner, prioriterer Norge og NATO igjen evnen til kollektivt forsvar. Prioriteringene i Prop 151 S (2015–2016) «Kampkraft og bærekraft» er annerledes enn i de foregående langtidsplanene. For å ha god nok

evne til å bidra i fellesoperasjoner i hele konfliktspekteret, i en alliert kontekst, stilles det større krav til reaksjonsevne og utholdenhet enn hva som har vært lagt til grunn i forsvarsplanleggingen de siste tiårene. Grebene regjeringen har gjort i denne langtidsplanen vil sette Forsvaret i stand til å forsvare alle deler av norsk territorium på en bedre måte. Derfor har regjeringen prioritert å styrke Forsvaret betydelig, i forhold til det som lå til grunn i tidligere planer.

Forsvarskonseptet slik det kommer til uttrykk i det operative planverket oppdateres jevnlig, og den militære planprosessen i Norge er tett koordinert med NATOs planprosess. Dette er forhold som ikke behandles i langtidsplanene.

SPØRSMÅL NR. 1088

Innlevert 9. mai 2017 av stortingsrepresentant Ove Trellevik

Besvart 16. mai 2017 av fiskeriminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Dersom det er slik at også data innsamlet utenfor selve elvene (i brakkvannsonen eller i sjøen utenfor) inngår i vurderingsgrunnlaget for Overvåkningsprogrammet, hvordan vil da statsråden argumentere for at dette er data som er relevante for å beskrive effekten av rømt oppdrettslaks har for villaksen i elvene, sett i lys av kritikken fra Norsk Regnesentral?»

BEGRUNNELSE:

Forvaltningsmyndighetene har bedt om å få rapportert innslaget av rømt oppdrettslaks angitt som estimert "årsprosent" per "vassdrag". (Dette til tross for at Norsk Regnesentral har vært kritisk til dette, se Løland mfl. 2016). Eventuell feilaktig bruk av årsprosent og/eller fortolkningen av usikkerhetene i dette estimatet har stor betydning ved at vurderingene av innslag av rømt oppdrettslaks fortsatt inngår som et viktig element i rammebetingelsene for næringen, og kanskje i utviklingen av fremtidige rammebetingelser for næringen som f.eks. etablering av "Trafikklyssystemet".

Videre kan vi lese i rapporten; "RØMT OPPDRETTSLAKS I VASSDRAGENE 2016. Rapport fra det nasjonale overvåkningsprogrammet. (Fisken og havet, særnummer 2b-2017)at Overvåkningsprogrammet har imidlertid som overordnet mål å beskrive all forekomst av rømt oppdrettslaks i vassdragene.

Begrepene "vassdrag" og "elv" går igjen gjennom hele rapporten, og i innledningen fokuseres det på hvordan rømt oppdrettslaks påvirker bestandene. Det er en generell oppfatning at interaksjoner og genetisk påvirkning mellom villaks og rømt oppdrettslaks skjer nettopp i elvene/vassdragene. Det fremgår av kart i de fylkesvise vedleggsrapportene til selve rapporten at nedre sone (sone 1) i svært mange vassdrag går ut i sjøen, og opplysningene fra lokale elveeier mfl. tilsier at det har forekommet innsamling av data også i elvemunningene og i sjøen utenfor elvene. Når det er kjent og dokumentert at kun en relativt liten del av oppdrettslaksen som rømmer faktisk svømmer opp i en elv og genetisk påvirker der, burde begrepene "vassdrag" og "elv" vært definert.

Dersom det er slik at også data innsamlet utafor selve elvene der fisken normalt gyter (i brakkvannssonen eller i sjøen utenfor) inngår i vurderingsgrunnlaget for Overvåkningsprogrammet, hvordan vil da Statsråden forklare at dette er data som er relevante for å beskrive effektene av rømt oppdrettslaks har på villaksen i elvene.

Svar:

Innslaget av rømt oppdrettsfisk har blitt overvåket i norske lakseelver/vassdrag siden 1986. Overvåkningsprogrammet har blitt gjennomført med forskjellige metoder og med ulik grad av kvalitetssikring. Dette var bakgrun-

nen for at denne regjeringen i 2014 ga Fiskeridirektoratet i oppdrag å utforme et nytt nasjonalt overvåkningsprogram. Det nasjonale programmet ble etablert for å samkjøre ulike overvåkningsaktiviteter utført av ulike aktører med ulike finansieringskilder, i ett kvalitetssikret program. Med dette har man oppnådd at overvåkningen av rømt oppdrettslaks i vassdragene gjennomføres med standardiserte og kvalitetssikrede metoder. I de tre årene programmet har fungert er omfanget av overvåkningen økt betydelig, og datasett som før var fragmentert og utviklet gjennom ulik bruk av metoder nå rapporteres samlet i et standardisert format. Dette viser at vi er kommet en god vei mot målet om å øke både kvantitet og kvalitet på overvåkingsdata som gir grunnlag for å gi et korrekt estimat på andel rømt oppdrettslaks i vassdrag.

Overvåkningsprogrammet skal gi et bilde av mengden og fordelingen av rømt fisk som er tilstrekkelig presist til at det gir den informasjonen som er nødvendig for å vurdere situasjonen og behovet for eventuelle tiltak i enkeltvassdrag, regionalt og på nasjonalt nivå. Resultatene og vurderingen skal tjene en rekke formål. Myndighetene trenger kunnskap om rømt laks i vassdragene for å kunne evaluere effekten av de rømmingsforebyggende tiltak som pålegges oppdrettsnæringen. Videre vil overvåkingen ligge til grunn for akutte tiltak gjennomført eller pålagt av forvaltningen sammen med utfiskingstiltakene pålagt oppdrettsnæringen gjennom forskrift om utfisking mv. av rømt oppdrettsfisk.

Representanten Trellevik etterlyser en definisjon av begrepene ”vassdrag” og ”elv”. En vanlig definisjon på et vassdrag er et sammenhengende system av elver, bekker, innsjøer og isbreer innenfor et nedbørsfelt, regnet fra sine utspring i skog og fjell og ned til et felles utløp i havet, en innsjø eller en større elv. En elv defineres gjerne som en del av et vassdrag og er ofte den siste oppsamlende delen av et nedbørsfelt som fører vannet tilbake ut i havet. Et vassdrag kan ha ulike strekninger som er ”lakseførende”. I hovedsak vil dette være elver og innsjøer. At begrepene brukes litt om hverandre i rapportene fra overvåkningsprogrammet anser jeg som av liten betydning for forståelsen av rapporten, og konsekvensene av de funn som der beskrives.

I overvåkingsprogrammet er flere av elvene inndelt i soner. Inndelingen i soner er gjort for å få en bedre oversikt over hvor i vassdraget den rømte oppdrettslaksen står, da fordelingen i rom og tid i et gitt vassdrag kan være forskjellig for villaks og rømt oppdrettslaks. Sonene er definert slik at forekomsten av rømt laks i hele vassdraget kan beskrives. Sonene er for mange vassdrag definert ut fra lokal kunnskap, og kunnskap og erfaringer fra drivtelling. Ofte er soneinndeling koblet med vandringshindre som fosser og lignende. Sone 1 er som regel den nederste delen av vassdraget og inkluderer elvemunningen.

Det er riktig som representanten Trellevik skriver, at det er en relativt liten del av oppdrettslaksen som rømmer fra anleggene som faktisk svømmer opp i elvene. Fisk fanget i elvemunningen har derimot trukket mot elveløpet og forskerne mener denne fisken har større sannsynlighet for å vandre opp i elven enn fisken har i det den rømmer fra et anlegg. Rømt oppdrettslaks som har kommet seg frem til en elvemunning, er sannsynligvis på vei til å svømme opp i vedkommende elv, og vil derfor være en viktig del av overvåkningen. I overvåkningsprogrammet vektes betydningen av den rømte fisken som fanges også ut i fra hvor den er fanget. Denne vektningen tar hensyn til at ikke all rømt fisk som fanges i elvemunningene nødvendigvis vil vandre opp i elvene.

Overvåkningsprogrammet beskriver fordelingen av rømt oppdrettslaks i vassdragene, uavhengig av om den rømte laksen er kjønnsmoden og vil delta i gytingen, eller om det er umoden fisk som kanskje går ut av vassdraget igjen før gytingen starter. Ut fra formålet til programmet er det relevant å beskrive all forekomst av rømt laks i vassdragene, ikke minst for evaluering av ulike forvaltningstiltak innrettet mot reduksjon av rømming. For myndighetene er det også viktig med kunnskap om rømt laks i sonen nær sjøen, selv om en del av disse kanskje ikke går videre opp i vassdraget og gyter. Sett over tid bidrar slike data til å klarlegge om tiltakene som settes inn mot rømming har en effekt (og sett over den siste 10-årsperioden ser det definitivt ut til at tiltakene virker). Uten slik soneinndeling, og kunnskap om hvor rømt laks var fanget ville forvaltningen hatt et mye dårligere grunnlag å vurdere dette. Også for videre risikovurdering, og planlegging av tiltak er soneinformasjonen vesentlig.

Rapporten ”Metodevurdering for registrering av rømt oppdrettslaks” som jeg antar at representanten henviser til når han tar opp kritikk fra Norsk Regnesentral, tar for seg de ulike metodene for registrering av rømt oppdrettslaks, og drøfter fordelene med å bruke drivtelling kontra årsprosent knyttet opp i graden av statistisk usikkerhet rundt konfidensintervall. Mye av denne diskusjonen er tatt inn i Felthåndboken som overvåkningsprogrammet utarbeidet og publiserte våren 2016, og ligger til grunn de vurderingene som gjøres i overvåkningsprogrammet. Programmet tar i bruk alle tilgjengelige datakilder for sin vurdering, herunder data fra sportsfisket, overvåkningsfiske og stamfiske om høsten, samt data fra drivtelling. Programmets styrke er at sammenstillingen av data fra ulike metoder gir bedre mulighet til å beskrive situasjonen i vassdragene. Når programmet kategoriserer vassdragene til å ha et høyt, lavt eller middels innslag av rømt oppdrettslaks gjøres dette ut fra en samlet vurdering av alle tilgjengelige data. Vurderingene er altså ikke bygget utelukkende på årsprosent estimert ut fra sportsfiske og/eller høstfiskedata. Det tas også hensyn til fordeling av fangstene i ulike soner i vassdraget når denne vurderin-

gen gjøres. F.eks. tillegges høy andel rømt oppdrettslaks fanget ved kjente vandringshindre nederst i vassdraget mindre vekt enn om det er påvist høye andeler i flere deler av vassdraget. Overvåkningsprogrammet rapporterer både vurderingen i forhold til 10 % grensen som er satt for utfiskingstiltak, årsprosent der den lar seg beregne, og alle grunnlagsdata fra undersøkelser i vassdragene.

Dokumentasjon av forekomsten av rømt laks er av avgjørende betydning for utvikling av avbøtende forvaltningstiltak. Det foreligger nå god dokumentasjon

på at det er signifikant sammenheng mellom andelen rømt oppdrettslaks målt som årsprosent i vassdragene, og graden av innkryssing i ville laksebestander (Risikorapport for norsk fiskeoppdrett 2017), selv om også andre forhold enn andelen rømt laks påvirker graden av innkryssing. I prosjektet Quantescape II finansiert av Norges Forskningsråd arbeides det videre med å klarlegge hvilke mekanismer som påvirker slik innkryssing. Med bedre kunnskap om dette, kan også mer presise risikoindikatorer utvikles, og avbøtende tiltak settes inn mer presist.

SPØRSMÅL NR. 1089

Innlevert 9. mai 2017 av stortingsrepresentant Rasmus Hansson

Besvart 16. mai 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«I april sa kommunestyret i Sørum ja til utbygging av Frogner næringspark, på tross av innsigelser fra både NVE og fylkesmannen. Utbyggingen innebærer total gjenfylling av en ravinedal, en landskapsform som i dag er rødelistet på grunn av massivt omfang av bakkeplanering de siste 50 årene. I en rapport fra 2015 er den berørte ravinen klassifisert som en A-verdi ravine, på grunn av størrelse og artsmangfold. Ravinen beskrives også som å være intakt og uberørt.

Vil statsråden stanse utbyggingen?»

Svar:

Kommunestyret i Sørum behandlet reguleringsplanen for Frogner næringspark den 24. april 2017. Det framgår av sakens dokumenter at det foreligger innsigelser til planen fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus ved miljøvernavdelingen og Norges vassdrags- og energidirektorat. En eventuell meklings i saken er ennå ikke gjennomført. Jeg viser til at saken fortsatt er til behandling i kommunen. Hvis saken ikke løses lokalt, vil den bli sendt til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endelig avgjørelse. Jeg ønsker derfor ikke å uttale meg nærmere om denne saken nå.

SPØRSMÅL NR. 1090

Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 22. mai 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Kan finansministeren dele dokumentasjonen på at det er flere kvinner enn menn, som tar ut profitt fra barnehager, barnevern, eldreomsorg og asylmottak?»

BEGRUNNELSE:

I et intervju med Dagbladet 2.mai uttaler finansministeren følgende: ”- Venstresida går etter såkalte «ky-niske velferdsprofitører», og hvem er de? Jo, det er stort sett kvinner med erfaring fra bransjen..”, og vide-

re: ”Fordi de fleste som rammes av jakten på de såkalte velferdsprofitørene er kvinner”.

Svar:

Min uttalelse i intervjuet er knyttet opp mot barnehagesektoren. Jeg peker på at de fleste private barnehagene er små bedrifter drevet av kvinner som ønsker å bedre tilbudet. Over 60 pst. av private barnehager er medlem av Private Barnehagers Landsforbund (PBL).

Ifølge PBL var 65 prosent av deres 1937 medlemsbarnehager i 2015 frittstående barnehager (dvs. barnehager der eieren kun eier en barnehage), mens de øvrige hadde eiere med to eller flere barnehager og hvor vi ikke kjenner til kjønnsfordelingen blant eierne. Blant frittstående barnehager der det kan være aktuelt å se på kjønnsfordelingen blant eierne (dvs. ikke menighetsbarnehager, andelslag, foreldrelagsbarnehager, barnehager eid av stiftelser, velforening osv.) sto kvinner i 2015 for 75 prosent av eierandelene mens menn sto for 25 prosent.

SPØRSMÅL NR. 1091

Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 12. mai 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Når, hvordan og fra hvem mottok statsråden faglig råd om å utsette oppstart av Ringeriksbanen?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til mitt spørsmål fra 4. april om hva slags faglige råd statsråden har mottatt som underbygger hans konklusjon om at det mest forsvarlige er å utsette oppstart av Ringeriksbanen til 2021, og hvordan statsråden har mottatt disse rådene.

I svar 20.04 skriver statsråden:

«Kostnadsanslagene har ikke endret seg fra 2016 til 2017 utover normal prisomregning. Derimot er det en rekke andre momenter som jeg har tillagt vekt. La meg derfor gjøre oppmerksom på pressemeldingen fra Bane NOR SF 14.03.17, hvor det blant annet står at prosjektet jobber etter en hurtigplan, der flere prosesser går samtidig, og at det er en viss risiko forbundet med å kjøre overlappende prosesser. Det står videre at noe mer tid til forberedelser vil gi prosjektet bedre tid til å modne og optimalisere de ulike løsningene og finne tiltak som reduserer kostnadene. Og det står at risikoen reduseres når det gjelder grunnforholdene, og det blir tid til å sørge for et enda bedre gjennomarbeidet kontraktunderlag. Videre står det at med en hurtigplan om 2019 er det ikke tatt tilstrekkelig hensyn til prosesser som ekstern kvalitetssikring, bompengeproblematikk og Stortingets egen budsjettprosess, samt at det nye regelverket for offentlige anskaffelser ville ha gitt behov for mer tid til kontraktarbeidet.

Selv om jeg ønsket 2019 som oppstart, så er min vurdering at momentene nevnt ovenfor er såpass vesentlige at det er mer forsvarlig å starte i 2021. Det er selvsagt en vurdering man kan konkludere annerledes i, avhengig av hvor sterkt man de ulike hensynene kostnad, kvalitet og ferdigstillestid, og risiko forbundet med disse.»

Det er altså klart at statsråden ikke har mottatt skriftlige råd fra fagetatene som skulle tilsi en utsettelse av prosjektet. Alt han har å vise til er en pressemelding fra Bane NOR, publisert i etterkant av at beslutningen var tatt. For Stortingets arbeid med Nasjonal Transportplan er det selvsagt viktig å få klarhet i hvor solid begrunnelsen for regjeringens utsettelse er, og om den eventuelt skyldes en ren politisk nedprioritering. Det gjenstår derfor fortsatt å få en klar forklaring fra statsråden på når, hvordan og fra hvem han mottok faglig råd om å utsette oppstart for Ringeriksbanen.

Svar:

Jeg viser til mine tidligere svar til representanten Lysbakken om dette temaet. Som nevnt gjennomfører Regjeringen tidenes jernbanesatsing. Her er det mange prosjekter som skal gjennomføres, og vi må sikre både rasjonell fremdrift i hvert enkelt prosjekt og for alle prosjektene som helhet. Utbygging av Ringeriksbanen har vært diskutert i mange tiår. Vi har store ambisjoner om å realisere prosjektet, og for første gang fremlegges den som et fullfinansiert prosjekt i en Nasjonal transportplan. Jeg håper Lysbakkens parti vil støtte opp om denne satsingen.

I vårt arbeid med Ringeriksbanen har vi lagt til rette for rask planlegging og samkjørt mange prosesser. Som jeg viste til i mitt forrige svar, har Regjeringens gjort vurderinger av hvilken risiko man legger i prosjektet ved å holde fast ved den timeplan som dagens regjering opprinnelig ønsket. Jeg er opptatt av å gjennomføre prosjekter på en effektiv måte, men jeg er også opptatt av å håndtere risiko slik at man best mulig unngår kostnadssprekker og problemer underveis.

Som jeg nevnte i mitt forrige svar er vi kjent med at det er en viss risiko forbundet med å kjøre overlappende prosesser. Med noe mer tid til forberedelser vil prosjektet blant annet ha bedre tid til å modne og opti-

malisere de ulike løsningene og finne tiltak som reduserer kostnadene, samt redusere risikoforhold når det gjelder grunnforholdene, og få mer tid til å sørge for et enda bedre gjennomarbeidet kontraktunderlag. Jeg skrev også at det er vår vurdering at disse momentene er såpass vesentlige at jeg mener det er mer forsvarlig å starte i 2021.

Som jeg nevnte i mitt tidligere svar, er det selvsagt en vurdering man kan konkludere annerledes i, avhengig av hvor sterkt man de ulike hensynene kostnad, kvalitet og ferdigstillestid, og risiko forbundet med disse.

SPØRSMÅL NR. 1092

Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Hans Fredrik Grøvan

Besvart 18. mai 2017 av utenriksminister Børge Brende

Spørsmål:

«Verdenssamfunnet må legge større press på palestinske myndigheter for at de skal slutte å gi ros, heder og penger til dem som utfører terrordrap. Norge har et særlig ansvar som leder av internasjonale giverlandsgruppen for palestinerne (AHLIC).

Vil utenriksministeren kontakte andre givere, særlig USA og EU, for å gi et felles signal til palestinske myndigheter om at det vil få konsekvenser for bistanden hvis belønningsordningen for terrordrap i Israel videreføres?»

BEGRUNNELSE:

Palestinske aktivisters terrordrap av sivile mennesker i Israel er kriminelle handlinger som må fordømmes på linje med annen helt terror. Dessuten bryter slike terroraksjoner ned den gjensidige tillit som trengs for å få gjenstartet en nødvendig fredsprosess. Norge og flere andre land tar sterk avstand fra de palestinske selvstyremyndighetenes praksis med hedersbevisninger og økonomisk belønning til palestinere som sitter fengslet for terrorhandlinger. Kritikken har imidlertid ikke fått slutt på praksisen, bare ført til at palestinske selvstyremyndigheter sier at utenlandsk bistand ikke brukes til slike utbetalinger. Finansieringen av fengslede terrorister fortsetter akkurat på samme måte som tidligere.

Svar:

Norge har ved flere anledninger gjort det klart for Den palestinske selvstyremyndigheten (PA) at støtteordningen rettet mot palestinske fanger i israelske fengsel, hvor økonomiske utbetalinger øker med fangenes soningstid, er uakseptabel og må avvikles. I mine samtaler med president Mahmoud Abbas og finansminister Shukri Bishara har jeg ved flere anledninger understreket at PA vil være tjent med å avskaffe den nåværende praksisen.

Utenriksdepartementet er i dialog med andre givere om støtteordningen. Jeg har også drøftet saken med relevante partnere, inkludert under mitt nylige besøk til Washington. Likesinnede land mener, som Norge, at ingen bistandsmidler må gå til å finansiere en slik ordning.

Støtteordningen rettet mot de palestinske fangene i israelske fengsel var gjenstand for diskusjoner da President Abbas nylig besøkte Washington, noe som har skapt en ny dynamikk. Palestinske myndigheter har nå sagt seg villig til å se på ordningen på ny.

Jeg viser for øvrig til mitt muntlige svar i spontan-spørretimen 27. april 2016, samt svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 1000 (2015-2016) fra representanten Astrid Aarhus Byrknes, besvart 4. mai 2016, og nr. 1022 (2015-2016), fra representanten Jørund Rytman, besvart 12. mai 2016.

SPØRSMÅL NR. 1093**Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes****Besvart 15. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Vil helseministeren svare på spørsmålene til LO i indre Hardanger innen mandag 15. mai?»

BEGRUNNELSE:

Styret i LO i indre Hardanger har 9.5.2017 sendt et åpent brev til helseministeren der de stiller en rekke spørsmål om avklaringer rundt akuttilbudet ved sykehuset. Det er nødvendig at helseministeren avklarer disse spørsmålene før Stortinget skal ta stilling til akuttilbudet ved Odda sykehus mandag 15. mai, slik at Stortinget gjør vedtak på et opplyst grunnlag.

Svar:

Når det gjelder svar på brev fra LO i Indre Hardanger, viser jeg til vedlagte brev datert 15. mai.

Spørsmål fra LO i Indre Hardanger vedr. Odda sjukehus

Jeg viser til epost fra LO i indre Hardanger med spørsmål vedrørende det fremtidige akuttilbudet ved Odda Sjukehus.

Mandag 24. april ble det gjennomført felles foretaksmøte for alle de regionale helseforetakene. Jeg la vekt på at akuttfunksjonene gjennom dette møtet ble avklart, for å sikre forutsigbarhet og ro rundt det videre arbeidet med utviklingsplanene som skal ferdigstilles i 2018.

I foretaksmøtet stadfestet jeg Helse Vest RHF sitt vedtak om rammene for utvikling av Odda sjukehus. Odda sjukehus skal fortsatt være et akuttsykehus. Tilbudet skal ikke reduseres, men styrkes på mange områder. Akuttberedskapen med døgnåpen skadepoliklinikk vil være tilpasset lokale behov, blant annet som følge av økende turisme både sommer og vinter.

I brev til helse- og omsorgskomiteen datert 8. mai, har jeg beskrevet de føringer jeg vil legge for Helse Fonna sin plan for implementering av endringene:

”Odda sjukehus har spesielle utfordringer på grunn av sin geografiske beliggenhet og risiko for stengte veier. Jeg vil derfor påse at Helse Fonna sin plan for implementering av foretaksmøtets vedtak ivaretar følgende:

- Odda skal være et akuttsykehus. Tilbudet ved Odda sjukehus skal være framtidsrettet og videreutvikles i samsvar med nasjonal helse- og sykehusplan, være forsvarlig, forutsigbart og ivareta tryggheten, og er en viktig del av beredskapen for befolkningen.

- Sykehuset skal kunne håndtere situasjoner med akutte alvorlig syke eller skadde pasienter/traumepasienter, og stabilisere for videre transport. Dette gjelder både akutte alvorlige medisinske og kirurgiske tilstander. Den samlede beredskapen for befolkningen tilhørende Odda sjukehus skal være på samme nivå og gi tilsvarende trygghet som i dag. Den samlede kompetansen som finnes på sykehuset, og som er i beredskap, skal selvsagt kunne brukes i akutte alvorlige situasjoner.

- Kirurg/ortoped skal behandle pasienter på skadepoliklinikken, og skal være tilgjengelig for sykehuset på døgnbasis.

- Anestesilege og medisinsk overlege skal være tilgjengelig på døgnbasis.

- Sykehuset skal gjennomføre kompetansehevede tiltak og regelmessig trening, slik at personellet er forberedt på å håndtere akutte situasjoner.

- Det skal utarbeides en beredskapsplan med tiltak for å møte ulike scenarier, herunder en situasjon med stengte veier. Beredskapsplanen utarbeides i samarbeid med de ansatte ved Odda sjukehus, med kommunene og øvrige aktuelle aktører.”

At den samlede beredskapen skal være på samme nivå og gi tilsvarende trygghet som i dag, betyr ikke at det ikke vil skje kunne endringer i dagens organisering for å gjøre tilbudet mer framtidsrettet. Flere av spørsmålene går nettopp inn på den interne organiseringen av tilbudet. Dette vil bli avklart i prosessen som vil starte etter at Helse Vest får et revidert oppdragsdokument der innholdet i mitt brev til Stortinget vil bli tatt med. I dette arbeidet skal de ansatte, Odda kommune og andre interessenter inviteres med, slik det fremkommer av brevet.

Jeg vil vurdere om den endelige planen er i samsvar med føringene i mitt brev når planen er utarbeidet. Det vil ikke skje endringer i Odda som følge av foretaksmøtevedtaket før denne planen er vurdert.

Jeg vil ellers vise til at Stortinget vil behandle representantforslagene vedrørende Odda sjukehus den 15. mai 2017.

SPØRSMÅL NR. 1094**Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Trygve Slagsvold Vedum****Besvart 12. mai 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«Er statsråden for landbruk og mat enig med Fylkesmannen i Hedmark og Stange kommune i at etterbruk av gammel jernbanetrase skal avklares før neste planfase slik at det sikres at jernbanetraseen i framtida kan tilbakeføres til jordbruksdrift?»

BEGRUNNELSE:

I forbindelse med bygging av nytt dobbeltspor på jernbanen mellom Hamar og Lillehammer foregår det en prosess om tilbakeføring av den gamle jernbanetraseen til matjord der det ligger til rette for dette.

Fylkesmannen i Hedmark krever at før neste planfase skal etterbruk av gammel jernbane avklares. Fylkesmannen forutsetter at tilbakeføring av gammel jernbanelinje til jordbruksareal gjennomføres for områder der dagens jernbanelinje skjærer gjennom dyrka mark og det ut fra en landbruksfaglig vurdering vil gi en god løsning. Dette synet deles av Stange kommune og av jordvernalliansen i Hedmark.

Jernbaneverket har imidlertid ikke gått med på å signere juridisk bindende dokumenter som stadfester at den gamle jernbanetraseen skal tilbakeføres til jordbruksjord.

Svar:

Det er i gang ein prosess knytt til framføring av nytt dobbeltspor for jernbane gjennom kommunane Stange, Hamar og Ringsaker. Landbruks- og matdepartementet

er bede om å komme med ei vurdering knytt til kommunedelplanar for desse kommunane og har vore på møte og synfaring 2. mars i år saman med fleire departement, direktorat og etatar.

Saka er omfattande og det er vanskelege avveingar som må gjerast. I lys av stortingets fastsatte mål for maks 4000 dekar nedbygging av jordbruksjord innan 2020, og behovet for å styrke grunnlaget for matproduksjon som er nedfelt i regjeringa si jordbruksmelding har Landbruks- og matdepartementet gjort ei vurderinga av den konkrete problemstillinga som om etterbruk av den gamle jernbanetraseen. Landbruks- og matdepartementet har i brev av 03.05.17 basert på det sendt ei tilråding til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Konklusjonen i tilrådinga er:

”Landbruks- og matdepartementet (LMD) mener hensynet til de store jordvern- og kulturlandskapsinteressene må veie tungt i denne saken. LMD anbefaler å støtte Fylkesmannen i Hedmark sin anbefaling i saken om at det senest ved høring av reguleringsplanforslag for nytt dobbeltspor skal være avklart etterbruk av gammelt spor på den aktuelle strekningen, herunder eventuell prosess og fremdrift. Så langt det er mulig skal også frister og ansvar for gjennomføring av aktuell etterbruk være avklart før reguleringsplan for nytt dobbeltspor vedtas.”

Denne saka ligg no i Kommunal- og moderniseringsdepartementet for endeleg avgjerd. Eg understrekar difor at dette er ei kompleks og samansatt sak som der jordbruks og jordverninteressene er eit av mange syn som må takst med i den endelege vurderinga frå KMD.

SPØRSMÅL NR. 1095**Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Fredric Holen Bjørdal****Besvart 18. mai 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Kva for initiativ har regjeringa teke for å oppfylle ungdomsgarantiane, og kva er den månadlege,

eventuelt kvartalsvise, utviklinga av måloppnåinga for garantiane sidan mai 2014?»

GRUNNGJEVING:

Viser til spørsmål med Dokument nr. 15:756 (2013-2014).

Svar:

I grunngjevinga for spørsmålet visast det til Dokument nr. 15:756 (2013-2014). Dette spørsmålet tok føre seg dei då nye garantiane for ungdom i alderen 20-29 år innført av regjeringa Stoltenberg II. Saman med Arbeids- og velferdsetaten si innsats elles for unge, skule garantiane bidra til å sikre unge nødvendig og hensiktsmessig oppfølging frå NAV.

Departementet får rapportering frå Arbeids- og velferdsdirektoratet kvart tertial. Resultata på garantien om at ledige i alderen 20-24 år skal ha ein godkjend aktivitetsplan innan ein månad¹, har variert frå 40 pst. i 1. tertial 2014 til 48 pst. i 3. tertial 2016. For unge med nedsett arbeidsevne under 30 år går garantien ut på at 90 pst skal ha ein godkjend aktivitetsplan. Andelen har variert frå 56 pst. i 1. tertial 2014 til 68 pst. i 3. tertial 2016. Resultata har vore forholdsvis stabil dei to siste åra.

Ulike målgrupper og ulikt innhald i garantiane gjorde dei lite effektive og vanskelege å administrere. FAFO undersøkte i 2015 mellom anna kva rolle garantiordningane hadde i oppfølgingsarbeidet. FAFO peikte på at garantiane var utforma som krav til kvantitet framfor kvalitet, og stilte spørsmål ved om garantiane eigentleg garanterte unge god oppfølging. Det blei også trekt fram at garantiane fokuserte på målbarheita av NAV-kontora sitt arbeid med garantiane, framfor tilrettelagde tenester og oppfølging av god kvalitet. I undersøkinga blei det mellom anna konkludert med at dersom garantiane skulle hindre marginaliseringa av unge, burde dei gitt lovnad om meir konkrete tiltak enn berre ein aktivitetsplan. Garantiane bidrog, ifølge FAFO, til nasjonal forankring av NAV-kontora sin prioritering av unge brukarar.

Regjeringa meiner det er viktig å prioritere unge på ein tydelegare og meir eintydig måte enn garantiordningane la opp til. Vi varsla difor i Meld. St. 33 (2015–2016) NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet ei forenkling av garantiordningane for å oppnå ei klarare og meir eintydig prioritering av unge.

I Prop. 1 S (2016-2017) foreslo regjeringa å erstatte garantiordningane med ein ny ungdomsinnsats. Regjeringa vil at utsette unge raskt skal få hjelpa dei treng. Tidleg innsats og individuelt tilpassa oppfølging er viktig for å lykkast med å få utsette unge i arbeid og utdanning. Innsatsen er retta mot unge under 30 år som etter åtte veker står utan tilbod om arbeid, skuleplass eller aktivitet. Desse skal raskt få individuelt tilpassa oppfølging frå Arbeids- og velferdsetaten. Oppfølginga skal motivere til jobbsøking og overgang til arbeid, utdanning eller annan hensiktsmessig aktivitet. Målet er å sikre tidleg innsats for unge som har behov for bistand frå NAV, og å gi NAV-rettleiaren fridom til å tilpasse tilbodet til den enkelte sine behov og moglegheiter lokalt. Ungdom er fortsatt høgt prioritert i NAV-kontora sitt arbeid, og på ein betre måte enn før.

Først ut er dei mest utsette fylka på Sør- og Vestlandet. Det blei løyvd 30 mill. kroner i budsjettet for 2017 til den nye ungdomsinnsatsen (oppfølging og arbeidsmarknadstiltak). Regjeringa foreslår i revidert nasjonalbudsjett for 2017 at ungdomsinnsatsen styrkast med ytterlegare 32,5 mill. kroner til oppfølgingsressursar i NAV. Grunnlaget er da lagt for ei landsomfattande oppbygging av NAV sin kapasitet til å drive forsterka oppfølging av unge ledige.

Ungdomsinnsatsen kjem i tillegg til anna innsats og ressursar NAV disponerer for å hjelpe unge til å kome i utdanning og arbeid.

-----

1) Innan ein månad etter at vedtak om behov for situasjonsbestemd innsats er fatta.

SPØRSMÅL NR. 1096**Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 15. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Vil statsråden snarast opplyse Stortinget om svara på spørsmåla i det ope brevet som er sendt til statsråden frå LO i Indre Hardanger den 9. mai 2017 vedrørende Odda sjukehus om det skal fortsatt skal vere akuttkirurgi og traumefunksjon ved Odda sjukehus, kan i tillegg statsråden svare på om det fortsatt skal vere turnuskandidat i kirurgi ved Odda sjukehus og vil Stortinget få vite svara før Stortinget skal behandle sak om dette den 15. mai 2017?»

GRUNNGJEVING:

Helse - og omsorgsministeren har motteke brev i frå LO i Indre Hardanger med spørsmål om korleis brevet Helse- og omsorgsministeren sendte til Helse- og omsorgskomiteen 8. mai er å forstå. Det er stor usikkerheit om kva statsråden meiner skal vere Odda sjukehus si framtid. Eg ber helse- og omsorgsministeren om å svare på desse spørsmåla før Stortinget si handsaming av saka 15. mai, slik at Stortinget kan ta sin avgjersle på eit korrekt og informert grunnlag.

Spørsmålsstellaren viser til brev sendt frå LO i Indre Hardanger:

”Spørsmål til helseministeren om akuttkirurgi ved Odda sjukehus.

Helseminister Bent Høie sendte 8.mai 2017 eit ope brev til Helse- og omsorgskomiteen i Stortinget, med tittelen «Beredskapsfunksjoner ved sykehuset i Odda».

Etter vårt syn treng vi konkrete svar på noen viktige spørsmål før vi våre trekk endelege konklusjonar i saka. Vi ber om skriftleg svar helst før vårt ekstraordinære styremøte i LO i Indre Hardanger i kveld 9. mai kl. 18.00.

- Har helseministeren i brevet oppheva sitt eige vedtak i foretaksmøtet 24.april om å avvikle den akuttkirurgiske beredskapen i Odda?
- Vil helseministeren gjennom dette brevet vidareføre dagens modell med døgnbasert akuttkirurgi med traumefunksjon ved Odda Sjukehus?
- Innebærer helseministeren sitt svar at det framleis skal vere team i beredskap ved Odda Sjukehus som kan gjennomføre akutte kirurgiske inngrep på døgn-

basis (dvs. anesthesi- og operasjonssjukepleiar, kirurg og anestesilege)?

- Skal Odda Sjukehus ha døgnkontinuerleg beredskap for gjennomføring av nødkirurgiske prosedyrer i samsvar med Nasjonal traumeplan?
- Helseministeren vil «oppfylle kravene til beredskap for kirurgisk vurdering og stabilisering». Kva legg han i dette medisinske nyordet? Er dette det same som fortsatt akuttkirurgisk beredskap – eller berre stabilisering før vidare transport?
- Helseministeren skriv: «Kirurg/ortoped skal behandle pasienter på skadepolikliniken, og skal vere tilgjengelig for pasienter på døgnbasis». Kva betyr «tilgjengeleg på døgnbasis» i praksis? Tilsvaret dette dagens ordning med akuttkirurgisk beredskap i Odda?
- Helseministeren skriv: «Det skal utarbeides en beredskapsplan med tiltak for å møte ulike scenarier, herunder en situasjon med stengte veier». Kva skal denne planen konkret innehalde, som sikrar minst like god tryggleik som i dag? Og kva med ein beredskapsplan der det ikkje er flyvær for ambulanshelikopter ved kritiske hendingar? Vil eit lokalt operasjonsteam då vere i beredskap og operativt i Odda? Vi ser fram til snarlege, konkrete og utvetydige svar frå statsråden!
Odda, den 9.mai 2017 Helsing styret i LO i Indre Hardanger
Terje Kollbotn (leiar)”

Svar:

Jeg til vedlagte brev til LO i Indre Hardanger datert 15. mai.

Til spørsmålet om turnustjeneste ved sjukehuset i Odda, vil jeg vise til Spesialistforskriften som trådde i kraft i mars i år for del 1 av spesialistutdanningen, som tilsvaret den tidlige turnustjenesten. Forskriften stiller ikke krav om tjeneste ved spesifikke avdelinger, men angir hvilke læringsmål som skal oppnås. Aktiviteten ved Odda sjukehus vil gi grunnlag for å oppnå flere av læringsmålene i del 1, ikke minst gjelder dette tjenesten ved skadepolikliniken.

Vedlegg til svar:

Jeg viser til epost fra LO i indre Hardanger med spørsmål vedrørende det fremtidige akutttilbudet ved Odda Sjukehus.

Mandag 24. april ble det gjennomført felles foretaksmøte for alle de regionale helseforetakene. Jeg la vekt på at akuttfunksjonene gjennom dette møtet ble avklart, for å sikre forutsigbarhet og ro rundt det videre arbeidet med utviklingsplanene som skal ferdigstilles i 2018.

I foretaksmøtet stadfestet jeg Helse Vest RHF sitt vedtak om rammene for utvikling av Odda sjukehus. Odda sjukehus skal fortsatt være et akutt sykehus. Tilbudet skal ikke reduseres, men styrkes på mange områder. Akuttberedskapen med døgnåpen skadepoliklinikk vil være tilpasset lokale behov, blant annet som følge av økende turisme både sommer og vinter.

I brev til helse- og omsorgskomiteen datert 8. mai, har jeg beskrevet de føringer jeg vil legge for Helse Fonna sin plan for implementering av endringene:

”Odda sjukehus har spesielle utfordringer på grunn av sin geografiske beliggenhet og risiko for stengte veier. Jeg vil derfor påse at Helse Fonna sin plan for implementering av foretaksmøtets vedtak ivaretar følgende:

- Odda skal være et akutt sykehus. Tilbudet ved Odda sjukehus skal være fremtidsrettet og videreutvikles i samsvar med nasjonal helse- og sykehusplan, være forsvarlig, forutsigbart og ivareta tryggheten, og er en viktig del av beredskapen for befolkningen.
- Sykehuset skal kunne håndtere situasjoner med akutte alvorlig syke eller skadde pasienter/traumepasienter, og stabilisere for videre transport. Dette gjelder både akutte alvorlige medisinske og kirurgiske tilstander. Den samlede beredskapen for befolkningen tilhørende Odda sjukehus skal være på samme nivå og gi tilsvarende trygghet som i dag. Den samlede kompetansen som finnes på sykehuset, og som er i beredskap, skal selvsagt kunne brukes i akutte alvorlige situasjoner.

- Kirurg/ortoped skal behandle pasienter på skadepoliklinikken, og skal være tilgjengelig for sykehuset på døgnbasis.

- Anestesilege og medisinsk overlege skal være tilgjengelig på døgnbasis.

- Sykehuset skal gjennomføre kompetansehevede tiltak og regelmessig trening, slik at personellet er forberedt på å håndtere akutte situasjoner.

- Det skal utarbeides en beredskapsplan med tiltak for å møte ulike scenarier, herunder en situasjon med stengte veier. Beredskapsplanen utarbeides i samarbeid med de ansatte ved Odda sjukehus, med kommunene og øvrige aktuelle aktører.”

At den samlede beredskapen skal være på samme nivå og gi tilsvarende trygghet som i dag, betyr ikke at det ikke vil skje kunne endringer i dagens organisering for å gjøre tilbudet mer fremtidsrettet. Flere av spørsmålene går nettopp inn på den interne organiseringen av tilbudet. Dette vil bli avklart i prosessen som vil starte etter at Helse Vest får et revidert oppdragsdokument der innholdet i mitt brev til Stortinget vil bli tatt med. I dette arbeidet skal de ansatte, Odda kommune og andre interessenter inviteres med, slik det fremkommer av brevet.

Jeg vil vurdere om den endelige planen er i samsvar med føringene i mitt brev når planen er utarbeidet. Det vil ikke skje endringer i Odda som følge av foretaksmøtevedtaket før denne planen er vurdert.

Jeg vil ellers vise til at Stortinget vil behandle representantforslagene vedrørende Odda sjukehus den 15. mai 2017.

SPØRSMÅL NR. 1097

Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Rigmor Aasrud

Besvart 15. mai 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Anslagsvis hvor mange personer vil falle ut av ordningen, og hvilket arbeidsrettet tilbud vil statsråden gi disse personene?»

BEGRUNNELSE:

I forslaget til endringer i arbeidsavklaringspenger (AAP) går regjeringen inn for å presisere formålsbestemmelsen for å motta AAP at dette er en helserelatert ytelse. Målet er å begrense antallet i ordningen.

Svar:

I en evaluering av ordningen med arbeidsavklaringspenger peker Sintef blant annet på at flere grupper enn de som tidligere mottok rehabiliteringspenger, attføringspenger og tidsbegrenset uførestønad får arbeidsavklaringspenger. Dette inkluderer unge uten arbeids erfaring, rusmiddelbrukere og innvandrere med svak norskkompetanse. Analyser fra Arbeids- og velferdsetaten av tilgangen til arbeidsavklaringspenger bekrefter Sintefs funn av at ordningen har åpnet for nye grupper mottakere i forhold til de tre forutgående ytelsene.

Denne økte tilstrømmingen til arbeidsavklaringspenger blant unge i gråsonen mellom arbeidsledighet og helseproblemer er en viktig bakgrunn for at Regjeringen har sett et behov for å tydeliggjøre at arbeidsavklaringspenger er en helsereelatert ytelse.

Regjeringen foreslår å synliggjøre i formålsbestemmelsen at arbeidsavklaringspenger er en helsereelatert ytelse ved å ta inn begrepene «sykdom», «skade» eller «lyte». Dette framgår ikke av formålsbestemmelsen i dag, selv om arbeidsavklaringspenger også etter gjeldende regelverk er en helsereelatert ytelse. Videre foreslås det at ønsker og interesser ikke lenger skal tillegges vekt i vurderingen av om arbeidsevnen er nedsatt. Det foreslås også å presisere i loven at det er et krav om at sykdom er en vesentlig medvirkende årsak til at arbeidsevnen er nedsatt.

Summen av forslagene nevnt over antas å gi en noe strammere inngang til ordningen, men effektene beror på atferdsendringer og det er ikke grunnlag for å anslå dem i forkant av iverksettelsen. Det er viktig å presisere at forslagene skal gjelde for nye mottakere fra 1. januar 2018. Det er altså ingen som mister rettigheter som følge av lovforslaget.

Virkemidlene og det arbeidsrettede tilbudet er heller ikke knyttet til hvilken inntektssikring stønadsmottakerne har. Alle som henvender seg til arbeids- og velferdsforvaltningen, og som ønsker eller trenger bistand for å komme i arbeid, har rett til å få vurdert sitt bistandsbehov. Brukere som har behov for en mer omfattende vurdering av sitt bistandsbehov, har rett til å få en arbeidsevnevurdering. Brukere som har fått fastslått at de har et bistandsbehov, har rett til å delta i utarbeidelsen av en konkret plan for hvordan de skal komme i arbeid (aktivitetsplan).

De unge er særskilt prioritert i arbeidsmarkedspolitikken, og Regjeringen har med den nye ungdomsinnsettsatsen styrket det arbeidsrettede tilbudet ytterligere. I statsbudsjettet for inneværende år ble utformingen av en ny ungdomsinnsettsats presentert, og bevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten ble styrket med 20 mill. kroner for å drive oppfølging av unge. I statsbudsjettet for 2017 ble også tiltaksaktiviteten styrket ved at den nye ungdomsinnsettsatsingen ble tilført 10 mill. kroner til opplæringstiltak. Regjeringen foreslår i revidert nasjonalbudsjett 2017 at ungdomsinnsettsatsen styrkes med ytterligere 32,5 millioner kroner til oppfølgingsressurser i Arbeids- og velferdsetaten. Gjennom den nye ungdomsinnsettsatsen skal unge under 30 år som etter åtte ukers ledighet ikke er i arbeid, utdanning eller annen hensiktsmessig aktivitet få et tilbud fra Arbeids- og velferdsetaten. Hovedinnsettsatsen skal være en planlagt og individuelt tilpasset arbeidsrettet oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten. Den nye ungdomsinnsettsatsen skal forhindre at unge blir gående passive, motivere til jobbsøking, gi økt jobbsøkerkompetanse og raskt få ledige unge over i arbeid, utdanning eller annen hensiktsmessig aktivitet.

SPØRSMÅL NR. 1098

Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 22. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«NRK dokumentarer ”Stemmene i hodet” har gitt innblikk i unge mennesker som får frem hvordan det er å leve med schizofrenidiagnose og erfaringene deres fra behandlingstilbudet. Andelen i befolkningen som utvikler schizofreni er konstant, tidlig intervensjon gir effekt og det gjør også rett behandling.

Når vi vet med relativ stor sikkerhet hvor mange som får denne alvorlige diagnosen og hvilke behandlingstilbud de bør få, så hvorfor er det ikke utviklet gode regionale tilbud til schizofrene?»

Svar:

NRK-dokumentaren som representanten Grung viser til, er en svært god produksjon om hvordan det kan være å leve med en schizofrenidiagnose og oppleve psykoser. Slik det imidlertid er med de fleste sykdommer, oppleves heller ikke psykoser likt for alle. Alle har ikke de samme symptomene og ikke nødvendigvis behov for samme type behandling. Dette gjelder også for personer som har fått diagnosen schizofreni.

Ifølge Helsedirektoratet vil behandling av en psykose avhenge av alvorlighetsgrad, symptombilde, sosial situasjon og andre individuelle faktorer. Gjennom behandleres informasjon til og dialog med pasient og pårørende, er målet at man sammen finner frem til de behandlingsalternativene som er riktig for pasienten og som har god effekt. Det er også svært viktig å tilrettelegge for at personer som utvikler, eller er i fare for å utvikle en psykose, kommer raskt til utredning og behandling. Tidlig oppdagelse gir tidlig intervensjon, og kort varighet av ubehandlet psykose ser ut til å gi bedre prognose og redusere selvmordsfare, ifølge Helsedirektoratet.

Dette fremheves også i Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med psykoselidelser som Helsedirektoratet utga i 2013. I retningslinjen beskrives hvilke behandlingsalternativer som er virksomme, men det påpekes at all behandling av psykoselidelser må være individuelt tilpasset.

Som ledd i oppfølging av anbefalingene i den nasjonale retningslinjen, nevner direktoratet bl.a. forskningsprosjektet BedrePsykosebehandling. Prosjektets mål er å bidra til bedre psykosebehandling i de seks helseforetakene som deltar. Studien vil undersøke i hvilken grad sentrale deler av nasjonale faglige retningslinjer følges, om de gjennomføres bedre ved systematisk opplæring og veiledning, og om grad av implementering påvirker pasientforløp og pasienttilfredshet.

Helsedirektoratet arbeider med utvikling av Pakkeforløp for psykoselidelser som skal implementeres fra 1.1.2018. Dette skjer i tett samarbeid med brukerorganisasjoner og fagfeltet, både fra kommuner, NAV og spesialisthelsetjeneste. Pakkeforløpet skal være et hjelpemiddel for brukere og tjenesten, slik at samarbeidet mellom behandler og pasient kan bedres gjennom felles beslutninger om hva som er god behandling for den enkelte. Behandlingstilbudet er basert på den nasjonale faglige retningslinjen og inkluderer blant annet individuell samtalerapi, familiesamarbeid, ivaretagelse av somatisk helse, sosial ferdighetstrening og legemiddelbehandling.

Når det gjelder representanten Grungs spørsmål om regionale tilbud ved schizofrenilidelse, har jeg bedt helseforetakene om å redegjøre for status i den respektive region.

Helse Sør-Øst RHF opplyser at diagnostisering og tidlig intervensjon ved psykose over tid har vært og er et stort satsingsfelt innen psykisk helsevern, blant annet med spesialiserte ”TIPS-tilbud” (TIPS = Tidlig intervensjon ved psykose). Det er i regionen en prioritert oppgave å sikre pasienter rask hjelp, både poliklinisk og døgnbasert i helseforetak/sykehus og i distriktpspsykiatriske sentre (DPS). Helse Sør-Øst viser til at de alvorligst syke i pasientgruppen ofte trenger langvarig oppfølging og tett samarbeid med den kommunale tjenesten. Helseforetakene har en særlig årvåkenhet ved mistanke om psykose, og pasienter og pårørende kan få rask hjelp ved å ta direkte kontakt. Det er i Helse Sør-Øst etablert brukerstyrte plasser for pasienter med de alvorligste lidelsene og tilbakevendende symptomer, slik at man raskest mulig kan hindre forverring og forebygge nye alvorlige sykdomsepisoder. RHFet viser ellers til at det er etablert et overordnet regionalt kompetansesenter, TIPS Sør-Øst med tilknyttede lokale enheter på ulike helseforetak. I tillegg finnes egne tilbud kalt TIPS-UNG. Foretaket opplyser at det arbeides kontinuerlig og systematisk med den generelle kompetansen på dette fagområdet, på alle utrednings- og behandlingsnivåer i psykisk helsevern.

Helse Vest RHF opplyser at alle helseforetakene tilbyr behandling i tråd med den nasjonale faglige retningslinjen for psykosebehandling. I Helse Vest er pilotprosjektet om medikamentfri behandling rettet mot pasienter med psykoselidelser.

Helse Midt-Norge RHF opplyser at det er utviklet et regionalt standardisert pasientforløp for behandling av psykoselidelser. Det er ikke etablert spesifikke regionale tilbud for utredning, diagnostikk eller behandling av mennesker med schizofreni. Dette håndteres i de lokale helseforetakene. RHFet uttaler at det tidligere har vært for stor variasjon i elementer i behandlingen, og at psykoseforløpet er et viktig virkemiddel for å bøte på dette. Det vises til at det kommende nasjonale pakkeforløpet for behandling av psykoselidelser vil bidra til ytterligere kvalitetsheving av behandlingen. Det blir ellers påpekt at samarbeidet med kommunalt hjelpeapparat er like viktig som innholdet i tilbudet fra spesialisthelsetjenesten.

Helse Nord har RHF opplyser at det er etablert en regional enhet for psykoser ved spesialpsykiatrisk avdeling i Nordlandssykehuset. I tillegg er det etablert et regionalt medikamentfritt døgntilbud i Helse Nord, ved Universitetssykehuset i Nord-Norge. Pasienter med psykose- eller bipolare lidelser er prioritert ved enheten. Utover dette opplyses det at helseforetakene har egne oppfølgings- og behandlingstilbud for pasientgruppen. Disse tilbudene omfatter både poliklinikk og døgnbehandling.

Ut fra den informasjon om behandlingstilbudet jeg har fått fra Helsedirektoratet og regionale helseforetak, er det mitt inntrykk at det er stor oppmerksomhet rettet mot behandlingsbehovene hos denne pasientgruppen i

helseregionene, herunder betydningen av tidlig oppdagelse og rask oppfølging ved påvisning av symptomer.

Noe av det viktigste vi kan gjøre er å systematisk arbeidet med å redusere risiko for at enkeltpersoner, uavhengig av lidelse, ender opp med lange perioder

med invalidiserende sykdom og funksjonstap på flere livsområder. Etablering av pakkeforløp ved psykose-lidelser fra årsskiftet blir et viktig bidrag for å sikre at enda flere kan komme raskere til riktig behandling.

SPØRSMÅL NR. 1099

Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Ruth Grung

Besvart 15. mai 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«En ung kvinne er blitt nektet sykepenger fordi arbeidsgiver ikke informerer om inntektgrunnlaget. Det er urimelig at det skal ramme den sykemeldte. NAV burde kunne innhente informasjon fra andre kilder og arbeidsgiver som ikke følger opp sine forpliktelser burde bøtelegges eller straffes på andre måter.

Hva vil ministeren gjøre for å sikre at sykemeldte får sin rettmessige inntekt ved sykdom, og hvilke tiltak bør settes inn overfor arbeidsgiver som ikke følger opp sin opplysningsplikt?»

Svar:

Arbeids- og velferdsetaten har rett til å innhente opplysninger fra arbeidsgiver som er nødvendige for å kontrollere om vilkårene for rett til en ytelse er oppfylt (folketrygdloven § 21-4). Ved behandling av krav om sykepenger trenger Arbeids- og velferdsetaten opplysninger om arbeids- og inntektsforholdet fra arbeidsgiver for å kunne vurdere om vilkårene for rett til sykepenger er oppfylt, og for å kunne beregne sykepengegrunnlaget.

Praksis i dag er at Arbeids- og velferdsetaten etter-spør inntektsopplysningsskjema fra arbeidsgiver. Dersom arbeidsgiver etter purring likevel ikke sender inn opplysningene, vil etaten be den sykmeldte selv om å sende inn dokumentasjon på arbeidsforhold og inntekt. Dette kan være kopi av arbeidsavtale og lønsslipper. Inntekten sjekkes opp mot innrapportert inntekt til A-ordningen.

Selv om en bruker opplever at arbeidsgiveren ikke sender opplysninger til Arbeids- og velferdsetaten som de er forpliktet til etter folketrygdloven § 21-4, er praksis i etaten altså slik at den sykmeldte ikke skal rammes av dette. Arbeids- og velferdsetaten vil da finne andre måter å få opplyst saken på, slik at vilkårene for rett

til sykepenger kan bli vurdert. Dersom en bruker opplever praksis annerledes i Arbeids- og velferdsetaten og har fått avslag på et krav om sykepenger med den begrunnelse at arbeidsgiver ikke har gitt etaten de nødvendige opplysningene, bør vedkommende klage på vedtaket.

Arbeids- og velferdsetaten har ikke generelle rutiner for sanksjonering av arbeidsgivere som ikke overholder sin opplysningsplikt. Det er mulig å gå til anmeldelse, slik at arbeidsgivere kan straffes med bøter etter folketrygdloven § 25-12. Dette skjer imidlertid sjeldent, da det er krevende saker å behandle for etaten, og ikke nødvendigvis fører til raskere utbetaling for arbeidstaker.

SPØRSMÅL NR. 1100**Innlevert 10. mai 2017 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad****Besvart 18. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Vil helseministeren ta initiativ til å styrke kunnskapsgrunnlaget om sammenhengen mellom tro, religiøs praksis og helse, herunder om potensialet for økt kvalitet i helsetjenesten ved et tettere samarbeid med kirken og andre trossamfunn?»

BEGRUNNELSE:

Helsebegrepet har både en fysisk, psykisk, sosial, kulturell og åndelig dimensjon.

Menneskets åndelige behov er tydeliggjort i FNs menneskerettighetserklæring. Åndelig omsorg som en del av et helhetlig helsetilbud er også nedfelt i sykepleiernes yrkesetiske retningslinjer.

Forskning peker også i retning av at samarbeid mellom trossamfunn og helsetjenesten, mellom religiøse veiledere og helsearbeidere, vil kunne fremme mestringsevne hos pasienter med helseplager og mentale og kroppslige sykdommer.

Samtidig viser internasjonal forskning at religiøs praksis kan være assosiert med lavere forekomst av flere sykdommer, økt livslengde og livskvalitet, bedret mestringsevne og behandlingsrespons. Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag (HUNT) kan videre tydes i samme retning. Blant annet viser HUNT-studien en korrelasjon mellom blodtrykk og gudstjenestedeltagelse.

Det har likevel vært liten oppmerksomhet om dette forskningsfeltet i Norge.

Det er behov for å styrke kunnskapsgrunnlaget om sammenhengen mellom helse og tro. Særlig er det behov for å se nærmere på hvordan helsetjenesten gjennom å samhandle med menigheter og religiøse grupper kan øke kvaliteten i sine tjenester.

Det er grunn til å tro at kompetansen i helsetjenesten bør styrkes på dette området. Undersøkelser viser at pasienter har en høy terskel for å ta opp åndelige behov i møte med helsetjenestene og at helsepersonell føler usikkerhet i møte med dette.

Svar:

Samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og pasienter, brukere og samfunnet for øvrig herunder ulike trossamfunn, er viktig i arbeidet med å skape pasientens helsetjenesten.

Helse- og omsorgstjenesten skal levere tjenester av høy kvalitet og de tjenestene, den behandlingen og den omsorgen pasientene får skal være kunnskapsbasert. Helse- og omsorgstjenesten skal så langt det lar seg gjøre legge til rette for at helsehjelpen tar hensyn til pasientens verdier, tro og kulturelle bakgrunn. Brukermedvirkning er viktig for å få kjennskap til pasientens ønsker og behov, samtidig som den helsehjelpen som gis må være faglige forsvarlig. Når det gjelder tilrettelegging av tro- og livssynspraktisering i spesialisthelsetjenesten, vil det være opp til tjenestene selv å vurdere hvordan dette skal gjøres. Nylig hadde jeg et konsultasjonsmøte med tro- og livssynsorganisasjoner og andre berørte parter for hvordan man kunne tilrettelegge for tro- og livssynspraktisering i helse- og omsorgstjenesten. I den forbindelse ble det i forkant av møtet gjennomført en kartlegging i spesialisthelsetjenesten blant annet om hvordan det i norske sykehus blir tilrettelagt for tro- og livssynspraktisering. Kartleggingen viste at alle sykehus legger til rette for tros- og livssynsbehov hos pasienter og ansatte. Videre kom det frem at de store sykehusene har sykehusprestetjeneste med egne ansatte med ansvar for å ivareta for å tilby sjelesorg/samtale eller annen religiøs betjening. Kartleggingen viset at det foregår mye godt arbeid på dette feltet i norske sykehus og at dette temaet er under utvikling.

Forskning er en forutsetning for kunnskapsbasert praksis, slik at helsehjelpen er faglig forsvarlig, og for forskningsbasert utdanning og kompetanseheving av helsepersonell. Departementet øremerker derfor årlig om lag 960 mill. kroner til forskning gjennom de regionale helseforetakene og gjennom Norges forskningsråd.

Utlysningene av forskningsmidler gjennom Forskningsrådet er brede og dekker totalt sett et bredt spekter av områder. For det aktuelle temaet er det programmene Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenere (HelseVel), Bedre helse og livskvalitet (BEDREHELSE) og Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger (SamKul) samt friprosjektstøtte (FRIPRO) som er en åpen konkurransearena som favner alle fag, som kan være relevante programmer for forskere å søke om midler på. Utlysningene er som nevnt over bredt formulert, og dersom forskningsprosjektene når opp i konkurransen om forskningsmidler, vil de også kunne finansiere forskning om problemstillingen representanten tar opp i sitt spørsmål.

Det er riktig som representanten viser til at forskning basert på HUNT 3 viser at det er en positiv sammenheng mellom det å gå i kirken og blodtrykk.

Studien er en tverrsnittstudie og sier nå ikke noe om årsakssammenheng. Gjennom HUNT 4 er det lagt til rette for at det kan gjøres flere studier på dette, og også kunne forske mer på årsaksforhold ved at en kan følge individer over en lengre periode. Dette kan en forsker gjøre ved å søke på midler fra BEDREHELSE som nevnt over.

Jeg er opptatt av at forskningen vi finansierer skal komme pasientene til gode. Derfor har vi gitt føringer om brukermedvirkning i alle forskningsprosjekter som

finansieres fra departementet. Forskningsprosjektene skal ha høy vitenskapelig kvalitet og prosjekter som har størst nytte for pasienten og helsetjenesten, skal prioriteres.

Som svar på representantens spørsmål mener jeg derfor at det er lagt til rette for å få forskning på det aktuelle området, men det fordrer at norske forskere søker om forskningsmidler og når opp i konkurransen om disse midlene.

SPØRSMÅL NR. 1101

Innlevert 11. mai 2017 av stortingsrepresentant Pål Farstad

Besvart 19. mai 2017 av fiskeriminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Hvordan stiller statsråden seg til å vurdere teksten og innholdet i «Forskrift om drift av akvakulturanlegg» i lys av at denne kan være et hinder for samarbeid mellom oppdretter og fisker og for utnyttelse av en villfiskbestand som finnes ved akvakulturanleggene langs kysten?»

BEGRUNNELSE:

I akvakulturdriftforskriften § 18 står det:

Det er forbudt å drive fiske nærmere anlegget enn 100 meter og å ferdes nærmere enn 20 meter. Avstanden måles fra rett linje trukket mellom anleggets faktiske ytterpunkt i overflaten.

Denne bestemmelsen gjelder alle typer redskaper fra håndsnøre til ringnot og trål.

Oppdrettsanlegg tiltrekker seg store mengder villfisk ved at de tilbyr beskyttelse og mat. Denne fisken er med bakgrunn i bestemmelsen i akvakulturdriftsforskriften utilgjengelig for yrkesfiskere. Dersom oppdrettslokaliteten ikke var etablert ville villfisken vært tilgjengelig for fiske i nærområdet.

Det finnes ca. 900 akvakulturanlegg langs kysten og det bør være i samfunnets interesse å utnytte denne ressursen, som kan hentes ut med skånsomme fiskeredskaper med beskjedent ressursbruk.

Det at oppdrettsæringen legger beslag på store arealer som fiskere ikke får tilgang til, ikke en gang med redskaper som åpenbart medfører ingen eller liten risi-

ko for skade, det skaper store interessekonflikter. Disse tiltar nå i styrke, og det merkes at fiskarlagene setter klare betingelser i høringssaker for nye anlegg, der det forutsettes at de får tilgang på et kontrollert fiske i forbudssonen i samråd med oppdrettsselskapet.

I denne situasjonen er det viktig å legge grunnlag for en positiv sameksistens mellom fiskere og oppdrettere, samtidig som vi kan utnytte en villfiskressurs som ellers ikke kan tas ut. To lokale oppdrettsselskaper på Nordmøre har forstått verdien og nødvendigheten av dette samspillet. De forsøker nå å få godkjenning på et prosjekt i Fiskeridirektoratet som går ut på å drive et skånsomt fiske med teiner innenfor sikkerhetssonen i en periode på to år.

Teinene vil ikke komme i kontakt med notvegge- ne, og fangsten vil bli plassert i ventemerder. Det vil bli inngått avtale med fiskemottak som derved sikres stabil tilgang på levende fisk. Dette må sies å være en vinn-vinn situasjon; Oppdretter sikres god løpende informasjon om eventuelt fôrspill og overvåkning både over og under havflaten, fiskeren kan ta ut fisk med beskjedent ressursbruk til en bedre pris på grunn at den leveres levende, og fiskebruket får tilgang til stabile leveranser av råstoff.

Hittil er det bare gjort spede forsøk på fiske i sikkerhetssonen, alle prosjekt var kortvarige, og så vidt jeg har kjennskap til alle offentlig initiert. Det er nå viktig at et prosjekt initiert fra oppdrettsselskaper selv og med støtte fra engasjerte fiskarlag kommer i gang.

Akvakulturdriftsforskriften § 68 åpner for at det i «særligere tilfeller» kan gis dispensasjon for fiske i fiske- og ferdselsforbudssonen. Spørsmålet blir da hvordan denne bestemmelsen tolkes av Fiskeridirektoratet som er satt til å håndheve bestemmelsen.

Slik jeg ser det er det mulig med nytenking, samarbeid og utvikling for å styrke sameksistensen mellom fisker og oppdretter. Skal vi komme videre bør det snart komme i gang relevante prosjekter som kan styrke sameksistensen og for å bekrefte at villfiskressursen som står ved anleggene kan utnyttes og skape store verder.

Svar:

Jeg er positiv til initiativ som kan løse utfordringer for og øke ressursutnyttelsen og lønnsomheten i sjømatnæringen.

Jeg mottok nylig en henvendelse fra et selskap i Nordland som planlegger et lignende samarbeid med fiskerinæringen som det som beskrives i begrunnelsen for spørsmålet. Der ble jeg anmodet om å vurdere regelverket og muligheten for forskriftsendringer, i tillegg til dispensasjon fra den konkrete bestemmelsen

i akvakulturdriftsforskriften som representanten viser til, slik at prosjektet kan realiseres. Denne saken ligger nå til behandling i Fiskeridirektoratet. Jeg har bedt Fiskeridirektoratet vurdere handlingsrommet for å realisere slike samarbeidsprosjekter innenfor dagens gjeldende regelverk, samt å identifisere behov og muligheter for å justere de relevante forskriftene.

Akvakulturregelverket er utformet for å ivareta mange formål, blant annet skade- og rømningsrisiko, smitteforebygging, mattrygghet og behovet for restitusjon av bunnhabitat under oppdrettsmerder (brakklegging). Selv om vi ønsker å oppdatere regelverket i tråd med nye utfordringer og næringsformål, krever alle disse hensynene at det foretas nøye gjennomgang og gode avveieringer før regelverket eventuelt blir endret.

Jeg vil avvete den faglige gjennomgangen før jeg eventuelt starter prosesser for å foreta endringer i regelverket som kan legge til rette for den typen samarbeid og virksomhet som representant Farstad viser til.

SPØRSMÅL NR. 1102

Innlevert 11. mai 2017 av stortingsrepresentant Ulf Leirstein

Besvart 16. mai 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Mener statsråden regjeringen nå er i ferd med å ta igjen etterslepet på ikt- sikkerhet som har bygget seg opp under tidligere regjeringer, og hva vil statsråden gjøre for å styrke dette arbeidet ytterligere?»

BEGRUNNELSE:

Nettsidene til Politiets sikkerhetstjeneste (PST) har vært nede siden onsdag ettermiddag. Det dreier seg trolig om hacking, bekrefter PST overfor TV 2. Det er alltid alvorlig at norske myndigheter utsettes for digitale angrep, men det er spesielt alvorlig når hackingen rammer de hemmelige tjenester. Regjeringen har en offensiv holdning når det gjelder ikt-arbeid i justissektoeren, men det er viktig at denne satsningen prioriteres og videreføres.

Svar:

Fredag 12. mai ble det kjent at løsepengeviruset blant annet kjent under navnet «WannaCry», er spredt til datamaskiner over hele verden. Det ondsinnede programmet utnytter kjente sårbarheter, krypterer filene på datamaskinen, og brukerne får ikke tilgang uten å betale løsepenger. Ifølge informasjon Nasjonal sikkerhetsmyndighet har mottatt fra samarbeidspartnere utnyttes en kjent sårbarhet i Microsoft. Dataangrepet aktualiserer viktigheten av å ha oppdatert program- og maskinvare. Å ha god IKT-sikkerhet er et ansvar som påhviler alle virksomheter.

I Meld. St. 10 (2016–2017) Risiko i et trygt samfunn, lagt frem for Stortinget i desember 2016, blir IKT-sikkerhet trukket frem som ett av regjeringens sentrale områder innenfor samfunnssikkerhet. Sentrale tiltak for å avdekke og håndtere digitale angrep er å videreutvikle varslingsystem for digital infrastruktur og etablere et nasjonalt rammeverk for digital hendelsehåndtering. For å motstå de mest alvorlige digitale angrepene er det viktig med et godt samarbeid mellom Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Politiets sikkerhetstjeneste og Etterretningstjenesten. Felles cyberkoordinere-

ringssenter, der ressurser fra de tre tjenestene er samlokalisert, ble opprettet 31. mars 2017.

Et annet sentralt tiltak i meldingen er å vurdere etablering av et nasjonalt regelverk som gir enhetlig og tverrsektoriell regulering på IKT-sikkerhetsområdet. Arbeidet vil sees i sammenheng med EUs direktiv om tiltak for et felles sikkerhetsnivå i nettverks- og informasjonssystemer (NIS-direktivet), og vurderinger fra Sikkerhetsutvalget. Videre skal regjeringen utarbeide en ny nasjonal strategi for IKT-sikkerhet. Strategien skal angi regjeringens mål og strategiske prioriteringer innenfor IKT-sikkerhetsområdet. I tillegg skal det utarbeides en handlingsplan.

I Meld. St. 10 (2016–2017) Risiko i et trygt samfunn ble det også varslet at regjeringen vil utarbeide en stortingsmelding om oppfølging av NOU 2015:13 Digital sårbarhet – sikkert samfunn (Lysneutvalget). I den kommende stortingsmeldingen gis en oversikt over status på myndighetenes vurdering og oppfølging av anbefalinger fra utvalget. Videre gis en oversikt over prioriteringer i det videre oppfølgingsarbeidet. Regjeringen vil også vektlegge utvalgte tverrsektorielle områder av særlig betydning for nasjonal IKT-sikkerhet, blant annet tiltak for å avdekke og håndtere digitale angrep.

Alle virksomheter har ansvar for å ivareta egen IKT-sikkerhet, noe som presiseres i den kommende stortingsmeldingen om IKT-sikkerhet. Videre har hver enkelt statsråd et overordnet ansvar for å ivareta IKT-sikkerheten i egen sektor. Justis- og beredskapsdepartementet har samordningsansvaret for IKT-sikkerhet i sivil sektor, et ansvar som ble presisert i Kgl.res. av 10. mars 2017. Norge som samfunn vil ha mange utfordringer innenfor IKT-sikkerhet fremover, og det må først og fremst løses ved at alle ivaretar sitt ansvar på IKT-sikkerhetsområdet. Justis- og beredskapsdepartementet skal være en pådriver for at det skjer gjennom å utforme regjeringens politikk for IKT-sikkerhet, herunder etablere nasjonale krav og anbefalinger på

IKT-sikkerhetsområdet for både offentlige og private virksomheter.

Som del av dette ansvaret, sendte Justis- og beredskapsdepartementet i januar 2016 brev til alle departementene der det ble informert om NSMs erfaringer fra tilsyn og IKT-hendelser. Hensikten var å oppfordre departementene til å følge opp NSMs anbefalte tiltak innenfor egen sektor. En av anbefalingene er å oppdatere program- og maskinvare. I den årlige sikkerhetsrapporteringen for 2016 ba Justis- og beredskapsdepartementet departementene rapportere på oppfølgingen av NSMs anbefalte tiltak. Rapporteringen viser at styringsdialogen i stor grad benyttes aktivt for å formidle NSMs anbefalte tiltak og at disse vurderes som en kritisk forutsetning i arbeidet med å få etablert en god grunnsikring. Dataangrepet «WannaCry» aktualiserer viktigheten av å ha oppdatert program- og maskinvare.

Status på hendelsen om nedetid av PSTs nettsider

Spørsmålsstilleren viser i sin begrunnelse til at PSTs nettsider på grunn av et tjenestenektangrep mot PSTs eksterne driftsleverandør var utilgjengelige for publikum i perioder fra ettermiddagen onsdag 10. mai til angrepet ble avsluttet ettermiddagen fredag 12. mai. Et tjenestenektangrep utføres ved å benytte en mengde infiserte datamaskiner verden over til å sende store trafikkmengder mot en nettjeneste, slik at denne blir utilgjengelig så lenge angrepet pågår.

PST opplyser at verken nettsidene eller PSTs interne datasystemer ble utsatt for hacking, og ingen har dermed tatt kontroll over nettsidene. PST opplyser videre at deres interne IKT-systemer ikke var påvirket av angrepet.

PST har bevisst benyttet en ekstern leverandør av driftstjenester for tjenesten PST.no, for å unngå at angrep av ulike typer skal påvirke kritiske interne IKT-systemer. Driftsleverandøren har anmeldt angrepet til Oslo politidistrikt. PST jobber sammen med leverandøren for å øke robustheten mot slike angrep.

SPØRSMÅL NR. 1103

Innlevert 11. mai 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni

Besvart 19. mai 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Posten distribusjonsruter går over kommunegrensene. Skal en kommune, eller partier og organisasjoner, ha ut

informasjon til innbyggerne i egen kommune, kreves det at de tilpasser utsendelsen til etablerte postruter. Det betyr at det distribueres til husstander utover den

informasjonen er rettet mot. Dette gir økte kostnader i tillegg og informasjonsspredning utover målgruppen.

Vil statsråden bidra til at Postens regler endres slik at utsending av uadressert materiell kan begrenses til innbyggerne i kommunen informasjonen er ment for?»

BEGRUNNELSE:

Postens regler for utsending av uadressert informasjon forutsetter i dag at det distribueres til alle husstander innenfor en postrute. Postrutene følger ikke kommunegrensene. Ett eksempel er utsendelse av kulturkalenderen for Skaun som kommunen distribueres til sine innbyggere. Den må trykkes i 1 000 eksemplarer ekstra fordi postrutene også går inn i to andre kommuner. Dette gir ekstra kostnader, negative miljøvirkninger og spredning til 1 000 husstander som informasjonen ikke er rettet mot.

SPØRSMÅL NR. 1104

Innlevert 11. mai 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni

Besvart 19. mai 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Forslaget om tvangssammenslåing av Fet, Sørum og Skedsmo behandles av Stortinget 8. juni. Fylkesmannen har allerede innkalt til fellesmøte 20. juni for å etablere fellesnemnd. En styringsgruppe med representanter fra kommunene er etablert og har bl.a. drøftet navn på ny kommune. Flere partier i Skedsmo krever at navnespørsmålet utsettes slik at det kan legges opp til en demokratisk prosess. Høyre i Skedsmo sier at dette må være klart før møtet med fylkesmannen, hvis ikke vil statsråden bestemme.

Er dette riktig?»

Svar:

Lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser (inndelingslova) regulerer sammenslåing av kommuner og fylkeskommuner. Etter § 25 skal fylkesmannen innkalle til felles kommunestyremøte for å drøfte navn, antall medlemmer i det nye kommunestyret/fylkestinget, sammensetning og funksjoner

Alternativet for kommunene, eller for organisasjonslivet, er å distribuere gjennom A eller B-post. Noe som er langt mer arbeids- og kostnadskrevende.

Svar:

Formidling av uadressert post er ikke del av postlovens saklige virkeområde, jf. postloven § 2 andre ledd fjerde punktum. Det er dermed ikke en politisk beslutning som ligger til grunn for Postens tjenestetilbud i dette tilfellet.

Det har over lengre tid vært åpent for konkurranse i markedene for både adressert- og uadressert post. I et slikt marked vil det som regel være mulighet for å finne alternative tilbydere som tilbyr formidling av uadressert post. I den grad det finnes en stor nok etterspørsel i markedet etter den type tjeneste som etterlyses, legger jeg til grunn at posttilbyderne vil søke å dekke denne etterspørselen i størst mulig grad, noe jeg også antar at Posten Norge er klar over.

for fellesnemnda, valg av revisor for fellesnemnda og eventuell opprettelse av andre fellesorgan for å sikre gjennomføring av sammenslåingen. Formålet med møtet er å diskutere disse spørsmålene for å legge til rette for sammenslåingen. Drøftingsmøtet er prosessledende. Det skal derfor ikke treffes noen formelle vedtak i møtet, jf. Ot. prp. nr. 41 (2000–2001). Formelle vedtak kan utelukkende treffes i etterfølgende kommunestyremøter i de enkelte kommuner.

Kommunestyrenes behandling av spørsmålet om den nye kommunens navn, vil imidlertid kun være av rådgivende karakter. Etter kommuneloven § 3 nr. fastsetter Kongen kommunens navn, etter at det er innhentet uttalelser fra de berørte kommuner. Departementet tar sikte på å fremme kongelig resolusjon i løpet av høsten 2017.

SPØRSMÅL NR. 1105**Innlevert 11. mai 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 24. mai 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Har forsvarssjefen fått fullmakt til å leggje ned ei verksemd som vart oppretta ved ei politisk avgjerd?»

GRUNNGJEVING:

Forsvarets forum vart oppretta i 1980 etter eit politisk vedtak, mellom anna med mål om å sikre openheit og fri debatt om forsvarspolitiske spørsmål. Klassekampen skriv 28. april at etter ein intern kostnadsutgreiing ønskjer forsvarsstaben no å leggje ned Forsvarets forum. Med 125 000 lesarar på papir og ti tusenvis av faste lesarar på nett er bladet den største uavhengige publikasjonen om militære spørsmål.

Klassekampen skriv vidare at Befalets Fellesorganisasjon onsdag 26. april vedtok ei uttale der dei omtaler forslaget som «innsparingsgalskap» og «useriøst», og organisasjonen stiller spørsmål ved om nedlegginga er eit forsøk frå forsvarsleiinga på å «kneble den frie journalistikken».

Klassekampen viser og til at tillitsvalde for dei vernepliktige i Luftforsvaret, Sjøforsvaret og Hæren på landsstyremøte torsdag 27. april vedtok at dei på det sterkaste motsett seg ei nedlegging av Forsvarets forum. Ifølgje Klassekampen fortel kjelder i Forsvaret at forsvarssjefen meiner ei eventuell nedlegging er innanfor mandatet hans.

Statsråden har tidlegare lova at ho vil sikre openheit i Forsvaret. Mellom anna i ei tale i Oslo Militære

Samfund sa ho at «Jeg har sagt tidligere at åpenhet er viktig for meg. Og da mener jeg ikke åpenhet som et honnørord, men reell åpenhet.».

Svar:

Eg viser til brev frå Stortingets president av 12. mai 2017 med spørsmål frå stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete om forsvarssjefen har fått fullmakt til å leggje ned ei verksemd oppretta ved eit politisk vedtak.

Forsvarets forum vart oppretta av Forsvarsdepartementet (FD) i 1980, mellom anna med mål om å sikre ein open og fri debatt om forsvarspolitiske spørsmål. I 2004 avgjorde FD å gjennomføre fleire endringar for Forsvarets forum. Det vart mellom anna gjennomført ei omorganisering, og magasinet vart overført frå FD til Forsvaret.

På oppdrag frå Forsvarsstaben (FST) har ei breitt samansett gruppe i Forsvaret, under leiing av Forsvarets mediesenter, utgreidd kommunikasjonsverksemda i Forsvaret heilskapleg med sikte på ein meir robust, effektiv og koordinert kommunikasjonsorganisasjon.

FST har sendt eit brev til Forsvarsdepartementet om arbeidsgruppa sine anbefalingar og den planlagde oppfølginga frå Forsvaret si side, kor eit av fleire forslag er å leggje ned Forsvarets forum. Forsvarsdepartementet vil handsame saka på vanleg måte og vurdere ulike sider av denne, og tek sikte på ei avklaring før sommaren.

SPØRSMÅL NR. 1106**Innlevert 11. mai 2017 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg****Besvart 22. mai 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Kan finansministeren fremlegge en tabelloversikt av den samlede tiltakspakken mot arbeidsledigheten i 2017, nå etter fremlegget av RNB?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringens tiltakspakke mot arbeidsledigheten var etter Stortingets vedtak i høst på 4 mrd. kroner. Jeg ber finansministeren redegjøre for den samlede tiltakspakken, herunder en samlet tabelloversikt av de ulike tiltak en har tatt inn og evt. tatt ut i arbeidet med RNB.

Svar:

Norsk økonomi er i bedring. Den økonomiske veksten ser i år ut til å ta seg opp omtrent som anslått i nasjonalbudsjettet, mens arbeidsledigheten er lavere enn anslått i høst. Også på Sør- og Vestlandet, som har merket mest til fallet i priser på olje og gass, er det nå tegn til at nedgangen er bak oss. Likevel anslås kapasitetsutnyttelsen i økonomien fremdeles å være lavere enn normalt. Det er fortsatt behov for drahjelp fra den økonomiske politikken.

Regjeringen bruker finanspolitikken aktivt for å støtte opp under arbeid, aktivitet og omstilling. Samtidig tar vi hensyn til at en for ekspansiv finanspolitikk kan legge press på kronekursen og konkurranseutsatt sektor. Lavere etterspørsel etter varer og tjenester fra oljevirkosheten er en varig, strukturell endring. Utfordringene knyttet til dette kan ikke møtes med kort-siktige tiltak alene, eller med en storstilt utbygging av offentlig sektor.

Det økonomiske opplegget for 2017 møter utfordringene for norsk økonomi både på kort og på lang sikt.

Budsjettet for 2017 inneholder en sterk satsing på investeringer i infrastruktur, forskning og innovasjon.

Samtidig fortsetter regjeringen gjennomføringen av skattereformen i tråd med skatteforliket. Det er viktige tiltak for å styrke Norges vekstevne og for å oppnå en vellykket omstilling av norsk økonomi.

Den samlede finanspolitiske impulsen for 2017 anslås til 0,5 pst. av BNP for Fastlands-Norge. Budsjettet for 2017 gir dermed et betydelig bidrag til økt etterspørsel i fastlandsøkonomien. Tiltakspakken på 4 mrd. kroner som ble vedtatt i fjor høst, støtter opp under sysselsetting i områder og bransjer som er mest rammet av tilbakeslaget i petroleumsnæringen.

Finansministeren har i svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 385 fra stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg redegjort for status for tiltakspakken etter Stortingets behandling av budsjettet for 2017 (Saldert budsjett 2017), jf. tabell nedenfor. kroner. Det er nærmere redegjort for de enkelte tiltakene i Prop. 1 S (2016–2017) og i innstillingene fra stortingskomiteene om endringer i regjeringens samlede budsjettforslag. Merk at det i svaret på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 385 var en feil i tabellen. Riktig bevilgning til petroleumsforskning er etter budsjettforliket på 67 mill. kroner. Dette er rettet i tabellen nedenfor.

Tiltak	Mill. kroner
Arbeidsmarkedstiltak: 5 000 plasser sammenlignet med Saldert budsjett 2015	750
Vedlikeholdstilskudd til kommuner på Sør- og Vestlandet	650
Utsatt betaling av formuesskatt	510
Vedlikehold i Sjøforsvaret i 2017	445
Dekkelegging og gang- og sykkelveger Sør- og Vestlandet	400
Midlertidige rekrutteringsstillinger, opprettet i Saldert budsjett 2016	154
Engangstilskudd til vedlikehold av sykehusbygg på Sør- og Vestlandet	100
Tapsavsetning innovasjonslån	100
Flom- og skredtiltak	100
Bygging og oppgradering av kystforskningsfartøy	100
Endringer i regelverket for dagpenger under permittering	95
Økte muligheter for å ta utdanning med dagpenger	92
Petroleumsforskning (DEMO 2000)	67
270 nye studieplasser på Sør- og Vestlandet, opprettet ifm. RNB 2016	52
Rehabilitering av kirker og oppgraderingstiltak mv. ved museer på Sør- og Vestlandet	50

Forny2020	50
Brukerstyrt innovasjonsarena	50
Energiforskning (ENERGIX)	33
Nytt museumsmagasin for Norsk Oljemuseum i Stavanger	33
Ungdomssatsing på Sør- og Vestlandet	30
Miljøteknologiordningen	30
Stimuleringstilskudd rettet mot permitterte/oppsagte lærlinger, opprettet ifm. RNB 2016	30
160 nye studieplasser i praktisk pedagogisk utdanning (PPU), opprettet ifm. RNB 2016	18
Tømmerkaier	16
Vitenskapelig utstyr, opprettet ifm. RNB 2016	11
Regionale forskningsfond, opprettet ifm. RNB 2016	11
Sum	3 978

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett foreslår regjeringen å øke tilbudet av arbeidsmarkedstiltak med 500 plasser, styrke oppfølgingen av langtidsledige og øke oppfølgingsressursene til arbeidssøkere under 30 år, jf. nærmere omtale i Prop. 129 S (2016-2017). Disse tiltakene kan summeres til 89,6 millioner kroner:

- 38,5 mill. kr til 500 tiltaksplasser
- 32,5 mill. kr til utvidet ungdomsinnsats
- 18,6 mill. kr til styrket oppfølging av langtidsledige.

SPØRSMÅL NR. 1107

Innlevert 11. mai 2017 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg

Besvart 23. mai 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«I hvor stor grad har staten og kommunene tatt i bruk efaktura?»

BEGRUNNELSE:

Beregninger har vist at staten kan spare opp mot to milliarder kroner på å bruke efaktura. Eksempelvis viste et samarbeid mellom 22 kommuner om efaktura at en sparte 34 årsverk.

Fra 1. juli 2011 skulle statlige etater være i stand til å ta imot efaktura, og ett år senere ble det obligatorisk å bruke efaktura. Fra 1. juli 2014 er det plikt også for kommunene til å motta efaktura og fra og med 2015 skal alle forvaltningsorganer bruke efaktura. Det ville være nyttig om statsråden kunne redegjøre for statusen med dette arbeidet.

Svar:

Departementet stilte krav knyttet til bruk av elektronisk faktura basert på EHF-format første gang gjen-

nom Digitaliseringsrundskrivet for 2011. Siden dette har økningen i omfang og antall brukere vært stor. Det er imidlertid fortsatt noen virksomheter som gjenstår og det er rom for økt omfang.

Standardformatet for elektronisk faktura er EHF (Elektronisk handelsformat) for norske fakturautstedere og mottakere. For fakturaer som kommer fra utlandet er formatet PEPPOL BIS. EHF og PEPPOL BIS er basert på UBL (Universal Business Language) og PEPPOL BIS er den ”europiske versjonen” av EHF. Alle mottakere av EHF og PEPPOL.BIS i Norge er registrert i ELMA (Elektronisk mottaker adresseregister). ELMA forvaltes av Direktoratet for IKT og forvaltning (Difi).

Fra 1. juli 2011 skulle alle statlige virksomheter og helseforetak være i stand til å motta elektronisk faktura på angitt standardformat. På dette tidspunktet kunne ca. 200 statlige virksomheter og tre av fire helseforetak motta elektronisk faktura på standard format.

Fra 1. juli 2012 skulle alle statlige virksomheter kreve elektronisk faktura og kreditnota på standard format i alle nye avtaler. De fleste statlige virksomhetene var da registrert som elektronisk faktura- og kreditnotamottakere.

Fra 1. januar 2015 er alle kommuner og fylkeskommuner pålagt å motta elektronisk faktura på EHF-format. Alle fylkeskommuner er registrert i ELMA-registeret og kan ta imot faktura på standard format. P.t. er det 5 kommuner som ikke kan motta elektronisk faktura. Dette er kommunene Ballangen, Kåfjord, Tysfjord, Radøy og Seljord.

Direktoratet for økonomistyring (DFØ) håndterer fakturamottak for 172 statlige virksomheter. Disse mottok i 2016 52 % elektronisk faktura. Fra januar til og med april i år er 59 % elektronisk fakturaer. DFØs

kunder mottar fra 22 % til 100 % elektronisk fakturaer. Imidlertid benytter samtlige statlige virksomheter elektronisk EHF-mottak, noe som betyr at de kan ta imot og må bli flinkere til å kreve elektronisk faktura.

Det er spesielt to statlige sektorer som peker seg ut med lavt antall mottatte fakturaer. Dette er justissektoren og helsesektoren. Disse sektorene håndterer et stort antall sensitive opplysninger, som også fremkommer i fakturafeltene, og har derfor vært tilbakeholdne med å gå over til slik løsning. På denne bakgrunn har Difi etablert en løsning som sikrer fakturainnhold og som vil bli tilgjengelig i løpet av sommeren. Denne sikkerhetsløsningen baserer seg på bruk av virksomhetssertifikater. Disse sertifikatene benyttes til å kryptere innhold, og det er bare mottaker som kan dekryptere innholdet.

Kommunal sektor har imidlertid en høyere andel mottatte EHF-fakturaer. Dette synes å bero på at de fleste kommunale oppdragsgivere er flinkere til å kreve EHF faktura enn statlige virksomheter.

Departementet arbeider med implementering av DirEU 14/55 om elektronisk faktura i offentlige anskaffelser, og legger opp til at det skal være obligatorisk å kreve elektronisk faktura ved alle offentlige innkjøp. En slik forskrift vil være hjemlet i lov om offentlige anskaffelser.

KOSTRA-rapporteringen for 2016 omfatter for første gang bruk av EHF-faktura. Imidlertid er dette tallgrunnlaget enda ikke klart. De kommunene som rapporterer bruk til Difi, rapporterer om mottak fra 65 % til 90 % elektronisk faktura.

Gjennom løsningen Difi forvalter er det sendt mer enn 40 millioner fakturaer siste 12 måneder. Forsiktlige anslag angir ca. 10 minutter tidsbesparelse pr mottatt faktura, og dette gir en betydelig samfunnsøkonomisk gevinst.

SPØRSMÅL NR. 1108

Innlevert 11. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 24. mai 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Fædrelandsvennen skrev den 8. mai 2017 om en dom fra tingretten hvor de opphevet barnevernets tvangsplassering og sikkerhetsrutiner av en ungdom som utførte et drap da han var under den kriminelle lavalder. Ifølge avisen har psykiatriske vurderinger konkludert med at det er høy risiko for at ungdommen begår nye voldshandlinger.

Vil statsråden gå gjennom regelverk vedrørende tvangsbruk i barnevernet og pårørendes rettigheter når barn under den kriminelle lavalder begår alvorlig kriminalitet?»

BEGRUNNELSE:

I 1987 ble den kriminelle lavalder økt fra 14 år til 15 år, blant annet for at regelverket skulle harmonisere med de andre Nordiske landene. Da aldersgrensen ble hevet, påpekte flertallet på Stortinget at før man kunne heve alderen måtte barnevernet få lukkede institusjoner som kunne ta seg av de barna som hadde begått alvorlig kriminalitet.

Tiltak som barnevernet kan iverksette overfor barn som begår kriminalitet skal ikke ha allmennprevenitiv effekt. Ifølge forarbeidene til loven er ikke barnevernstjenestens oppgave å verne samfunnet fra barn som begår kriminalitet. Barnevernet skal alltid ha barnets beste for øye. Det er et viktig prinsipp som må hegnnes om. I noen tilfeller kan det likevel være behov for å beskytte samfunnet når barn under den kriminelle lavalder begår svært alvorlig kriminalitet, herunder drap, vold og overgrep. Hensynet til det enkelte barns beste må fremdeles veie tyngst. Likevel kan det forekomme tilfeller som taler for at lovverket bør gjennomgås og eventuelt endres når barn under 15 år begår alvorlig kriminalitet, herunder barnevernets mulighet til å utøve tvang i disse sakene. Barn som det er påvist utøver stor fare for seg selv eller andre må få god oppfølging, men også beskyttes.

Pårørende har ikke samme rettigheter når den kriminelle handling er begått av et barn under den kriminelle lavalder som når den er begått av en person over den kriminelle lavalder. Behovet for informasjon om gjerningsperson avhenger ikke av vedkommendes alder. Dette taler for at det bør tas en gjennomgang av regelverket knyttet til pårørendes rettigheter når den kriminelle handlingen er begått av et barn under 15 år. Dette gjelder spesielt saker som omhandler drap, overgrep og vold.

Tiltak knyttet til alvorlig kriminalitet begått av barn under den kriminelle lavalder må balanseres ut fra hensynet til det enkelte barns beste og samfunnets behov for beskyttelse. Hensynet til barnets beste må fremdeles være det styrende prinsipp i barnevernet.

Svar:

Barnevernets hovedoppgave er å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Som fremhevet av stortingsrepresentanten, er det ikke barnevernets oppgave å beskytte samfunnet mot lov- brytere.

Et aktuelt tiltak for barn under den kriminelle lavalder som har begått alvorlig kriminalitet vil kunne være opphold på barnevernsinstitusjon etter barnevernloven. Barneverntjenesten kan treffe vedtak om frivillig opphold på barnevernsinstitusjon eller fremme sak for fylkesnemnda om opphold på barnevernsinstitusjon

uten samtykke for et barn som har vist alvorlige atferdsvansker, for eksempel ved alvorlig eller gjentatt kriminalitet. Opphold på barnevernsinstitusjon er ikke en strafferettslig reaksjon. Tiltaket skal være motivert ut fra barnets behov for hjelp.

Jeg er opptatt av at barn og unge som bor på en barnevernsinstitusjon skal få god og forsvarlig omsorg og behandling. God omsorg innebærer blant annet at institusjonen skal gi nødvendig vern, beskyttelse og tydelige rammer for å sikre trygghet og god utvikling. Forsvarlig omsorg handler også om å hindre at barn skader seg selv eller andre.

I barnevernloven og i forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barnevernsinstitusjon (rettighetsforskriften) er det gitt bestemmelser som ivaretar barnets rettssikkerhet og bestemmelser om hvilke tvangstiltak institusjonen kan benytte for å beskytte barna. For barn og ungdom som oppholder seg på barnevernsinstitusjon på grunn av alvorlige atferdsvansker er det en utvidet adgang til å anvende tvang, slik som begrensninger i bevegelsesfriheten, besøk og bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler. Menneskerettighetene (FNs barnekonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjon) setter imidlertid grenser for bruk av tvang. Barnevernloven og rettighetsforskriften er basert på dette. Dette innebærer at tvang og begrensninger i personlig integritet kun kan brukes når det anses nødvendig etter en konkret vurdering. Det må også fortløpende vurderes om det er behov for å opprettholde tvangsbruken.

Det ble foretatt en fullstendig gjennomgang av rettighetsforskriften i 2011, og ny forskrift trådte i kraft i 2012. Dette var en omfattende prosess hvor en rekke berørte aktører kom med innspill og forslag. I arbeidet ble grensene for tvang nøye vurdert opp mot beboernes personlige integritet.

Etter mitt syn ivaretar rettighetsforskriften en nødvendig balanse mellom barns rettssikkerhet og behovet for å anvende tvang. Jeg mener det derfor ikke er behov for en ny gjennomgang på nåværende tidspunkt. Jeg viser likevel til at departementet har på høring forslag om å utvide perioden institusjonen kan nekte bruk av eller inndra elektroniske kommunikasjonsmidler for barn som er på institusjon på grunn av alvorlige atferdsvansker. Forslaget innebærer at det skal kunne treffes vedtak om slike begrensninger i inntil åtte uker ved inntak dersom det etter en konkret vurdering vurderes å være nødvendig. Den samfunnsmessige og teknologiske utviklingen har medført en rekke nye utfordringer for institusjonene som kan tilsi at det er behov for å utvide vedtaksperioden.

Jeg er kjent med problemstillingen knyttet til pårørende eller etterlattes rettigheter når alvorlig kriminalitet blir begått av barn under den kriminelle lavalder, herunder spørsmålet om det bør gjelde en varslingsregel når barnet er under kriminell lavalder og i barnevernets omsorg. Jeg har stor forståelse for at fornærmede eller

etterlatte har et behov for informasjon. Samtidig reiser dette kompliserte spørsmål nettopp fordi den kriminelle handlingen er begått av et barn under den kriminelle

lavalder og fordi tiltak etter barnevernloven ikke er en strafferettslig reaksjon. Jeg vurderer nå hvordan dette kan følges opp videre.

SPØRSMÅL NR. 1109

Innlevert 12. mai 2017 av stortingsrepresentant Trine Skei Grande

Besvart 22. mai 2017 av fungerende innvandrings- og integreringsminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Vil statsråden vurdere å utsette planlagt nedleggelse av Røvika mottak for enslige mindreårige, til 2018 for å unngå forverring av situasjonen for barna på mottaket?»

BEGRUNNELSE:

Røvika Mottak i Fauske kommune er et mottak for enslige mindreårige asylsøkere som ble opprettet høsten 2015. Mottaket har vært et trygt hjem for nærmere 50 ungdommer fra 16-18 år, de fleste afghanske gutter. Fauske har opprettet et eget grunnskoletilbud for guttene, for å gi de en fullverdig skolegang. Det er etablert et godt samarbeid mellom BUP, skolen og kommunehelsetjenesten i Fauske Kommune. Og mottaket har jobbet mye med oppfølging av traumer.

Nå er mottaket vedtatt nedlagt, og guttene som er bosatt på mottaket skal fordeles rundt på ulike andre mottak. Etter det undertegnede har fått opplyst har de fleste guttene på mottaket fått avslag, men mange blir ikke 18 før i 2018. En viktig oppgave er derfor å forberede og tilrettelegge for frivillig retur gjennom IOM-programmet. Da er det viktig at man føler seg trygg og at man får nødvendig oppfølging. Flere av guttene på mottaket har flyttet før og har tidligere bodd på andre mottak i området som nå er nedlagt, som Mørkved, Brygga og Sulitjelma. Nok en gang tvinges de til å bryte opp og flytte til et nytt sted med nye voksne nye barn og ny skole.

Undertegnede viser i den forbindelse til at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett foreslår en satsing på enslige mindreårige i mottak, herunder tiltak for å redusere flytting mellom mottak.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet har delegert ansvaret for etablering, drift og nedleggelse av asylmottak til Utlendingsdirektoratet (UDI). Det har så langt i år vært overkapasitet både i ordinære mottak og mottak for enslige mindreårige asylsøkere. UDI har utarbeidet interne rutiner for nedbygging av mottakskapasitet, IM 2010-039. At et mottak legges ned beror på en avveining av ulike hensyn. Etter de nevnte rutinene vurderes og rangeres mottakene etter kriterier som pris, innhold i drift, innkvarteringstilbudet, organisatoriske og administrative forhold og tjenestetilbudet i vertskommunen. Videre foretar UDI en skjønnsmessig vurdering av ulike forhold, sett opp mot behovet for å legge ned mottak.

Når et mottak for enslige mindreårige skal legges ned, gjennomfører UDIs aktuelle regionkontor en kartlegging av beboerne, i tett dialog med mottaksansatte, med tanke på å ivareta individuelle behov best mulig gjennom prosessen. UDI tar så langt som mulig hensyn til beboernes ønsker og behov ved flytting til nye mottak. Barn er en prioritert gruppe for UDI, også ved etablering og nedleggelse av asylmottak. De som ønsker å flytte til bestemte mottak pga. nærhet til familie, slekt eller venner, kan søke om flytting til disse mottakene. UDI har også tilstrebet at de som er gode venner og ønsker å komme på samme mottak, så langt som mulig får imøtekommet ønsket. Det skal videre tas hensyn til beboernes mulighet for aktiviteter og lignende når de fordeles til nye mottak.

For gruppen enslige mindreårige med avslag eller tidsbegrenset tillatelse frem til fylte 18 år, er det særlig viktig med et tett og individuelt tilrettelagt arbeid for å motivere til assistert retur. UDI arbeider systematisk med retur i mottak og stiller krav om at alle mottak skal bidra i returarbeidet. Returoppfølging av den enslige mindreårige påvirkes derfor ikke av ev. flytting mellom mottak.

Vi er i en situasjon hvor antall enslige mindreårige i mottak reduseres i raskt tempo. I begrunnelsen for

spørsmålet vises det til at nærmere 50 ungdommer har bodd ved Røvik mottak. Ved utløpet av april var det 25 beboere ved mottaket. Nedgangen i mottaksbefolkningen har generelt ført til at UDI må avvikle asylmottak for å redusere utgiftene til mottaksdrift. Dette fører dessverre til at noen asylsøkere må flytte, og jeg har forståelse for at enkelte beboere opplever det som utfordrende. UDI prøver derfor å gjøre nødvendige flyttinger så skånsomt som mulig.

For å bedre situasjonen for enslige mindreårige har regjeringen i revidert nasjonalbudsjett foreslått å gi UDI et økt økonomisk handlingsrom. Som følge av dette vil man i større grad kunne tilpasse nedleggelse av mottak til beboernes behov. Et eksempel på dette kan være å utsette nedleggelse av et mottak for enslige

mindreårige til skoleferien, slik at beboerne kan fullføre skoleåret der de bor. Dette er hensyn som fører til merkostnader, men også til at UDI kan foreta en mer planmessig nedleggelse av mottak, der de i større grad kan ta hensyn til barna. Et slik økt handlingsrom innebærer imidlertid ikke at mottak for enslige mindreårige ikke vil bli nedlagt, uavhengig av kostnader.

De operative vurderingene av kapasitetsbehovet og hvilke mottak som skal videreføres er det UDI som gjør. Et viktig hensyn UDI må se hen til i denne vurderingen er at antallet enslige mindreårige i mottak for tiden reduseres raskt, bl.a. som følge av beslutningen om å bosette gruppen mindreårige som har begrenset tillatelse på grunn av ID-tvil.

SPØRSMÅL NR. 1110

Innlevert 12. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 19. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Kan statsråden redegjøre for resultatet av pilotprosjektet om stedlig ledelse ved Volda sjukehus og konsekvensene for den stedlige ledelsen i Møre og Romsdal HF, samt hvilke nye fullmakter som nå blir gitt til den som skal ha det samlede stedlige ledelsesansvar ved Volda sjukehus?»

BEGRUNNELSE:

Statsråd Høie uttalte følgende i Stortinget 8.2.17 angående stedlig ledelse ved Volda sjukehus, sitat:

” I en tverrgående klinikkstruktur må klinikklederen påse at det finnes ledere ved de ulike geografiske lokasjonene som er gitt fullmakter til å utøve stedlig ledelse. Uavhengig av organisering skal det sikres god kommunikasjon og nærhet til nærmeste leder”, sitat slutt. Videre uttalte Høie:

” Helse Møre og Romsdal skal i gang med et tre måneders pilotprosjekt om stedlig ledelse ved Volda sjukehus nå i februar. Pilotprosjektet skal evalueres når det er ferdig, og i løpet av 2017 skal det utvikles en løsning som skal innføres ved alle sykehusene i Møre og Romsdal ved årsskiftet 2017/2018. Jeg har tiltro til at både Helse Midt-Norge og

Helse Møre og Romsdal følger opp Stortingets intensjoner i denne saken.”

Arbeidet er nå avsluttet.

Svar:

Helse Midt-Norge RHF har orientert departementet om resultatene fra pilotprosjektet ved Volda sjukehus. Som en del av organisasjonsutviklingsprosessen i Helse Møre og Romsdal HF besluttet administrerende direktør i mars 2016 at helseforetaket skulle ha en tverrgående klinikkstruktur som støtter opp om ambisjonen om helhetlig ledelse og utvikling av helseforetaket.

For å ivareta behovet for stedlig ledelse i den nye organisasjonsstrukturen i Møre og Romsdal HF ble det vedtatt at seksjonslederne i klinikkene som et prinsipp skulle være stedlige. Et eget delprosjekt har i tillegg utredet og foreslått et konsept for stedlig koordinering og ledelse innenfor den valgte klinikkstrukturen (Stedlig ledelse i Helse Møre og Romsdal HF. Rapport fra delprosjektet for stedlig ledelse. 8. desember 2016).

Ifølge Helse Midt-Norge RHF er det foreslåtte konseptet for stedlig ledelse prøvd ut som et tre måneder langt pilotprosjekt ved sykehuset i Volda. Det tas sikte på å kunne iverksette konseptet på de øvrige sykehusene i løpet av høsten 2017.

Pilotprosjektet har ifølge Helse Midt-Norge RHF bidratt til konkretisering, justering og videreutvikling av delprosjektets forslag til konsept for stedlig koordinering og ledelse. Piloten kan oppsummeres med følgende stikkord:

- Rollen som stedlig koordinator har blitt nærmere prøvd ut og tydeliggjort
- Det er gjennomført og vunnet erfaringer med møter for tverrgående koordinering
- Elementer i koordineringsmøtene er allerede justert og videreutviklet, og det er utarbeidet beskrivelser av ulike typer av møter
- Det er utviklet ny saksgang for behandling av lokale arealsaker
- Det har vært gjennomført et stedlig ledermøte der helseforetaket har prøvd ut samhandlingen mellom ledergruppen, lokale ledere og stedlig koordinator
- Det har kommet opp flere forslag til hvordan koordinatorrollen og koordineringsmøtene kan brukes og utvikles lokalt

Basert på erfaringer fra pilotprosjektet gir evalueringen ifølge Helse Midt-Norge RHF nokså detaljerte anbefalinger til videre prosess med innføring av konsept for stedlig ledelse i Helse Møre og Romsdal HF. Anbefalingene er knyttet til både koordinatorrollen, de ulike møtene for tverrgående koordinering, saksgang for arealsaker og stedlige ledermøter og -samlinger. I videre utvikling av konseptet mener de at det bør settes fokus på hvordan koordinator best kan jobbe, og hvordan møtene best gjennomføres for å få mobilisert og engasjert ledere til å delta slik at det skapes nyttige dialoger, samhandling og koordinering lokalt.

Helse Midt-Norge RHF har orientert departementet om at det så langt er flere og gode erfaringer med aktivitetene og tiltakene som er gjennomført. I det videre innføringsarbeidet understreker de at det er viktig

å anerkjenne at det kan være ulike lokale behov og løsninger for sykehusene. Det er ikke et mål i seg selv at konseptet skal være likt på tvers av lokasjoner, og en viktig oppgave for stedlig koordinator er nettopp å lytte til lokale behov og gjøre tilpasninger. I orienteringen til departementet fremgår det at det likevel anbefales at koordinatorene ved de ulike sykehusene jobber tett sammen på tvers for å utvikle rollen og møtearenaene, da summen av erfaringer vil bringe konseptet raskere fremover. Koordinatorene bør ha et særlig ansvar for å i fellesskap oppdatere seg på trender og utviklingstrekk hva gjelder stedlig ledelse i landet for øvrig, og vurdere lokale løsninger i lys av dette. Helse Møre og Romsdal HF vil ifølge Helse Midt-Norge RHF søke å få på plass en operativ løsning for stedlig ledelse på alle sykehusene innen utgangen av 2017. Dette krever at koordinatorene utpekes og begynner samarbeidet seg imellom så snart som mulig. Ledergruppen i helseforetaket skal ha eierskap til denne prosessen.

Helse Møre og Romsdal HF vil i et lengre perspektiv gjennomføre en grundigere evaluering av konseptet for stedlig ledelse. En slik evaluering bør vurdere konseptet opp mot helseforetakets helhetlige organisasjonsmodell og behov for stedlig ledelse og koordinering. Det er viktig å høste bred og god erfaring med utrulling på alle sykehusene i foretaket, for så å gjennomføre en evaluering i løpet 12 til 18 måneder, da det på dette tidspunktet vil kunne foreligge tilstrekkelig erfaring med løsningen.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke nye fullmakter som nå blir gitt, så har Helse Midt-Norge RHF informert departementet om at Helse Møre og Romsdal HF er i en prosess med revidering av fullmaktsreglementet som del av organisasjonsutviklingen. Revideringen skal også inkludere erfaringene fra pilotprosjektet om stedlig ledelse i Volda. Fullmakter for stedlig ledelse vil inngå i det reviderte reglementet, og vil ifølge Helse Midt-Norge RHF være klart innen september i år.

SPØRSMÅL NR. 1111

Innlevert 12. mai 2017 av stortingsrepresentant Ketil Kjenseth

Besvart 26. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvor mange yngre leger er i et arbeidsforhold ved Oslo Universitetssykehus og hvor mange av disse er nå ansatt i faste stillinger?»

BEGRUNNELSE:

Staten og ikke private arbeidsgivere er den store aktøren når det gjelder bruk av midlertidige stillinger.

Likestillings- og diskrimineringsombudet omtalte i 2008 sykehusene, som staten eier, som ”versting”

knyttet til diskriminering i arbeidslivet (særlig relatert til gravide leger).

Statsråden svarte den 19. januar 2017 på et spørsmål fra representanten Olaug V. Bollestad på status for innføring av faste stillinger for leger i spesialisering. Statsrådets svar var at helseforetakene har implementert dette i tråd med tariffavtalen.

Snart to år etter den tariffavtalte reformen må det være mulig å si noe om i hvilken grad faste stillinger er tatt i bruk for leger i spesialisering.

Svar:

Fra 1. juli 2015 fikk arbeidsgiver ansvar for en mer helhetlig organisering av utdanningsløpene for leger i spesialisering. Som en del av dette arbeidsgiveransvaret er det implementert fast ansettelse for leger i utdanning. Fast ansettelse ble avtalt i forbindelse med tariffoppgjøret for leger i 2014, ved at det ble tariffestet rett til fast ansettelse for leger i spesialisering (LiS) fra 01.07.2015. Helse Sør Øst RHF har orientert departementet om at Oslo universitetssykehus HF har implementert dette i tråd med tariffavtalen.

Hovedregel i tariffavtalen:

Fra 01.07.2015 skal alle stillinger for leger i spesialisering, som ikke er vikariater etter am/. § 14-9 (1) b eller øremerkede stillinger for leger i spesialiteter utenfor sykehus, utlyses som faste stillinger.

Faste stillinger gjelder alle stillinger med unntak av:

- vikariater etter am/. § 14-9 (1) b
- øremerkede stillinger for leger i spesialiteter utenfor sykehus
- stillinger som legen midlertidig skal tjenestegjøre i for å gjennomføre nødvendig tjeneste til spesialiseringen og hvor vedkommende har permisjon fra sitt faste ansettelsesforhold (gjennomstrømningsstillinger)

Helse Sør-Øst RHF har orientert departementet om at utdanningssystemet for leger forutsetter samarbeid mellom flere helseforetak i Helse Sør-Øst. Det forutsetter også ofte at en lege i sitt utdanningsløp vil ha ansettelsesforhold i flere helseforetak, for å kunne fullføre alle læringsaktivitetene som er nødvendige for å oppfylle kravene til å bli spesialist. Mange leger vil således både ha et fast ansettelsesforhold i ett helseforetak, samtidig som de har midlertidig ansettelse for å gjennomføre læringsaktiviteter ved andre helseforetak, særlig ved de store universitets/regionssykehusene.

Som utdanningsvirksomhet er Oslo universitetssykehus HF en svært viktig samarbeidspartner for alle landets helseforetak, men særskilt for helseforetakene

i Helse Sør-Øst. Mange av helseforetakene er avhengig av å få gjennomført deler av utdanningen utenom egen virksomhet, da de ikke kan tilby læringsaktiviteter innen spesialiserte områder. Den totale sammensetningen av stillinger ved Oslo universitetssykehus HF er derfor annerledes enn ved de øvrige helseforetakene.

I og med at det er en gjensidig avhengighet mellom foretakene må det være avtaler for å sikre best mulig strukturerte utdanningsløp, og hindre at det oppstår ventetid i de mer spesialiserte delene av løpene. Der helseforetakene ikke selv kan tilby hele utdanningsløpet, skal gjennomstrømningsstillinger kunne benyttes for å bistå øvrige foretak med å fullføre utdanningsløp. Samtidig legger det til rette for utdanningsløp som blir bedre organisert og styrt, med mål om mer effektive og målrettede utdanningsløp.

Leger som har fast ansettelse i andre helseforetak går inn i midlertidige stillinger til mer spesialisert tjeneste ved Oslo universitetssykehus HF. Legen har således både et fast ansettelsesforhold som han får permisjon fra og et midlertidig ved Oslo universitetssykehus HF. Når en lege i fast stilling gjennomfører sin tjeneste i en gjennomstrømningsstilling ved et annet helseforetak, erstattes hun eller han av en vikar i denne perioden. Ordningen genererer derfor behov for vikariater/midlertidighet også ved avgivende sykehus/helseforetak.

De første legene i spesialisering i del 1 starter i ny ordning for legenes spesialistutdanning høsten 2017. Helseforetakene skal ved utlysning av ledige stillinger for leger i spesialisering del 2 og 3 (som ikke er vikariater) utarbeide en individuell utdanningsplan for hele utdanningsløpet. Det skal etableres samarbeidsavtaler med relevante helseforetak (ofte universitets-/regionssykehus) for de spesialiserte delene av utdanningsløpet som ikke kan tilbys i eget helseforetak. Forutsetningen for dette er at de store sykehusene holder en andel stillinger unntatt fast ansettelse (gjennomstrømningsstillinger) for å kunne dekke øvrige helseforetaks behov for å få ferdige spesialister.

De legene som er fast ansatt i et annet helseforetak er således omfattet av et unntak for fast ansettelse ved sykehus som tilbyr spesialiserte læringsmål, i tråd med overenskomstens bestemmelse:

Faste stillinger gjelder alle stillinger med unntak av:

- stillinger som legen midlertidig skal tjenestegjøre i for å gjennomføre nødvendig tjeneste til spesialiseringen og hvor vedkommende har permisjon fra sitt faste ansettelsesforhold (gjennomstrømningsstillinger)

Oslo universitetssykehus HF har nedlagt et stort og godt arbeid med å øremerke stillinger til gjennomstrømningsstillinger. Rekruttering til stillingene må følge arbeidsrettslige prinsipper, og det er et stort leders ansvar å følge opp rutiner for ansettelse i tråd med de

føringer som er lagt. Kvalifikasjonsprinsippet gjelder for rekruttering til stillingene.

I tillegg er det ved Oslo universitetssykehus HF ca. 100 fordypningstillinger med 4 års varighet i stillinger som er en kombinasjon av forskning og klinisk virke. Disse stilingenes form og innhold revideres i disse dager, blant annet for å tilpasse til endret struktur for utdanningen.

Det er viktig å kjenne til hele organiseringen av utdanningsforløpene når en ser isolert på ansettelsesforholdene som direkte er knyttet til Oslo universitetssykehus HF. Samtidig er det viktig at Oslo universitetssykehus HF også ansetter sine leger i tråd med overenskomstens regler og arbeidsrettslige prinsipper.

Ansettelser skjer løpende, og oversikten nedenfor viser omfang av ulike typer tjeneste ved Oslo universitetssykehus HF pr 1. mai 2017:

Status 01.05.2017	Totalt antall ansatte leger i spesialisering inkl. antallet som er i lønnet permisjon	Faste ansettelser OUS	Gammel ordning 4-6 års-stillinger i midlertidig ansettelse	Gjennomstrømningsstillinger /gruppe 1 tjeneste	Fordypningsstillinger kombinasjon forskning-klinikk
Oslo universitetssykehus HF	Ca 1100	Ca 200	Ca 280	Ca 350	ca100

Som oversikten viser er det totalt ca. 1100 ansatte leger i spesialisering, inklusiv de som er i lønnet permisjon. De 350 legene i gjennomstrømningsstillinger er i hovedsak fast ansatt i annet helseforetak. Det er registret ca. 30-40 LiS leger ved Oslo universitetssykehus HF som er ute i lønnet svangerskapspermisjoner, og som genererer behov for vikarer. Samlet antall ordinære vikariater er på mellom 200 og 250.

Helse Sør Øst RHF og Oslo universitetssykehus HF har informert departementet om at det er viktig og krevende å finne en optimal dimensjonering av utdanningskapasiteten i alle 46 spesialiteter for alle helseforetak som har behov. Fordelingen som ble laget i 2015 revideres derfor i disse dager for å vurdere om det er mulig å justere antallet som avsettes til faste stillinger ved Oslo universitetssykehus HF, uten at dette går på bekostning av den utdanningskapasiteten Oslo universitetssykehus HF skal ha for andre helseforetak.

SPØRSMÅL NR. 1112**Innlevert 12. mai 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 23. mai 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Kan statsråden klargjøre i kva for vedtak i Innst. 62 S (2016–2017) ho meiner Stortinget har vedteken nedlegging av 139 luftving?»

Svar:

Eg viser til brev frå Stortingets president av 15. mai 2017 med spørsmål frå stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete om nedlegging av 139 luftving.

Alle Forsvarets helikopterskvadronar er i dag underlagt 139 luftving som organisatorisk eining. 339 skvadron blei, ved behandlinga av Innst. 62 S (2016-2017) jf. Prop. 151 S (2015-2016), vedteke lokalisert til Rygge.

Luftvingnivået i Forsvaret er oppretta av forsvars-sjefen. Det er Luftforsvarets skvadronar (nivået under luftvingane) som er oppretta og flytta etter vedtak i Stortinget. Konsekvensen av at 339 skvadronen med Bell 412 flyttast til Rygge, er at dagens luftving ved Bardufoss flystasjon leggst ned, slik Stortinget blei orientert om i Prop. 151 S. Stortinget er også orientert om at dei skvadronane og avdelingane som i dag er un-

derlagt luftvingen vil bli underlagt eit leiingsselement som opprettast på Rygge. Leiingsselementet skal kunne lede skvadronar, avdelingar og detasjement som ikkje har lokal overordna leiing. Det vil blant anna gjelde avdelingane som i dag er underlagt 135 (Gardermoen) og 139 luftving (Bardufoss), når desse leggst ned. Det gjerast for å sikre best muleg nytte av ressursar til leiing og støtte i Luftforsvaret. Dei helikoptra som Forsvaret opererer vil i framtida vere lokalisert på totalt åtte basar i Noreg, i tillegg til kystvaktfartøy og fregattar.

337 skvadron med åtte kystvakthelikopter og teknisk avdeling blir verande på Bardufoss i den nybygde hangaren som er spesialtilpassa for NH90. Det tunge vedlikehaldet av NH90 (både for Bardufoss og Bergen) skal i utgangspunktet gjennomførast på Bardufoss. Det er gjort store investeringar på basen, for å legge til rette for Forsvarets vidare aktivitet. Dette inkluderer det nye skvadronsbygget til 337 skvadron, store infrastrukturprosjekt og ein ny brannstasjon som vil bli teken i bruk allereie i 2017.

Dagens lokalisering med leiinga for 339 skvadron på Bardufoss, og fordeling med ni helikopter på Bardufoss og ni helikopter på Rygge, videreførast fram til alternativ helikopterkapasitet er etablert.

SPØRSMÅL NR. 1113**Innlevert 15. mai 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 23. mai 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Kan statsråden framlegge tabelloversikt over prosentvis heldidssysselsatte flyktningar i 2015 fordelt etter botid på hhv. 4-6 år, 7-19 år og over 20 år for aldersgruppene 15-24 år, 25-62 år og 63-74 år, med samme landbakgrunn som Tabell 28 A i den nylig publiserte SSB-rapporten "Flyktningar i og utenfor arbeidsmarkedet 2015"»

BEGRUNNELSE:

Det bes om at tilsvarende sysselsettingsandeler for de same aldersgruppene i hhv. hele befolkningen og innvandrere vedlegges i oversikten slik at forskjellene i sysselsettingsgraden kan sammenlignes på en best mulig måte. Svaret vil vise hvordan vi har lykket i vårt integreringsarbeid så langt.

Svar:

Arbeids- og sosialdepartementet har sendt bestillingen videre til SSB. SSB opplyser at slik statistikk ikke er tilgjengelig og at det må gjøres nye kjøringar. SSB antyder at de vil levere i løpet av juni. Jeg vil besvare din henvendelse så snart informasjon fra SSB foreligger.

Tilleggssvar fra statsråden 29. juni 2017:

Jeg viser til mitt foreløpige svar av 23. mai. Nå har Arbeids- og sosialdepartementet mottatt tall fra SSB med svar på representantens spørsmål. Tabellene følger vedlagt. Enkelte av tabellrutene har ikke tall på grunn av for få observasjoner.

	6,1			6,3	7,4	9,4	12,4	18,9
Helserelevante ytelser	0,7			0,8	0,5	0,8		4,1
Pensjoner	6,6	7,6	8,6	5,8	5,1	4,9	6,5	4,9
Andre ytelser	10,8	22,5	6,1	5,5	5,7	7,3	7,2	7,3
Ukjent status								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysselsatt	43,4	24,1	34,2	40,4	44,3	47,1	47,4	42,4
Arbeidssøkere	8,4	7,4	13,9	12,1	8,2	7,2	4,8	4,6
Under utdanning	10,6	27,6	19,4	13,0	13,2	6,1	3,9	2,2
Helserelevante ytelser	16,2	1,8	6,6	9,9	13,1	20,3	28,4	34,9
Pensjoner	1,5	0,5	0,8	0,9	1,0	1,8	2,5	4,2
Andre ytelser	8,2	11,3	11,9	10,5	8,0	7,2	5,5	4,1
Ukjent status	11,7	27,3	13,2	13,1	12,3	10,2	7,5	7,6
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysselsatt	52,1	23,8	43,6	55,7	53,2	53,3	57,8	58,7
Arbeidssøkere	5,3	6,6	10,3	9,2	6,5	4,4	3,9	3,4
Under utdanning	10,1	44,9	22,0	9,2	10,4	6,3	2,6	1,8
Helserelevante ytelser	19,2	2,3	8,8	9,2	17,6	24,1	25,3	24,2
Pensjoner	2,5	0,6	1,0	1,2	1,7	2,7	2,7	3,9
Andre ytelser	3,9	5,3	8,0	8,1	4,5	3,5	2,6	2,2
Ukjent status	6,9	16,5	6,4	7,3	6,0	5,8	5,1	5,8
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysselsatt	57,5	37,2	58,5	62,4	59,5	57,6	58,6	53,8
Arbeidssøkere	5,7	10,7	11,2	9,8	7,6	4,8	4,5	4,2
Under utdanning	5,2			7,1	6,7	8,8	1,8	1,2
Helserelevante ytelser	19,3		4,4	7,5	14,8	16,8	25,4	30,7
Pensjoner	1,3			0,7	1,1	1,7	1,2	1,3
Andre ytelser	4,5	6,0	8,3	6,1	5,1	4,4	4,0	3,8
Ukjent status	6,5	39,3	13,7	6,4	5,2	6,0	4,5	5,2
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysselsatt	58,0	29,9	45,7	64,4	66,9			
Arbeidssøkere	8,0	13,5	7,4	7,6	7,2			
Under utdanning	15,1	29,5	22,0	11,4	11,3			
Helserelevante ytelser	6,5		8,9	6,0	6,9			
Pensjoner	1,3		1,8	1,4	1,0			
Andre ytelser	4,2	10,0	6,6	3,1	2,3			
Ukjent status	6,9	14,7	7,6	6,1	4,5			
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysselsatt	46,2	20,0	39,6	41,9	49,3	59,6	65,8	
Arbeidssøkere	9,4	7,5	13,2	11,6	8,7	8,9		
Under utdanning	16,8	36,9	18,2	17,1	15,5	6,1	5,5	

Helserelaterte ytelser	10,1	1,7	8,5	8,9	11,5	12,2	12,3	100,0
Pensjoner	1,3	1,4	1,6	0,7	1,2	2,8		
Andre ytelser	7,7	9,2	10,1	11,0	6,8	3,3		
Ukjent status	8,6	23,4	8,8	8,9	6,9	7,0	11,0	
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Somalia ,,,,,,,,,								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysseisatt	30,0	11,8	29,8	32,9	38,1	38,3	43,0	40,3
Arbeidssøkere	8,6	4,7	11,7	11,9	9,7	8,8	7,7	6,9
Under utdanning	24,9	54,4	24,7	19,9	15,1	9,2	3,8	3,0
Helserelaterte ytelser	7,4	0,8	4,7	6,1	9,4	11,2	15,6	23,0
Pensjoner	1,1	0,8	1,0	0,8	1,1	1,2	1,7	2,4
Andre ytelser	13,6	10,7	19,0	15,3	13,8	14,5	11,6	7,5
Ukjent status	14,4	16,8	9,3	13,1	12,9	16,9	16,6	16,9
Sri Lanka ,,,,,,,,,								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysseisatt	69,4	29,6	46,9	57,7	67,4	69,2	70,9	73,5
Arbeidssøkere	4,5	6,7	14,1	11,8	6,9	5,4	3,7	2,7
Under utdanning	3,4	23,7	20,3	11,4	4,9	3,9	2,0	0,8
Helserelaterte ytelser	11,6	-	-	6,3	7,5	9,5	12,7	14,4
Pensjoner	2,1	-	-	2,2	2,5	1,8	1,5	2,6
Andre ytelser	2,2	5,2	6,3	3,7	3,4	2,4	2,4	1,3
Ukjent status	6,6	34,8	7,8	7,0	7,3	7,8	6,7	4,7
Syria ,,,,,,,,,								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysseisatt	17,9	12,5	36,8	39,8	48,7	44,6	40,1	43,6
Arbeidssøkere	3,0	2,0	16,2	12,0	7,4	4,3	4,3	3,5
Under utdanning	41,6	48,2	17,1	10,8	13,4	9,6	3,1	3,5
Helserelaterte ytelser	3,4	0,3	-	9,0	10,8	21,7	35,8	33,7
Pensjoner	0,4	0,2	-	-	0,9	-	2,5	2,3
Andre ytelser	10,6	11,0	12,0	12,7	9,1	7,2	6,2	5,8
Ukjent status	23,1	25,8	12,8	15,7	9,7	10,8	8,0	7,6
Tyrkia ,,,,,,,,,								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysseisatt	50,8	16,2	38,9	61,9	58,3	52,8	52,3	47,1
Arbeidssøkere	5,5	-	11,1	6,2	6,7	8,8	6,4	3,3
Under utdanning	4,5	29,7	13,9	5,2	10,2	7,2	1,8	1,2
Helserelaterte ytelser	24,8	-	8,3	8,2	13,9	17,3	25,0	34,1
Pensjoner	2,0	-	-	-	1,2	-	1,6	3,3
Andre ytelser	3,9	-	5,6	8,2	5,3	-	4,1	2,6
Ukjent status	8,6	40,5	22,2	10,3	4,4	8,8	8,9	8,5
Vietnam ,,,,,,,,,								
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Sysseisatt	61,5	45,8	64,0	66,3	65,5	70,7	61,4	60,3
Arbeidssøkere	4,5	-	-	7,3	9,4	4,4	4,5	3,8
Under utdanning	1,3	-	-	2,7	3,2	2,9	1,8	0,7
Helserelaterte ytelser	18,9	-	-	7,3	6,8	10,7	17,7	22,0
Pensjoner	5,1	-	-	1,1	0,8	0,7	4,6	6,3
Andre ytelser	2,6	-	-	4,2	5,1	4,4	3,1	1,9
Ukjent status	6,1	31,3	18,0	11,1	9,2	6,1	6,9	5,1

SPØRSMÅL NR. 1114**Innlevert 15. mai 2017 av stortingsrepresentant Sverre Myrli****Besvart 22. mai 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hva synes samferdselsministeren om at det ennå ikke er åpnet opp for bruk av modulvogntog på noen fylkesvegstrekninger, deler han Statens vegvesens vurderinger eller kunne han tenke seg å ordne opp i dette?»

BEGRUNNELSE:

Etter dialog med Statens vegvesen har byggenæringen og industrien utarbeidet ei liste med ti korte fylkesvegstrekninger de mener bør tillates for modulvogntog, slik at denne type vogntog kan benyttes helt fra produksjonsbedriftene og inn på stamvegnettet. Slik situasjonen er nå, er det konkurransemessig svært negativt for norsk næringsliv.

Statens vegvesen har imidlertid ikke tillatt modulvogntog på noen av disse ti strekningene. Etter mye møter og korrespondanse er denne saken ennå ikke løst.

Svar:

Prøveordningen med modulvogntog ble startet opp i 2008. Strekningsnettet var da på ca. 250 km riksveg samt noen korte vegstrekninger inn til terminalene. Siden den gang er dette nettet betydelig utvidet, og omfatter nå blant annet ca. 3900 km riksveg.

Det er også åpnet for modulvogntog på fylkes- og kommunale veger. Kriteriene for hvilke veger som kan åpnes gjelder uavhengig av hvem som eier vegen. En kommune kan imidlertid, som vegeier, si nei til modulvogntog på en gitt strekning. Da følger Statens vegvesen dette. Hvilke fylkes- og kommunale veger som er åpent for modulvogntog fremgår av veglistene for fylkes- og kommunale veger, se vedlegg.

Norske veger har i utgangspunktet ikke vært bygget og eller vært dimensjonert for modulvogntog. Det kan ikke denne regjeringen lastes for. Kriteriene, som ble etablert etter at denne regjering gjorde modulvogntogordningen permanent, legger grunnlaget for en mest mulig objektiv vurdering av strekningene. Det styrker næringens forutberegnelighet. Svært ofte opplever vi dessverre at den fysiske framkommeligheten, blant annet i kryss og kurver, begrenser modulvogntog på en strekning. I andre tilfeller er det hensynet til trafiksikkerheten som er flaskehalsen. Dette rammer også Treindustrien.

Strekningen inn til Hunttons lager på Gjøvik kan her tjene som eksempel. Etter det jeg har fått opplyst skal Hunttons lager avvikles innen to år. Strekningen inn dit passerer et friluftsområde med mye barn og andre ”myke” trafikanter. Bruen på strekningen tåler ikke mer enn 50 tonn, og en økning av bruens tåleevne vil kreve investeringer. Kommunen har her også gitt uttrykk for at de ikke ønsker modulvogntog på strekningen.

Jeg er imidlertid svært opptatt av Treindustriens konkurransesituasjon. Av den grunn startet jeg oppfølging av saken straks jeg ble kjent med avslagene på strekningene i forbindelse med den ekstraordinære veglisteoppdatering 1. februar 2017. Allerede 13. februar møtte en representant fra min politisk ledelse Treindustrien og Vegdirektoratet for å diskutere oppfølgingstiltak. 23. mars møtte min politiske ledelse igjen partene.

På dette siste møtet foreslo Treindustrien testkjøring med modulvogntog. Dette for å avklare sammenhenger mellom teoretisk simulering og praktisk kjøring. Dette forslaget ba jeg Vegdirektoratet om å vurdere, og jeg er nylig blitt informert om at Vegdirektoratet vil legge til rette for en slik test. De vurderer nå testmodulvogntog og -strekning. Testen vil skje i nært samarbeid med blant annet Treindustrien. Jeg har også varslet om at jeg selv ønsker å delta på testen. Dette for å bedre føle utfordringene på kroppen, og bedre forstå handlingsrommet vårt. Resultatene fra testen vil avklare om det er behov for å evaluere vurderingskriteriene, slik at flere veger kan åpnes for modulvogntog uten at dette går på bekostning av framkommeligheten eller trafiksikkerheten. En eventuell evaluering vil også skje i samråd med transportnæringen.

På dette siste møtet spilte også Treindustrien inn et forslag til RNB 2017 om 50 millioner for å starte opp oppgraderingen av de 10 mest prioriterte strekningene. Midlene skulle styres til utbedring av kryss, oppmerking, rundkjøringer mv., og uavhengig av hvem som er vegeier.

Jeg benytter her anledningen til å vise til ordningen som regjeringen lanserte i Meld. St. 6 (2016-2017) Verdier i vekst – Konkurransedyktig skog- og trenæring, der det går frem at regjeringen vil komme tilbake i NTP 2018-2029 med en ordning for utbedring av flaskehalser som er til hinder for effektiv tømmertransport. I NTP 2018-2029 (kap. 6.1.2. side 113) legges det opp til en tilskuddsordning som retter seg mot flaskehalser på fylkesveg. Ordningen har en ramme på 50 mill. kr årlig over en periode på seks år. Statens vegvesen skal i handlingsprogrammet utarbeide forslag til et prosjekt-

program som skal forelegges skog- og trenæringen, og berørte fylkeskommuner.

La meg til slutt vise til denne regjerings engasjement for økt bruk av modulvogntog og tømmervogntog. Et naturlig utgangspunkt her er Sundvollen-erklæringen 7. oktober 2013, der det fremgår at modulvogntogordningen skulle gjøres permanent. Etter en evaluering av prøveordningen, ble ordningen gjort permanent 15. september 2014. Ordningen er også videreutviklet, blant annet er det:

- Etablert kriterier for når en veg kan åpnes for modulvogntog eller ei, inkludert avvikling av den tidligere så vilkårlige maksgrensen på 17 km for tilknytningsstrekninger.
- Utviklet dataverktøy for å simulere modulvogntog på aktuell vegstrekning før vegen faktisk åpnes.
- Etablert et system, der avslag på søknad om åpning av modulvogntogstrekninger, registreres som ”flaskehals” med tanke på prioritering av fremtidige vegutbedringer/
- investeringer.

For tømmervogntog ble tillatt totalvekt økt fra 56 til 60 tonn 23. oktober 2013, og største tillate høyde for slepvogner (i tømmervogntog) satt opp til 4,5 meter

21. september 2015. Arbeidet med en prøveordning for tømmervogntog på 72 tonn er også igangsatt.

La meg få avslutte med å trekke frem det formidable arbeidet som er satt i gang med å klassifisere bruer og å oppdatere veglistene. Pr. april 2017 har Statens vegvesen klassifisert om lag 4 900 bruer og åpnet 90 % av riksvegnettet for tømmervogntog (24 meter og 60 tonn). På fylkesvegnettet er 9 590 av om lag 11 300 bruer ferdig klassifisert.

Nedenfor følger en oversikt over hvor mye av fylkesvegnettet som er åpnet for tømmervogntog (24 meter og 60 tonn) pr. 1. april 2017:

Østfold, Akershus, Hedmark og Oppland: 60 %
 Buskerud, Vestfold, Telemark og Vest- og Aust-Agder: 72 %
 Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane: 2 %
 Møre og Romsdal og Sør- og Nord-Trøndelag: 59 %
 Nordland, Troms og Finnmark: 7 %

Vedlegg til svar:

Oversikt over strekninger godkjent for modulvogntog, Vegdirketoratet

STREKNINGER GODKJENT FOR MODULVOGNTOG
(siste oppdatering 27. januar 2015)

Vegnr.	Detaljer	Bruksklasse		Maks. totalvekt tonn	Tillatt vogntoglengde i meter
			Vinter		
REGION NORD					
Nordland					
Fv. 804	X Rv. 73 – X Kv. Arborveien	Bk10		60	25,25
Kv. Arborveien	X Fv. 804 – Arborveien 19	Bk10		60	25,25
Kv. Industriparkveien	X E6 - Mo industripark	Bk10		60	25,25
Kv. 1386 Vikaåsen	X Rv.12 – X Kv. 1385 (Koksverkgata)	Bk10		60	25,25
Kv. 1385 Koksverkgata	X Kv. 1385 Vikaåsen – Godsterminal på kaia i Mo i Rana	Bk10		60	25,25
E6	Tverrånes X E12 – X Kv. Industriparkveien	Bk10		60	25,25
E6	Nord-Trøndelag gr. – Båfjellmo (Trofors)	Bk 10		60	25,25
E12	Riksgrensen Umbukta – Tverrånes X E6	Bk10		60	25,25
Rv.12	Tverrånes X E6 – Vikaåsen – Toranes kai	Bk10		60	25,25
Rv.73	Båfjellmo (Trofors) X E6 – Riksgrense Krutvatn	Bk10		50	25,25
Troms					
Kv. Flyplassvegen	X Rv. 862 – Tromsø lufthavn og Langnes handelspark	Bk10		60	25,25
Kv. Stakkevollvegen	X E8 Terjevika – Kv. Stakkevollvegen 7A	Bk10		60	25,25
Kv. Terminalgata	X E8 – Kv. Terminalgata 1-177	Bk10		60	25,25
Kv. Sentrumsveien	X E6 Nordkjosbotn – X Kv. Skogveien	Bk10		60	25,25
Kv. Skogveien	X Kv. Sentrumsveien - Macks Ølbryggeri (mulig ny adresse: Skogveien 25)	Bk10		60	25,25

Kv. Ringvegen	X Rv. 862 – X Kv. Ørnevegen	Bk10	60	25,25
Fv. 63 (Giæverbukta)	X Langnesvegen – X Fv. 862	Bk10	60	25,25
Fv. 295	X E6 - Nordkjosbotn kontrollstasjon	Bk10	60	25,25
Fv. 862	X E6 Terjevika – X Rv. 862	Bk10	60	25,25
E6	Olderbakken X E8 – X Fv. 295	Bk10	60	25,25
E6	Olderbakken X E8/E6 - Skibotnterminalen	Bk10	60	25,25
E6	X E8/E6 Skibotn sørover til Nallovuohppa (omlastingsplass)	Bk10	60	25,25
E6	X Fv. 295 (Nordkjosbotn) – Stormoen avfallsdeponi	Bk10	60	25,25
E8	Riksgrensen Galgujavri – X Rv.862 Terjevika	Bk10	60	25,25
Rv. 862	XE8 – Tromsø lufthavn	Bk10	60	25,25
Finnmark				
Fv. 98	X E6 – Industriområde (Aage Pedersen reinslakteri/isoporfabrikk)	Bk10	50	25,25
Kv. Hessengveien	Linjegendterminalen på Hesseng	Bk10	60	25,25
E6	Karasjok X Rv.92 – Lakselv kryss XE6/Fv.98	Bk10	50	25,25
E6	X Fv. 98 Tana bru – X E75 Varangerbotn	Bk10	50	25,25
E6	Varangerbotn XE75– til Hurtigrutekaia i Kirkenes	Bk10	60	25,25
E75	Varangerbotn XE6 – Vardø kai	Bk10	50	25,25
E75	Riksgrense Finland/Utsjoki – Tana Bru X FV.98	Bk10	60	25,25
Rv. 92	Riksgrensen Karigasniemi – Karasjok XE6	Bk10	50	25,25
Rv. 93 (Kivilompola, Kautokeino)	Riksgrensen Finland – omlastingsplass (300 meter inn på norsk side)	Bk10	60	25,25
Rv. 892	Lakselv kryss XE6/98 - Banak flyplass	Bk10	50	25,25

Rv. 893	Nedre neiden XE6- riksgrense Neiden	Bk10		60	25,25
REGION MIDT					
Sør-Trøndelag					
Kv. Nedre Ila	X Rv. 706 Skansen - Nedre Ila 20	Bk10		50	25,25
Kv. Sluppenvegen	X Fv. 885 - Sluppenvegen 8- 14	Bk10		60	25,25
Fv. 885	X E6 (Omkjøringsvegen) – X Kv. Sluppenvegen	Bk10		60	25,25
Fv. 868 (Haakon VIIIs gate)	X E6 – X Kv. Stiklestadveien	Bk10		60	25,25
Kv. Stiklestadveien	X Fv. 868 – X Kv. Strandveien	Bk10		60	25,25
Kv. Strandveien	X Kv. Stiklestadveien – X Kv. Maskinistgata	Bk10		60	25,25
Kv. Maskinistgata	X Kv. Strandveien – Maskinistgata 2	Bk10		60	25,25
Fv. 704	X E6 – X Fv. 902	Bk10		60	25,25
Rv. 706	X Nyhavna rundkj. – Rotvoll x E6	Bk10		60	25,25
Rv. 706	X Kv. Maskinistgata 2 – X Pir II og jernbanen (Privat veg)	Bk10		60	25,25
Rv. 706	X E6 (Okstadbakken) – X Pir II og jernbanen (Privat veg)	Bk10		60	25,25
Fv. 902	X Fv. 704 – X Pv. Isdamsveien (Østre Rosten industrifelt)	Bk10		60	25,25
E6	Klett XE39 – via omkjøringsveien – Nord- Trøndelag grense	Bk10		60	25,25
E39	Klett XE6 – Bårdshaug X Fv.710	Bk10		60	25,25
	Ved over 1 døgns driftsstans på Dovrebanen tillates:				
E6	Sør-Trøndelag gr – Klett	Bk10		50	25,25
Rv. 3	Sør-Trøndelag gr – x E6	Bk10		50	25,25
	Når jernbanestrekningen igjen åpnes for trafikk, kan bare påstartede transporter gjennomføres.				

Nord Trøndelag					
Kv. Moafjæra	X E6 – Moafjæra 4	Bk10		60	25,25
Kv. Hamnegata	X Kv. Sjøfartsgata – Kv. Strandvegen	Bk10		60	25,25
Kv. Strandvegen	X Kv. Hamnegata – X E6 (Rundkjøring rett sør for Steinkjerelva)	Bk10		60	25,25
Kv. Bogavegen	X E6 – X Kv. Industrivegen	Bk10		60	25,25
Kv. Industrivegen	X Kv. Bogavegen – X Kv. Verksvegen	Bk10		60	25,25
Kv. Russervegen	X Fv. 757 – X Kv. Industrivegen	Bk10		60	25,25
Kv. Industrivegen	X Kv. Russervegen – Industrivegen 12	Bk10		60	25,25
Kv. Fjordgata	X Fv. 762 – Kv. Sjøfartsgata	Bk10		60	25,25
Kv. Sjøfartsgata	X Kv. Fjordgata – X E6	Bk10		60	25,25
Kv. 9835	X E6 Gråmyra nord – X Fv. 119	Bk10		60	25,25
Kv. 9835 hp 02	arm Gråmyra nord – Leiv Sand Transport	Bk10		60	25,25
Fv. 119	X E6 – Gråmyra nord	Bk10		60	25,25
Kv. Sagmestervegen	X E6 – X Kv. Jætkskippergata	Bk10		60	25,25
Kv. Jætkskippergata	X Kv. Sagmestervegen – X Kv. Jæktsmegata	Bk10		60	25,25
Kv. Jæktsmegata	X Kv. Jætkskippergata - Kv. Jæktsmegata 1	Bk10		60	25,25
Fv. 34 (Havnegata)	X E6 – Stjørdal havn	Bk10		60	25,25
Fv. 61	X E6 (Hotterbukta) – X E6 (Holsand bukta)	Bk10		60	25,25
Fv. 128 (Okkenhaugvegen)	X E6 – Okkenhaugvegen 6	Bk10		60	25,25
Fv. 757 (Hamnevegen)	X E6 – X Kv. Russervegen	Bk10		60	25,25
Fv. 757	X E6 – X Fv. 758 (Vuku)	Bk10		60	25,25
Fv. 759	X Fv. 762 – X Privat veg Teglverksvegen	Bk10		60	25,25

Fv.762	X E6 – X Kv. Fjordgata	Bk10		60	25,25
Fv. 762	X E6 – X Fv. 759	Bk10		60	25,25
E6	Sør-Trøndelag grense – Eggerkj. X Fv. 285	Bk10		60	25,25
E14	Stjørdal X E6 - Riksgrensen Storlien	Bk10		60	25,25
REGION ØST					
Oslo					
Kv. Brobekkveien	X Rv. 163 (Nordre Hovin) – X Kv. Persveien	Bk10		60	25,25
Kv. Haraldrudveien	X Kv. Brobekkveien – X Kv. Persveien	Bk10		60	25,25
Kv. Terminalveien	X Kv. Alnabruveien – X Kv. Arvesetveien	Bk10		60	25,25
Kv. Arvesetveien	X Kv. Terminalveien – Alfaset 3. Industrivei 4	Bk10		60	25,25
Kv. Selma Ellefsens vei	X Rv. 163 (Dronning Margretes vei) Ulvenveien 75B	Bk10		60	25,25
Kv. Haraldrudveien	X Kv. Persveien – X innkjøring Veolia Miljø Gjenvinning AS	Bk10		60	25,25
Kv. Persveien	X Kv. Haraldrudveien – X Kv. Brobekkveien	Bk10		60	25,25
Kv. Strømsveien	X Kv. Brobekkveien – X Kv. Alnabruveien	Bk10		60	25,25
Kv. Alnabruveien	X Kv. Stømsveien – Schenker terminal, Alnabruveien 15	Bk10		60	25,25
Kv. Jernkroken	X Rv. 163 – X Kv. Garver Ytteborgsvei	Bk10		60	25,25
Kv. Garver Ytteborgsvei	X Kv. Jernkroken – X Kv. Østre Aker vei	Bk10		60	25,25
Kv. Østre Aker vei	X Kv. Garver Ytteborgsvei - X Kv. Kristoffer Robins vei	Bk10		60	25,25
Kv. Kristoffer Robins vei	X Kv. Østre Aker vei – X Kv. Haavard Martinsens vei	Bk10		60	25,25
Kv. Haavard Martinsens vei	X Kv. Kristoffer Robins vei – Coop Norge As	Bk10		60	25,25
Kv. Karihaugveien	X Akershus gr/Fv. 352 – Karihaugveien 100 (Bring Cargo)	Bk10		60	25,25

Kv. Sven Oftedals vei	X Kv. Nedre Kalbakkvei - Sven Oftedalsvei 10	Bk10	60	25,25
Kv. 6	X E6 Klemetsrud – X Kv. 155	Bk10	60	25,25
Kv. 155	X Kv. 6 Klemetsrud – X Akershus gr./Fv. 155	Bk10	60	25,25
E6	Akershus gr / Åsland – Akershus gr /Tangerud	Bk10	60	25,25
E6	X E6 Sørenga – Svartdalstunnelen – Ryen	Bk10	60	25,25
E6	Arm Alnabru X E6 – Sørenga X E18	Bk10	60	25,25
E18	Akershus gr /Lysaker bru – X E6 Sørenga	Bk10	60	25,25
E18	X E6 Sørenga – Bispelokket X Privat veg (Havnevegen)	Bk10	60	25,25
Rv. 4	X Rv. 150 Sinsen – Akershus gr /Gjelleråsen	Bk10	60	25,25
Rv. 150	Ulvensplitten X E6 – X Rv.4 Sinsen	Bk10	60	25,25
Rv. 159	Karihaugen X E6 – Akershus gr / Robsrudenga	Bk10	60	25,25
Rv. 163	Økern vest X Rv. 150 – X Kv. Jernkroken	Bk10	60	25,25
Rv. 163 (Dronning Margretes vei)	X Rv. 150 – X Kv. Selma Ellefsens vei	Bk10	60	25,25
Rv. 191	X Rv. 163 Nyland - XE6 Trosterud m/arm til Alfaset postterminal og Alnabruterminalen	Bk10	60	25,25
Akershus				
Kv. Berghagan	X Fv. 32 – Bergahagan 2	Bk10	60	25,25
Kv. 101 Nesbruveien	X E18 Slepanden – Nesbruveien 40	Bk10	50	25,25
Fv. 460 (Vilbergvegen)	X Fv. 469 – Vilbergvegen 130	Bk10	60	25,25
Fv. 383	X Rv. 22 – X Kv. Prost Stabls vei	Bk10	60	25,25
Kv. Prost Stabls vei	X Fv. 383 – Prost Stabls vei 14	Bk10	50	25,25
X Kv. Brånås Næringspark	X Kv. Prost Stabls vei - Brånås Næringspark 2	BkT8	50	25,25
Fv. 170	X Rv. 22 – Kv. Heiasvingen	Bk10	60	25,25

Kv. Heiasvingen	X Fv. 170 – Heiasvingen 59	Bk10	60	25,25
Fv. 151	X E6 (Tegnebyholtet) – X Fv. 120 (Ringvoll)	Bk10	60	25,25
Kv. Bølerveien	X E6 Berger – X Fv. 383	Bk10	60	25,25
Kv. Delivegen	X Fv. 6 – Delivegen til Deli skog industriområde	Bk10	60	25,25
Kv. Delitoppen	X Kv. Deliveien – Askø Øst, Delitoppen 4	Bk10	60	25,25
Fv. 155	X Oslo gr./Kv. 155 – X Andersrudveien 1 (Elsa Enger transport).	Bk10	60	25,25
Kv. Leiravegen	X Rv. 22 - TNT terminal og Cargo Partner	Bk10	60	25,25
Kv. Regnbuevegen	X Fv. 32 – Regnbuen industriområde	Bk10	60	25,25
Kv. Næringsparkvegen	X Fv. 460 – Næringsparksvegen 3	Bk10	60	25,25
Kv. Myråsdaalen	X E6 (Vinterbro) – Kv. Kveldroveien	Bk10	60	25,25
Kv. Bilittveien	X Kv. Kveldroveien – Bilittveien 6	Bk10	60	25,25
Kv. Kveldroveien	X Kv. Myråsdaalen – X Fv. 56	Bk10	60	25,25
Kv. Brennaveien	X. Fv. 401 – Brennaveien 10	Bk10	60	25,25
Fv. 1	X Fv. 1 – X E6 Tegnebyholtet	Bk10	60	25,25
Fv. 6	X E6 Vestby syd – X Kv. Delivegen	Bk10	60	25,25
Fv. 22	X E6 – X Pv. Bryggeriveien, Gjelleråsen	Bk10	60	25,25
Fv. 22	X Privat veg Bryggeriveien, Gjelleråsen – X Rv. 4	Bk10	60	25,25
Fv. 32	X E6 – X Kv. Regnbuevegen	Bk10	60	25,25
Fv. 32	X Kv. Regnbuevegen – x Kv. Berghagan	Bk10	60	25,25
Fv. 56 (Kongeveien)	Kv. Kveldroveien – X Fv. 154	Bk10	60	25,25
Fv. 129	X E6 Taraldrud – X Kv. Sam eydes vei	Bk10	60	25,25
Fv. 152 (Åsveien)	X E18 – Åsveien 285	Bk10	60	25,25
Fv. 154	X Fv. 56 – X E18 (Nordby)	Bk10	60	25,25

Fv. 171	X E6 – Haldenvegen 338	Bk10	50	25,25
Fv. 175	X E6 – Hauersetervegen 255	Bk10	60	25,25
Fv. 260	X Kv. Fjellboveien – x E6	Bk10	60	25,25
Fv. 352	X Rv. 159 – X Oslo gr./Kv. Karihaugveien	Bk10	60	25,25
Fv. 353	X Rv. 159 Knatten - Norcargo	Bk10	60	25,25
Fv. 353	X Fv. 353 Skårersletta (vest fra Solheim rundkjøring) – X Rv. 159	Bk10	60	25,25
Fv. 383	X Kv. Bølerveien – x Fv. 260	Bk10	60	25,25
Fv. 383	X Kv. Bølerveien (Berger ind. omr) - X Kv. Lurudveien	Bk10	60	25,25
Fv. 401 (Nittedalsveien)	X Fv. 22 – Kv. Brennaveien	Bk10	60	25,25
Fv. 469 (gjennom rundkjøring på Fv. 460)	X E16 – X Pv. Brages veg	Bk10	60	25,25
Fv. 616	X E16 – X Fv. 617	Bk10	60	25,25
Fv. 617	X Fv. 616 – X Kv. Franzefossveien	Bk10	60	25,25
E6	Oslo gr /Myrer – Østfold gr / Smørbekk	Bk10	60	25,25
E6	Oslo gr / Tangerud – Hedmark gr / Budalen	Bk10	60	25,25
E16	Kjørbo X E18 – X Fv. 616 (Bærumsveien)	Bk10	60	25,25
E16	Skibakk X E6/Fv.452 – Hedmark grense / Dysterud	Bk10	60	25,25
E16	Lundbykrysset X E6 – Gardermoen flyplass	Bk10	60	25,25
E18	Buskerud gr /Padderudvann – Oslo gr/Lysaker bru	Bk10	60	25,25
E18	Vinterbro X E6 – Østfold gr /Brekka	Bk10	60	25,25
Rv.4	Oslo gr /Gjelleråsen – Oppland gr /Varpet	Bk10	60	25,25
Rv. 22	Tangen Nord X Rv. 159 – X Kv. Leiravegen	Bk10	60	25,25
Rv. 22	X Rv. 120 – X Kv. Leiraveien	Bk10	60	25,25
Rv. 22	X Leiraveien – X Fv. 170	Bk10	60	25,25

Rv. 22	X E6 (Hvam) – X Fv. 383 (Trondheimsveien)	Bk10	60	25,25
Rv. 23	X E6 – X Kv. 156	Bk10	60	25,25
Rv. 35	Lundbykrysset X E6 – Gardermoen flyplass	Bk10	60	25,25
Rv. 120	X E6 (Skedsmovollen) – Rv. 22 Mosesvingen	Bk10	60	25,25
Rv. 159	Oslo gr / Robsrudenga – Tangen Nord X Rv. 22	Bk10	60	25,25
Rv. 163	Robsrud Vest X Rv. 159 - Postterminalen, Robsrud	Bk10	60	25,25
Oppland				
Fv. 255	X E6- Gausdalvegen 20	Bk10	60	25,25
Fv. 110	X Rv. 4 Søndre atkomst – X Kv. Kildalvegen	Bk10	60	25,25
Kv. Kildalvegen	X Fv. 110 – X Kv. Hunnselvvegen	Bk10	60	25,25
Kv. Hunnselvvegen	Kv. Kildalvegen – Hunnselvvegen 14	Bk10	60	25,25
Fv. 110	X Rv. 4 Negard – Kv. Grøndalsvegen	Bk10	60	25,25
Kv. Grøndalsvegen	X Fv. 110 - Raufoss industripark	Bk10	60	25,25
Fv. 33	X Rv. 4 – X Kv. Niels Ødegaards gate	Bk10	50	25,25
Kv. Niels Ødegaards gate	X Fv. 33 – Niels Ødegaards gate 8	Bk10	50	25,25
Fv. 111	X Rv. 4 – Alfärvegen 20	Bk10	60	25,25
Fv. 33	X Rv. 4 – Fv. 110	Bk10	60	25,25
Fv. 110	X Fv. 33 – X Kv. Amsrudvegen	Bk10	60	25,25
Kv. Amsrudvegen	X Fv. 110 – X Kv. Kontrollvegen	Bk10	60	25,25
Kv. Kontrollvegen	X Kv. Amsrudvegen – Kontrollvegen 4	Bk10	60	25,25
Kv. Bryggevegen	Rv. 4 – Bryggevegen 3-5	Bk10	60	25,25
Fv. 213	X E6 (Lillehammer nord) – X Fv. 312	Bk10	60	25,25
Fv. 312	X Fv. 213 – Kv. Landbruksvegen	Bk10	60	25,25

Kv. Landbruksvegen	X Fv. 312 – X Kv. Industrigata	Bk10	60	25,25
Kv. Industrigata	X Kv. Landbruksvegen – Industrigata 50	Bk10	60	25,25
E6	Hedmark grense / Mjøsbrua – X Fv. 255	Bk10	50	25,25
Rv. 4	Akershus gr / Varpet – Mjøsbrua Vest (Biri) XE6	Bk10	60	25,25
Rv. 33	X Rv. 4 – Kv. Rambekkevegen	Bk10	60	25,25
Hedmark				
Kv. Strandsagvegen	X Fv. 84 – Strandsagvegen 1	Bk10	60	25,25
Kv. Smiuhagan	Smiuhagan 10 – x Fv. 66	Bk10	60	25,25
Fv. 212 Nesvegen	X E6 – X Fv. 84	Bk10	60	25,25
Fv. 84	X Fv. 212 (Nesvegen) - X Fv. 90 (Nils Amblis veg)	Bk10	60	25,25
Kv. Fabrikkvegen	X Fv. 84 – Fabrikkvegen 7	Bk10	60	25,25
Fv. 90	X Fv. 84 – Skansvegen 5 (vest)	Bk10	60	25,25
Fv. 90	X E6 (Nils Amblis veg) – X Fv. 84 (øst)	Bk10	60	25,25
Fv. 24	X Rv. 3 – X Fv. 230	Bk10	60	25,25
Fv. 230	X Fv. 24 – X Kv. Hansrudvegen	Bk10	60	25,25
Kv. Hansrudvegen	X Fv. 230 – Hansrudvegen 8	Bk10	60	25,25
Fv. 89	X E6 – Strandvegen 30	Bk10	60	25,25
Fv. 66	X E6 – X Fv. 91	Bk10	60	25,25
Fv. 66	X Kv. Smiuhagan – x E6 (Olrud)	Bk10	60	25,25
Fv. 91	X Fv. 66 – Arnkvernvegen 251	Bk10	60	25,25
Fv. 20	X E6 Rudshøgda – X Kv. Rudsflata	Bk10	60	25,25
Kv. Rudsflata	X Fv. 20 – Rudsflata 9	Bk10	60	25,25
Fv. 507	X Rv. 2 – Forestia Sponplatefabrikk,	Bk10	60	25,25

	Braskereidfoss				
Fv. 24	X E16 – X Fv. 175	Bk10		60	25,25
Fv. 175	X Fv. 24 – X Hernesmoen næringspark	Bk10		60	25,25
Fv. 285	X Fv. 175 (Sanderkrysset) – X E16	Bk10		50	25,25
Fv. 343	X Rv. 2 – ViaCon As, Matrand	Bk10		60	25,25
Fv. 175	X E16 Gjemselund bru – X Kv. Norvald Strands veg	Bk10		60	25,25
Kv. Norvald Strands veg	X Fv. 175 - Industriområdet SIVA	Bk10		60	25,25
Fv. 395 (Kongevegen)	X Rv. 2 – Kongevegen 3 (Kongsvinger trafikkstasjon)	Bk10		60	25,25
Fv. 175	X Fv. 285 (Sanderkrysset) – Hernesmoen Næringspark	Bk10		50	25,25
Fv. 24	X E6 – Kv. Silovegen	Bk10		60	25,25
Kv. Silovegen	X Fv. 24 – Silovegen 8	Bk10		60	25,25
Fv. 230 (Ljøstadvegen)	X Fv. 24 – Kv. Hansrudvegen	Bk10		60	25,25
Kv. Hansrudvegen	X Fv. 230 – Hansrudvegen 8	Bk10		60	25,25
Fv. 192 (Kjonerudvegen)	X E6 (Mot vest fra E6)– X Fv. 222	Bk10		60	25,25
Fv. 222 (Stangevegen)	X Fv. 192 – X Fv. 191	Bk10		60	25,25
Fv. 191 (Sandvikavegen)	X Fv. 222 - Sandvikavegen 55	Bk10		60	25,25
Kv. Brennerivegen	X Fv. 89 – Strandvegen 12 A	Bk10		60	25,25
Fv. 58	X E6 (Furunes) – X Kv. Øvermarka	Bk10		60	25,25
Kv. Øvermarka	X Fv. 58 – Øvermarka 8	Bk10		60	25,25
Fv. 20 (Stolvstadvegen)	X E6 (Rudshøgda) – Kv. Leinskogen	Bk10		60	25,25
Kv. Leinskogen	X Fv. 20 – Leinskogen 14	Bk10		60	25,25
Fv. 192 (Kjonerudvegen)	X E6 (Mot øst fra E6) – X Fv. 117	Bk10		50	25,25
Fv. 117 (Stensbakkvegen)	X Fv. 192 – Kv. Ryllikvegen	Bk10		50	25,25
Kv. Ryllikvegen	X Fv. 117 – Ryllikvegen 50	Bk10		50	25,25

Kv. Tiurvegen	X Rv. 3 – Kv. Fasanvegen	Bk10	60	25,25
Kv. Fasanvegen	X Kv. Tiurvegen – Fasanvegen 41	Bk10	60	25,25
Fv. 201	X Rv. 2 – X Fv. 404	Bk10	60	25,25
Fv. 404	X Fv. 201 – Gruespon	Bk10	60	25,25
Kv. Industriveien	X Fv. 404 – X Kv. Bruksvegen	Bk10	60	25,25
E6	Akershus gr / Budalen – Oppland gr /Mjøsbrua	Bk10	60	25,25
E16	Akershus gr / Dysterud – Kongsvinger øst X Rv. 2	Bk10	60	25,25
Rv. 2	Glåmbrua Øst x Rv. 25 – Riksgrensen/Magnor	Bk10	60	25,25
Rv. 3	Kolomoen X E6 – X Rv.25 Terningmoen	Bk10	60	25,25
Rv. 3 (Trondheimsvegen)	X Rv. 25 – Kv. Tiurvegen	Bk10	60	25,25
Rv. 25	X E6 – Riksgrensen / Bergulvkjølen	Bk10	60	25,25
Østfold				
Kv. Bredmyra	X Rv. 111 – Bredmyra 9	Bk10	60	25,25
Fv. 109	X E6 (Alvim) – X Fv. 557	Bk10	60	25,25
Fv. 118	X Kv. Rørskogen – Mosseveien 112 (Loe rørprodukter)	Bk10	60	25,25
Fv. 118	X E6 (avkj. 11) – Mosseveien 112 (Loe rørprodukter)	Bk10	60	25,25
Fv. 557	X Fv. 109 - Alvimveien 45	Bk10	60	25,25
Fv. 128	X E18 (Krosbykrysset) – X Kv. Industrigata	Bk10	60	25,25
Kv. Industrigata	X Fv. 128 - Innkjøring Glava	Bk10	60	25,25
Fv. 151	X E6 (Tegnebyholtet) – X Fv. 120 (Ringvoll)	Bk10	60	25,25
Fv. 120	X Fv. 151 – Næringsområde (Unil, Våler)	Bk10	60	25,25
Fv. 311	X Rv.19 – X Fv. 1	Bk10	60	25,25

Fv. 1	X Fv. 1 – X E6 Tegnebyholtet	Bk10	60	25,25
Brevikvegen	X Fv. 311 – Brevikvegen 535	Bk10	60	25,25
Fv. 22	X Rv. 21 – Ohms plass	Bk10	60	25,25
Kv. Olav V`s gate	Ohms plass - X Kv. Tollbugata	Bk10	60	25,25
Kv. Tollbugata	X Kv. Olav V`s gate – X Kv. Kongens Brygge	Bk10	60	25,25
Kv. Kongens Brygge	X Kv. Tollbugata – X Kv. Jernbanegata	Bk10	60	25,25
Kv. Jernbanegata	X Kv. Kongens Brygge – Sauøya (Norske Skog)	Bk10	60	25,25
Kv. Vestgårdsvegen	X Rv. 21 til Haldenterminalen	Bk10	60	25,25
Kv. Til Rudskogen Næringspark	X Rv. 111 -I Rudskogen Næringspark	Bk10	60	25,25
Kv. Torpebaugen	X Rv. 111 - Hafslund Terminal (Borgtrans)	Bk10	60	25,25
Kv. Opphaugveien	X Rv. 111 - Hafslund Terminal (Kingsrød Transport)	Bk10	60	25,25
Kv. Øraveien	X Rv. 111 - Øra ind. område	Bk10	60	25,25
Fv. 109	E 6 Alvim – X Kv. Evjebekkveien	Bk10	60	25,25
Kv. Evejebekkveien	X Fv. 109 – NorCargo Terminal (Evjebekkveien 3)	Bk10	60	25,25
Fv. 118	X E6 (Årvoll) – X Kv. Årvollskogen	Bk10	60	25,25
Kv. Årvollskogen	X Fv. 118 - Noreko AS (Årvoll industriområde) via søndre atkomst	Bk10	60	25,25
Fv. 388	X Fv. 109 Gullskår – X Kv. Bjørnengvegen	Bk10	60	25,25
Kv. Bjørnengveien	X Fv.388 - Valle terminalen	Bk10	60	25,25
Kv. Strandgata	X Rv. 19 Moss fergekai – Moss havn	Bk10	60	25,25
Kv. Strandgata	Moss havn – X Kv. Strandgata 1	Bk10	60	25,25
Fv. 120	E6 X Patterød - X Kv. Tørfestveien (Vanem næringsområde)	Bk10	60	25,25
Fv. 120 (Vålerveien og Hobølveien)	X Kv. Vanemveien – Næringsområde (Unil, Våler)	Bk10	50	25,25

Kv. Tørfestveien	X Fv. 120 - Vanem næringsområde	Bk10	60	25,25
Fv. 311	X Rv. 19 – Tigerplassen X Osloveien	Bk10	60	25,25
Kv. 4300 Oslovegen	X Fv. 311 Tigerplassen – Peterson Linerboard	Bk10	60	25,25
Kv. Solgård Skog	X Kv. Vålerveien – Solgård Skog 150	Bk10	60	25,25
Fv. 118	X E6 (Rygge) – X Kv. Industriveien	Bk10	60	25,25
Kv. Industriveien	X Fv. 118 – Rørskogen industrifelt	Bk10	60	25,25
Fv. 118 (Mosseveien)	X E6 (Råde) – Mosseveien 60	Bk10	60	25,25
Fv. 109	X E6 (Alvim) – Pv. Gårdsgata	Bk10	60	25,25
Fv. 118 (St. Marie gate)	X Rv. 111 – X Fv. 553	Bk10	50	25,25
Fv. 553 (Roald Amundsens gate)	X Fv. 118 – X Kv. Opsundveien	Bk10	60	25,25
Kv. Opsundveien	X Fv. 553 – X Kv. Tømmerveien	Bk10	60	25,25
Kv. Tømmerveien	X Kv. Opsundveien – hele Tømmerveien	Bk10	60	25,25
Kv. St. Nikolas-gate	X Fv. 118 – X Kv. Opsundveien	Bk10	60	25,25
Fv. 114 (Grålumveien)	X E6 (Lekevold) – X Fv. 118	Bk10	60	25,25
Fv. 118 (Grålumveien)	X Fv. 114 – X Fv. 553	Bk10	60	25,25
Fv. 124	X E18 (Rakkestadkrysset) – X Fv. 128	Bk10	50	25,25
Fv. 128	X Fv. 124 – Kv. Sagveien	Bk10	50	25,25
Kv. Sagveien	X Fv. 128 – Sagveien 25	Bk10	50	25,25
Kv. Borgarveien	X Rv. 111 – Borgarveien 26	Bk10	60	25,25
Kv. Møllebakken	X. Fv. 311 – Møllebakken 50 (FK Agri)	Bk10	60	25,25
E6	Akershus gr / Smørbekk – Riksgrensen v/ Svinesund	Bk10	60	25,25
E18	Riksgrensen/Ørje – Akershus gr /Brekke	Bk10	60	25,25
Rv. 19	Patterød X E6 – Moss fergekai	Bk10	60	25,25
Rv. 21	Svinesundsparken X E6– Halden nord X Fv. 22	Bk10	60	25,25

Rv. 22	X E18 (Momarkenkrysset) – Kirkeveien 2A (Trøgstad)	Bk10	60	25,25
Rv. 110	Jonsten X E6/Fv. 118 – X Rv. 111 Rakkestadsvingen	Bk10	60	25,25
Rv. 111	X Kv. Øraveien – Rudskogen Næringspark	Bk10	60	25,25
REGION SØR				
Vest-Agder				
Fv. 1	X E18 (Lund) - X Fv.405	Bk10	60	25,25
Fv. 405	X Fv. 1 - Venneslavegen 233	Bk10	60	25,25
E18	Kristiansand – Aust-Agder grense	Bk10	60	25,25
E39	Kristiansand kai – X E18	Bk10	60	25,25
Aust-Agder				
Kv. Bjørumsvei	Bjørumsveien	Bk10	60	25,25
Kv. Kristian Birkelandsvei	Kristian Birkelandsvei	Bk10	60	25,25
Kv. Jordøyvegen	Jordøyvegen	Bk10	60	25,25
Kv. Åsbieveien	Åsbieveien	Bk10	60	25,25
Fv. 42	Stoa (Brannstasjonen) – x E18 – Blakstadheia x Kv. Bjørumsveien	Bk10	60	25,25
Fv. 171	Stoa x E18 – Sørsvann x Kv. Åsbieveien	Bk10	60	25,25
Fv. 407	Rannekleiv x E18 – rykene x fv. 408	Bk10	60	25,25
Fv. 408	Rykene x Fv. 407 – Rykene x Fv. 173	Bk10	60	25,25
Fv. 415	Fianesvingen x E18 – Jordøya x Kv. Jordøyvegen	Bk10	60	25,25
E18	Vest-Agder grense – Telemark grense	Bk10	60	25,25

Vestfold					
Fv. 35	X E18 (Ås sør) – X Åskollen 5	Bk10		60	25,25
Fv. 32	X E18 (Islandshøgda) – X Fv. 35	Bk10		60	25,25
Fv. 35	XF v.32 (Kronlia) – X Fv 32 (Sundbyfoss)	Bk10		60	25,25
Fv. 32	X Fv. 35 – X Fv.887	Bk10		60	25,25
Fv. 877	X Fv. 32 – Haslestadlinna 30	Bk10		60	25,25
Fv. 40	X E18 – Lågendalsveien 89 (Grinda)	Bk10		60	25,25
Fv. 204	X E18 – X Fv. 256	Bk10		60	25,25
Fv. 256	X Fv. 204 – Industriområde Bergene Holm AS Larvik	Bk10		60	25,25
Fv. 300	X E18 – X Fv. 308	Bk10		50	25,25
Fv. 256	X E18 – X Privat veg Skolmar	Bk10		60	25,25
Fv. 303	X Rv. 40 – X Kv. Hegdalveien	Bk10		50	25,25
Kv. Hegdalveien	X Fv. 303 – Hegdalveien 162	Bk10		60	25,25
Fv. 315	X E18 – X Fv. 675	Bk10		60	25,25
Fv. 675 (Våleveien)	X Fv. 315 – Våleveien 27	Bk10		60	25,25
Kv. Bentsrudveien	X Fv. 675 – Bentsrudveien 19	Bk10		60	25,25
E18	Buskerud grense – Telemark grense	Bk10		60	25,25
Rv.19	Undrumsdal X E18 – Horten ferje	Bk10		60	25,25
Rv.40	Bommestad X E18– Revet Larvik ferje	Bk10		60	25,25
Telemark					
Kv. Kjørbekkdalen	X Fv. 32 (Menstadbrua) – X Kv. Bedriftsvegen	Bk10		60	25,25
Kv. Bedriftsvegen	X Kv. Kjørbekkdalen – Bedriftsvegen 36	Bk10		60	25,25
Fv. 353	X Rv. 354 – x Kv. 1021 Asdalstrand	Bk10		60	25,25

Kv. Asdalstrand	X Fv. 353 – x Pv. Rønningen industriområde	Bk10		60	25,25
E18	Vestfold grense – Aust-Agder grense	Bk10		60	25,25
Rv. 36	X Skjelsvik – X kv. Kjørbekkdalen	Bk10		60	25,25
Rv. 354	X E18 Rugtvedt – x Fv. 353	Bk10		60	25,25
Buskerud					
Kv. Semsveien	Semsveien x E134 – Semsveien 86 (Loe Rørprodukter)	Bk10		60	25,25
Fv. 28	X E134 – X Kv. Drammensveien	Bk10		50	25,25
Kv. Drammensveien	X Kv. 28 – X Kv. Loesmoveien	Bk10		50	25,25
Kv. Loesmoveien	X Kv. Drammensveien – Loesmoeveien 1	BK10		50	25,25
Fv. 282 (Strandveien)	X E18 (Lierstranda) – X Kv. Bruusgaards vei	Bk10		60	25,25
Kv. Bruusgaards vei	X Fv. 282 – X Kv. Strandbrua	Bk10		50	25,25
Kv. Strandbrua	X Kv. Bruusgaards vei – X Kv. Terminalen	BK10		50	25,25
Kv. Terminalen	X Kv. Strandbrua – Nøstestranda 4	Bk10		50	25,25
Fv. 28	X E134 – X Fv. 36	Bk10		60	25,25
Fv. 36 (Orkidehøgda)	X Fv. 28 – Orkidehøgda 13	Bk10		60	25,25
E18	Vestfold grense/ Skoger sør- Akershus grense/ Lierskogen	Bk10		60	25,25
E134	X E18 (Bangeløkka) – X Rv. 282	Bk10		60	25,25
E134	X E18 (Bangeløkka) – X Fv. 28 (Mjøndalen)	Bk10		60	25,25
E134	X Fv. 28 (Mjøndalen) – X Fv. 28 (Losmoen)	Bk10		60	25,25
Rv. 23	X Rv. 282 – Røykenveien 18	Bk10		60	25,25
Rv. 282	X E134 – X Kv. Kjerraten	Bk10		60	25,25
Rv. 282 (Strandveien)	X E18 (Brakerøya) – X Kv. Kjerraten	Bk10		60	25,25

SPØRSMÅL NR. 1115**Innlevert 15. mai 2017 av stortingsrepresentant Sverre Myrli****Besvart 22. mai 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«I langtidsplanen for forsvarssektoren kom det fram at regjeringen ønsker at Forsvarets laboratorietjenester (FOLAT) skal skilles ut fra Forsvarets virksomhet og konkurranseutsettes.

Er det aktuelt for regjeringen å beholde FOLAT som egen enhet eller ønsker regjeringen å privatisere det hele, hvordan er tidsplanen for dette arbeidet og hvordan vil Stortinget bli involvert?»

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 15. mai 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Sverre Myrli om Forsvarets laboratorietjenester (FOLAT).

Langtidsplanen for forsvarssektoren legger opp til en betydelig satsing på forsvarssektoren. De økte bevilgningene skal virke sammen med nødvendige strukturtiltak og kontinuerlig fornying og effektivisering. Dette vil legge grunnlaget for en langsiktig og bærekraftig utvikling av forsvarsstrukturen, med reell balanse mellom oppgaver, struktur og økonomi. Det er i arbeidet med langtidsplanen identifisert og synliggjort et betydelig forbedrings- og effektiviseringspotensial.

Alle etatene i forsvarssektoren skal kontinuerlig arbeide med forbedring og effektivisering, slik at organisasjonens kvalitet og leveringsevne ytterligere styrkes.

Forsvarsdepartementet (FD) ønsker å fokusere og innrette Forsvaret ytterligere mot kjernevirksomhet. FOLAT har ved flere anledninger blitt vurdert til å ikke være en del av kjernevirksomheten til Forsvaret. Tiltaket må også ses i sammenheng med utviklingen av Forsvarets virksomhet på Kjeller. Stortinget ble i langtidsproposisjonen informert om FDs tiltak om å skille ut FOLAT fra Forsvarets virksomhet og at den skal konkurranseutsettes.

FD har gjennom iverksettelsesbrevet for langtidsplanen gitt Forsvaret oppdrag om å oversende forslag til gjennomføringsplan til departementet. En slik gjennomføringsplan vil også måtte vurdere om og eventuelt hvilke tjenester Forsvaret trenger i fremtiden, og hvordan disse best skal leveres. Som tidligere tiltak har vist kan dette gjøres på ulike måter, som igjen krever ulike fremgangsmåter og beslutningsprosesser.

Det er pr. i dag for tidlig å si hva som blir løsningen for FOLAT. Uansett hvilken løsning som blir besluttet gjennomført, så er det viktig for FD at de ansatte blir ivaretatt på en god måte i prosessen i tråd med lov og avtaleverk.

SPØRSMÅL NR. 1116**Innlevert 15. mai 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken****Besvart 22. mai 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Når, hvordan og fra hvem mottok statsråden faglig råd om å utsette oppstart av Ringeriksbanen?»

BEGRUNNELSE:

Siden statsråden så åpenlyst lar være å svare på mitt enkle spørsmål sender jeg det en gang til. Begrunnelsen følger, nøyaktig som sist.

Jeg viser til mitt spørsmål fra 4.april om hva slags faglige råd statsråden har mottatt som underbygger hans konklusjon om at det mest forsvarlige er å utsette oppstart av Ringeriksbanen til 2021, og hvordan statsråden har mottatt disse rådene.

I svar 20.04 skriver statsråden:

«Kostnadsanslagene har ikke endret seg fra 2016 til 2017 utover normal prisomregning. Derimot er det en rekke andre momenter som jeg har tillagt vekt. La meg derfor gjøre oppmerksom på pressemeldingen fra Bane NOR SF 14.03.17, hvor det blant annet står at prosjektet jobber etter

en hurtigplan, der flere prosesser går samtidig, og at det er en viss risiko forbundet med å kjøre overlappende prosesser. Det står videre at noe mer tid til forberedelser vil gi prosjektet bedre tid til å modne og optimalisere de ulike løsningene og finne tiltak som reduserer kostnadene. Og det står at risikoen reduseres når det gjelder grunnforholdene, og det blir tid til å sørge for et enda bedre gjennomarbeidet kontraktunderlag. Videre står det at med en hurtigplan om 2019 er det ikke tatt tilstrekkelig hensyn til prosesser som eksternt kvalitetssikring, bompengeproblematikk og Stortingets egen budsjettprosess, samt at det nye regelverket for offentlige anskaffelser ville ha gitt behov for mer tid til kontraktarbeidet.

Selv om jeg ønsket 2019 som oppstart, så er min vurdering at momentene nevnt ovenfor er såpass vesentlige at det er mer forsvarlig å starte i 2021. Det er selvsagt en vurdering man kan konkludere annerledes i, avhengig av hvor sterkt man de ulike hensynene kostnad, kvalitet og ferdigstillelles-tid, og risiko forbundet med disse.»

Det er altså klart at statsråden ikke har mottatt skriftlige råd fra fagetatene som skulle tilsi en utsettelse av prosjektet. Alt han har å vise til er en pressemelding fra Bane NOR, publisert i etterkant av at beslutningen var tatt. For Stortingets arbeid med Nasjonal Transportplan er det selvsagt viktig å få klarhet i hvor solid begrunnelsen for regjeringens utsettelse er, og om den eventuelt skyldes en ren politisk nedprioritering. Det gjenstår derfor fortsatt å få en klar forklaring fra statsråden på når, hvordan og fra hvem han mottok faglig råd om å utsette oppstart for Ringeriksbanen.

SPØRSMÅL NR. 1117

Innlevert 15. mai 2017 av stortingsrepresentant Anders Tyvand

Besvart 23. mai 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Hvordan har tilkomsten av utenlandske studenter til Norge utviklet seg som følge av avviklingen av kvoteordningen for utenlandsstudenter, og på hvilken måte følger statsråden opp Stortingets føringer om at det fortsatt skal være mulig å fullføre hele grader i Norge, og at omleggingen ikke skulle svekke satsingen på landene i sør til fordel for BRIKS-landene og Japan?»

Svar:

Som kjent er det nå en mer offensiv og målrettet fremdrift på å realisere ny jernbane og E16 til Hønefoss enn det som ligger inne i gjeldende Nasjonal Transportplan. Beslutningen om fremdrift på Ringeriksbanen står for regjeringens regning basert på best mulig tilgjengelig informasjon om både prosjektet i seg selv og den samlede prosjektporteføljen i NTP 2018-2029.

Det er ikke naturlig at de interne departementsforberedelser til utarbeidelsen av nasjonal transportplan kommuniseres eller refereres utad. Regjeringens prioriteringer gjøres basert på tilgjengelig kunnskap om prosjektet, kostnader, risiko, etc. Summen av disse rådene er grunnlaget for den tidsplanen som regjeringen har lagt opp til Nasjonal Transportplan. Momentene i disse rådene er listet opp i pressemeldingen som er henvist til og referert i mine tidligere svar til representanten Lysbakken.

Som nevnt i mine tidligere svar er det mange faktorer som tilsier at prosjektet gjennomføres med lave risiko ved litt mer tid til forberedende arbeid. Men det er selvsagt en viss subjektiv vurdering om risiko, økonomi og tidsbruk står i forhold til hverandre. Som nevnt tidligere bidrar jeg selvsagt derfor til at Stortinget er best mulig opplyst om valgmuligheter og fakta når Stortinget skal fatte sine beslutninger.

BEGRUNNELSE:

I sitt forslag til statsbudsjett for 2016, foreslo regjeringen å fase ut kvoteordningen for utenlandsstudenter, og erstatte ordningen med et nytt partnerskapsprogram mellom utdanningsinstitusjoner i Norge og landene i sør, og en ny strategi for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med Brasil, Russland, India, Kina og Sør-Afrika (BRIKS) og Japan.

Stortinget støttet ambisjonen om å få til et mer forpliktende samarbeid enn det kvoteordning representerte, men understreket samtidig at kvoteordningen gjorde det mulig for mange studenter fra utviklings-

land å gjennomføre studier i Norge. Kirke- utdanning- og forskningskomiteen forutsatte i sin innstilling til Stortinget at studentmobilitet skulle være et vesentlig aspekt ved de nye programmene, og at omleggingen helst skulle innebære at minst like mange studenter fra utviklingsland ville mulighet til å studere i Norge i fremtiden.

Komiteen forutsatte videre at regjeringen ville legge til rette for at det fortsatt skulle være mulig å fullføre en hel grad i Norge.

Til slutt understreket Stortinget at bistandsaspektet var sentralt i kvoteordningen, og forutsatte at omleggingen ikke skulle svekke satsingen på landene i sør til fordel for BRIKS-landene og Japan.

I en kronikk i Klassekampen 10. mai, uttrykker Rune Nilsen og Anders Breidlid bekymring for konsekvensene av omleggingen. Det vises til at studentene som deltar i programmene må fullføre sine grader i hjemlandet, og at dette er problematisk fordi gradsstrukturen i mange land i Afrika ikke er kompatibel med gradsstrukturen i Norge. En konsekvens ser ut til å være en vesentlig nedgang i antall studenter fra Afrika, og at det blir færre studenter i Norge fra de fattigste landene til fordel for studenter fra mellominntektsland.

Svar:

Stortinget har vedtatt å fase ut Kvoteordningen og erstatte denne med programmer som støtter institusjonelt utdanningssamarbeid inkludert studentmobilitet, gjennom Panorama-strategien og det nye partnerskapsprogrammet for globalt akademisk samarbeid (NORPART).

NORPART forvaltes av Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU) og støtter forpliktende institusjonelt akademisk samarbeid og gjensidig studentmobilitet mellom høyere utdanningsinstitusjoner i Norge og partnerlandene. I tråd med Kirke-, utdannings- og forskningskomiteens innstilling er studentutveksling gjennom akademiske partnerskap et kjerneelement i programmet, med stor vekt på stipendiering av studenter fra utviklingsland for studier i Norge.

Som ledd i økt vektlegging av faglig samarbeid og studentmobilitet mellom universiteter og høyskoler i Norge og utviklingsland, er hovedprinsippet i NORPART at studentene skal reise til partneruniversitetene og ta deler av studiene sine der, for så å returnere hjem for å avslutte graden ved hjemmeinstitusjonen. Dette reduserer sjansen for såkalt hjerneflukt og gir samtidig positiv effekt for hjemmeuniversitetet og medstudentene i hjemlandet. Studentene tar den økte kompetansen, internasjonale erfaringen og faglige nettverket de får ved et utenlandsstudium med seg tilbake til universitetet og studieprogrammet sitt. Slik kan de bidra på en bedre måte til kapasitetsbygging på universitetet og i hjemlandet.

Jeg mener at NORPARTs hovedvekt på delstudier fremfor hele gradsstudier i Norge er fremtidsrettet. En slik satsing tar også på alvor at universitetene i Sør allerede besitter en kompetanse og perspektiver som er nyttig for både studenter og for norsk akademia. Vi håper at slike ordninger bidrar til at det blir lettere å få godkjent utvekslingsopphold som del av studentenes gradsstudier i utviklingsland. Ved å støtte utvekslingsopphold av 3-18 måneders varighet kan også langt flere studenter komme til Norge enn dersom stipendmidlene utelukkende skulle gått til hele gradsstudier.

Samtidig er det viktig at NORPART, i tråd med de føringer som ble gitt av Stortinget, åpner for at studenter fra utviklingsland kan avlegge graden i Norge. Hele gradsstudier er aktuelt dersom partneruniversitetet i utviklingsland enda ikke tilbyr et relevant gradsstudium. Gratisprinsippet i norsk høyere utdanning gjelder for øvrig også for studenter fra utviklingslandene som ønsker å ta hele gradsutdanninger i Norge.

Et annet sentralt element i programmet er støtte til tett faglig utdanningssamarbeid mellom utdanningsinstitusjonene i Norge og i utviklingsland. Institusjonene samarbeider om felles kurs og emner, felles pensumutvikling og -forbedring, seminarer og gjesteforelesninger. Dette gjør at langt flere enn de mobile studentene drar nytte av programmet. NORPART fører til bedre og mer relevante studieprogrammer både i utviklingsland og Norge. Kvaliteten på utdanningen blir høyere, og programmet bidrar til å nå norske utviklingsmål.

De første NORPART-prosjektene starter opp i disse dager. Det er forventet at rundt 600 studenter fra utviklingsland vil ta deler av gradsstudiet i Norge gjennom prosjektene som støttes fra i år. Noen av disse vil også avlegge graden sin i Norge. På sikt vil antall NORPART-studenter som kommer til Norge bli langt høyere enn dette, forutsatt at tildelingene til NORPART øker de neste årene i takt med at Kvoteordningen fases ut. Det er lagt til rette for at antall studenter som kommer til Norge fra utviklingsland i Sør skal kunne ligge på samme nivå som under Kvoteordningen, samtidig som hvert enkelt opphold normalt vil være av kortere varighet. Studentene vil i stor grad komme fra fattige land som også sendte mange kvotestudenter til Norge, som Etiopia, Ghana og Zambia. I tillegg tilbyr også programmet Erasmus+ nye stipender som støtter økt studentutveksling fra utviklingsland til Norge.

Antall kvotestudenter i Norge er allerede vesentlig redusert, etter at opptak av nye studenter ble stoppet i 2016. Samtidig er det for tidlig å lese i rapporteringen til departementet hvordan antall utenlandske studenter til Norge vil utvikle seg som følge av avviklingen av Kvoteordningen. Studentmobiliteten fra NORPART vil først starte opp fra høstsemesteret 2017, og det store antallet studenter vil komme i 2018 og i årene etter. Siden midlene som frigjøres etter nedlegging av Kvoteordningen fases inn over en relativt lang periode, i

noe forsinket takt med at gjenværende kvotestudenter avslutter studiene sine i Norge, vil det ta noen år før

antall studenter fra utviklingsland i Sør kan nærme seg nivået fra Kvoteordningen.

SPØRSMÅL NR. 1118

Innlevert 15. mai 2017 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 24. mai 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«Det er observert jerv tre ganger i Setesdalsheiene den siste tiden. Dette er beiteprioritert område. Likevel melder Nationen 12.05.17 at Ryfylkerådet har blitt kjent med at SNO har fått beskjed om at det ikke skal tas ut jerv i forlengelsen av dette, men at innsatsen skal rettes mot registrering av ynglinger.

Stemmer dette, og vil statsråden sørge for at Miljødirektoratet gir instruks om å ta ut den aktuelle jerven før beitesesongen begynner?»

BEGRUNNELSE:

Det er de siste ukene observert jerv i Røldal i Hordaland og Forsand i Rogaland. Ryfylkerådet har med støtte fra en rekke ordførere i nærområdet skrevet brev til Miljødirektoratet og varslet om at rådet er urolig for beitesesongen. Det etterlyses effektive tiltak for uttak av jerv i området.

Jon-Erling Skåtan, rovviltansvarlig i Aust-Agder, forteller i Nationen 12.05.17 at Miljødirektoratet ikke har gitt ordre om å ta ut et individ som befinner seg i hans område.

Miljødirektoratets Susanne Hanssen bekrefter i avisen at direktoratet har bedt SNO «fokuserer på registrering av ynglinger, for å kunne vurdere uttak i skadeutsatte områder.» Det går også fram at innsatsen når det gjelder uttak av enkeltdyr «begrenses i hele landet, så fremst ikke ny informasjon tilsier noe annet». Hanssen opplyser om at «uttak er svært ressurskrevende nå» fordi man vil unngå å skyte jervetisper som har unger liggende i hi. Dette krever spesialtrent personell og ressurser.

Svar:

Forvaltning av rovvilt skal skje innenfor rammene av Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og rovviltforlikene. Forvaltningen av rovdyr er krevende, og feltet

er preget av sterke motpoler. Dette gjelder også spørsmålet om såkalte ekstraordinære uttak av jerv om våren før beitesesongen for sau.

Ansvar for å fatte vedtak om slike uttak ligger hos Miljødirektoratet, og det direktoratets feltapparat, Statens naturoppsyn (SNO), som gjennomfører uttakene. Hvert år kommer det mange henvendelser og innspill om områder som ønskes prioritert for ekstraordinære uttak, og disse vurderes fortløpende av direktoratet. Det må imidlertid være slik at det er Miljødirektoratet som til slutt avgjør hva som i et helhetlig bilde er mest hensiktsmessig, hvordan ressursene skal prioriteres og vurderinger knyttet opp mot andre hensyn slik som oppnåelse av bestandsmål. Det er også vedtatt av et enstemmig Storting i rovviltforliket av 2011 at det er Miljødirektoratet som skal ha myndigheten til å vurdere ekstraordinære uttak.

Hvert år legger Miljødirektoratet/SNO ned stor innsats for å følge opp aktivitet av jerv i løpet av vinteren og våren i hele landet. Dette gjelder både arbeid med registrering og kartlegging av bestanden, og som nevnt over gjennomføring av de fellingsoppdrag som gis av Miljødirektoratet om ekstraordinære uttak. Dette er et stort og omfattende arbeid som krever god koordinering og effektiv gjennomføring. Gjennomføringen må også ses i sammenheng med vær- og føreforhold og muligheten for å oppspore rovviltindivider.

Det er Miljødirektoratets vurdering at det nå er viktig å konsentrere innsatsen til registrering av jerveynglinger for å kunne vurdere eventuelle uttak av ynglinger i skadeutsatte områder. En viktig del av begrunnelsen for dette er at slike uttak innebærer at det fjernes jerv som er stedbunden og knyttet til et bestemt område, og den tapsreduserende effekten på beitedyr vurderes som god. Å fortsatt prioritere store ressurser til søk etter siste gjenværende jerveindivider i ulike områder, på bekostning av andre uttak som vurderes å gi større tapsreduserende effekt, vurderes som lite hensiktsmessig. Innsatsen til uttak av enkeltdyr begrenses derfor nå i hele landet, men ut fra den informasjonen som kommer inn gjør Miljødirektoratet fortløpende

vurderinger også med tanke på uttak av enkeltdyr av jerv.

På denne tiden av året når fjorårets jervevalper er omtrent et år gamle er det normalt at de kan vandre ut, og kunnskap fra overvåking av jervebestanden har vist at disse vandringene kan være lange og vare over lang tid. Dette medfører at det i ulike deler av landet vil kunne være mange utvandrende jerver som spores på denne tiden, og ikke nødvendigvis stedfaste territoriale individer. Skadepotensialet for slike utvandrende jerver er svært usikkert.

Det ble gjennomført et uttak av en jerv i Suldal 18. april, og i ettertid har det blitt påvist spor og observasjon etter jerv 1. mai på Hardangervidda, 2. mai i Odda, 5. mai i Bykle, 6. mai i Forsand, og 7. mai i Sirdal. Rekken av observasjoner ligger innenfor en avstand på 17 mil, noe som er innenfor hva en utvandrende jerv normalt kan tilbakelegge. Det er imidlertid usikkert hvorvidt dette kan være et individ som er på vandring eller om det kan dreie seg om flere individer. Det er samlet prøver som er sendt inn til analyse og som vil kunne gi svar på dette. Avstanden mellom observasjonene gjenspeiler også kompleksiteten og ressursinnsatsen som må legges til grunn for å gjennomføre uttak, da en jerv på vandring tilbakelegger store avstander og kan være svært krevende å lokalisere.

Jervebestanden i Norge er beregnet til å bestå av ca. 350 voksne individer. Rovviltneemndene fastsatte for vinteren 2016-2017 en lisensfellingkvote på totalt 113 jerver. I lisensfellingsperioden ble det totalt registrert 69 døde jerver. Videre har SNO etter Miljødirektoratets vedtak så langt avlivet 46 jerver, inklusiv 7 hiuttak av tisper og/eller valp(er). Til sammen er det

dermed tatt ut 115 jerver, noe som betyr at lisensfellingkvoten på landsbasis er fylt.

I rovviltregion 1 (Sogn og Fjordane, Rogaland, Vest-Agder, Hordaland) ble ingen av de åtte jervene rovviltneemnda åpnet for felling av tatt ut under den ordinære lisensfellingen. Miljødirektoratet har imidlertid prioritert regionen høyt for ekstraordinære uttak, og SNO har tatt ut syv jerver, inkludert et hiuttak.

Det nasjonale bestandsmålet for jerv er 39 årlige ynglinger, og så langt er det i år registrert totalt 33 ungekull av jerv. Av disse er det etter direktoratets vedtak gjennomført syv hiuttak, og behovet for ytterligere uttak vurderes fortløpende. Skadehistorikk og skadepotensial på beitedyr er sentralt i disse vurderingene.

Tydelig soneforvaltning er et viktig prinsipp i rovviltforvaltningen, og det arbeides godt i hele rovviltforvaltningen med å gjennomføre dette på en best mulig måte. Det er imidlertid viktig å huske på at soneringen ikke vil kunne innebære et absolutt skille i den forstand at det ikke forekommer rovvilt i beiteområder eller beitedyr i rovviltområder. Soneringen sier først og fremst noe om hvor man primært ønsker å oppnå bestandsmålene for rovvilt, og altså den fast etablerte ynglende delen av bestandene. Når det gjelder jerv i region 1, er situasjonen den at alle registrerte ynglinger av jerv, både tidligere og inneværende år, er avlivet av SNO.

Jeg mener Miljødirektoratet følger opp balansen i vedtatt rovviltpolitikk på en god måte. Den betydelige nedgangen i tap av beitedyr de senere år mener jeg også viser tydelig at direktoratet gjør gode og fornuftige prioriteringer i tråd med vedtatt rovviltpolitikk.

SPØRSMÅL NR. 1119

Innlevert 15. mai 2017 av stortingsrepresentant Ketil Kjenseth

Besvart 29. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Når skal statsråden sørge for at tiltak igangsettes for å sikre tilstrekkelig helsehjelp til gruppen mennesker med kjønnsinkongruens og kjønnsdysfori som i dag står uten, og vil statsråden sørge for statlig autorisasjon og refusjonsrett for sexologer?»

BEGRUNNELSE:

For fire år siden vedtok Helse- og omsorgsdepartementet at det skulle settes ned en ekspertgruppe for å vurdere landets helsetilbud for mennesker med kjønnsinkongruens og kjønnsdysfori. I 2015 ble utredningen « Rett til rett kjønn, helse til alle kjønn » overlevert helse- og omsorgsminister Bent Høie.

Blant anbefalingene i denne var en «betydelig desentralisering av helsetjenestetilbudet til personer som opplever kjønnsdysfori». For å nå ut til gruppene som i

dag ikke har tilgang på forsvarlig helsehjelp, anbefalte ekspertgruppen tiltak i de regionale helseforetakene og etterlyste en mer tydelig rolle fra helsepersonell i kommunehelsetjenesten.

To år senere lar gjennomføringen av tiltakene fremdeles vente på seg.

I mellomtiden har et stort antall sexologer fullført sin utdannelse. Sammen med de mange allerede praktiserende sexologene rundt om i landet, kunne disse vært et viktig ledd i opptrappingen mot et bedre tilbud til denne gruppen. Imidlertid står mangelen på statlig autorisasjon og refusjonsrett for sexologer til hinder for dette.

Svar:

Som representanten Kjenseth påpeker var rapporten «Rett til rett kjønn – Helse til alle kjønn» klar i sin anbefaling om at helsetilbudet til personer med kjønnsidentitetsutfordringer trenger å styrkes på alle nivåer. Mange pasienter står i dag uten et adekvat tilbud og rapporten slår fast at det trengs endringer som gjør at flere pasienter kan få hjelp tilpasset sine individuelle behov. Dette støttes også av høringsinstansene. Til tross for ulike syn på organiseringen av tjenestetilbudet var det bred enighet om behovet for å gjøre tilbudet mer tilgjengelig og kompetent i de ulike delene av tjenestene.

Oppfølgingen av denne saken er todelt: Det ene gjelder det konkrete spørsmålet om organisering og oppgavefordeling til grunn for den videre utvikling av tilbudet, det andre gjelder spørsmålet om nasjonale faglige anbefalinger/normering for behandling av kjønnsinkongruens og kjønnsdysfori. Den førstnevnte delen følges opp av de regionale helseforetak, med Helse Sør-Øst i førerretet, siden det er her dagens nasjonale behandlingstjeneste for transseksualisme er lokalisert. Helsedirektoratet har ansvar for å følge opp den delen som gjelder utvikling av den nasjonale faglige normeringen. Selv om dette er to ulike oppfølgingsløp, er de tematisk nært knyttet til hverandre og må derfor sees i sammenheng.

Helse Sør-Øst opplyser at saken om utvikling av behandlingstilbudet ble behandlet i Interregionalt fagdirektørmøte i januar. Konklusjonen fra møtet var bl.a. at fagdirektørene ønsker at Nasjonal behandlingstjeneste for transseksualisme (NBTS) i samarbeid med referansegruppen utarbeider et forslag til funksjonsfordeling mellom den nasjonale behandlingstjenesten og de regionale tilbudene. Den nasjonale behandlingstjenesten skal komme med et forslag til hvordan kompetansen kan spres internt i spesialisthelsetjenesten og ut i kommunehelsetjenesten. Dette arbeidet skal sees i sammenheng med den årlige evalueringen av de nasjonale behandlingstjenestene.

Helse Sør-Øst har videre utarbeidet et forslag til mandat til Nasjonal behandlingstjeneste for transseksualisme ved Oslo universitetssykehus:

- Beskriv eksisterende behandlingstilbud til pasienter med kjønnsinkongruens/kjønnsdysfori.
- Identifisere områder innenfor behandlingstilbudet hvor det i dag er mangelfull kompetanse.
- Foreslå en funksjonsfordeling mellom den nasjonale behandlingstjenesten og de regionale behandlingstilbudene.
- Foreslå regionale utrednings- og oppfølgingsløp for pasienter som ikke oppfyller kriterier for behandling ved Nasjonal behandlingstjeneste for transseksualisme.
- Vurdere administrative og økonomiske konsekvenser av foreslåtte tiltak.

Helse Sør-Øst orienterer om at frist for rapportering på dette er 1. september 2017.

I Helse- og omsorgsdepartementets tildelingsbrev til Helsedirektoratet for 2017 har direktoratet fått i oppdrag å «Utarbeide normerende dokument/faglige anbefalinger om behandling av kjønnsdysfori og kjønnsinkongruens jf. tiltak 27 i regjeringens handlingsplan mot diskriminering på grunn av seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk (2017–2020)».

Bakgrunnen for oppdraget er at det ikke finnes retningslinjer eller veiledere på området i Norge, slik det bl.a. fremgår av ekspertgrupperapporten. Helsedirektoratet opplyser at de er i startfasen på dette oppdraget. Målsettingen med arbeidet er ifølge direktoratet å sikre personer med kjønnsinkongruens/kjønnsdysfori helhetlige og gode pasientforløp.

Slik det her er redegjort for pågår det en oppfølging av ekspertgruppens anbefalinger langs to spor. Nødvendige endringer i tilbudet er avhengig av flere faktorer og at en del av disse er knyttet opp mot prosesser som tar tid å slutføre. Det gjelder bl.a. å forberede, avklare og gi opplæring i de delene av spesialisthelsetjenesten som skal ha en rolle i tilbudet til pasientene. Dette arbeidet må som nevnt også se hen til direktoratets arbeid med faglige anbefalinger om tilbudet til gruppen. Departementet følger saken tett og vil vurdere grep dersom nødvendig progresjon uteblir.

Til representanten Kjenseths ønske om å satse på sexologer som ledd i å styrke tilbudet til denne pasientgruppen, er det ifølge Helsedirektoratet riktig at sexologisk kompetanse i mange tilfeller kan være verdifullt i møte med mennesker som søker helsehjelp på grunn av kjønnsdysfori. Direktoratet opplyser at i løpet av de siste to tiårene har flere universiteter og høyskoler i Norge tilbudt ulike studier innenfor fagfeltet sexologi. Studiene er etter- og videreutdanningstilbud og har vært gjennomført av blant annet sykepleiere, leger, vernepleiere, psykologer, helsesøstre og jordmødre i tillegg til andre yrkesgrupper. Den fellesnordiske god-

kjenningsordningen i regi av Nordic Association for Clinical Sexology (NACS) tildeler kompetansebevis innenfor spesialisering i klinisk sexologi (hovedsakelig leger, psykologer og andre som tilbyr behandling), sexologisk rådgivning (sykepleiere, helsesøstre, jordmødre, sosionomer, vernepleiere) og seksualundervisning.

Det er ifølge direktoratet mange sexologer som utøver behandling både i privatpraksis og i offentlige

tjenester. Leger, psykologer og jordmødre som benytter sin sexologiske kompetanse i pasientarbeid har ordinær refusjonsrett i dette arbeidet, men det er ikke egne refusjonsseter for sexologisk arbeid. Det er ikke aktuelt med egen autorisasjon til denne enkeltgruppen, hvorav de fleste har autorisasjon i kraft av sin grunnutdanning.

SPØRSMÅL NR. 1120

Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Sonja Mandt

Besvart 23. mai 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Kan statsråden svare på hvorfor Fortidsminneforeningen ikke får svar på sine spørsmål?»

BEGRUNNELSE:

Fortidsminneforeningen som er en frivillig organisasjon med mange viktige samfunnsoppgaver når det gjelder formidling og ivaretagelse av kulturminner, har også museumsdrift på sine 39 eiendommer, med 155 000 besøkende i 2016. De 3 siste åra har foreningen søkt driftstøtte fra Kulturdepartementet, uten å få svar. De har det siste halvannet året ikke fått svar på noen av sine henvendelser til Kulturdepartementet, hverken politisk eller administrativt nivå.

Svar:

Kulturdepartementet er godt kjent med den store innsatsen Fortidsminneforeningen gjør – og har gjort – for bevaring og formidling av viktige nasjonale kulturminner siden foreningens begynnelse i 1844. Fortidsminneforeningen er en frivillig organisasjon som bl.a. eier, drifter og formidler en rekke fredede og verneverdige eiendommer, deriblant flere stavkirker, andre kirker, gårder, byhus og ruiner. Derfor er det også naturlig at Fortidsminneforeningen får bidrag fra fellesskapet knyttet til ansvaret de har og innsatsen de gjør.

Nå er imidlertid Fortidsminneforeningen allerede på statsbudsjettet. De mottar årlig 4,1 mill. kroner i tilskudd over Klima- og miljødepartementets budsjett. I fjor fikk de fra samme departement i tillegg 2 mill.

og i år 5 mill. kroner for det foreningen omtaler som museumsdrift. I tillegg har de mottatt et tosifret antall millioner kroner i prosjektstøtte gjennom stavkirkeprogrammet til Riksantikvaren. De kan også benytte seg av statlige ordninger som momskompensasjon og gaveforsterkningstilskudd.

Fortidsminneforeningen ønsker imidlertid i tillegg å komme på Kulturdepartementets budsjett. Dette med henvisning til foreningens behov for formidling av disse kulturminnene, og med en oppfatning av at dette er Kulturdepartementets ansvar.

På stortingsrepresentant Sonja Mandts spørsmål om hvorfor KUD ikke har svart på Fortidsminneforeningens henvendelser, er svaret at KUD har hatt dialog med Fortidsminneforeningen, inkludert møter på både administrativt og politisk nivå. I disse møtene har våre syn på saken kommet til uttrykk:

Fortidsminneforeningen legger til grunn at modellen foreningen har lagt til grunn i 173 år, ikke lenger er tilfredsstillende. De finner det i stadig mindre grad forsvarlig å drive bygningene de eier på frivillig grunnlag, og ønsker å bli definert som et museum, slik at også KUD skal kunne bistå med fast driftstilskudd, i tillegg til det som allerede ytes fra KLD.

Fortidsminneforeningen gjør utvilsomt god bruk av de offentlige tilskudd som tilkommer dem, men KUD har uttrykt motforestillinger til den oppsplittingen av budsjettlinjen til staten, som foreningen legger opp til. Det er ikke et godt forvaltningsprinsipp å stykke opp virksomheten med sikte på å oppnå faste tilskudd fra flere statlige instanser. Fra et statlig ståsted er dette uryddig og byråkratiserende, og det kompliserer kontrollen med bruken av offentlige ressurser. Selvsagt vil det finnes tilfeller der tilskuddsmottakere har en så sammensatt og ulikeartet oppgaveportefølje at det ikke

er mulig å knytte virksomheten til én tilskuddsyttende instans, men det er ikke situasjonen i dette tilfellet: Foreningen eier og forvalter en rekke fredede kulturminner; at disse også gjøres tilgjengelige for publikum bør være en integrert del av det samlede arbeidet.

KUD har ikke ansvar for all museumsvirksomhet i landet. KUD har tilskuddsansvar overfor de museene som inngår i Det nasjonale museumsnettverket. Andre departementer har ansvar for sine respektive museer; Kunnskapsdepartementet har ansvar for universitetsmuseene, herunder all publikumsrettet formidlingsvirksomhet; Forsvarsdepartementet for Forsvarets museer og historiske festningsverk, herunder formidlingen av disse; Samferdselsdepartementet har ansvar for Norsk vegmuseum m.fl. og all tilhørende formidling.

Kulturdepartementet har ikke ansvar for de fredede kulturminnene som Fortidsminneforeningen forvalter. KLD/Riksantikvaren yter tilskudd til Fortidsminneforeningen for å sikre forvaltningen av de fredede, faste kulturminnene som denne foreningen eier. Det er en selvfølge at slike kulturminner også skal være tilgjengelige for publikum, og at dette inngår i Fortidsminneforeningens arbeid og oppgaver.

I møte med Fortidsminneforeningen har KUD også redegjort for museumsreformen. Et gjennomgående

prinsipp i denne reformen har vært å knytte sammen museene innenfor samme geografiske område. Hensikten er å sikre at museene blir større og mer profesjonelle aktører, med mer effektiv administrasjon og et styrket fagmiljø med kompetanse innen alle museets disipliner, det være seg bevaring, sikring, samlingsforvaltning, forskning eller formidling. Dette er ikke mulig for et lite, enkeltstående museum alene. Museumsreformen har også innebåret at antallet formidlingsarenaer ikke har blitt redusert, samtidig som at museene er mer veldrevne og tilbudet til publikum er styrket.

Konkret har KUD pekt på den driftsmodellen som allerede gjelder for Fortidsminneforeningens eiendom Lysøen, Ole Bulls hjem i Os kommune. Det er her inngått avtale med KODE – Kunstmuseene i Bergen om forvaltningen av eiendommen. Dette fremstår som en god løsning, og det er i samsvar med det geografiske nærhetsprinsippet som museumsreformen bygger på. Dersom Fortidsminneforeningen ser behov for mer bærekraftige løsninger for driften av de andre kulturminnene foreningen eier, vil liknende løsninger være å foretrekke fremfor en sentralisert, Oslo-styrt driftsmodell.

SPØRSMÅL NR. 1121

Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Anders Tyvand

Besvart 23. mai 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Sjøfartsdirektoratet har fastsatt en ny forskrift for mindre passasjerskip mv, gjeldende fra 1. juli 2017. Bestemmelsene i forskriften vil i praksis gjøre det umulig å operere replikaen av Osebergskipet, «Saga Oseberg».

Vil statsråden innføre en ordning for dispensasjon fra kravene i forskriften som gjør det mulig å operere spesielle fartøy på inntil 24 meter innenfor fartsområde 1 og 2, forutsatt at prinsippene for trygg drift for øvrig kan dokumenteres?»

BEGRUNNELSE:

Saga Oseberg» er en kopi av et vikingskip på 21,5 meter. Skipet har ikke motor, men drives for seil og årer.

Skipet har siden 2012 blitt drevet av et båtlag med to driftsområder; Aktivitet, inkludert opplæring, trening, seiling og historisk dokumentasjon for båtlagets medlemmer, og turer innenfor et begrenset, lukket farvann med ulike grupper, som for eksempel skoleklasser, historielag og firmagrupper.

Det er gjennom flere år utviklet og innarbeidet systematiske planer, opplæring og tiltak for ivaretagelse av krav til sikker drift, inkludert obligatoriske opplæringsmoduler for mannskap. Dette omfatter mannskapskurs, seilkurs, førstehjelpskurs, og både teoretisk og praktisk sikkerhetsopplæring. For nøkkelpersonell og skipets befal, oppfylles krav til sertifisering som fritidsskipper for fartøy inntil 24 meter (D5L), VHF sertifikat, sertifisering i henhold til krav for "sjøfolk med særlige sikringsplikter" og sertifisering i "passasjer og krisehåndtering".

Den nye forskriften stiller imidlertid sertifiseringskrav som på ingen måte er utarbeidet med tanke på denne typen fartøy. Det fremstår svært urimelig at det i prinsippet kreves tre års fartstid og full dekksoffiserkompetanse for å føre en stor ro- og seilbåt i lukket farvann.

Derfor er det behov for en unntaksbestemmelse eller dispensasjonsadgang fra den nye forskriften, som gjør det mulig å føre denne typen tradisjonsfartøy innenfor fartsområde 1 og 2, forutsatt at prinsippene for trygg drift for øvrig kan dokumenteres.

Svar:

Jeg er kjent med at spesielle fartøy som for eksempel "Saga Oseberg" har utfordringer knyttet til å etterleve gjeldende regelverk. Både Sjøfartsdirektoratet og Samferdselsdepartementet har mottatt henvendelser fra driftsansvarlig for fartøyet om problemstillingen og deres forslag om at det må fastsettes en unntaksbestemmelse. Henvendelsen til Samferdselsdepartementet har

blitt oversendt til Nærings- og fiskeridepartementet som ansvarlig departement for Sjøfartsdirektoratet.

Henvendelsen relaterer seg til flere forhold, blant annet sertifisering for fartsområde, drift og kvalifikasjoner. Disse forholdene reguleres av forskjellig regelverk. Jeg har fått opplyst fra Sjøfartsdirektoratet at henvendelsen fra "Saga Oseberg" fortsatt er til behandling hos direktoratet, og de understreker at de ikke har konkludert på noen områder i saken.

Sjøfartsdirektoratet opplyser at de har en konstruktiv dialog med representantene for "Saga Oseberg", og at direktoratet er innstilt på å finne en løsning innenfor gjeldende regelverk. Om nødvendig vil Nærings- og fiskeridepartementet be Sjøfartsdirektoratet om å gjøre tilpasninger i regelverket.

Jeg er opptatt av at skipsfarten ikke pålegges urimelige krav og at regelverket er fleksibelt med hensyn til ulike fartøystyper, forutsatt at fartøyene driftes på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte som ikke setter skipet, mannskap, passasjerer og miljø i fare.

Sjøfartsdirektoratet har opplyst at de prioriterer saken høyt for å finne en snarlig løsning.

SPØRSMÅL NR. 1122

Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjell Ingolf Ropstad

Besvart 22. mai 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Vil regjeringen legge til rette for at det fortsatt vil være mulig for personer med nedsatt arbeidsevne å ta et fagbrev innfor rammen av arbeidsmarkedstiltakene?»

BEGRUNNELSE:

Ved omleggingen av arbeidsmarkedstiltakene har det kommet på plass et nytt tiltak AFT, Arbeidsforberedende Trening, som erstatter blant annet tiltaket Kvalifisering i Arbeidsmarkedsbedrift (KIA). I det gamle KIA-tiltaket var det imidlertid en mulighet for personer med nedsatt arbeidsevne å ta en fagutdannelse med fagbrev. Denne muligheten er ikke videreført i AFT, og er heller ikke ivarettatt i noen av de andre arbeidsmarkedstiltakene, som f.eks. det nye Opplæringstiltaket.

Konkret dreier det seg om at tiltaksområdet ikke lenger gir tilskudd til lønn, men kun dekker livsoppholdsytelse. Tariffen forutsetter imidlertid at lærlinge-

ne mottar lønn. Det nye tiltakssystemet låser dermed muligheter for at personer i et tiltaksløp kan ta fagbrev. Et svært tilpasset tilbud risikerer nå å bli bygd ned i forbindelse med overgangen til det nye tiltakssystemet. Dette er personer som trenger hjelp med mer enn bare det faglige, og som risikerer å stille bakerst i køen for ordinære lærlingeplasser hvis Nav ikke lenger kan dekke deler av lærlingens lønn. Erfaringer fra tiltaksarrangører viser likevel at nesten 90 prosent som fullfører et tilrettelagt fagopplæringsløp til fagbrev kommer i ordinær jobb på ordinære vilkår.

Det krever ingen friske midler for å unngå at tilbudet forsvinner ved utgangen av året, da det i inneværende år både er penger og tiltaksplasser for å opprettholde tilbudet, men det trengs i første omgang et forpliktende signal fra regjeringen om at man ønsker at denne gruppen fortsatt skal få mulighet til å ta et tilrettelagt fagopplæringsløp.

En mulig løsning kan være at personer med nedsatt arbeidsevne i et tiltaksløp kan motta tilskudd til tariffbestemt lærlingelønn i stedet for en livsoppholdsytelse når deltakeren starter læreperioden. Mulig det finnes

andre måter en kan legge til rette for målgruppen f.eks. gjennom justeringer i forskriften for arbeidsmarkedstiltak. Utviklingen på arbeidsmarkedet tilsier nettopp et økende behov for faglært arbeidskraft.

Svar:

Personer med nedsatt arbeidsevne er en sammensatt gruppe. Noen vil ikke kunne nyttiggjøre seg tiltak i ordinært arbeidsliv. For å bedre tilbudet til personer som har behov for et tilrettelagt og skjermet arbeidsmiljø, ble det fra 1. oktober 2016 iverksatt et nytt tiltak. Det nye tiltaket, arbeidsforberedende trening (AFT), bygger på de to tiltakene arbeidspraksis i skjermet virksomhet og kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift, som vil bli faset ut.

Erfaringene med tiltakene kvalifisering i arbeidsmarkedsbedrift og arbeidspraksis i skjermet virksomhet viser at det er behov for et mer helhetlig og formidlingsrettet tilbud til personer med store bistandsbehov. Det er et mål at deltakerne i AFT-tiltaket får prøve seg i ordinært arbeidsliv så snart de er klare for det. Det skjermede arbeidsstedet skal i størst mulig grad fungere som en base for utprøving og arbeidsforberedende aktiviteter før opplæring og arbeidstrening i ordinært arbeidsliv. Deltakere på AFT-tiltaket vil ikke være ansatt og mottar ikke ordinær lønn.

Det er muligheter for å få tilbud om arbeidsmarkedstiltak som innebærer ulike former for opplæring med sikte på formell kompetanse. Erfaringer fra tiltaket arbeidspraksis i skjermet virksomhet viser at mange deltakere trenger en periode med utprøving og motivasjonsarbeid før de er klare for et langvarig opplæringsløp. AFT-tiltaket kan gi tilbud om ulike former for opplæring og arbeidstrening som vil styrke deltakerens mulighet for å gjennomføre en lærlingeløp. Det legges til grunn at den skjermede tiltaksbedriften samarbeider med ordinære virksomheter om deltakere som ønsker å fortsette i et ordinært lærlingeløp etter at AFT-tiltaket er avsluttet.

Det vil i årene som kommer være stor etterspørsel etter personer med fag- og yrkesutdanning. Derfor ble det fra 2016 opprettet et nytt toårig opplæringstiltak for arbeidssøkere med svake formelle kvalifikasjoner eller svake grunnleggende ferdigheter. Tiltaket tar sikte på å styrke Arbeids- og velferdsetatens muligheter for å tilby arbeidssøkere en formell, yrkesfaglig kompetanse. Hele eller deler av opplæringen kan skje ute i bedrifter og virksomheter.

Opplæringstiltaket kan rettes inn mot ordninger som lærlingordningen, lærekandidatordningen og praksisbrevordningen. Både praksisbrev og fagbrev kan derfor være aktuelle mål for opplæringen. Det legges til rette for et tett samarbeid med de fylkeskommunale utdanningsmyndighetene om gjennomføringen av opplæringstiltaket, jf. Meld. St. 16 (2015-2016)

Fra utenforskap til ny sjanse — Samordnet innsats for voksnes læring.

Som i alle opplæringsordninger i regi av Arbeids- og velferdsetaten vil deltakerne i det toårige opplæringstiltaket motta en offentlig livsoppholdsytelse. Ingen deltakere vil under opplæringen være ansatt hos en arbeidsgiver og derfor heller ikke motta lønn.

For bedrifter som tar inn lærlinger og lærekandidater finnes det egne tilskuddsordninger. Dette er ordninger som ligger under utdanningsmyndighetenes ansvar. I tillegg til det ordinære lærlingtilskuddet finnes det også en egen ordning for bedrifter som tar inn lærlinger og lærekandidater med særskilt behov, eksempelvis på grunn av nedsatt arbeidsevne.

Å løfte yrkesfagene er en av Regjeringens viktigste prioriteringer. Det er satt i gang et yrkesfagløft som skal heve statusen til yrkesfagene. Vi må øke rekrutteringen til fag- og yrkesopplæringen om vi skal demme opp for den framtidige mangelen på fagarbeidere.

Et av hovedmålene med regjeringens satsing på yrkesfag er å skaffe flere læreplasser, slik at flere får fag- eller svennebrev. Derfor har også lærlingtilskuddet blitt økt i flere omganger i denne stortingsperioden. Mitt departement har i denne saken tatt kontakt med Kunnskapsdepartementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet for å se nærmere på om dagens tilskuddsordninger er gode nok, og hva som eventuelt hindrer at elever med nedsatt arbeidsevne får lære plass og fagbrev.

SPØRSMÅL NR. 1123**Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt****Besvart 24. mai 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Er forsvarssjefen bekvem med å bli brukt i Facebook-annonser for statsrådets parti i valgkampen?»

Svar:

Spørsmålet viser til innlegg på Høyres Facebook-side, en side som verken jeg eller Forsvarsdepartementet har ansvar for.

Jeg er kjent med at det i et innlegg, ikke en annonse, på Høyres Facebook-side, vises hvordan regjeringen har stanset nedbyggingen og snudd utviklingen i Forsvaret. I dette innlegget er det gjengitt en offentlig uttalelse fra forsvarssjefen der han bl.a. sier at «Forsvaret har blitt hørt i behovet for økte bevilgninger, og effekten begynner å snu allerede». I tillegg er det brukt et offentlig tilgjengelig illustrasjonsblide. Denne bruken av offentlig tilgjengelig materiale er i tråd med det som også gjøres av andre partier.

SPØRSMÅL NR. 1124**Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Bård Vegar Solhjell****Besvart 24. mai 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Forsvarsministeren uttalte i januar at «Det har fra første stund vært presisert at NATOs BMD ikke er rettet mot Russland». Oppslag i Klassekampen har sådd tvil om dette stemmer.

Kan forsvarsministeren bekrefte at eventuell norsk deltagelse i BMD ikke på noen måte vil være rettet mot Russland og at utredningen om rakettskjoldet ikke vil vektlegge nytten av norsk deltagelse for å verne Norge mot russiske raketter?»

Svar:

NATOs ballistiske missilforsvar er et forsvar mot en økende trussel fra spredning av ballistiske missiler utenfor det euro-atlantiske området. NATOs missilforsvar er ikke rettet mot Russland. Systemet har verken intensjon om eller kapasitet til å avskjære Russlands strategiske kjernevåpen. Systemet er en rent defensiv kapabilitet mot en økende trussel, og inngår som del av NATOs kollektive forsvar. Eventuelle norske bidrag til NATOs missilforsvar vil altså ikke være rettet mot Russland, men kan derimot være med på å gi beskyttelse mot en definert trussel fra spredning av ballistiske missiler i områder utenfor Europa.

Norsk tilslutning til NATOs missilforsvar ble besluttet av Stoltenberg II-regjeringen i 2010, i forkant av NATOs toppmøte i Lisboa samme år. NATO besluttet da å utvikle kommando-, kontroll- og kommunikasjonssystemer for ballistisk missilforsvar til å omfatte beskyttelse av befolkning og territorium. Toppmøtet gjorde det klart at alle kapabiliteter i form av avskjæringsmissiler og radarer mv. til det ballistiske missilforsvaret skal være basert på frivillige nasjonale bidrag. Samtidig ble NATO-medlemmene anmodet om å bidra, en anmodning som er gjentatt på senere toppmøter.

Regjeringen har hatt en regelmessig dialog med Stortingets organer om utredningsarbeidet knyttet til NATOs missilforsvar. Arbeidet er også omtalt i langtidsplanen for forsvarssektoren.

Fra norsk side utreder vi nå eventuelle bidrag. Utredningen vil som kjent være klar mot midten av neste år. En eventuell beslutning om bidrag vil fattes etter at utredningen foreligger.

SPØRSMÅL NR. 1125**Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni****Besvart 24. mai 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Statens vegvesen har fremmet innsigelser til kommuneplanens arealdel i Selbu kommune for å stoppe utvikling av områder som kommunen mener er nødvendig for å sikre bosettingen i utsatte lokalsamfunn. Statens vegvesen mener kommunen skal sentralisere boligbyggingen og begrunner sine innsigelser med de statlige planretningslinjene for samordnet bolig, areal og transportplanlegging.

Er statsråden enig i at disse retningslinjene skal brukes for å forhindre desentralisert bosetting?»

BEGRUNNELSE:

I sin begrunnelse for å reise innsigelse mot flere boligområder i lokalsamfunn i Selbu, sier Statens vegvesen at:

”Mange av utfordringene er knyttet til statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Vegvesenet mener det er utfordrende at det legges til rette for boligbygging i områder der en i stor grad må benytte seg av bil som transportmiddel for å kunne gjennomføre hverdagslige gjøremål slik som arbeidsreiser, innkjøpsreiser, besøksreiser og fritidsreiser.”

I de statlige planretningslinjene heter det:

”I områder med lite utbyggingspress, og hvor lokale myndigheter vurderer det som nødvendig for å øke attraktiviteten for bosetting, kan det planlegges for et mer differensiert bosettingsmønster.”

Jeg deler Selbu kommunens forståelse av at denne formuleringen i planretningslinjene gir rom for et annet syn på kommuneplanens arealdel i Selbu enn det Statens vegvesen legger til grunn.

Det vil være svært uheldig om kommunenes bestrøbelser på å opprettholde et bosettingsmønster som gir positive framtidsmuligheter for flere lokalsamfunn, skal bli stoppet av en snever tolking av de statlige planretningslinjene for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging.

Svar:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet fikk oversendt kommuneplanens arealdel for Selbu kom-

mune i brev datert 18. januar 2017 fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Det er uavklarte innsigelser til fem områder for spredt boligbebyggelse, til boligdelen av et område med kombinert formål bolig- og fritidsbebyggelse og til to områder for fritidsbebyggelse. Departementet skal behandle saken etter plan- og bygningsloven § 11-16 andre ledd.

Statens vegvesen begrunner innsigelsene til fire av områdene for spredt boligbebyggelse hovedsakelig med manglende trafiksikkerhet. Innsigelsene til det femte området for spredt boligbebyggelse og boligdelen av området med kombinert formål bolig- og fritidsbebyggelse er hovedsakelig begrunnet ut fra statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Hovedtema i denne saken synes derfor å være trafiksikkerhet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet gjennomførte møte og befaring 9. mars 2017 sammen med representanter fra blant annet Selbu kommune, Statens vegvesen og fylkesmannen. Det ble klart under møtet at både Statens vegvesen og kommunen var åpne for videre dialog for om mulig å komme fram til en omforent løsning om de aktuelle områdene for spredt boligbebyggelse. Selbu kommune og Statens vegvesen møttes til drøftinger 29. mars 2017, og kommunen behandlet deretter saken i sitt meklingsutvalg 3. mai 2017. Departementet har mottatt referat fra drøftingene og kommunens anbefaling.

Før kommunal- og moderniseringsdepartementet fatter vedtak i saken, skal Samferdselsdepartementet avgi uttalelse om forholdene som Statens vegvesen har fremmet innsigelser til. Jeg kan ikke gå nærmere inn på problemstillingene i denne saken før jeg også har fått uttalelsen fra Samferdselsdepartementet.

SPØRSMÅL NR. 1126**Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Truls Wickholm****Besvart 24. mai 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hva er fordelingsvirkningene av regjeringens forslag om en skatteincentivordning for oppstartsselskaper i kroner og som andel av totale endringer, fordelt etter formue i intervallene 0-1 mill., 1-5 mill. 5-10 mill., 10-20 mill., 20-30 mill., 30-40 mill., 40-50 mill., 50-100 mill., 100 mill. og over, og blant topp 1000 personer, 0,1 pst., 1 pst., 2 pst., 5 pst., 10 pst., 12 pst., 15 pst., 20 pst. og bunn 88 pst., 80 pst., 50 pst.?»

Svar:

For å beregne fordelingsvirkninger av skatteendringer for personer benytter departementet vanligvis Statis-

tisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt. Data-grunnlaget for modellen er et utvalg fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger, som gir informasjon om sammensetningen av inntekt og formue for hele befolkningen.

Det er imidlertid ikke mulig å anvende LOTTE-Skatt til å beregne fordelingsvirkningene av den foreslåtte skatteincentivordningen for langsiktige investeringer i oppstartsselskap. Dette skyldes at en ikke har mulighet til å identifisere hvilke personer i modellen som vil kunne benytte seg av ordningen. Det er følgelig heller ikke mulig å bruke modellen til å fordele skatteendringen etter formue.

En vurdering av dette spørsmålet vil kreve en nærmere undersøkelse som faller utenfor det som kan håndteres i et ordinært spørsmål fra Stortinget.

SPØRSMÅL NR. 1127**Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 31. mai 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Kan statsråden stadfeste at etter som Stortinget i Innst. 62 S (2016–2017) vedtok at Andøya flystasjon skal leggjast ned (alternativ 1), betyr dette at Forsvaret ikkje vidarefører naudsynt infrastruktur for eigne eller allierte operasjonar i krise og væpna konflikt, og kan statsråden klargjere kva som er estimert kostnad for sanering av Andøya flystasjon?»

GRUNNGJEVING:

Avtroppande leiar for Andøy Høgre, Yngve Laukslett, åtvarar i Vestrålen Online 15. mai sterkt mot konsekvensane av Langtidsplanen for Forsvaret (LTP) og konsekvensane av at Stortinget la ned Andøya flystasjon.

Laukslett skriv mellom anna følgjande:

«Når Høyre og Frp, med AP sin velsignelse, vedtok å legge ned Andøya flystasjon som operativ base og

flytte de maritime patruljeflyene til Evenes, gav man også opp ambisjonen å forsvare den nordlige landsdelen i en krigssituasjon.

Dette er selvfølgelig ikke uttrykt eksplisitt, men konsekvensen av vedtaket er så åpenbar implisitt; Evenes flystasjon evner ikke å understøtte kampflyoperasjoner og samtidig fylle sin viktige og naturlige rolle i en mobiliseringsfase. Evenes skal tross alt motta og handle store, plasskrevende strategiske transportfly (C-5 Galaxy, C-141 Globemaster o.l.)»

I Prop. 151 S (2015 – 2016) skriv regjeringa følgjande om alternativ 4 og 5 for vidareføring av beredskapsbasar:

«Å beholde en base som beredskapsbase innebærer at Forsvaret vidarefører nødvendig infrastruktur for egne og allierte operasjonar i krise og væpnet konflikt, uten at norske avdelingar er stasjonert der i fredstid.»

Svar:

Eg viser til brev frå Stortinget sin president av 18. mai 2017 med spørsmål frå stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete om Andøya flystasjon.

Andøya er ikkje definert som avløysingsflyplass for Forsvaret. Det er like fullt i samfunnet si interesse at flyplassen på Andøya vidareførast saman med naudsynte fasilitetar for vidare drift av Andøya Test Center, jfr. Også merknader frå komiteen i Innst. 62 S (2016-2017). Flyplassen vil også i ein totalforsvarssamanheng kunne brukast for mottak av allierte på same måte som andre ikkje-militære flyplassar.

Eigedomen knytt til Andøya flystasjon er planlagt avhenda. Det vil bli inngjerding av bygningar som For-

svaret framleis skal nytte på Andøya. Detaljane i dette kjem regjeringa attende til, men det er på det reine at dette vil ha eit relativt lite omfang, og ikkje vere til hinder for utvikling av anna aktivitet. Forsvaret har fleire slike stasjonar andre stader i landet og erfaring med å etablere sikringa som krevjast.

Estimerte oppryddingskostnader når Andøya avhendast er på omlag 70 MNOK. I langtidsplanen for Forsvaret er kostnadene ved å byggje ut Evenes berekna til 3,5 milliardar kroner. Slik det nettopp er omtalt i RNB er det ikkje kome fram noko som skulle tyde på at oppbygginga på Evenes ikkje kan realiserast innanfor dette estimatet.

SPØRSMÅL NR. 1128

Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 24. mai 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Korleis vil regjeringa sikre at AIM SF vert sett i stand til å konkurrere om kontraktar knytt til vedlikehald av Forsvaret sine fly og helikopter i framtida?»

BEGRUNNELSE:

AIM sysselset om lag 400 høgkompetente og spesialiserte arbeidstakarar innan vedlikehald av Luftforsvaret sine fartøy. Ei av grunngevingane frå Forsvarsdepartementet ved omdanninga til AIM SF, var at AIM skulle setjast i stand til å konkurrere om framtidige vedlikehaldsoppdrag. I samband med innkjøp av nye fly og helikopter, har det likevel av ulike årsaker, resultert i at AIM både har er utestengde frå vedlikehald på Bell 412 og NH90. Dette er i staden sett ut til aktørar i Finland og Italia. I forsvaret sine eigne utlysingar er det sett krav til lisens frå produsent, noko som automatisk ekskluderer AIM.

Dersom AIM heller ikkje får tyngre vedlikehald på F-35, set det heile framtida til AIM og 400 arbeidsplassar i fare. Permitteringsvarsel er alt sende ut.

Så lenge AIM var ein del av Forsvaret var det automatisk lisensiert for vedlikehaldsoppdrag, dette er endra etter at selskapet no er gjort om til SF. Desse konsekvensane var ikkje gjort tydeleg for Stortinget då ein handsma saka om omdanning av AIM til SF.

Svar:

Eg viser til brev frå Stortingets president av 18. mai 2017 med spørsmål frå stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete om Aerospace Industrial Maintenance Norway AS (AIM Norway).

AIM Norway er ein viktig del av norsk forsvarsindustri, og vedlikehald av luftsystem er eit av dei prioriterte teknologiske kompetanseområda i den nasjonale forsvarsindustrielle strategien, jf. Meld. St. 9 (2015-2016).

AIM Norway har sidan omdanninga til eit selskap i 2011 vunne fleire viktige kontraktar. Mellom anna vedlikehald av dei nye redningshelikoptera, produksjon av halevingar til F-35 samt at AIM Norway er ein av tre aktørar i Europa som har blitt gjeve høve frå amerikanske myndigheiter til å etablere eit motordepot for dei nye kampflya.

Leverandørane av luftmateriell (Original Equipment Manufacturer, også kalla OEM'ar) ynskjer i aukande grad å ta ein større del av vedlikehaldsmarknaden. Vidare er det leverandørane sjølve som eventuelt kan gje ein såkalla OEM-lisens til andre selskap, som til dømes. AIM Norway, for å kunne utføre vedlikehald. Men OEM'ane ynskjer å snevra inn konkurransen. Dette gjer at moglegheitene for selskap som AIM Norway til å oppnå lisens på eiga hand i ein del høve kan vere vanskeleg sidan det i praksis vil føre til ein ytterlegare konkurrent for OEM'en. Alternativt kan

Forsvarsmateriell godkjenne leverandører, men det kan være utfordrende i ein del høve. Mellom anna vil det føre til auka ressursbruk og stiller auka krav til administrasjon og oppfølging av kontrakten. Ved anskaffing av nytt materiell kan det stilles krav til at nasjonale selskap skal få OEM-lisens, men dette blei ikkje gjort da NH 90 blei kontrahert.

Forsvarsdepartementet (FD) ser no på korleis myndighetene kan vere med på å posisjonere AIM Norway og resten av norsk industri til å få dei riktige lisensane og sertifiseringane i framtida. Ein levedyktig og sterk forsvarsindustri i Norge er viktig for regjeringa.

SPØRSMÅL NR. 1129

Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 26. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«I Dokument nr. 15:597 (2016-2017) vises det til en rekke tiltak som ministeren forventer skal få ned saksbehandlingstiden generelt. Med dagens utvikling i antall saker må det antas at pasienter med erstatningsutmålingssaker må vente lenge før de får saken behandlet ferdig. Ministeren sier han er opptatt av at pasientene må få avgjort sakene sine innen rimelig tid.

Hvor mange erstatningsutmålingssaker ligger nå ubehandlet i Helseklage?»

BEGRUNNELSE:

Vi viser til tidligere spørsmål om saksbehandlingstid hos Helseklage, 15:597 (2016-2017). Ut fra informasjon fra Helseklage selv ser det ut til at etaten behandler vesentlig færre saker enn den får inn. For 2016 viser årsmeldingen at antallet åpne saker økte med over 21

prosent i løpet av året. Ved utgangen av året hadde Helseklage 3578 åpne saker. For perioden 2013 til 2015 har man hatt i overkant av 2000 åpne saker i året, så det dreier seg om en markant økning.

Svaret til ministeren forstås dithen at Helseklage ikke behandler erstatningsutmålingssaker før de har behandlet ferdig alle ansvarssaker.

Ministeren viste i sitt svar til en rekke tiltak som han forventer skal få ned saksbehandlingstiden generelt. Med dagens utvikling i antall saker må det antas at den prioriteringen ministeren legger fram vil medføre at pasienter med erstatningsutmålingssaker må vente lenge før de får saken behandlet ferdig.

Svar:

Helse- og omsorgsdepartementet har vært i kontakt med Helseklage. Tabellen nedenfor viser utviklingen i noen sentrale størrelser.

	2010	2014	2016	2017
Restanser	880	2170	2230	2950
Andel utmålingssaker behandlet	13,4 %	14,6 %	13,5 %	
Antall nye klagesaker	1343	1951	1709	

Restansene er registrert ved inngangen til året. Helseklage bekrefter at det har vært en betydelig vekst i antall restanser over tid. Men etaten har aldri hatt 3578 åpne saker slik det hevdes i begrunnelsen fra stortingsrepresentant Karin Andersen. På det meste har etaten hatt 2950 restanser. I dag har Helseklage 2794 restanser, hvilket innebærer at virksomhetene faktisk er i ferd med å bygge ned restansene sine.

Det er riktig at antall erstatningsutmålingssaker har økt vesentlig i de senere år. Men det er ikke korrekt at Helseklage ikke behandler erstatningsutmålingssaker før etaten har behandlet ferdig alle ansvarssakene. Hittil i år utgjør andelen av behandlede erstatningsutmålingssaker 13 % av det totale antall saker som er behandlet i Helseklage. Helseklage har opplyst at de har plukket ut åtte nye saksbehandlere som nå læres opp på erstatningsutmålingssaker.

Jeg vil også opplyse om at Helse- og omsorgsdepartementet ikke kan instruere Pasientskadenemnda eller Helseklage om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelser av enkeltsaker.

For å bidra til at Helseklage skal kunne øke saksavviklingen har Helse- og omsorgsdepartementet i inneværende år gjennomført følgende:

Ved fremleggelse av Revidert nasjonalbudsjett for 2017 har departementet foreslått å styrke bevilgingen til Helseklage med 3,8 mill. kroner. Beløpet skal kompensere for økte kostnader til husleie i Oslo i inneværende år.

I eget brev til Helseklage har departementet presisert styringsdata for bemanningen i Oslo. I forbindelse med beslutningen om å flytte Helseklage til Bergen i løpet av tre års perioden 2016- 2018 fikk alle medarbeiderne som ønsket det ha jobb i Oslo frem til og med 31. desember 2017. Helseklage kan nå, etter en individuell vurdering, ha medarbeidere lokalisert i Oslo også i 2018 for å kunne opprettholde høy kompetanse og kapasitet i saksbehandlingen. Det er samtidig åpnet for at etaten, for et begrenset antall personer som defineres til å besitte spesiell nøkkelkompetanse, gis anledning til å inngå avtaler om å kunne operere ut fra oslo i 2019. Det legges da til grunn at personene skal ha arbeidsadresse i Bergen, og aktivt delta i opplæring og være støtte for medarbeidere i Bergen. Dette er ment som en overgangsordning. Det skal ikke etableres en permanent avdeling i Oslo.

SPØRSMÅL NR. 1130

Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 23. mai 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«Ser arbeids- og sosialministeren behovet for å styrke fagligheten og kvaliteten på folks møte med NAV, når det gjelder bruk av medisinske sakkyndige og det å sikre at, eksempelvis trygdelegene, møter personen de vurderer, og å benytte seg av den nyeste fagkunnskapen på feltet?»

BEGRUNNELSE:

Det kommer stadig fram eksempler, både i mediene og ved henvendelser til oss, på folk som opplever å få overprøvd medisinske vurderinger i sitt møte med NAV. Dette er enkeltpersoner som etter å ha vært til konsultasjon hos fastlege eller spesialist og fått påvist sykdom, uførhet eller skade, får avslag på eksempelvis uføretrygd eller yrkesskadeerstatning. Dette er beslut-

ninger som er avgjørende for folks liv, og de fattes av leger som ofte ikke engang har møtt vedkommende.

Denne praksisen fører til at folk opplever at de er lite rettfærdig behandlet og uten innflytelse på hvordan formidlingen av egne utfordringer skjer.

Vi har også blitt gjort oppmerksom på at en rekke av disse legene ikke fatter beslutninger ut fra nyeste og mest oppdaterte forskning på fagfeltet. Slik kan avgjørelser som har fundamentale økonomiske konsekvenser for enkeltpersoner framstå vilkårlige og svakt begrunnede.

Svar:

Arbeids- og velferdsetaten plikter å påse at en sak er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes. Både forhold som kan være til brukerens fordel og ulempe skal søkes opplyst.

Når Arbeids- og velferdsetaten mottar et krav om en sykdomsrelatert ytelse, må etaten ta stilling til om det foreligger arbeidsuførhet som følge av sykdom, skade eller, for enkelte ytelsers vedkommende, lyte. Flere ulike vurderinger må gjøres, avhengig av hvilke ytelser det søkes om og de konkrete omstendighetene i den enkelte sak. Arbeids- og velferdsetaten må blant annet ta stilling til:

- om de medisinske grunnvilkårene er oppfylt
- om det er en årsakssammenheng mellom lidelsen og nedsatt arbeids- eller inntektsevne
- hvor stor grad arbeids- og inntektsevnen er nedsatt
- hvorvidt vedkommende har gjennomgått tilstrekkelig hensiktsmessig behandling og/eller tiltak

Prøvingen av vilkårene er en juridisk oppgave basert på ulike saksopplysninger og bevis, herunder uttalelser og dokumentasjon fra medisinske og arbeidsmedisinske sakkyndige. Ofte vurderes de medisinskfaglige spørsmål i saken av flere fagpersoner. Medisinsk dokumentasjon innhentes normalt av bruker selv fra fastlege eller spesialist.

Arbeids- og velferdsetaten benytter seg av to grupper leger i saksbehandlingen; rådgivende leger og spesialister. Disse legene gjør en viktig og helt nødvendig jobb for å sikre at Arbeids- og velferdsetaten legger til grunn korrekte medisinske vurderinger i sin saksbehandling.

Opgaven til de rådgivende legene er blant annet å gi trygdemedisinske vurderinger, tolke medisinske erklæringer og å vurdere om en sak er tilstrekkelig medisinsk opplyst. De rådgivende legene kan stille spørsmål ved de vurderinger som er lagt til grunn, men vil ikke overprøve medisinske funn.

I en del tilfeller uttaler de medisinsk sakkyndige seg på bakgrunn av dokumentasjonen i saken uten å undersøke pasienten. Da legges de medisinske funn som allerede er dokumentert til grunn for vurderinger av blant annet årsakssammenhenger. De rådgivende legene plikter å holde seg faglig oppdatert på de områder de uttaler seg om.

I saker hvor Arbeids- og velferdsetaten finner det nødvendig med ytterligere undersøkelser, vurderinger eller dokumentasjon av medisinske forhold, innhentes medisinske erklæringer fra spesialister. Spesialistene kan blant annet uttale seg om funksjonsevne, prognoser, årsakssammenheng mellom yrkesskade og sykdom. Spesialistene skal ikke vurdere hvorvidt vilkårene for en ytelse er til stede. Normalt møter brukeren til konsultasjon før spesialistene utarbeider en erklæring. Men det hender det gjøres unntak i saker hvor det foreligger tilstrekkelig medisinsk dokumentasjon, og hvor det for eksempel kun er behov for en "second opinion".

Klage- og ankeordningene for vedtak etter folketrygdloven er godt utbygd og bedre enn på de fleste andre forvaltningsområder. Et avslag fra Arbeids- og

velferdsetaten kan påklages internt i etaten. Saken kan deretter, uten kostnader for den som fremmer kravet, ankes til Trygderetten. Trygderetten kan vurdere alle sider av saken.

De medisinske funn og vurderinger som er lagt til grunn i saken, kan gjøres til gjenstand for klage. Bruker har på ethvert steg av saken anledning til å supplere den medisinske dokumentasjonen og vurderingene i saken. Arbeids- og velferdsetatens interne klageinstans og Trygderetten har plikt til å hjemvise vedtak til ny behandling, hvis instansene finner at saken ikke er godt nok opplyst.

Trygderettens avgjørelser kan bringes inn for de ordinære domstolene.

Jeg forventer at Arbeids- og velferdsetaten kontinuerlig arbeider for å opprettholde kvaliteten i saksbehandlingen gjennom et bredt sett av tiltak, blant annet ved å sikre at sakkyndige har nødvendig og oppdatert kompetanse og at deres roller i saksbehandlingen er klart definert og kommunisert. Jeg har ikke informasjon som tilsier at det fra departementets side er behov for å sette inn særskilte tiltak for generelt å bedre kvaliteten på de medisinske uttalelser og erklæringer som benyttes i Arbeids- og velferdsetatens saksbehandling.

Godt utbygde klage- og ankeordninger er en viktig garanti for at kvaliteten opprettholdes. Jeg er derfor fornøyd med at Arbeids- og velferdsetaten har orientert meg om at de aktivt benytter erfaringene fra klage- og ankeorganene i sitt kvalitetsforbedringsarbeid.

SPØRSMÅL NR. 1131**Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Geir Inge Lien****Besvart 30. mai 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen****Spørsmål:**

«Hvor langt er statsråden kommet i prosessen, og hva vil han foreta seg fremover med hensyn til hoppforbudet i Trollveggen?»

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmål fra Jenny Klinge i Dokument nr. 15:1414 (2014-2015), og svar fra tidligere statsråd om hvorvidt han ville ta initiativ til å få gjennomført ei vurdering av å fjerne forbudet mot basehopping i Trollveggen i Rauma kommune. Statsråden svarte da at:

«Eg vil no sjå på dei innspela som kjem frå lokalsamfunnet og politi- og redningsetatar med omsyn til om forbudet er føremålstenleg.»

Jeg har blitt orientert om at det ble gjennomført lokale høringer i desember 2015.

Svar:

Forbud mot basehopping i Trollveggen er fastsatt ved en forskrift fra 1987 (12. juni 1987 nr. 495 om forbud

mot fallskjermhopping m.v. i Trolltindene). Det er ikke fastsatt forskrifter om forbud for andre fjellområder. Forskriften er hjemlet i lov av 12. juni 1987 nr. 57 om forbud mot fallskjermhopping m.v innenfor visse fjellområder.

I forarbeidene til loven ble det lagt vekt på at regelverket ikke skulle gjøres mer vidtrekkende enn behovet til enhver tid tilsier.

Justis- og beredskapsdepartementet avholdt i desember 2015 en lokal høring med de mest aktuelle lokale etater vedrørende en eventuell opphevelse av forbudet mot basehopping i Trollveggen. Det var i denne høringen ingen sterke motforestillinger mot en opphevelse.

Derimot har det kommet et innspill fra Hovedredningssentralen (HRS) i Sør-Norge, som fraråder en opphevelse av forbudet. For HRS er hensynet til redningsmannskapenes sikkerhet det avgjørende, og spørsmålet blir derfor om risikoen knyttet til eventuelle redningsaksjoner er blitt mindre siden forbudet ble innført i 1987. HRS opplyser at de ikke har noen indikasjoner på at så er tilfelle.

Tilbakemeldingen fra HRS gjør at jeg ønsker å avvente beslutningen om opphevelse frem til eventuelt andre eller nye opplysninger om dette foreligger.

SPØRSMÅL NR. 1132**Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Kirsti Bergstø****Besvart 26. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Hvordan stiller helseministeren seg til et forslag om å samle informasjon om morsmelkerstatning og flaske-mating i en brosjyre til familier som av ulike grunner har behov for det?»

BEGRUNNELSE:

I Norge er andelen mødre som ammer sine barn høy. 82 % av barn ammes ved 6 måneders alder, og kun 1-1,5 % av barn har aldri blitt ammet. Det har vært et helsepolitisk mål å gjøre det mulig for så mange som mulig å amme, noe som i stor grad har lyktes. Det er bra for mor, for barn og for miljøet.

Det vil likevel alltid være noen barn som av ulike grunner ikke ammes. Per i dag finnes det ikke noe eget informasjonsmateriell om flaskemating til for-

eldre som gir morsmelkerstatning til sine barn. Informasjonen fra det offentlige finnes, men er spredt rundt omkring, fra Mattilsynet på matportalen.no, noe på helsenorger.no, og noe i brosjyrene «Hvordan du ammer ditt barn» og «Mat og måltider for spedbarn» som deles ut på helsestasjonene. Sistnevnte gis ofte ut på 3-månederskontroll, og er dermed ikke nødvendigvis tilgjengelig for de som av ulike grunner begynner med morsmelkerstatning som eneste ernæring før 3 måneders alder. Førstnevnte kan virke irrelevant å sjekke for de som ikke ammer.

Jeg lurer på om helseministeren vil stille seg positiv til å samle informasjonen fra det offentlige om morsmelkerstatning og flaskemating i en enkelt brosjyre som kan deles med de som har behov for det. Den kan inneholde den informasjonen og de offisielle råd som allerede finnes på ulike portaler, om dosering, hygiene og vitamintilskudd.

I tillegg kan den inneholde gode råd om tilknytning og nærhet selv om barnet ikke ammes.

En slik brosjyre vil kunne være til stor hjelp for foreldre i det som for mange kan være en krevende situasjon, og være viktig for at barna deres får ren, trygg og god ernæring i sine første levemåneder.

Svar:

I Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021), Sunt kosthold, måltidsglede og god helse for alle! er god spedbarnsernæring av de tema som tas opp. I samsvar med handlingsplanen vil Helsedirektoratet søke å tilgjengeliggjøre råd om amming og spedbarnsernæring, inkludert bruk av morsmelkerstatning, på ulike språk.

Det er riktig, som representanten Bergstø skriver, at forekomsten av amming er høy i Norge, men det er fortsatt grunn til å ha en innsats for å fremme amming. På samme måte er det viktig at de som ikke ammer får god informasjon.

Jeg deler spørsmålsstillers oppfatning om at det er et behov for å ha en samlet informasjon fra det offentlige om morsmelkerstatning og flaskemating, slik at dette er lett tilgjengelig informasjon for dem som trenger det.

Det er Helsedirektoratet som er hovedansvarlig for å sørge for at det gis god informasjon om spedbarnsernæring, og de samarbeider med andre etater som Mattilsynet der det er relevant. Jeg anser det ikke hensiktsmessig å detaljstyre hvordan informasjonen blir gitt, men jeg forutsetter at den informasjonen som blir gitt er koordinert.

Helsedirektoratet har over lengre tid arbeidet for å redusere antall og omfang av skriftlig/trykket informasjonsmateriell (brosjyrer) og i stedet satse på informasjon på nett, via Helsedirektoratet.no (beregnet på helsepersonell) og via Helsenorger.no og Matportalen.

no (beregnet på publikum). Årsaken til dette er at det er kostbart å utarbeide, trykke opp, lagre og sende ut skriftlig materiell. Brosjyrene «Hvordan du ammer ditt barn» og «Mat og måltider for spedbarn» har imidlertid vært beholdt etter tydelige tilbakemeldinger fra helsepersonell om at det er et behov for noe trykket materiell.

Noe informasjon om bruk av morsmelkerstatning er gitt i brosjyren «Mat og måltider for spedbarn». Denne brosjyren ble utgitt i ny og endret versjon ved årsskiftet. Første opplag ble raskt bestilt av helsestasjoner og delt ut til foreldre. Helsedirektoratet vil oppfordre helsestasjoner til å dele ut brosjyren så tidlig som mulig til foreldre, når den om kort tid trykkes opp i et nytt opplag. Brosjyren «Hvordan du ammer ditt barn» vil etter hvert erstattes av artikler på Helsenorger.no.

I handlingsplanen for bedre kosthold fremheves det at det fortsatt er behov for å følge med på at WHO-koden for markedsføring av morsmelkerstatninger (International Code of Marketing of Breast-milk Substitutes, World Health Organization 1981) etterleves. Dette betyr blant annet at informasjon om morsmelkerstatninger og flaskemating bør følges av informasjon om amming.

Helsedirektoratet er i ferd med å oppdatere informasjonen til spedbarnsforeldre om morsmelkerstatning og flaskemating. Denne informasjonen vil bli gjort tilgjengelig på Helsenorger.no, som er Helsedirektoratets primære informasjonskanal ut mot publikum. Dette vil også ivareta krav i WHO-koden om å gi informasjon om amming sammen med informasjon om morsmelkerstatning.

Det skal lages tre artikler; én om amming; én om morsmelkerstatning og én om introduksjon av fast føde. Artikkelen om amming er ferdig; de andre to er påbegynt og er planlagt ferdigstilt innen utgangen av juni.

I artikkelen om morsmelkerstatning vil direktoratet samle relevant informasjon og også lenke til andre nettsteder, som for eksempel Matportalen.no, i tråd med Helsenorgeres retningslinjer for henvisninger.

Helsedirektoratet vil også oversette brosjyren «Mat og måltider for spedbarn» til engelsk, i tråd med oppfølgingspunkter i Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021). Det samme gjelder for artiklene om spedbarnsernæring på Helsenorger.no.

Jeg mener at dette vil gi tilgang til god informasjon, til beste for de spedbarn og foreldre dette gjelder.

SPØRSMÅL NR. 1133**Innlevert 16. mai 2017 av stortingsrepresentant Torstein Tvedt Solberg****Besvart 24. mai 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Hva er finansministerens vurdering av den potensielle interessekonflikten når NBIMs øverste leder eier aksjer i samme selskap som NBIM, og vil det i denne sammenheng være behov for justeringer og tydeliggjøring av regelverket?»

BEGRUNNELSE:

Dagens Næringsliv skrev 12. mai at NBIM sjef Yngve Slyngstad ifølge aksjonærregisterets tall per 31. desember 2016 eier aksjer i gassrederiet Golar LNG, et selskap som også Statens pensjonsfond utland (SPU) eier aksjer i. Det er av flere påpekt at Slyngstads posisjon kan føre til en potensiell interessekonflikt. Det vil være interessant å høre statsrådets vurdering av den potensielle interessekonflikten, og samtidig en vurdering om det er behov for å gjennomgå reglene for private verdipapirkjøp for ansatte i Norges Bank.

Svar:

Forvaltningen av Statens pensjonsfond utland (SPU) ivaretas av Norges Bank innenfor et mandat fastsatt av Finansdepartementet. Banken har etablert en egen kapitalforvaltningsenhet, Norges Banks Investment Management (NBIM), som har ansvar for den daglige gjennomføringen av forvaltningen.

Norges Bank har, innenfor regler gitt i lov og forskrift, selv ansvaret for hvordan den vil organisere sin virksomhet. Hovedstyrets skal blant annet påse at banken har regler og rutiner som sikrer at det ikke oppstår interessekonflikter mellom forvaltningsoppdraget og ansattes private handel med verdipapirer, samt at lovregler som for eksempel behandling av innsideinformasjon følges.

Norges Bank har på forespørsel gitt følgende orientering til departementet om dagens regelverk for ansattes handel med verdipapirer:

«Hovedstyret har fastsatt etiske prinsipper for ansatte i Norges Bank, herunder regler for ansattes egenhandel. Prinsippene åpner for at bankens ansatte innen nærmere rammer kan handle i aksjer, obligasjoner og verdipapirfond i forbindelse med forvaltning av private formues- eller sparemidler. De etiske prinsippene fastslår at slik forvaltning må ligge innenfor gjeldende lover og forskrifter, og at sentralbanksjefen og leder for NBIM skal fastsette nærmere regler om bindingstid samt andre begrensninger for ansattes handel med

verdipapirer. Det er strengere og lovbestemte restriksjoner for ansatte som i sitt arbeid normalt har innsyn i eller arbeider med forvaltning av finansielle instrumenter for Norges Bank. Hovedstyrets prinsipper og de interne reglene gjelder for alle ansatte innen de to virksomhetsområdene, inkludert for leder av NBIM.

I henhold til regelverket for NBIM skal kjøp og salg rapporteres i forkant til en kontrollavdeling i banken, og handler kan stoppes dersom de finner grunn til det. Det er også bindingstid på aksjer og obligasjoner man eier. På dette punktet har hovedstyret fastsatt særskilte regler for bl.a. leder av NBIM, jfr. hovedstyrets etiske prinsipper pkt. 7, andre avsnitt:

For leder av NBIM og for ledere av etterlevelsesfunksjonene (Chief Compliance Officers) i NBIM og i sentralbankvirksomheten skal egenhandel som er underlagt bindingstid, forhåndsgodkjennes av Juridisk direktør.»

Hovedstyrets prinsipper og de interne reglene for egenhandel for ansatte i NBIM er publisert på bankens nettsider: <https://www.nbim.no/no/fondet/styringsmodellen/retningslinjer/god-forretningsskikk/#Anchor11>.

Jeg har merket meg at Norges Banks hovedstyre har fastsatt etiske prinsipper for ansattes egenhandel med verdipapirer, og at det er fastsatt særskilte regler for leder av NBIM som innebærer at egenhandel må godkjennes av juridisk direktør. Jeg legger til grunn at disse reglene følges, og at eventuelle interessekonflikter vurderes grundig før godkjenning av private investeringer til leder av NBIM, herunder mulig fremtidig eierskapsutøvelse ovenfor selskapet mv.

SPØRSMÅL NR. 1134**Innlevert 18. mai 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 24. mai 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Kan statsråden framlegge innholdet i det som betegnes som «tjenestepakken» og «kanalstrategien» i Nav, redegjøre for hvordan informasjon om denne er tilgjengelig for brukere av Nav, samt forholdet til forvaltningens veiledningsplikt for de som møter opp ved det lokale Nav-kontoret uten å få snakket med noen om sin sak, jf. forvaltningsloven § 11a?»

Svar:

Våren 2016 la jeg frem Meld. St. 33 (2015-2016) – ”NAV i en ny tid” med tydelige retningsvalg og tiltak for hvordan forvaltningen skal komme tettere på arbeidsmarkedet og gi NAV-kontorene større handlingsrom for å gi brukerne bedre tjenester tilpasset den enkeltes behov.

I meldingen, som et bredt flertall i Stortinget sluttet seg til, legges det opp til at Arbeids- og velferdsdirektoratets kanalstrategi skal bidra til bedre tjenester for brukerne og mer effektiv ressursbruk og der et viktig formål er at forvaltningen skal kunne avsette mer tid til de brukerne som trenger det mest: ”For at NAV-kontoret skal få frigjort mest mulig ressurser til å drive med arbeidsrettet oppfølging, er det nødvendig at de som henvender seg til arbeids- og velferdsforvaltningen raskt og effektivt henvises til relevant bistand. Arbeids- og velferdsdirektoratets kanalstrategi skal bidra til dette, og utvikling av gode digitale løsninger vil bidra til bedre tjenester for brukerne og mer effektiv ressursbruk. Bedre styring av brukernes måte å kontakte arbeids- og velferdsforvaltningen på, skal gi en bedre tilpasning til brukernes behov for raske og tilgjengelige tjenester.” (Meld. St. 33 (2015-2016) s. 9.

Kanalstrategien handler om hvordan Arbeids- og velferdsforvaltningen skal kunne levere bedre tjenester til brukerne, tilpasset den enkeltes behov. Gjennom stadig bedre tilrettelagt informasjon og selvbetjeningsløsninger på nav.no kan de som i første rekke trenger informasjon og veiledning om rettigheter og stønader, søke om ytelser eller sende inn oppdatert informasjon i egen sak, gjøre dette digitalt på nav.no uten å måtte forholde seg til åpningstider. Brukere som ikke har digital kompetanse kan ringe NAV Kontaktsenter å få veiledning der. Da blir de i størst mulig grad hjulpet raskt og kompetent når det gjelder alle de 50 statlige ytelsene Arbeids- og velferdsetaten forvalter. Dersom dette viser seg å ikke være tilstrekkelig, kan den enkelte be om et planlagt møte ved NAV-kontoret. For råd

og veiledning, for eksempel ved individuelle vurderinger om økonomisk sosialstønad, vil det som hovedregel være mest hensiktsmessig med en planlagt avtale slik at både bruker og veileder kan være forberedt og ha mulighet til å sette av tilstrekkelig tid.

Jeg er forsikret om at NAV-kontoret verken skal stenge eller avvise folk. NAV-kontoret skal fortsatt være det siste sikkerhetsnettet for dem som trenger akutt sosialstøtte eller tak over hodet, og personer med slike behov skal fortsatt få hjelp uanmeldt.

De som kommer skal imidlertid hjelpes videre ved at veilederne i mottak vurderer hvordan den enkelte kan få best hjelp til å løse sitt konkrete behov. De såkalte ”tjenestepakkene” er utviklet for å gi medarbeiderne på NAV-kontoret god veiledning om rutiner og arbeidsmåter i møtet med brukerne. Tjenestepakkene skal bl.a. hjelpe veilederne i NAV-kontorene med å vurdere om brukerne har nok digital kompetanse til å bruke nav.no, godt nok språk eller om det er andre forhold som tilsier at NAV-kontoret skal bistå særskilt. NAV-kontorene kan for eksempel sette opp telefonmøte med riktig instans med tolk til stede dersom det er nødvendig. Tjenestepakkene skal bl.a. bidra til at bruker får god og lik veiledning og informasjon i rett kanal. Arbeids- og velferdsetaten mener at brukerne får best informasjon om statlige ytelser på nav.no og på telefon. Ansatte på NAV-kontorenes primært skal ha kompetanse på å følge opp brukere, blant annet med sikte på å hjelpe flest mulig tilbake i jobb, og ikke detaljkunnskap om regelverk knyttet til statlige ytelser.

I tjenestepakkene gis det ikke nasjonale retningslinjer for åpningstider. Det enkelte kontor vurderer selv hvilke tider for drop-in besøk som er hensiktsmessig ut fra kjennskapen til lokale forhold og de brukerne de betjener, og det er stat og den enkelte kommune som sammen må komme fram til beslutningen. Det at perioder for drop-in besøk reduseres innebærer imidlertid ikke at NAV-kontoret er stengt for brukerne, da tiden for øvrig skal settes av til planlagte møter med brukerne.

Bruken av nav.no og ulike selvbetjeningsløsninger øker raskt i tråd med at tjenestene blir bedre og lettere tilgjengelig for brukerne. NAV Kontaktsenter registrerer også en klar økning i henvendelser. Det har de siste månedene ført til for lang ventetid på telefon. Gjennomsnittlig ventetid for 2016 var under 3 minutter, mens den for april 2017 var økt til nesten 12 minutter. Det er ikke tilfredsstillende, og jeg er blitt orientert om at Arbeids- og velferdsetaten er i ferd med å ansette og lære opp et betydelig antall nye medarbeidere ved kontaktsentrene for å få ned ventetiden. NAV Kontaktsen-

ter registrerer nå en reduksjon i ventetidene som hittil i mai ligger på ca. 8 minutter, og det arbeides med å få de ytterligere ned. Samtidig er jeg blitt gjort kjent med at det nå jobbes med å få plass en løsning der bruker får oppgitt estimert ventetid når vedkommende ringer inn og står i kø.

Jeg er orientert om at Arbeids- og velferdsdirektoratet har dialog med brukerorganisasjonene knyttet til åpningstider og tjenester til brukerne. På bakgrunn av de tilbakemeldingene som er kommet den siste tiden

om disse spørsmålene, vil dette også være tema på neste møte i Sentralt brukerutvalg.

Arbeids- og velferdsforvaltningen har aldri hatt mer tilgjengelige tjenester enn nå. De aller fleste av oss kan få svar på det meste på et godt tilrettelagt nav.no eller over telefon, uten å måtte oppsøke et kontor. Da kan NAV-kontoret få tid og anledning til å hjelpe de som trenger tett oppfølging og de som ikke har digital kompetanse.

SPØRSMÅL NR. 1135

Innlevert 18. mai 2017 av stortingsrepresentant Line Henriette Hjemdal

Besvart 26. mai 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale

Spørsmål:

«Under regjeringen Stoltenberg ble det vedtatt at 500 000-600 000 dekar av eiendommene Statskog eide skulle selges til private i løpet av perioden 2011-2017. I statsbudsjettet for 2016 fikk regjeringen tilslutning til å selge ytterligere 150 000 dekar. Jeg viser videre til at regjeringen nylig har lagt ut 30 000 dekar av Statskogs skog for salg.

Mitt spørsmål til statsråden er hvor mye av Statskogs eiendommer som er solgt til nå, og hvem som er kjøpere av disse eiendommene?»

Svar:

Då Statskog SF kjøpte Borregaard Skoger AS, Børresen AS og Borregaard Vafos, med areal på til saman 1,1 mill. dekar, frå Orkla ASA i 2010 la styret i Statskog SF til grunn at kjøpet ville gjere det mulig å selje spreidde skogeigedomar føretaket eigde frå før i sør- og Midt-Noreg. Departementet vurderte at dette både ville styrkje føretakets økonomi og samstundes styrkje næringsgrunnlaget for private skogeigarar, kommunar og allmenningar. Det ville også kunne utløyse make-skifteareal for skogvern, for å gjere skogvernprosesser på privat grunn lettare. Dette er omtalt i Prop. 11 S (2010-2011). Stortinget bad om at Statskog SF også skulle vurdere sal i Nordland og Troms.

Denne regjeringa har valt å la Statskog SF vidareføre arronderingssalet på til saman 600 000 dekar, og etter ei grundig vurdering alternative organiseringsformer for skogverksemda i Statskog SF, har regjeringa opna for at Statskog SF kan utvide salet med ytterliga-

re 150 000 dekar der dette gir arronderingsvinster for føretaket.

Det er ikkje regjeringa som legg ut eigedomar for sal, men Statskog SF som sjølv vel ut eigedomane som skal seljast. Føremålet er å gjere skogsdrifta meir effektiv og å styrke lønsemda i føretaket. Samstundes opnar salet for at private skogeigarar kan auke sitt næringsgrunnlag, betre arronderinga og gjere sin eigedom meir lønsam.

I følgje informasjon frå Statskog SF er det så langt selt totalt 200 eigedomar på til saman 440 000 daa. 8 av eigedomane er under konsesjonshandsaming.

Det er gitt konsesjon på i alt 192 eigedomar på til saman 403 000 daa.

Kjøparane fordeler seg slik der konsesjon er gitt:

- Lokale kjøparar:	133 (272 743 daa), 69%(68%)
- Miljødirektoratet:	24 (55 086 daa), 13%(14%)
- Andre:	21 (54 941 daa), 11%(14%)
- Kommunar:	14 (20 268 daa), 7%(5%)

Lokale kjøparar er i all hovudsak jord- og skogeigarar i same kommune som skogareala ligg, medan gruppa "Andre" for det meiste er jord- og skogeigarar i nabokommuner.

SPØRSMÅL NR. 1136**Innlevert 18. mai 2017 av stortingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes****Besvart 29. mai 2017 av fiskeriminister Per Sandberg****Spørsmål:**

«Fiskeriministeren har lagt fram et forslag om at trålerne med aktivitetsplikt skal slippe denne plikta mot ei avkorting på 20 % av denne kvota. På folkemøtet i Vardø 11. mai sa ministeren at denne delen av kvota (omtrent 8000 tonn) skal fordeles som en del av totalkvota.

Stemmer det?»

GRUNNGJEVING:

Om de 8000 tonna som blir trekt ut går inn i totalkvota før fordeling mellom gruppene, så er den reelle overføringa frå trål til kyst kun 5600 tonn, mens 2 400 blir fordelt tilbake til trålgruppa, gitt fordelinga 70 % til kyst og 30 % til trål.

Svar:

Forslaget om å avvikle aktivitetsplikten mot en avkorting på 20 % av relevante torsk kvoter er drøftet særlig i kapittel 6.6 og 7.3 i Meld. St. 20 Pliktsystemet for torsketralere. Forslaget er å avvikle aktivitetsplikten og forskriftfeste en avkorting på 20 pst. av relevante torsk kvoter, jf. oppsummeringen i kapittel 6.7, og å anvende frigjort kvantum til kystflåtens lukkede grupper under 15 meter i Nordland, Troms og Finnmark, jf. tilsvarende oppsummeringen i kapittel 7.4.

Forslaget er altså ikke å ta av et kvantum fra toppen, slik at dette også ville redusert gruppekvote for konvensjonelle fartøy. Dette må bero på en misforståelse. Forslaget er derimot å flytte kvantumet, etter at den overordnede gruppefordelingen i henhold til trålstigen er gjennomført. Dette vil således ikke påvirke kvotetildelingen verken til øvrige trålere eller til øvrige konvensjonelle fartøy.

SPØRSMÅL NR. 1137**Innlevert 19. mai 2017 av stortingsrepresentant Tove Karoline Knutsen****Besvart 26. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Er det riktig forstått at det ikke er iverksatt noen tiltak for å forhindre at Fritt Behandlingsvalg gir geografiske og demografiske forskjeller i helsetilbudet og er det riktig at statsråden ikke har noen oversikt over demografisk fordeling som sosial bakgrunn, utdanningsnivå o.l., men kun har fordeling på alder og kjønn?»

BEGRUNNELSE:

Viser til spørsmål Dokument nr. 15:1058 (2016-2017) og Dokument nr. 15:1059 (2016-2017) med forespørsel om vurdering av geografisk og demografisk vurdering av Fritt behandlingsvalg samt hvilke kontrollmekanismer som er iverksatt for å unngå at dette tilbudet bidrar til todelig av vår felles helsetjeneste. Erfaringsmessig er det allerede ulikheter i vårt helsetilbud der

for eksempel mennesker med høyt utdanningsnivå er mer hos spesialist enn de med lavere/ingen utdanning. Statsråden svar gir ikke klare svar, derfor stiller jeg følgende kontrollspørsmål for å klargjøre ytterligere.

Svar:

Jeg vil vise til mine svar på spørsmål Dokument nr. 15:1058 (2016-2017) og Dokument nr. 15:1059 (2016-2017).

Fritt behandlingsvalgordningen er utformet på en måte som jeg mener ivaretar hensynet til prinsippet om at alle skal ha likeverdig tilgang til helsetjenester i Norge.

Fritt behandlingsvalg-pasienter skal rettighetsvurderes i offentlige sykehus eller hos private med myndighet til å tildele pasient- og brukerrettigheter. Dette innebærer at de pasientene som benytter seg av ordnin-

gen alternativt måtte ha fått utredning eller behandling i den offentlige spesialisthelsetjenesten. De private leverandørene i fritt behandlingsvalg omfattes av de samme prinsippene og veilederne for prioritering som gjelder i spesialisthelsetjenesten for øvrig.

Ved vurdering av tjenester for innfasing i fritt behandlingsvalg skal Helsedirektoratet vurdere om det er vesentlig risiko for at innfasing i godkjenningssystemet for fritt behandlingsvalg klart vil svekke den øvrige spesialisthelsetjenestens evne til å oppfylle sine oppgaver, særlig knyttet til risiko for overgang av knappe nøkkelressurser til private virksomheter med godkjenning og risiko for overbehandling og indikasjonsglidning knyttet til den konkrete tjenesten. Tjenester fases gradvis inn i ordningen, og helsemyndighetene følger med på utviklingen.

Selv om private generelt trolig vil etablere seg der folk bor tettest og der det er enklest å rekruttere helsepersonell, er fritt behandlingsvalg-leverandører tilgjengelige for alle pasienter i hele landet. Som for fritt behandlingsvalg av offentlige sykehus vil det variere hvor langt en pasient som velger å benytte en fritt behandlingsvalg-leverandør, må reise for å kunne benytte et slikt tilbud.

Uavhengig av fritt behandlingsvalg er det uansett slik at ikke alle kan ha samme reiseavstand til ethvert helsetilbud. Også i den offentlige helsetjenesten gjør behovet for spesialisering og rasjonell bruk av ressurser at ulike tjenester er lokalisert til forskjellige offentlige sykehus i en region. Pasienten blir henvist til det sykehuset innenfor helseregionen som kan gi den nødvendige behandlingen.

Det kan også være forskjeller mellom ulike pasienters mulighet til å nyttiggjøre seg sine pasientrettigheter. Jeg mener imidlertid dette ikke er et argument mot mer valgfrihet, men understreker betydningen av gode informasjons- og rådgivningstjenester overfor pasientene. Fastlegene spiller også en viktig rolle som rådgiver for pasientene. Jeg har derfor i 2017 gitt helseregionene i oppdrag å gjennomføre en informasjonskampanje for å øke pasienters og helsepersonells kjennskap til pasientrådgivere og nettsiden "Velg behandlingssted".

Det er riktig at jeg ikke har informasjon om sosial bakgrunn, utdanningsnivå mv. for pasienter som benytter seg av retten til fritt behandlingsvalg. I Forskrift om innsamling og behandling av helseopplysninger i Norsk pasientregister (NPR-forskriften) § 1-6 fremgår det at informasjon om sosial bakgrunn, utdanningsnivå mv. denne typen opplysninger ikke registreres i Norsk pasientregister. Dette gjelder også pasienter som mottar helsehjelp ved offentlige sykehus.

Jeg vil til slutt vise til at det i forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2016 ble bevilget 10 mill. kroner til en følgeevaluering av fritt behandlingsvalg i regi av Forskningsrådet. I utlysningen av oppdraget heter det blant annet at evalueringen skal belyse

"hvordan pasientene benytter den økte valgfriheten, hvilke grupper av pasienter som nyttiggjør seg de utvidede valgmulighetene og hvilke forhold som påvirker bruken."

SPØRSMÅL NR. 1138

Innlevert 19. mai 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken

Besvart 24. mai 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Hvilken informasjon er gitt kommunene om hvordan bevilgningene som er øremerket lærerstillinger skal brukes og rapporteres i 2015, 2016 og 2017, og kan kunnskapsministeren utelukke at det er gitt føringer fra Kunnskapsdepartementet om å skille mellom «varige» og «fleksible» tilskudd, samt at de 268 mill. kr som er definert som fleksible midler ikke skulle omfattes av de samme kravene til rapportering som de varige midlene?»

BEGRUNNELSE:

Ifølge oppslag i Bergens Tidende og Aftenposten (18/5-17) kommer det fram at kommunene ikke må rapportere på om bevilgninger øremerket økt lærertetthet på 1.-4.trinn har blitt brukt i tråd med formålet. Ifølge Utdanningsdirektoratet er fordelingen politisk bestemt. Udir påpeker at kommunene kan bruke pengene på faste stillinger om de ønsker det, men at dette vil binde dem opp for fremtiden. Derfor anbefaler direktoratet at man ikke bruker de fleksible midlene til varige ansettelser. Dette er midler som blir gitt kommunene på

årlig basis. Kommunene kan ikke forutsette at man får dem hvert år, sier Udir til BT. Ifølge statssekretær i KD er dette feil og at direktoratet har misforstått. Dette er to ulike versjoner om hva som er korrekt informasjon og hvem som har bestemt hvordan midlene skal brukes og rapporteres på, som det vil være viktig å få klarhet i. Stortinget har bevilget store summer for at lærertettheten skal økes på 1.-4.trinn, og vi er kjent med tall som viser at disse midlene ikke har kommet fram til skolene. Kunnskapsministeren har ved flere anledninger skyldt på at kommunene ikke har brukt midlene i tråd med formålet. Sett i lys av dette, er det særlig viktig å få klarhet i hvilke føringer som er gitt kommunene i denne saken, og hvem som har gitt dem.

Svar:

I samarbeid med Venstre og Kristelig Folkeparti gjennomfører Regjeringen en storsatsing på flere lærere på 1.-4. trinn. Kommunene får i 2017 øremerket 1,2 mrd. kroner til å øke antall lærere for de minste elevene. Kravene til bruken av tilskuddsmidlene fremkommer av tilskuddsbrevene som kommunene har fått fra Utdanningsdirektoratet i det enkelte budsjettår.

I 2015-budsjettet ble det bevilget 150 mill. kroner til de 100 kommunene som lå over landsgjennomsnittet for beregnet gruppestørrelse 2 på 1.-4. trinn i GSI, med utgangspunkt i gjennomsnittet for skoleårene 2012–13, 2013–14 og 2014–15. Kommunene skulle rapportere om at midlene var brukt på flere lærere på 1.-4. trinn.

I forbindelse med avtalen om 2016-budsjettet ble tilskuddet økt med 320 mill. kroner fra 1. august 2016. Ifølge avtalen skulle helårseffekten av økningen i 2017 også være 320 mill. kroner. Det ble derfor nødvendig å

gjøre et skille i tilskuddsbrevene til kommunene mellom en varig styrking og en engangstildeling. Kommunene fikk fleksibilitet til å bruke engangstildelingen også på midlertidige tiltak som bidrar til økte personalressurser i opplæringen. Den varige styrkingen måtte kommunene bruke på økt lærerinnsats på 1.-4. trinn fra 1. august, slik at hele økningen på 320 mill. kroner gikk til dette fra 2017. Kommunene skulle rapportere om hvordan engangstildelingen var brukt, mens det for det øvrige tilskuddet ble stilt krav om at kommunene bekreftet at midlene var brukt på flere lærere på 1.-4. trinn.

I forbindelse med avtalen om 2017-budsjettet ble tilskuddet økt med 460 mill. kroner. Dette var en helårseffekt fra 1. januar. Midlene ble imidlertid utbetalt senere enn 1. januar, og siden det tar tid å gjøre nytilsetninger, har kommunene i tilskuddsbrevene fått mulighet til å bruke vøreffekten av økningen (268 mill. kroner) noe mer fleksibelt det første året. Kommunene skal rapportere om hvordan de fleksible midlene er brukt, mens det stilles krav om at kommunene bekrefter at de øvrige tilskuddsmidlene er brukt på flere lærere på 1.-4. trinn.

I artikler i Bergens Tidende og Aftenposten 18. mai 2017 svarer Utdanningsdirektoratet at det ikke kan forutsettes at den fleksible delen av 2017-tilskuddet videreføres. Det er galt, og direktoratet forsøker senere i samme artikkel å bidra til å oppklare den opprinnelige misforståelsen.

Bevilgningen på 1,2 mrd. er permanent. I lys av oppslagene i Bergens Tidende og Aftenposten har Utdanningsdirektoratet sendt ut en presisering til alle landets kommuner om at den delen av tilskuddet som blir omtalt som fleksible midler i 2017, vil bli videreført som midler til varig styrking av lærertettheten i 2018.

SPØRSMÅL NR. 1139

Innlevert 19. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 2. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvor mange hepatitt C smittede ble nyregistrert i 2016, hvor mange nye behandlingsforløp for hepatitt C startet opp i 2016 og hvor mange var inne i et behandlingsforløp totalt?»

BEGRUNNELSE:

Det har til nå vært regnet med omlag 25.000 smittede, omlag 1000 nye registrerte tilfeller hvert år og omlag 500 personer som har fått behandling hvert år. Spørsmålsstilleren vil ha klarhet i om det er skjedd en endring i disse tallene.

Svar:

Det finnes ulike kilder for informasjon om hvor mange som er smittet av hepatitt C i Norge; insidensovervåking (fortløpende registrering) gjennom Meldesystemet for smittsomme sykdommer i Norge (MSIS), regelmessige prevalensundersøkelse (opplysninger om forekomst av infeksjoner på ett gitt tidspunkt) blant personer som tar stoff med sprøyter i Oslo og matematiske sykdomsbyrdemodeller. Ingen av kildene gir imidlertid eksakt kunnskap om hvor mange hepatitt C-smittede som ble nyregistrert i 2016.

Ettersom hepatitt C har et langvarig forløp uten symptomer, vil mange smittede for eksempel forbli udiagnostiserte og dermed ikke bli meldt til MSIS. Hvor mange som meldes, er derfor nært knyttet til testaktiviteten. I tillegg har meldingskriteriene for hepatitt C blitt endret flere ganger de siste ti årene og det kan derfor være vanskelig å sammenligne ulike år. Fra 2016 meldes bare de som har en aktiv hepatitt C-infeksjon (tilfeller påvist med HCV-RNA eller HCV-core antigen). I 2016 ble det meldt 716 slike tilfeller til MSIS.

Blant de med kjent smittemåte meldt til MSIS er det antatt at personer som tar stoff med sprøyter utgjør mer enn 80 prosent. Gjennom helseundersøkelser blant personer som tar stoff med sprøyter i Oslo, som ble gjennomført nesten årlig i perioden 2001-2012, samt i 2015 har utbredelsen av kronisk hepatitt C vært stabil omkring 40 prosent. Helseundersøkelsen blant perso-

ner som tar stoff med sprøyter i Bergen i 2015, viste en utbredelse av kronisk hepatitt C på 53 prosent.

For å få bedre kunnskap om sykdomsbyrden av hepatitt C i Norge har Folkehelseinstituttet i samarbeid med ulike aktører benyttet matematisk modellering til å estimere sykdomsbyrde, insidens og prevalens av hepatitt C blant personer som tar stoff med sprøyter i Norge for perioden 1973-2013. Denne modellen er validert opp mot data fra Reseptregisteret, Norsk Pasientregister, Kreftregisteret, Dødsårsaksregisteret og Transplantasjonsregisteret. Modellen estimerer at insidensen av hepatitt C økte fram mot år 2000 parallelt med en økning i antall personer som tok stoff med sprøyter i den samme perioden. Fra år 2000 viser modellen en nedgang i estimert insidens og i antall personer som tar stoff med sprøyter. For 2016 er estimert insidens i denne gruppa i underkant av 400 tilfeller og antall personer som lever med kronisk hepatitt C i underkant av 8000. Personer som er smittet med hepatitt C på andre måter enn gjennom sprøytebruk er ikke inkludert i disse beregningene. Estimert over det totale antall smittet med hepatitt C i Norge vil være noe høyere dersom disse gruppene var inkludert.

Når det gjelder legemiddelbehandling var det ifølge Reseptregisteret i 2016 totalt 1046 individer som fikk minst ett av de nye direktevirkende hepatitt C-legemidlene på H-resept. Av disse startet over 90 prosent behandlingen i 2016. I tillegg har i overkant av 200 individer fått behandling med interferoner etter blåreseptforskriften § 4 i løpet av 2016, men dette omfatter også bruk ved hepatitt B.

SPØRSMÅL NR. 1140

Innlevert 19. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 31. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvor mange frisklivssentraler og lærings- og mestringssentre er etablert de siste 4 årene, hvor mange fantes det i 2013 og hvor mange finnes det i dag?»

BEGRUNNELSE:

Frisklivssentralene og lærings- og mestringssentre er viktige for mange i rehabilitering. De ble regnet som sentrale virkemidler i gjennomføringen av samhand-

lingsreformen og for å styrke kommunenes forebyggende folkehelsearbeid og rehabiliteringstilbud.

Svar:

Frisklivssentralen er en helsefremmende og forebyggende kommunal helsetjeneste. Målgruppen for tilbudet er personer som har økt risiko for, eller som har utviklet sykdom og trenger støtte til å endre levevaner og mestre helseutfordringer. Brukermedvirkning, samarbeid med brukerorganisasjoner og likemannsarbeid

er sentralt i planlegging, utvikling og gjennomføring av tilbudene.

Tjenesten er fortsatt under utvikling i kommunene. Det har over flere år eksistert en tilskuddsordning som skal stimulere kommuner til å etablere frisklivstilbud. Ordningen er ment som et oppstartstilskudd og ikke til drift av tjenesten.

Det er glidende overganger mellom frisklivstilbud, lærings- og mestringstilbud og habilitering og rehabilitering. For mange kommuner kan det være hensiktsmessig og riktig ressursbruk at slike tjenester organiseres sammen. For å muliggjøre dette ble vilkåret for tilskudd endret i 2015 til også å innbefatte lærings- og mestringstilbud. I 2017 er det stilt krav om medvirkning fra brukerorganisasjonene og utnyttelse av likemannsarbeid for å få tilskudd både til frisklivs-, lærings- og mestringstilbud. Egne lærings- og mest-

ringssentraler eller tilbud inngår imidlertid ikke i rapporteringen til SSB. Departementet har derfor ingen oversikt over omfanget av lærings- og mestringstilbud i kommunene.

Per 31.12.2013 hadde 200 kommuner tilbud om frisklivssentral. Per 31.12.2016 hadde antallet økt til 259 basert på foreløpige tall fra SSB (Kostra). I samme periode viser foreløpige tall fra SSB at antall brukere av frisklivs-, lærings- og mestringstilbud nesten er doblet siden 2013. Gjennomsnittlig antall årsverk per kommune var i 2013 0,9. Av disse var det 113 kommuner som hadde mer enn et halvt årsverk, og 87 kommuner som hadde mindre enn et halvt årsverk. Det ser ut til å være en betydelig økning i antall årsverk for 2016, men det er foreløpig såpass stor usikkerhet knyttet til tallene at jeg ikke kan angi veksten mer nøyaktig.

SPØRSMÅL NR. 1141

Innlevert 19. mai 2017 av stortingsrepresentant Truls Wickholm

Besvart 24. mai 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hvor stor har tilførselen til og uttaket fra SPU vært til sammen og for hvert av årene 2014-2016 i tillegg til forventningen for 2017 og hvilke faktorer, herunder størrelsen av hver av dem, bidrar til veksten i fondet?»

Svar:

Inntekter og utgifter i Statens pensjonsfond utland fremgår av tabell 1 nedenfor. Avviket mellom overskuddet i fondet og endringen i markedsverdien av fondet fra året før skyldes gevinster (og tap) på fondets plasseringer, samt endringer i valutakurser.

Tabell 1 Inntekter og utgifter i Statens pensjonsfond utland.¹ Mill. kroner

	2014	2015	2016	2017
Inntekter				
Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet.....	311 667	218 256	124 779	179 171
Renteinntekter og utbytte mv.....	152 634	185 029	188 953	196 000
Utgifter				
Overføring til statskassen.....	156 164	186 063	212 516	249 782
Kontantoverskudd i Statens pensjonsfond utland	308 136	217 222	101 216	125 389
Memo:				
Kapital i fondet per 31.12 målt til markedsverdi.....	6 430 591	7 460 767	7 509 873	7 820 716
Endring i fondets verdi fra foregående år.....	1 398 194	1 030 176	49 106	310 843

Kilde: Finansdepartementet.

Tallene for 2017 er justert i tråd med Prop. 142 S (2016–2017), og avviker dermed noe fra tallene offentliggjort i Revidert nasjonalbudsjett 2017.

SPØRSMÅL NR. 1142**Innlevert 19. mai 2017 av stortingsrepresentant Heikki Eidsvoll Holmås****Besvart 1. juni 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen****Spørsmål:**

«Det planlegges nå hogst av nasjonalt verneverdig skog i Krødsherad kommune, Buskerud.

Hva slags tiltak vil statsråden treffe for å unngå ødeleggelse av skog med svært høye miljøverdier, og vil statsråden gripe inn og kreve myndighetsbestemt vern?»

BEGRUNNELSE:

I muntlig spørretime den 26. oktober 2016 ble statsråden utfordret på en hogst i Krødsherad kommune i Buskerud. Siden oktober har to kjerneområder (Slettemoåsen) og (Kroktjenn), begge med regional verneverdi, blitt hogd. Det er nå planlagt hogst i skog av nasjonal verneverdi i området (Råaråsen). Området huser svært viktige miljøverdier og det har blitt påvist over 30 rødlistearter. I tillegg har området stor verdi som dagområde og spillplass for storfugl.

I oktober svarte statsråden at siden skogen ble vurdert som kun å være regionalt verneverdig var det derfor ikke aktuelt å bruke myndighetsbestemt vern. Dette må stilles annerledes nå som skog av nasjonal verneverdi skal hogges.

I Stortingsmeldingen «Natur for livet» sier Regjeringen at skogvern skal, i hovedsak, skal skje gjennom frivillig prosess. Der hvor store miljøverdier står på spill og frivillig vern ikke fungerer, er det nødvendig å ta i bruk myndighetsbestemt vern.

Det eksisterer allerede et naturreservat, (Grønknuten), i nordenden av området. Norsk skogvern lider blant annet under mangel på beskyttelse av flere naturtyper og skogssystemer, blant annet lavereliggende skog og større, sammenhengende områder.

Å få vernet Råaråsen-Kvigtjønnhøgda ville derfor sterkt bidratt til å komme nærmere målet om 10 % skogvern, samt bedre representativiteten innen skogvern når det gjelder lavereliggende skogsområder på Østlandet.

Svar:

Samarbeidet mellom miljøvernmyndighetene og skogeierorganisasjonene om frivillig skogvern startet i 2003. Det første vedtaket om frivillig skogvern ble fattet høsten 2005, og hittil er det vernet om lag 350 skogsområder gjennom denne ordningen.

Frivillig skogvern har bidratt til at konfliktene i skogvernet nå er sterkt redusert. Økt skogvern har nå bred aksept, både politisk og i skogeierorganisasjonene. Det har gjort det mulig å øke tempoet i skogvernet betydelig. Satsingen på skogvern har aldri vært høyere, med en bevilgning på 442 millioner kroner i 2017. Regjeringen og samarbeidspartiene har på fire år bevilget nær 1500 millioner kroner til skogvern, mer enn forrige regjering bevilget i løpet av sine åtte år. Vi har altså mer enn doblet satsingen på skogvern.

For å nå det vedtatte målet om vern av 10 prosent av skogen trenger vi årlig et stort antall tilbud om frivillig vern fra private skogeiere, i tillegg til at også offentlig eid skog skal brukes aktivt i skogvernet. Jeg mener det er viktig å ta godt vare på tilliten som er bygd opp mellom miljømyndigheter og private skogeiere gjennom nær 15 års samarbeid om frivillig skogvern. Det betyr at det bør være en høy terskel for å avvike fra frivillighet ved vern av privateid skog.

Stortinget behandlet i 2016 Stortingsmelding nr. 14 (2015-2016) ”Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold”. I meldingen framgår at regjeringen vil videreføre arbeidet, og at dette i all hovedsak vil skje gjennom vern av offentlig eid skog og ved frivillig vern av privateid skog.

Videre framgår følgende i meldingen: Regjeringen vil, ved samarbeid mellom miljømyndighetene og skogeierorganisasjonene, etablere gode prosedyrer slik at viktige, verneverdige skogsområder raskt kan vurderes for frivillig vern når naturverdiene er truet av skogsveibygging, hogst eller andre skogbrukstiltak.

I samsvar med dette har jeg forsikret meg om at i slike tilfeller som er omtalt i stortingsmeldingen, vil Miljødirektoratet ha nær kontakt med aktuelle skogeierorganisasjoner med sikte på å avklare om frivillig skogvern kan være en mulig løsning. Det gjelder også i den saken som tas opp i spørsmålet fra stortingsrepresentanten Heikki Eidsvoll Holmås.

På denne bakgrunn ønsker jeg ikke å sette i gang en myndighetsbestemt verneprosess.

SPØRSMÅL NR. 1143**Innlevert 22. mai 2017 av stortingsrepresentant Audun Lysbakken****Besvart 30. mai 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Når får kunnskapsministeren en samlet oversikt over antall elever som ikke har fått karakter i ett eller flere fag som følge av for høyt fravær i skoleåret 2016/2017?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har innført en fraværsgrense på 10 % i videregående skole fra høsten 2016.

Svar:

Utdanningsdirektoratet vil i begynnelsen av juli publisere en foreløpig statistikk for skoleåret 2016-2017

over andel og antall elever som er registrert med Ikke vurderingsgrunnlag (IV), og som dermed ikke får standpunkt karakter i ett eller flere fag. Med statistikken vil vi kunne sammenlikne antall elever med IV i år med antallet fra de to tidligere skoleårene, før innføringen av fraværsgrensen. Ut fra den offentlige statistikken vil vi ikke kunne skille mellom hvor mange elever som har fått IV på grunn av fraværsgrensen eller hvor mange som har fått IV på grunn av manglende vurderingsgrunnlag.

Denne statistikken lages ut fra tall fra VIGOs sentralbase og tallene vil være de sikreste og mest sammenliknbare tallene vi kan ha på dette tidspunktet. Vi vil kunne se at noen skoler og fylker publiserer lokale tall før dette tidspunktet, men disse tallene har da ikke vært gjennom samme kvalitetssikring som den ovennevnte publiseringen har, og er derfor ikke nødvendigvis direkte sammenliknbare.

SPØRSMÅL NR. 1144**Innlevert 22. mai 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete****Besvart 30. mai 2017 av utenriksminister Børge Brende****Spørsmål:**

«Kva gjer regjeringa for å få frigitt båt og mannskap og når kan ein forvente ei løysing i saka?»

GRUNNGJEVING:

Nettavisen Fiskebåt skriv fredag 19. mai at situasjonen framleis er fastlåst for reke trålareren Remøy som vart tatt inn til Murmansk av russisk kystvakt, onsdag 10. mai.

Fiskebåt skriv at årsaka til at den norske reke trålareren vert halden fast i Russland er ein formalitetsfeil i lisensdokumenta som trålareren må ha for å fiske i russisk sone. Fiskebåt skriv mellom anna at «lisensieringa av norske fartøy som skal fiske i russisk sone, er eit forhold mellom Norge og Russland. Reiarlaget hadde søkt norske styresmakter om lisens for å fiske på ein norsk rekekvote i russisk sone. Lisens for fartøyet blei gitt og reiarlaget har dagleg rapportert om fartøyet sine

rekefangstar til både Russland og Norge. Reiarlaget har difor forholdt seg til at lisensen som blei gitt var i orden.»

Fiskebåt skriv og at kausjonskravet på 90 millionar kroner er meir enn 10 gongar større enn fangsverdien som er om bord i båten. Dette er eit krav som ikkje er mogleg for rederiet å betale.

Situasjonen mannskapet og rederiet har hamna i er fortvila for dei. Rederiet taper store pengar, og mannskapen kjem ikkje heim slik dei skulle. Dette er ei sak der den norske stat har gjort ein feil, men som mannskapet på båten og rederiet no må ta konsekvensane av. Det er difor makt påleggande at norske styresmakter handlar raskt for å løyse saka.

Svar:

Russisk kystvakt tok i russisk økonomisk sone reke trålareren «Remøy» av Herøy i Møre og Romsdal i ar-

rest 10. mai og førte det til hamn i Murmansk. Norske styresmakter arbeidar med å finne ei løysing, slik at «Remøy» så raskt som mogleg kan bli frigitt og vende tilbake til fiske igjen.

Saka er til handsaming i russisk rettsvesen. I våre kontaktar med russiske styresmakter har vi peika på at kausjonssummen er reist langt over internasjonal praksis i slike saker.

Generalkonsulatet i Murmansk og ambassaden i Moskva har vore i kontakt med russiske styresmak-

ter. Nærings- og fiskeridepartementet har sendt brev til russiske fiskeristyresmakter. Utenriksdepartementet og generalkonsulatet i Murmansk held fram med å gi rederiet og mannskapet konsulær bistand.

Eg hadde fredag 26. mai møte i Utenriksdepartementet med rederiet, interesseorganisasjonen Fiskebåt og ordførar i Herøy kommune om situasjonen for «Remøy». Møtet var godt og konstruktivt og alle er samde om at det viktigaste no er å få frigitt reketralaren så raskt som mogleg.

SPØRSMÅL NR. 1145

Innlevert 22. mai 2017 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 30. mai 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«NRK Østfold meldte 19.05.17 at «[f]lere sauer ble funnet drept eller hardt skadd etter et angrep, trolig fra ulv, ved Solbergfoss i Askim torsdag kveld». Antallet dyr som er skadd eller drept ligger på rundt 20, de fleste er lam. Mats Finne i SNO forteller at «det er stor sannsynlighet for at det var ulv som sto bak angrepet».

Frykter statsråden at vi kommer til å oppleve flere slike hendelser nå som beitesesongen er i gang, og hva vil statsråden gjøre for å legge til rette for en lav terskel for skadefelling?»

Svar:

I Norge skal vi ta vare på både rovvilt og beitenæring. Dette er to interesser det er svært vanskelig å forene. En forvaltning med egne soner satt av til henholdsvis rovdyr og beitedyr er et av de viktigste grepene for å balansere disse interessene på best mulig måte.

Stortinget har sagt at ulv skal ha et sterkere vern innenfor ulvesonen enn utenfor, men at det fortsatt skal være rom for lokal næringsutvikling, bosetting m.v., på samme måte som i andre distrikter. Hele Østfold fylke, som representanten Arnstad viser til, er en del av ulvesonen. Det er ikke ønskelig at ulvesonen utvikles til det mange omtaler som et ulvereservat, men terskelen for å tillate felling av ulv innenfor sonen skal være langt høyere enn utenfor.

Innenfor ulvesonen må man regne med å kunne treffe på ulv i de fleste områder. Det er derfor nødvendig å sette i gang gode tiltak for å avverge større skadesituasjoner, slik som for eksempel å sette opp

rovdyravvisende gjerder. Dette er også i tråd med Stortingets enstemmige rovviltforlik fra 2011, som blant annet sier at beitenæringene skal tilpasses rovviltforekomsten med forebyggende tiltak og omstilling i slike rovviltområder.

Den aktuelle skadesituasjonen representanten Arnstad viser til er antatt forårsaket av ulv, og har skjedd innenfor et område som er inngjerdet med vanlig sauegjerde og uten inngjerding ned mot elva. Penger til slike forebyggende tiltak fordeles årlig til de regionale rovviltnemndene, som prioriterer bruken av midlene i hver enkelt rovviltregion. Fylkesmennene behandler de enkelte søknadene.

Utenfor ulvesonen er det en lav terskel for å tillate felling av ulv som kan gjøre skade på husdyr og tamrein. Dersom ulv observeres i slike områder følger forvaltningen disse tett, og vurderer fortløpende om ulvene skal felles.

Vi har som kjent radiomerket 15 norske ulver denne vinteren. Denne sommeren har vi derfor svært god anledning til å følge med på hvor disse ulvene går, særlig med tanke på muligheten for skade på husdyr og tamrein. Så langt har alle ulver som har forlatt ulvesonen vandret til Sverige. Dette stemmer godt overens med den kunnskapen vi har fra tidligere utvandringar av ulv i Skandinavia.

Denne regjeringen har lagt om rovviltpolitikken. Vi har i større grad åpnet for uttak av rovdyr i forkant av beitesesongen. Rovviltforvaltningen har også høy beredskap for raskt å ta ut rovdyr som kan gjøre skade på husdyr og tamrein. Dette er krevende vurderinger, som jeg mener følges opp av fylkesmennene og Miljødirektoratet på en god måte.

Antall husdyr erstattet som tatt av rovvilt er dessuten betydelig redusert de senere årene, samtidig som antall husdyr har økt. Antall tamrein erstattet som tatt av rovvilt har også gått ned de tre siste årene.

Jeg skal fortsette å jobbe for at både konfliktnivået i rovviltforvaltningen og tapene av husdyr og tamrein blir så lave som overhodet mulig.

SPØRSMÅL NR. 1146

Innlevert 22. mai 2017 av stortingsrepresentant Roy Steffensen

Besvart 31. mai 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Viser til Telemarksavisa 11. mai, og sak om at skilt som "Del veien" fra vegvesenet kan være brudd på målloven i flere nynorskkommuner, og at det anslås at det vil koste 30-40 000 kr å erstatte disse med skilt skrevet på nynorsk.

Vil statsråden sikre at vi ikke bruker penger som kunne blitt brukt på andre trafikksikringstiltak, til å rette skilt som er skrevet på feil målføre?»

Svar:

Jeg er enig i at vi skal bruke skattebetalernes penger på en hensynsfull og effektiv måte. Det er uheldig dersom store beløp brukes på en måte som ikke styrker trafikksikkerheten.

Jeg er oppmerksom på saken som Telemarksavisa og andre medier omtalte. Jeg har fått opplyst at det, i

saken som stortingsrepresentanten viser til, bare dreier seg om ett skilt i Seljord som ble satt opp med feil målform. Kostnaden ved å bytte ut dette ene skiltet vil være liten, og kun dreie seg om ressursbruken ved å ta ned bokmålsskiltet og sette opp et nynorskskilt som Statens vegvesen allerede har på lager. Bokmålsskiltet vil så kunne brukes et annet sted. Jeg regner med at dette gjennomføres sammen med annet rutinearbeid og vil derved ikke medføre særskilt ekstrakostnader.

Det er igangsatt en gjennomgang for å sjekke at skiltene er oppsatt med riktig målform i de ulike kommunene. Hva gjelder kampanjen "Del veien", har Statens vegvesen flere skilt på lager. Når det gjelder fartskampanjen «Over fartsgrensen», vil det om nødvendig være aktuelt å trykke opp klisterlapper med en «a», for å endre teksten til «Over fartsgrensa». En slik løsning vil kunne være aktuelt også for andre skilt som skulle vise seg å være satt opp med feil målform.

Det er altså ikke tale om bruk av mye penger for å rette på eventuelle feil skiltoppsettinger.

SPØRSMÅL NR. 1147

Innlevert 22. mai 2017 av stortingsrepresentant Sonja Mandt

Besvart 30. mai 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen

Spørsmål:

«Ser ministeren behov for å sikre kommunene mulighet til å igangsette og gjennomføre initiativer i sine barnehager uten at dette automatisk gir grunnlag for økt støtte til private barnehager?»

BEGRUNNELSE:

Beregningsgrunnlaget for tilskudd til private barnehager virker som hindrer i kvalitetsmessige forbedringer i kommunale barnehager. Dette ved at en ekstraordinær innsats i kommunale barnehager, automatisk gir økt tilskudd til privat, og det helt uavhengig av om den

private barnehagen velger å øke kvaliteten eller øke sitt utbytte.

Jeg er gjort kjent med en sak der en kommune ønsket å gjennomføre et prosjekt for å redusere sykefraværet i kommunale barnehager. Saken ”stoppet opp” med grunnlag i at prosjektet ville medføre økt grunnlag for beregning av tilskudd til private barnehager, og uten å kunne stille krav om tilsvarende prosjekt.

Spørsmålet om muligheten til på holde prosjektmidler utenfor beregningen ble sendt til Fylkesmannen i Agder, da man oppfattet det som urimelig at en kommune ikke har mulighet til å iverksette et prosjekt uten vesentlige økonomiske ulemper langt utover egne utgifter, og hvor likeverdigheten burde gjelde begge veier. Fylkesmannen avviste muligheten til dette.

Svar:

Regjeringen legger vekt på at barnehager i samme kommune skal ha likeverdige forutsetninger for å gi et godt barnehagetilbud. Da ny forskrift om tilskudd til private barnehager trådte i kraft 1. januar 2016, ble ordningen med kommunale satser derfor videreført og driftstilskuddet til de private barnehagene ble satt til å være 100 prosent av driftsutgiftene i kommunale barnehager. Beslutningen om å videreføre ordningen med

kommunale satser sikrer at kommunene fortsatt vil ha mulighet til å gjøre lokale prioriteringer og ivareta en helhetlig barnehagepolitikk i egen kommune.

Barnehagelovens krav til kvalitet og innhold gjør ingen distinksjon mellom private og kommunale barnehager. Det betyr at de private barnehagene må forholde seg til de samme kravene som kommunale barnehager. Kommunen har ikke mulighet til å sette vilkår for hvilke typer kvalitetsarbeid de private barnehagene skal delta i ved tildeling av tilskudd. En vid adgang for kommunen til å stille vilkår til kvalitetsarbeidet i barnehagene vil bryte med dagens system hvor kravene til kvaliteten på tilbudet ligger i loven.

Gjennom å sette tydelige forventinger til kvaliteten på tjenesten gjennom barnehageloven med forskrifter, legger vi et godt grunnlag for at alle barn får et godt barnehagetilbud. I den sammenhengen vil jeg vise til at regjeringen har varslet en høring av bemanningsnorm og en skjerpet pedagognorm våren 2017.

Videre har regjeringen nylig fastsatt en ny rammeplan, som stiller tydeligere krav til barnehagens innhold og oppgaver. Dette vil sikre et mer likeverdig tilbud for alle barn uavhengig av hvilken barnehage de går i. For å gjennomføre dette er det helt avgjørende at de private barnehagene har de samme økonomiske forutsetningene som de kommunale.

SPØRSMÅL NR. 1148

Innlevert 22. mai 2017 av stortingsrepresentant Trond Giske

Besvart 31. mai 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Ifølge SSB gir pensjonsreformen en bedret budsjettbalanse på 224 mrd. i 2060.

Hva er tilsvarende effekt for hver av de tre største reformene gjennomført under regjeringen Solberg?»

BEGRUNNELSE:

I økonomiske analyser 5/2016 fra SSB beregnes virkningen av pensjonsreformen. Her kommer det frem at effekten av reformen er at utgiftene til alderspensjon i 2060 vil være 96 milliarder lavere og at effekten av økt arbeidsdeltakelse vil øke de offentlige inntektene med 146 milliarder kroner. Justert for ulike effekter på andre trygdeordninger, vil budsjettbalansen bedres

med 224 milliarder kroner. SSB har også beregnet hvor mye pensjonsreformen bidrar til bedret budsjettbalanse i 2016 (32 mrd.) 2020 (58 mrd.) og 2040 (149 mrd.).

Regjeringspartiene hevder ofte at de etter 2013 har iverksatt store og omfattende omstillingstiltak, i motsetning til det de hevder skjedde under regjeringen Stoltenberg. Jeg antar derfor at regjeringen har dokumentasjon på at deres reformer har et større omfang og større effekt enn pensjonsreformen.

Svar:

Effektiv bruk av offentlige ressurser er helt sentralt for å sikre gode velferdsordninger. Behovet vil forsterkes fremover, ettersom andre trender trekker i retning av at utgiftene på statsbudsjettet vil øke raskere enn

inntektene, se nærmere omtale i Perspektivmeldingen 2017. For å lykkes med å effektivisere den offentlige ressursbruken, er det både nødvendig å la den daglige virksomheten preges av mange, små skritt i riktig retning og å gjennomføre større reformer på enkeltområder.

Pensjonsreformen var en svært omfattende reform, utarbeidet over lang tid og vedtatt med bred politisk tilslutning. Pensjonskommisjonen ble oppnevnt av Stoltenberg I-regjeringen, stortingsmeldingen om ny alderspensjon ble fremmet av Bondevik II-regjeringen, og odelstingsproposisjonen om ny alderspensjon ble fremmet av Stoltenberg II-regjeringen. De omfattende beregningene av mulige virkninger av reformen må ses i sammenheng med reformens omfang og betydning og den svært lange implementeringstiden. Den nye alderspensjonen i folketrygden vil ikke være fullt innfasert før i 2050.

Det utarbeides ikke systematisk tilsvarende anslag for andre reformer. Det må ses på bakgrunn av at slike anslag vil være svært krevende å utarbeide. Effektene vil være usikre, strekke seg ut i tid og avhenge av reformer på andre områder. Eksempelvis vil reformer knyttet til mer fornuftig geografisk og sektorvis organisering kunne ha stort potensial, men realiseringen av potensialet vil avhenge av også andre vedtak, også slike som fattes av andre enn regjering og storting.

I tillegg er ikke alltid besparelser på offentlige budsjetter den største gevinsten ved reformer. Digitalisering av offentlig sektor sikter for eksempel både mot å spare penger i offentlig sektor, å redusere ressursbruken i privat sektor og å gi bedre kvalitet på tjenestene. Effektene vil også ofte strekke seg ut i tid.

OECD har pekt på at Norge lenge har hatt lav reformaktivitet og i liten grad fulgt opp deres anbefalinger. Deres siste analyse av reformer (Going for Growth 2015) viser imidlertid at Norge nå skiller seg ut med en økning i reformaktiviteten. I mange andre OECD-land har derimot reformiveren avtatt. Tre sentrale reformer gjennomført under den sittende regjeringen er avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen), skattereformen og kommunereformen. Dette er viktige reformer som kan få stor effekt på norsk økonomi og også har et potensiale for å gi store innsparinger/provenyeffekter over tid. De er også i tråd med anbefalinger fra produktivitetskommisjonen, OECD og IMF.

ABE-reformen gir insentiver til mer effektiv statlig drift og skaper handlingsrom for prioriteringer i statsbudsjettet. For å oppnå en varig effekt må tiltakene være en del av en planlagt prosess. Regjeringen vil derfor la dette inngå som en fast del av budsjettarbeidet fremover. Reformen vil på denne måten stimulere forvaltningen til å avbyråkratisere og bruke ressurser mer effektivt.

Reformen innebærer at driftsutgifter som bevilges over statsbudsjettet i utgangspunktet reduseres med 0,5 pst. årlig. I tillegg har Stortinget hver høst økt den-

ne satsen under budsjettforhandlingene i Stortinget. Gjennomgående er det mulig å oppnå effektiviseringsgevinster både i privat og offentlig sektor. I privat sektor vil presset fra konkurrenter og faren for konkurs gi vedvarende press i retning mer effektiv ressursutnyttelse. ABE-reformen bidrar til et tilsvarende press i offentlig sektor. I løpet av de tre årene siden reformen ble satt i verk, har det blitt frigjort 6,4 mrd. kroner over statsbudsjettet.

Det viktigste formålet med skattereformen er å gjøre økonomien mer vekstkraftig og bidra til nødvendige omstillinger. Lavere selskapsskatt vil gi positive dynamiske effekter gjennom økte investeringer og dermed bidra til omstilling og vekst i norsk økonomi. Skatteutvalget pekte på analyser som tydet på at mellom 20 og 40 prosent av det opprinnelige provenytapet fra en reduksjon av selskapsskatten vil bli motvirket av høyere skatteinntekter på lengre sikt. Et annet hovedmål med skattereformen er å beskytte grunnlaget for selskapsskatten og motvirke flytting av overskudd til lavskattelend. Bredere skattegrunnlag og målrettede tiltak mot overskuddsflytting vil motvirke uthuling av skattegrunnlagene og bidra til opprettholde skatteinntektene i fremtiden.

Gjennom skatteforliket på Stortinget er det oppnådd bred politisk enighet om grunnpilarene og retningen for det fremtidige skattesystemet, jf. Innst. 273 S (2015-2016). Bred politisk enighet om lavere selskapsskatt vil gi større forutsigbarhet og stabilitet for næringslivet, noe som har betydning for bedrifter som vurderer å investere.

Kommunereformen sikter mot å gi færre og mer robuste kommuner som er bedre tilpasset naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner. Det kan gi større fagmiljøer, mer effektiv ressursbruk og gjøre det enklere å redusere statlig detaljstyring og øremerking. Slik kan en bedre kommunestruktur også gjøre det mulig med finansieringsordninger som gir kommunene riktige insentiver for effektiv drift. Effektene vil derfor avhenge av hvordan disse mulighetene følges opp.

SPØRSMÅL NR. 1149**Innlevert 22. mai 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen****Besvart 12. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«I Vårt land 22.05.2017 meldes det at Helse Sør-Øst har lyst ut anbud på tverrfaglig rusbehandling med kutt i avrusing, tvangsbehandling av gravide, utredning og tilbud til pårørende sammenlignet med det som ble kjøpt av en ideell tilbyder. Tilbudet ser også ut til å bli mindre når en tar med oppbygging i regi av foretaket.

Kan det bes om en total oversikt over tilbudet til rusavhengige i Helse Sør-Øst og hvordan det samlede tilbudet også til rusavhengige gravide, avrusing og utredning er økt?»

BEGRUNNELSE:

Stortinget har vedtatt opptrapping av rustilbudet. Det er helt avgjørende at dette følges opp og at det også omfatter de behandlingstilbudene som er langvarige og krevende. Særlig viktig er det at tilbudet til rusavhengige gravide er uten ventelister og at det også er nok plasser til de som må behandles under tvang. Dette fordi rusavhengighet i svangerskapet har svært alvorlige følger for barna.

Svar:

Som helse- og omsorgsminister har jeg siden jeg tiltrådte som statsråd vært opptatt av å sikre rusavhengige og mennesker med psykiske lidelser så gode tilbud som mulig. Derfor har også regjeringen gjeninnført prioriteringsregelen overfor de regionale helseforetakene om at veksten innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) hver for seg skal være høyere enn for somatikk.

Så vil jeg også vise til at denne regjeringen fikk tilslutning fra et enstemmig Storting til å gjennomføre en opptrappingsplan for rusfeltet for perioden 2016-2020. Denne planen, som innebærer at rusfeltet vil bli styrket med 2,4 mrd. kroner i tillegg til styrking av tjenestene til rusavhengige i spesialisthelsetjenesten, vil medføre at dette feltet får et løft vi ikke tidligere har sett.

Som kjent kjøper de regionale helseforetakene en betydelig andel av sine tjenester innen TSB fra private – i alt vesentlig private ideelle aktører. Tjenester fra private ideelle er derfor av stor betydning og bidrar til at de regionale helseforetakene er i stand til å tilby et samlet, godt tilbud til rusavhengige i de fire helseregionene.

Helse Sør-Øst RHF har inngått løpende avtaler med i alt 20 private ideelle institusjoner, hvorav Borgestad inngår som en av disse. Som kjent sa Borgestadklinikken opp sin avtale i 2015 med to års oppsigelsestid. Som en følge av dette utlyste Helse Sør-Øst RHF en offentlig anskaffelse innen TSB for kjøp av 5 delytelser. Denne anskaffelsen er utlyst med en økonomisk ramme på mellom 210 og 235 mill. kroner, mens dagens avtale med Borgestadklinikken ifølge Helse Sør-Øst er på 229 mill. kroner (2017-tall).

På bakgrunn av representanten Andersen sitt spørsmål med begrunnelse, er jeg orientert av Helse Sør-Øst i sakens anledning. Her fremgår det at Helse Sør-Øst har utlyst følgende 5 delytelsene:

1. Døgnbehandlingsplasser for pasienter med samtidig ruslidelse og psykiske lidelse som iht. nasjonal faglig retningslinje skal behandles innen TSB.
2. Døgnbehandlingsplasser for frivillig innleggelse av gravide pasienter og innleggelse av pasienter med små barn i en familiekontekst.
3. Døgnbehandlingsplasser til unge pasienter med behov for utredning, behandling og rehabilitering i et langvarig forløp.
4. Døgnbehandlingsplasser til pasienter med ulik avhengighetsproblematikk som ikke kan nyttiggjøre seg poliklinisk behandling.
5. Poliklinisk behandling med særlig tilbud om behandling i et familie- og generasjonsperspektiv.

I følge Helse Sør-Øst vil denne anskaffelsen videreføre og styrke tilbudet innen TSB på alle de fem områdene som anskaffelsen vil berøre. Tilbud til behandling av gravide etter HOL § 10-3, som Borgestadklinikken i dag har avtalebasert 4 plasser, vil ikke inngå i noen av de 5 delytelsene som er utlyst. Helse Sør-Øst opplyser at de vil styrke enheten ved Sykehuset Innlandet HF på dette området.

Det ligger i Helse Sør-Øst RHF sitt ”sørge-for” ansvar å kjøpe og utforme sitt tilbud, og det har de gjort. Jeg har samtidig en selvstendig mulighet til å ta beslutninger knyttet til dette. I det anbudet som nå ligger ute mener jeg Helse Sør-Øst ikke godt nok har ivaretatt tilbud til gravide som behandles etter HOL § 10-3 og at tilbud til pårørende heller ikke er tilstrekkelig ivaretatt. Helse Sør-Øst RHF har derfor i foretaksmøte 9. juni i år blitt bedt om at å utvide anskaffelsen til også å gjelde kjøp av 4-6 plasser til behandling av gravide rusavhengig etter § 10-3. Disse plassene skal samtidig også kunne brukes på en fleksibel måte overfor gravide rusavhengig eventuelt med familie.

Av protokollen fra foretaksmøtet fremgår det videre:

Foretaksmøtet ba videre om at det i anskaffelsen sikres at utredningskapasiteten opprettholdes, at avrusnings-/abstinensbehandlingskapasiteten opprettholdes (inkludert etableringen av 10 plasser til høyspesialisert avrusning/abstinens-behandling ved Sykehuset Telemark), og at pårørende ivaretas i alle de 5 delytelsene. Pårørende skal involveres i pasientens behandling, pårørende (også barn og pasientens søsken) skal ivaretas, og det skal gjennomføres pasient- og pårørendeopplæring.

Når det gjelder tilbud om avrusning innebærer nåværende avtale med Borgestadklinikken en egen av-

rusningsenhet i Skien på 9 plasser og en annen enhet på Bragernes i Drammen på 9 plasser. Når det i anskaffelsen legges inn at abstinensbehandling skal kunne ivaretas av dem som tilbyr døgnplasser, er det etter Helse Sør-Øst RHF sin vurdering å forvente at den samlede avgiftningskapasiteten ikke vil bli redusert. For å sikre at avrusningstilbudet ikke forringes, viser jeg til omtalen i protokollen fra foretaksmøtet 9. juni som referert til ovenfor.

Anskaffelsen som Helse Sør-Øst RHF nå gjennomfører innen TSB vil samlet sett – med de endringer som ligger i protokollen fra foretaksmøtet 9. juni – gi et styrket tilbud til rusavhengig i denne helseregionen.

SPØRSMÅL NR. 1150

Innlevert 22. mai 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 31. mai 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Kan statsråden stadfeste eller avkrefte at opplysningene i artikkelen til Dagbladet er korrekte, og kan ho klargjøre om Irakiske styresmakter reelt har ytra yn-skje om at Noreg skal sende styrkar til Syria for å drive sjølvforsvar på Irak sine vegne?»

GRUNNGJEVING:

Dagbladet skriv måndag 22. mai at Jussprofessor Geir Ulfstein er uroa og stiller spørsmål om norske militære operasjonar i Irak og Syria er innanfor folkerettens sine rammer.

Dagbladet skriv at i følgje den arabiske nettstaden AMN, ga Irak dei norske soldatane fritt leide over grensa for å slutte seg til amerikanske og britiske styrkar inne i Syria. Dette skal ha skjedd trass i protestar frå regimet i Damaskus.

I følgje Dagbladet har Ulfstein følgjande oppmøding til regjeringa:

«Jeg synes absolutt at den norske regjeringen bør klargjøre om norske soldater har gått inn i Syria, og hvilken folkerettslig begrunnelse de har for å gjøre det», seier Geir Ulfstein til Dagbladet.

Dagbladet skriv at Ulfstein gjer det klart at det berre finst ei haldbar grunngjeving for å gå inn i Syria frå

basar i eit naboland der norske militære er til stades for å gje støtte til landets egne militære: Retten til sjølvforsvar, som går fram av FN-pakta sin artikkel 51.

Svar:

Eg viser til brevet frå Stortinget sin president av 23. mai 2017 med spørsmål frå stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete om korleis norske styrkar si deltaking i koalisjonen mot ISIL skjer i samsvar med ønskja frå irakiske styresmakter, og særleg spørsmål om moglege operasjonar i Syria.

Noreg bidreg betydeleg både sivilt og militært til den internasjonale koalisjonen som kjempar mot ISIL. Koalisjonen består av over 60 land, inkludert ei rekkje arabiske statar. Irak spelar her ei sentral rolle. Dei norske styrkebidraga skjer i samsvar med koalisjonen sine operasjonsplanar og i nært samarbeid med irakiske styresmakter og resterande koalisjonspartnarar.

Norske styrkar som har base i Jordan er i kongeleg resolusjon av 11. mai 2016 gitt mandat til å trenar, rettleie og gje operativ støtte til styrkar som koalisjonen samarbeider med, også på syrisk territorium, dersom operasjonskonseptet krev det. Operasjonskonseptet føreset at det er dei lokale styrkane som sjølv skal kjempe mot ISIL, men at norske styrkar kan yte støtte til operasjonane når det er naudsynt.

Av omsyn til tryggleiken til egne styrkar, og i tråd med koalisjonen sin informasjonspraksis, kan eg i eit

ope brev korkje stadfeste eller avkrefte om fullmakte- ne, som den kongelege resolusjonen av 11. mai 2016 gir, er nytta eller ikkje. Stortinget sin utvida utanriks- og forsvarskomite, der representanten er medlem, blir i sine møte jamleg orientert om tryggleiksgraderte, operative forhold knytt til bidraget.

Kampen mot ISIL nyttar. Som ein følge av koali- sjonen sin innsats er ISIL tydeleg svekka i Irak og Sy- ria. Grappa fortsetter å tape landområde, deira finan- sielle evner er reduserte og talet på framandkrigarar er kraftig redusert. Grappa utgjer likevel framleis ein vedvarande og alvorleg tryggingstrussel i regionen og i andre delar av verda.

SPØRSMÅL NR. 1151

Innlevert 22. mai 2017 av stortingsrepresentant Eirik Sivertsen

Besvart 24. mai 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«I brev av 22. mai d.å. til Stortingets transport- og kommunikasjonskomite orienterer statsråden om at han støtter tilrådingen fra Vegdirektoratet om en ut- byggingstrategi som innebærer sammenhengende ut- bygging av første parsell på E18 fra Lysaker til Ram- stadsletta. Dette er i følge Statens Vegvesen i strid med avtalen om Oslopakke 3.

Hvordan vil Oslopakke 3 avtalen bli påvirket av at staten bryter avtalen og hvilke konsekvenser vil det få for det fremtidige Oslopakke 3-samarbeidet?»

Svar:

I Oslopakke 3 avtalen av 2012 står det at ”E18 Vest- korridoren (Framnes-Asker) skal uansett finansier- ingsløsning bygges så snart kommunale planprosesser tillater det.” I den nye Oslopakke 3 avtalen står det at ”Med mindre annet er bestemt eller endret i denne av- tale, gjelder fortsatt bestemmelsene i Lokalt forslag fra 2006 og Revidert avtale fra 2012.”

I den nye avtalen om Oslopakke 3 er det fortsatt lagt til grunn at hele strekningen av E18 Vestkorrido- ren skal bygges ut. Det er forutsatt at Statens vegves- en i det videre arbeidet med de øvrige etappene for E18-prosjektet skal planlegge for god funksjonalitet og reduserte kostnader. Dette arbeidet pågår i Statens vegvesen.

Det konkretiseres i den nye avtalen at spaden nå skal i jorden for prosjektet, og at ”strekningen Lysaker – Strand gjennomføres som 1. etappe av strekningen Lysaker - Drengsrud, med mål om byggestart mot slut- ten av 2018 i tråd med gjeldende planer.”

I Statens vegvesen sikter man til at strekningen Ly- saker – Ramstadsletta opprinnelig var den første etap-

pen av E18 Vestkorridoren. I Oslopakke 3 avtalen er etappe 1 som nevnt definert til Lysaker-Strand, og hvor man i avtalen skriver at ”Oslo og Akershus understre- ker at man på det nåværende tidspunkt, for sin del, ikke har konkludert hvordan utbyggingen av E18 Strand – Drengsrud konkret skal gjennomføres.”

I Bærum kommunes reguleringsplan er det fore- slått hvordan strekningen Strand-Ramstadsletta kan bygges. Jeg anser det som en etappe 2 i prosjektet, gitt at Lysaker-Strand er definert til etappe 1.

Vegdirektøren som ledet forhandlingene, gikk god for at inndeling av Lysaker-Strand som første etappe er gjennomførbar. På grunn av prosjektets kompleksitet har det imidlertid tatt noe tid til å se alle konsekven- sene av å stoppe arbeidet etter første etappe på Strand.

Det har senere vist seg at en slik stans i arbeidet et- ter første etappe har trafikk- og miljøulemper og kost- nader som langt overgår de antakelser og anslag som lå til grunn ved inngåelsen av den lokalt reviderte avtalen om Oslopakke 3. Statens vegvesen mener derfor at det er vanskelig å forsvare den etappeinndeling som ble lagt til grunn i avtalen.

Vegdirektoratet tilrår på den bakgrunn nå en sam- menhengende utbygging til Ramstadsletta som første etappe av E18 Vestkorridoren. Dette er i tråd med re- gjeringens forslag til Nasjonal transportplan 2018- 2029 (jf. Meld. St. 33 (2016-2017)) og framlegget om revidert avtale for Oslopakke 3 (jf. Prop. 86 S (2016- 2017)), hvor regjeringen foreslår å gjennomføre etappe 2 (Strand-Ramstadsletta) i sammenheng med etappe 1.

Jeg mener at den tilnærming som Statens vegvesen nå tilrår, gir bedre funksjonalitet, reduserte kostnader og mindre miljøulemper sammenliknet med en stans på Strand og derfor ivaretar et viktig punkt i den revi- derte Oslopakke 3-avtalen.

Jeg er klar over at det er ulikt syn på E18 prosjektet mellom partene. Jeg legger likevel til grunn at partene

har signert på at hele E18 strekningen skal bygges. Det er overordnet viktig. Så har avtalen lagt til grunn at spaden skal i jorden, og at etappe 1 er Lysaker-Strand. Rådene fra Statens vegvesen tilsier at hensynene i avtalen til ” god funksjonalitet og reduserte kostnader” tilsier at man legger til etappe 2 umiddelbart. Det er ikke i strid med avtalens innhold, selv om jeg har merket at enkelte av avtalepartene ikke ønsker et slikt tempo i fremdriften. Avtalen stopper likevel ikke en slik beslutning. Jeg minner om at det ikke bygges noe ny E18 kapasitet på grensen til Oslo eller i Oslo kommune.

Staten vil fortsatt bidra med omfattende midler til utbyggingen av transportinfrastruktur i Oslo og Akershus, særlig til store fylkeskommunale kollektivtrafikkprosjekt og til jernbanen. Det er nylig fremforhandlet en bymiljøavtale mellom staten, Oslo kommune og Akershus fylkeskommune. I bymiljøavtalen heter det at Oslopakke 3 er en del av avtalen. Jeg forventer derfor et fortsatt godt samarbeid mellom staten, Oslo kommune og Akershus fylkeskommune gjennom bymiljøavtalen og Oslopakke 3.

SPØRSMÅL NR. 1152

Innlevert 23. mai 2017 av stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt

Besvart 2. juni 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Hva er begrunnelsen for at Marinejegerkommandoen på Haakonsværn nå gjennomfører kutt i antall stillinger og hvordan vil stillingskuttet påvirke Marinejegerkommandoens evne til å delta både i nasjonal beredskap og i internasjonale operasjoner?»

BEGRUNNELSE:

Fra langtidsplanproposisjonen (Prop. 151 S (2015–2016) omtale av Forsvarets spesialstyrker:

«Spesialstyrkene er en relevant ressurs med høy tilgjengelighet, og har de siste årene deltatt i flere internasjonale operasjoner samtidig som den nasjonale beredskapen har vært opprettholdt.» [...] «De taktiske enhetene Forsvarets spesialkommando og Marinejegerkommandoen videreføres slik at begge enhetene innehar kapasitet for å løse hele spekteret av spesialoperasjoner.»

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 23. mai 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Anniken Huitfeldt om bemanningen av Marinejegerkommandoen (MJK) på Haakonsværn i Bergen.

Forsvarets spesialstyrker er en viktig ressurs for Forsvaret. Det er avdelinger med høy tilgjengelighet

og kompetanse som kan bidra i hele konfliktskalaen. Forsvarets spesialstyrker ble opprettet som egen avdeling i Forsvaret 1. januar 2014 for å muliggjøre en helhetlig utvikling av spesialstyrkene og sikre best mulig ressursutnyttelse. Stortinget har gjennom behandlingen av Innst. 62 S (2016–2017) gitt sin tilslutning til den videre utviklingen av spesialstyrkene slik den er beskrevet i Prop. 151 S (2015–2016) – Kampkraft og bærekraft (LTP). Forsvaret styres gjennom de operative ambisjoner som gis av Forsvarsdepartementet i IVB/LTP.

Variasjoner i antall kvalifiserte kandidater på marinejegeropptaket innebærer at antall ansatte ved avdelingen i perioder kan overstige det antall årsverk avdelingen er tildelt. Dette medførte at det i en periode i 2016 var flere ansatte ved avdelingen enn det som egentlig var fastsatt. Når Forsvarets spesialstyrker nå styrer mot det tildelte antall årsverk i MJK vil dette av enkelte kunne oppfattes som en reduksjon, uten at dette er tilfelle. Justeringene skjer i tråd med føringer gitt av Sjef Forsvarets spesialstyrker og er behandlet i henhold til Hovedtariffavtalen. Med hensyn til MJKs evne til å delta i nasjonal beredskap og internasjonale operasjoner vil Forsvarssjefen i samråd med sjef Forsvarets spesialstyrker til enhver tid prioritere hvordan personellet skal benyttes for å gi best operativ effekt.

SPØRSMÅL NR. 1153

Innlevert 23. mai 2017 av stortingsrepresentant Karianne O. Tung
Besvart 29. mai 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen

Spørsmål:

«Når i 2017 tar statsråden sikte på å fremme en proposisjon om Miljøpakken 3 for Stortinget?»

BEGRUNNELSE:

I Regjeringens forslag til ny Nasjonal Transportplan 2018-2029 står det at miljøpakken 3 for Trondheimsområde skal behandles av Stortinget i løpet av 2017.

Svar:

Samferdselsdepartementet har foreløpig ikke mottatt grunnlagsmaterialet for en proposisjon om Miljøpakken 3. Det jobbes fortsatt med beregninger av det reelle bompengenebehovet, nå sist i lys av rammene for de store riksvegprosjektene i NTP 2018-2029. Dette kan medføre behov for justeringer av bompengeberegningene.

Departementet tar sikte på at saken kan legges fram for Stortinget i løpet av høsten 2017.

SPØRSMÅL NR. 1154

Innlevert 23. mai 2017 av stortingsrepresentant Trine Skei Grande
Besvart 30. mai 2017 av fungerende innvandrings- og integreringsminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Hva er bakgrunnen for at lengeværende asylsøkere flyttes mellom mottak, og kan statsråden bekrefte at UDIs beslutning om å flytte asylsøkere fra Svolvær mottak ikke har noen sammenheng med Vågan kommunes engasjement for de samme asylsøkerne?»

BEGRUNNELSE:

Vågan kommune ba justisdepartementet om tillatelse til å etablere et pilotprosjekt der lengeværende asylsøkere som har bodd mer enn fem år i Vågan, og som ikke kan tvangsutsendes, gis midlertidig arbeidstillatelse. Dette for å sikre et minimum av menneskeverd og menneskerettigheter.

Kommunenes forespørsel ble besvart av departementet 9. mai 2017, og det fremgår klart av brevet at departementet ikke vil åpne for pilotprosjekt.

To dager etter brevet ble sendt fra departementet (11. mai), kom representanter fra UDI til Svolvær mottak for å informere lengeværende etiopiere som bodde på mottaket om at de nå skulle flyttes til andre mottak. Begrunnelsen ble oppgitt å være at det ikke var bra å bli boende for lenge på samme mottak.

Undertegnede er kontaktet av lokale politikere som stiller seg undrende til at melding om flytting skjer i kjølvannet av kommunens initiativ om å gi midlertidig arbeidstillatelse. Dette oppfattes som et forsøk på å kvele et gryende lokalt folkelig og politisk engasjement for en svak og sårbar gruppe.

Svar:

Justis- og beredskapsdepartementet har delegert ansvaret for etablering, drift og nedleggelse av asylmottak til Utlendingsdirektoratet (UDI). De operative vurderingene av kapasitetsbehovet og hvor asylsøkere skal bo gjør UDI uten involvering eller overprøving fra departementets side. Det har ikke vært kontakt mellom departementet og UDI i denne saken om flytting av asylsøkerne fra Svolvær mottak.

SPØRSMÅL NR. 1155**Innlevert 23. mai 2017 av stortingsrepresentant Freddy de Ruiter****Besvart 2. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Viser til statsrådens svar (15:1042). Jeg er bekymret for pasienters rettsikkerhet. I de sakene jeg er forelagt er ikke påstander i begrunnelser for avslag på søknad om utenlandsbehandling dokumentert av utenlandskontorene. De som har klaget sine saker til Klagenemnda for behandling i utlandet erfarer at heller ikke de dokumenterer sine påstander.

Er statsråden villig til å møte disse pasientene og vurdere hva man kan gjøre av strakstiltak for å sikre pasientenes rett til behandling i utlandet?»

BEGRUNNELSE:

Jeg er forelagt dokumentasjon som viser at helseforetak oppgir motstridende påstander på avgjørende og vesentlige punkter. Det samme helseforetaket kan for en pasient oppgi til en instans oppgi at det finnes et adekvat behandlingstilbud for pasienten i spesialisthelsetjenesten, mens de til en annen instans oppgir at de beklager at det ikke finnes et behandlingstilbud i Norge. Dette kommer tydelig fram av dokumentene at de motstridende og udokumenterte påstandene gjelder for samme tilstand. Kan ellers opplyse om at det ikke gjelder ett enkelt tilfelle, men flere pasienter.

Svar:

Jeg kan ikke gripe inn i enkeltsaker. Dette fremgår eksplisitt når det gjelder Klagenemnda for behandling i utlandet. Det følger av forskrift om prioritering av helsetjenester, rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, rett til behandling i utlandet og om klagenemnd (prioriteringsforskriften) at nemnda skal ha en uavhengig stilling og selvstendig avgjørelsesmyndighet og at departementet ikke kan instruere nemnda om skjønnsutøvelse eller avgjørelse i enkeltsaker.

Dersom det regionale helseforetaket ikke kan yte helsehjelp til en pasient som har rett til nødvendig helsehjelp fordi det ikke finnes et adekvat tilbud i riket, har pasienten rett til nødvendig helsehjelp i utlandet, jf. pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 b femte ledd. Dette er nærmere regulert i prioriteringsforskriften. Dersom pasienten mener at denne retten ikke er overholdt kan det klages til Klagenemnda for behandling i utlandet. Nemndas vedtak kan igjen bringes inn for domstolene.

Det er også slik at dersom en pasient mener å ha vært utsatt for urett eller feil fra den offentlige forvaltningen, kan pasienten klage til Sivilombudsmannen. Det kan for eksempel være aktuelt dersom en pasient mener at Utenlandskontorene eller Klagenemnda for behandling i utlandet har behandlet saken på en uriktig eller uforsvarlig måte.

På bakgrunn av spørsmålet fra stortingsrepresentant de Ruiter har jeg vært i kontakt med Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage) som er sekretariat for Klagenemnda for behandling i utlandet.

Jeg har fått opplyst at i noen få saker per år er ikke vedtakene fra utlandskontorene godt nok begrunnet og derfor blir disse returnert for fornyet behandling. Dette gjøres av sekretariatet og gjelder kun et lite mindretall, flertallet av vedtakene er ifølge sekretariatets mening godt nok begrunnet.

Klagenemnda skal sørge for at sakene er godt nok opplyst før vedtak fattes. Når det gjelder spørsmålet om det foreligger et adekvat behandlingstilbud for pasienten i spesialisthelsetjenesten, baserer nemnda sin vurdering på opplysninger helseforetakene selv kommer med. Helseforetakene er derfor en viktig premissleverandør for nemndas vurdering av klagesakene.

Dersom nemnda er uenig i at saken er godt nok opplyst/utredet blir behandlingen av saken utsatt. Sekretariatet innhenter da ytterligere opplysninger før saken igjen fremlegges for nemnda.

Sekretariatet opplyser at det jobbes med begrunnelsene i nemndas vedtak. Dette for å sikre at vedtakene blir mer forståelige for pasientene. Det er derfor planer om et klarspråkprosjekt høsten 2017.

Jeg har også fått opplyst at det denne uken skal arrangeres et fagseminar for Klagenemnda. Ett av punktene på dagsorden er ”Saksutredning, forvaltningens utredningsplikt, behandlingssykehuset som premissleverandør for nemndas vedtak. Hvordan fremstår ordningen utad?”

Dette viser at sekretariatet til Klagenemnda er opp-tatt av god saksbehandling og at de jobber med områder der de kan bli bedre.

SPØRSMÅL NR. 1156**Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Torgeir Micaelsen****Besvart 31. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Mener statsråden at dagens Bioteknologilov står seg mot ny eller mer omfattende bruk av bioteknologi i fremtiden, og vil han som varslet legge frem en melding for Stortinget som kan berede grunnen for en ny lov i denne stortingsperioden?»

BEGRUNNELSE:

Helse- og omsorgsdepartementet ga 11. april 2014 Bioteknologirådet i oppgave å bidra til evalueringen av bioteknologiloven. Departementet ba rådet om å legge til rette for en bred debatt i samfunnet rundt etiske spørsmål om bioteknologiske muligheter og problemstillinger knyttet til lovens ulike virkeområder. Bioteknologirådets evaluering ble ferdigstilt i 2015.

Rådet sier entydig at det er på tide at bioteknologiloven evalueres og oppdateres, så den kan fortsette å være relevant og viktig i årene som kommer. Store teknologiske fremskritt har skjedd siden dagens lov ble vedtatt i 2003.

Bioteknologirådets sier i sitt forord til evaluering av loven at neste trinn i arbeidet må være at Helse- og omsorgsdepartementet utarbeider en stortingsmelding, som kan være gjenstand for omfattende debatt på Stortinget og i samfunnet for øvrig.

Svar:

Som kjent vil denne regjeringen evaluere dagens bioteknologilov. Regjeringen tar sikte på å legge frem en stortingsmelding om evaluering av bioteknologiloven før sommeren.

SPØRSMÅL NR. 1157**Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Arild Grande****Besvart 31. mai 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«Hvordan forklarer statsråden at andelen ansatte med barnehagelærerutdanning har gått ned fra 36,1 % i 2015 til 35,6 % i 2016?»

BEGRUNNELSE:

Det viktigste for at barna våre skal ha en trygg og utviklende tid i barnehagen, er de voksne som jobber der. Statsråden sier han jobber for å øke andelen barnehagelærere, men i Prop. 128 S (2016-2017) kommer det fram at andelen styrere og pedagogiske ledere med barnehagelærerutdanning har gått ned fra 2015 til 2016. Det samme har andelen ansatte med barnehagelærerutdanning (fra 36,1 prosent til 35,6 prosent).

Svar:

Personalets kompetanse er avgjørende for kvaliteten på barnehagetilbudet. Derfor har regjeringen høye ambisjoner om å styrke kompetansenivået til alle ansatte som arbeider med barn i barnehagene, og vil i løpet av 2017 lansere en revidert kompetansestrategi.

De siste årene har andelen barnehagelærere og andelen barne- og ungdomsarbeidere økt i norske barnehager. Samtidig har andel barnehager som oppfyller pedagognormen uten bruk av dispensasjoner økt og mangelen på barnehagelærere har blitt kraftig redusert. Fra 2015 til 2016 har denne utviklingen bremsset noe opp. I Prop. 128 S (2016-2017) fremgår det at dersom man ser på alle ansatte i barnehagen har andelen barnehagelærere blitt redusert med 0,5 prosentpoeng. Vi definerer personalet som til daglig er i kontakt med barna som grunnbemanningen i barnehagen. Dette vil være ansatte i barnehagene som er pedagogiske ledere og assistenter, inkludert assistenter som er barne- og

ungdomsarbeidere. Innenfor denne gruppen ansatte har antall barnehagelærere blitt noe redusert fra 2015 til 2016, men barnehagelærere som andel av grunnbemanningen er uendret. Andelen barnehager som oppfyller dagens pedagognorm uten bruk av dispensasjon fra utdanningskravet, har fra 2015 til 2016 økt fra 70 til 74 prosent. Alle barnehager bør oppfylle pedagognormen uten bruk av dispensasjoner, og regjeringen har som ambisjon at en større andel av de ansatte skal være barnehagelærere.

I den sammenhengen vil jeg vise til at regjeringen har varslet en høring av bemanningsnorm og en skjerpet pedagognorm våren 2017. I statsbudsjettet for 2017

bevilget Stortinget 172 mill. kroner til et øremerket tilskudd til flere barnehagelærere, med en helårseffekt på 413 mill. kroner. Denne bevilgningen legger til rette for at andelen årsverk barnehagelærere i grunnbemanningen utgjør 44 prosent. Regjeringen foreslår i RNB å overføre tilskuddet til kommunenes rammetilskudd i 2017 for å finansiere en skjerpet pedagognorm. En skjerpet pedagognorm vil gjelde alle barnehagene, og vil medføre at barnehagene må ansette flere barnehagelærere. Da vil også andelen barnehagelærere øke. Statistikk for 2017 vil vise utviklingen i antall og andel barnehagelærere, og da om barnehagene sørger for å trappe opp mot en skjerpet pedagognorm.

SPØRSMÅL NR. 1158

Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Gunhild Berge Stang

Besvart 31. mai 2017 av næringsminister Monica Mæland

Spørsmål:

«Meiner statsråden det er riktig av Sjøfartsdirektoratet å klassifisere skipet Saga Oseberg som eit passasjerskip med krav om motor og redningsbåtar om bord på denne kopien av eit vikingskip?»

GRUNNGJEVING:

«Saga Oseberg» er ein kopi av vikingskipsfunnet i Oseberghaugen utanfor Tønsberg. Skipet spelar ei viktig rolle som formidlar av norsk vikinghistorie. Skipet nyttast blant anna til roturar på indre farvatn rundt Tønsberg, og kan tingast av bedrifter og foreiningar. Kirkens Bymisjon, Barnekreftforeininga og andre har høve til å nytte skipet for gratisturar.

Turane vert leia av personell frå stiftinga med fleire års maritim erfaring, med motorisert følgjebåt med toveis radiokommunikasjon. I år har Sjøfartsdirektoratet avgjort at skipet bør klassifiserast som eit passasjerskip, med dei pliktene som følgjer med denne klassifiseringa. Oseberg Båtlag pliktar difor å installere motor og livbåtar på vikingskipet.

Den nye klassifiseringa endrar konseptet for skipet og gjer det umogeleg for «Saga Oseberg» å tilby ei autentisk oppleving av ein viktig tidsperiode i norsk historie.

Svar:

Eg er kjent med at det vil være utfordrende for "Saga Oseberg" å etterleve reglar som ikkje er tilpassa den typen fartøy.

Sjøfartsdirektoratet er derfor i konstruktiv dialog med representantane for "Saga Oseberg" om å finne ei løysing slik at fartøyet kan fortsette verksemda si og formidle norsk historie.

Eg har fått opplyst frå Sjøfartsdirektoratet at saka er under behandling, og dei understrekar at dei ikkje har konkludert på nokre område i saka.

Om nødvendig vil Nærings- og fiskeridepartementet be Sjøfartsdirektoratet gjere tilpasningar i reglane. Eg syner til mitt svar av 23. mai 2017 på spørsmål nr. 1121 frå stortingsrepresentant Anders Tyvand.

SPØRSMÅL NR. 1159**Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Olivia Corso Salles****Besvart 2. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Jeg viser til forslag fremmet av Høyre i Oslo bystyre om at byrådet i Oslo bør ta initiativ til å få tilbakeført en tomt på Aker sykehusområde vederlagsfritt fra OUS for å bygge storbylegevakt.

Er helseministeren kjent med partifellenes forslag, og hvordan stiller han seg til det, og kan helseministeren tenke seg å legge til rette for at Oslo kommune kan få tilbakeført tomten som staten overtok i forbindelse med sykehusreformen uten vederlag til helseforetaket?»

Svar:

Helseforetakslovens § 31 lyder: ”Vedtak om å pantsette eller avhende fast eiendom treffes av foretaksmøtet etter forslag fra styret. Når foretaksmøte i helseforetak skal fatte vedtak etter denne bestemmelsen, skal saken legges fram for departementet før vedtak fattes. Det kan i vedtektene gjøres unntak fra denne bestemmelsen i tilfeller hvor eiendommens verdi ikke overstiger et nærmere bestemt beløp.”

Det fremgår av vedtektene for Helse Sør-Øst RHF § 11:

”Styret kan beslutte salg av fast eiendom som Helse Sør-Øst RHF eier, når eiendommen er verdsatt til 10 mill. kroner eller mindre, jf. helseforetaksloven § 31 annet ledd, med mindre lov, andre bestemmelser eller rettigheter er til hinder for det. Styret kan overlate til helseforetak å treffe beslutning om salg innenfor denne rammen.”

Den aktuelle tomten har en verdi over 10 mill. kroner og saken ble på den bakgrunn behandlet i foretaksmøte i Helse Sør-Øst RHF 18. mai 2017, hvor det ble gjort følgende vedtak:

1. Foretaksmøtet godkjenner, ut fra sak 031-2017 med tilhørende vedtak i styret i Helse Sør-Øst RHF, salg av eiendom på Aker sykehus med gnr. 85, del av bnr. 265 i Oslo kommune.
2. Frigjorte midler ved salget skal benyttes til nedbetaling av gjeld eller investeringer i varige verdier.
3. Foretaksmøtet presiserer at ved vurderingen av resultatoppnåelse i Helse Sør-Øst RHF vil en se hen til engangseffekter som gevinst eller tap fra salg av eiendom.

4. Foretaksmøtet legger til grunn at salget vil inngå i departementets samlede vurderinger av Helse Sør-Øst RHF sitt framtidige behov for langsiktige lån.
5. Foretaksmøtet legger til grunn at eiendommen knyttet til oppføring av storbylegevakt avhendes direkte til Oslo kommune.
6. Foretaksmøtet legger til grunn at avhendingen gjennomføres på en slik måte at det ikke vil være til hinder for utviklingen av nytt lokalsykehus på Aker og at avhendingen først skjer på et tidspunkt hvor alle nødvendige avklaringer i denne forbindelse er gjort.

Føringene som departementet har lagt til grunn i denne saken om at frigjorte midler ved salget skal benyttes til nedbetaling av gjeld eller investeringer i varige verdier m.v. er de samme som legges til grunn i alle saker om salg av eiendom fra spesialisthelsetjenesten.

Stortinget fastsetter de årlige bevilgninger til spesialisthelsetjenesten på postnivå. Å overføre verdier uten vederlag fra spesialisthelsetjenesten til kommunesektoren vil innebære en omfordeling som departementet ikke har fullmakt til å foreta. Et slikt forslag måtte evt. ha vært lagt fram for Stortinget.

Helseforetakslovens § 31 innebærer et forhåndssamtykke fra Stortinget til salg og pantsettelse av fast eiendom. Bestemmelsen åpner ikke for å gi eiendom i gave eller å selge eiendom til en pris som er åpenbart lavere enn markedspris.

Jeg vil understreke at det ikke er noen forskjell mellom denne salgssaken og øvrige salgssaker som gjennomføres i spesialisthelsetjenesten. Det er siden staten overtok ansvaret for spesialisthelsetjenesten gjennomført en rekke salg av eiendom fra spesialisthelsetjenesten til fylkeskommuner og kommuner. Alle salgene er gjort til markedspris. Likebehandling må være det bærende prinsippet både i denne saken og i forhold til tilsvarende saker i fremtiden. Saken har derfor en klar prinsipiell side som må respekteres.

SPØRSMÅL NR. 1160**Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol****Besvart 31. mai 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Vil statsråden legge frem en melding om bioteknologi denne stortingsperioden, og slik bidra til et oppdatert regelverk som sørger for at flere pasienter får riktig behandling i tråd med kriterier for prioritering i helsetjenesten?»

BEGRUNNELSE:

Bioteknologirådet sier entydig at det er på tide at bioteknologiloven evalueres og oppdateres, så den kan fortsette å være relevant og viktig i årene som kommer. Store teknologiske fremskritt har skjedd siden dagens lov ble vedtatt i 2003.

Bioteknologirådets sier i sitt forord til evaluering av loven at neste trinn i arbeidet må være at Helse- og

omsorgsdepartementet utarbeider en stortingsmelding, som kan være gjenstand for omfattende debatt på Stortinget og i samfunnet for øvrig.

De siste årene er det gjort et viktig arbeid i Stortinget knyttet til prioritering i helsetjenesten. Samtidig det å være lite samsvar mellom eksisterende prioriteringskriterier og dagens lovverk på bioteknologifeltet, noe som kan føre til at behandlinger i helsetjenesten med stor effekt for flere pasientgrupper ikke blir godkjent.

Svar:

Som kjent vil denne regjeringen evaluere dagens bioteknologilov. Regjeringen tar sikte på å legge frem en stortingsmelding om evaluering av bioteknologiloven før sommeren.

SPØRSMÅL NR. 1161**Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Anders Tyvand****Besvart 1. juni 2017 av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen****Spørsmål:**

«I dag er det fylkeskommunene som avgjør hvilke digitale og andre hjelpemidler som elevene i fylket kan bruke ved eksamen i den videregående skole. Elevene får samme eksamen og vurderes på lik linje over hele landet, men har altså ulik tilgang til hjelpemidler på nett. Dette fremstår som urettferdig.

Synes kunnskapsministeren at denne forskjellsbehandlingen når det gjelder hjelpemidler er akseptabel, eller vil ministeren sikre felles nasjonale retningslinjer for hjelpemidler til eksamen?»

Svar:

Vi har nasjonale retningslinjer for bruk av hjelpemidler til eksamen, men ingen nasjonal liste over hvilke kilder elevene skal ha tilgang til under de ulike eksamenene. Siden innføringen av Kunnskapsløftet i 2006 har

hovedinnretningen vært at alle hjelpemidler er tillatt ved eksamen i både grunnskolen og i videregående opplæring, med noen sentrale unntak. Elevene har for eksempel tilgang på læreverk, egne notater og ulike oppslagsbøker, men det har ikke vært lov å bruke internett, oversettelsesprogrammer eller hjelpemidler som tillater kommunikasjon.

Bruken av hjelpemidler til eksamen må ses i lys av to sentrale prinsipper, tilpasset opplæring og lærernes metodefrihet. I likhet med at vi ikke styrer hvilke læremidler lærerne skal bruke i undervisningen, detaljstyrer vi heller ikke hvilke hjelpemidler elevene skal bruke til eksamen. Flere og flere bruker digitale hjelpemidler i opplæringen og det er viktig at elevene får bruke hjelpemidler de er kjent med.

Våren 2015 ble det besluttet at det også skulle være tillatt for skolene å bruke utvalgte digitale hjelpemidler, som for eksempel lærebøker på nett, digitale oppslagsverk og ordlister, forutsatt at de utvalgte nettsidene IP-adresser kunne isoleres.

Jeg er svært opptatt av at eksamen er og oppleves som rettferdig, og at eksamenskandidatene likebehandles på tvers av skolene. På bakgrunn av innspill om manglende nasjonale rammer og opplevd urettferdighet, tok jeg i 2016 initiativet til at nasjonale retningslinjer for nettbaserte hjelpemidler skulle endres. Jeg ba Utdanningsdirektoratet om å «gjøre det obligatorisk for alle skoleeiere å tilby et avgrenset antall nettbaserte hjelpemidler ved de sentralt gitt skriftlige eksamener i videregående opplæring». Fra og med årets eksamen skal alle eksamenskandidater i samme fylke få tilgang til de samme nettbaserte hjelpemidlene på eksamen.

Intensjonen er at skoleeier i samarbeid med skolene velger ut hvilke nettbaserte hjelpemidler som skal tilbys på eksamen. Utvelgelsen bør skje på et faglig grunnlag og reflektere de kildene elevene har jobbet med i opplæringen. Innstramningen fra i fjor betyr også at sensorene nå skal ha tilgang til informasjon om hvilke nettbaserte hjelpemidler elevene har hatt tilgang til på eksamen.

Jeg vil evaluere erfaringene fra årets eksamen, og vurdere om det er behov for ytterligere justeringer. Jeg vil ta blant annet ta initiativ til et samarbeid med fylkeskommunene, slik at de kan bidra med innspill til hvordan vi kan gjøre ordningen enda bedre.

SPØRSMÅL NR. 1162

Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås

Besvart 1. juni 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Har det blitt tatt hensyn til omstillingskostnader i form av flyttekostnader for personell, økte pendleutgifter, eventuell flyttebonus, ventelønn osv. i analysen, og hva er i så fall den estimerte kostnaden knyttet til dette?»

BEGRUNNELSE:

Alternativ 1 for fremskutt kampflybase og base for maritime overvåkingsfly (enebase på Evenes) i Prop 151 S (2015-2016) innebærer flytting av personell fra Andøya (hvor det jobber snaut 300 personer i dag) til Evenes.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 24. mai 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås om det er tatt hensyn til omstillingskostnader ved flytting av personell fra Andøya flystasjon til Evenes.

Ved Stortingets behandling av langtidsplanen, jf. behandlingen av Innst.62 S (2016–2017) romertallsvedtak I og V, ble regjeringens forslag til etablering av én base for kampfly og maritime overvåkingsressurser på Evenes og nedleggelse av Andøya flystasjon vedtatt. Regjeringen la i dette forslaget til grunn en hel-

hetlig vurdering av de operative og økonomiske konsekvensene. Det økonomiske grunnlaget omfatter også personellrelaterte omstillingskostnader i henhold til gjeldende avtale for omstilling i staten. Estimerte omstillingskostnader knyttet til pendling, flytting og bolig er inkludert i tallgrunnlaget for samtlige organisatoriske endringer det legges opp til i langtidsplanen, også for flyttingen til Evenes. For personellet som i dag har sitt arbeid på Andøya flystasjon vil omstillingsarbeidet i Luftforsvaret legge til rette for at så mange som mulig velger å fortsette sin tjeneste på Evenes, enten ved flytting eller pendling.

SPØRSMÅL NR. 1163**Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås****Besvart 2. juni 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Har det i kostnadsestimatet i Prop 151 S (2015-2016) for alternativ 1 for fremskutt kampflybase og base for maritime overvåkingsfly (enebase på Evenes) blitt tatt hensyn til at det i sannsynligvis må bygges armeringsløyfe og vaskesystem (for eksempel «Bird Bath») for P8-flyene, og hva er i så fall kostnaden knyttet til dette?»

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 24. mai 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås om kostnader knyttet til armeringsløyfe og vaskesystem for maritime overvåkingsfly på Evenes er hensynstatt i Prop. 151 S (1015 – 2016).

I langtidsplanen for forsvarssektoren (Prop. 151 S (2015–2016)) er kostnader knyttet til mulighet for

innendørsvask av nye maritime overvåkingsfly tatt med. Det er videre lagt til grunn at det utover det som det som finnes på Evenes i dag, må etableres om lag 16 000 kvadratmeter med operative flater knyttet til nytt maritimt patruljefly for blant annet å ha mulighet for armering og desarmering av fly. Samlet merkostnad til flyoperativt areal er beregnet til om lag 105 millioner.

Regjeringen mener at Evenes er en forsvarlig og god løsning. For et så stort prosjekt må det imidlertid gjennomføres en konseptvalgutredning før utbyggingen kan starte. Konseptvalgutredningen inkluderer en utredning av både sivile og militære behov knyttet til ulike løsningsalternativer. Utredningen er planlagt ferdigstilt innen 1. oktober 2017, og vil etter dette gjennomgå ekstern kvalitetssikring på vanlig måte. Regjeringen vil legge frem konseptvalgutredningen med rapport fra ekstern kvalitetssikrer for Stortinget på egnet måte i vårsesjonen 2018.

SPØRSMÅL NR. 1164**Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Lisbeth Berg-Hansen****Besvart 1. juni 2017 av finansminister Siv Jensen****Spørsmål:**

«Foreligger det planer om å flytte deler av Statens innkrevingsentral, nærmere bestemt IKT-avdelingen, til Skatteetaten sentralt (Oslo)?»

ingen oppgaver, og derved arbeidsplasser, skal flyttes fra Mo i Rana til Oslo.

Svar:

Statens innkrevingsentral ble innlemmet i Skatteetaten 1. januar 2015. Av Prop. 1 S (2014–2015) for Finansdepartementet fremgår det at innlemmingen i Skatteetaten er ment å gi en bedre utnyttelse av Statens innkrevingsentralers fagmiljø og en mer helhetlig og effektiv innkreving av offentlige krav. Det fremgår videre at endringen ikke skulle føre til oppsigelser eller endret lokalisering. Samtidig ble det presisert at skattedirektøren likevel kan omdisponere midler og ressurser slik han mener det er best for hele etaten.

Det foreligger ingen planer om å flytte IKT-avdelingen ved Statens innkrevingsentral til Oslo. Ut-

BEGRUNNELSE:

Regjeringen besluttet i 2014 å innlemme Statens Innkrevingsentral i Skatteetaten. Finansdepartementet la klare føringer på at innlemmelsen ikke skulle føre til oppsigelser eller relokalisering. Med bakgrunn i en utredning publisert på Finansdepartementets hjemmeside 5.4.17 er det skapt stor uro knyttet til den videre organisering, da den eneste omtale av Statens Innkrevingsentral er kun kreditoroppgavene nevnt. Jeg håper statsråden kan stoppe denne uroen ved å bekrefte at

fasingen av regnskapssystemtjenestene som SI tilbyr politi- og lensmannsetaten (PLØS) ble varslet i brev fra Finansdepartementet til Justis- og beredskapsdepartementet allerede i september 2014 og i Skatteetatens tildelingsbrev for 2015. Denne saken har ingenting å gjøre med innlemmingen av SI i Skatteetaten eller arbeidet med fremtidig overordnet organisering av Skatteetaten som nå pågår i etaten. Beslutningen om ikke lenger å skulle tilby disse tjenestene fra SI til politi- og lensmannsetaten baserer seg på en vurdering av at PLØS ikke er en del av SIs kjernevirksomhet og at tilsvarende tjenester tilbys av en annen etat under Finansdepartementet (DFØ), der nettopp lønns- og regnskapstjenester er kjernevirksomheten. DFØs tjenester driftes i dag fra Stavanger og Trondheim. For øvrig bygger politi- og lensmannsetaten nå opp et eget lønns- og regnskapssenter i Kristiansund med om lag 50 årsverk.

Skatteetaten har igangsatt et arbeid med å integrere fellesfunksjonene i Statens innkrevingsentral tettere med Skatteetatens øvrige systemer og prosesser, blant annet for å unngå dupliserende fagmiljøer. Dette arbeidet kan medføre at enkelte driftsoppgaver ved Statens innkrevingsentral organisatorisk samles i Skatteetatens IT- og servicepartner (SITS) og i Skattedirektoratet. Ansatte som berøres av en slik organi-

satorisk endring, vil imidlertid fortsatt ha arbeidssted i Mo i Rana. Formålet med dette arbeidet er å bidra til en mer helhetlig og effektiv innkreving, herunder effektive tjenester for statlige oppdragsgivere.

Som representanten viser til, har Skatteetaten gjennomført en utredning av fremtidig overordnet organisering av etaten. Finansdepartementet fikk 4. april 2017 oversendt en rapport som skisserer en ny overordnet organisasjonsmodell for etaten. Skatteetaten arbeider nå med å detaljere ut forslaget. Det er naturlig at den organisatoriske plasseringen av Statens innkrevingsentral i Skatteetaten også vurderes i dette arbeidet.

Jeg mener det er viktig at skattedirektøren løpende vurderer tilpasninger som samlet sett gir en best mulig utnyttelse av fagkompetansen og ressursene i hele Skatteetaten, herunder Statens innkrevingsentral. Dette er helt i tråd med formålet og forutsetningene for innlemmingen av Statens innkrevingsentral i Skatteetaten.

Jeg vil avslutningsvis legge til at Skatteetaten i arbeidet med ny IT-løsning for avgiftsforvaltningen (SAFIR) har valgt å benytte Statens innkrevingsentral eksisterende løsning for reskontro, regnskap og innkreving. Skatteetaten og Statens innkrevingsentral har dermed allerede høstet viktige synergier av innlemmingen.

SPØRSMÅL NR. 1165

Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Hege Haukeland Liadal

Besvart 1. juni 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne

Spørsmål:

«Hvordan vil statsråden sikre at den foreslåtte svekking av LDOs håndhevingsapparat, ikke medfører at grupper som er særskilt vanskeligstilte mister tilbud om å kunne fremme diskrimineringsklager med bistand fra fellesskapet?»

BEGRUNNELSE:

Det hevdes fra svært kompetent hold, at en endring av håndhevingsapparatet i likestillingssammenheng vil bety et svekket tilbud for grupper som har særskilt behov for bistand fra det offentlige/fellesskapet. Dette særlig som følge av reduksjon av ombudets veiledningskapasitet i form av stillinger, kombinert med skriftlig saksbehandling og mangel på fri retts hjelp.

Det hevdes videre at regjeringens forslag er på kollisjonskurs med både CEDAW komiteens og FNs spesialrapportørs anbefalinger om å styrke svake gruppers adgang til rettsapparatet.

Svar:

Likestillings – og diskrimineringsombudet (LDO) har etter eksisterende lovgivning en lovhåndheverfunksjon, en pådriver- og veiledningsfunksjon og et ansvar for å føre tilsyn med at norsk rett og forvaltningspraksis er i tråd med følgende FN-konvensjoner: De forente nasjoners internasjonale konvensjon 18. desember 1979 om avskaffelse av alle former for diskriminering av kvinner (CEDAW), De forente nasjoners internasjonale konvensjon 21. desember 1965 om avskaffelse av alle former for rasediskriminering (CERD) og De for-

ente nasjoners internasjonale konvensjon 13. desember 2006 om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

I Prop. 80 L foreslås det å skille ut lovhåndheveroppgavene fra LDO og overføre disse til en ny og forsterket diskrimineringsnemnd. Forslaget innebærer at Ombudet blir et rent pådriverorgan på linje med Barneombudet. Ved å skille ut lovhåndheveroppgavene, unngår man en uheldig rolleblanding mellom rettighetsveiledning og objektiv lovhåndheving.

En tydelig rolledeling vil gi Ombudet en friere stilling i pådriverfunksjonen. Dette fordi Ombudet da ikke lenger må balansere mellom hensynet til nøytralitet i lovhåndheverrollen og nødvendigheten av å være en klar og samfunnskritisk røst i pådriverarbeidet. Ombudet vil i tillegg få bedret legitimitet og økt profesjonalitet for pådriverrollen.

Ombudets veiledningsfunksjon foreslås videreført uforandret. En tydelig rolledeling vil kunne bidra til å styrke denne veiledningsrollen. Ombudet vil selv vurdere hvordan veiledningsfunksjonen konkret skal utøves, både gjennom en overordnet tilnærming samt individuell rettighetsveiledning overfor enkeltpersoner. Ombudet vil gjennom veiledningsfunksjonen fange opp de rettslige behovene til grupper som er særskilt vanskeligstilte.

Saksbehandlingstiden i dagens håndhevingsapparat er for lang. Det kan ta opptil to år fra saken leveres

inn til ombudet til endelig vedtak i nemnda foreligger. I Prop. 80 L foreslås derfor å opprette en ny og forsterket diskrimineringsnemnd der alle saker skal behandles i én instans. Denne modellen vil gi en raskere og mer effektiv saksbehandling fordi en bare må forholde seg til én instans. Behandlingen av en sak i to instanser tar i gjennomsnitt dobbelt så lang tid.

Saksbehandlingen i nemnda skal i utgangspunktet være skriftlig, men det åpnes for muntlig behandling i de sakene der dette anses nødvendig for å få saken tilstrekkelig opplyst. Partene i saker der det er lagt ned påstand om oppreisning gis en ubetinget rett til å kreve muntlig behandling av saken.

I Prop. 80 L foreslås det også å gi den nye nemnda myndighet til å tilkjenne oppreisning i saker innenfor arbeidslivet og erstatning i enkle saksforhold. Hverken ombud eller nemnd har slik myndighet i dag. Den som har vært utsatt for diskriminering må selv reise sak for domstolene for å få oppreisning og/eller erstatning. Dette vil utvilsomt styrke individvernet på diskrimineringsfeltet.

De foreslåtte endringene vil samlet sett gi et meget godt tilbud for vurdering og prøving av enkeltsaker, både gjennom LDO sin rettighetsveiledning og muligheten for å fremme enkeltsaker for den nye diskrimineringsnemnda. I tillegg vil LDO ivareta en viktig pådriverrolle for likestilling og ikke-diskriminering i samfunnet.

SPØRSMÅL NR. 1166

Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Martin Henriksen

Besvart 2. juni 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Hvor i helikopterstrukturen er innsparingen på 100 årsverk identifisert, når blir denne reduksjonen realisert og hvordan er disse reduksjonene samt behov for ny EBA og infrastruktur identifisert i iverksettelsesbrevet til forsvarssjefen?»

BEGRUNNELSE:

I spørsmål 29 fra utenriks og forsvarskomiteen (oversendt i brev av 27. juni 2016) vedr. Prop. 151S (2015-2016) utbes det forklaring på årsak til flytting av Bell-helikoptre og nedleggelse av base på Bardufoss

når stordriftsfordelene på inntil 5 prosent er i ferd med å ta effekt.

I svaret fra forsvarsministeren konkretiseres endringer i helikopterstrukturen med flytting av 2 skvadroner til henholdsvis Rygge og Bergen. Statsråden skriver at 334 skvadron med fregatthelikoptre samles på Haakonsværn og 339 skvadron med Bell 412 samles på Rygge. Statsråden skriver videre at «De foreslåtte tiltakene knyttet til endringer i helikopterstrukturen innebærer en reduksjon på om lag 100 årsverk. Over 20 år gir tiltaket om lag 2,4 mrd. kroner i reduserte kostnader.»

Endringen i helikopterstrukturen skal i følge forsvarsministeren altså gi en reduksjon på om lag 100 årsverk, og reduserte kostnader på 120 mill. pr år i gjennomsnitt over en 20 års periode. Samtidig vil de baser

helikoptre skal flyttes til ha behov for opprustning av EBA og infrastruktur.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 26. mai 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Martin Henriksen om endringer i helikopterstrukturen.

Bakgrunnen for endringene i helikopterstrukturen er at dagens fordeling av helikopter mellom Bardufoss og Rygge hverken gir fullverdig støtte til Hæren, Forsvarets spesialstyrker eller politiet. Spesialstyrkene har behov for økt taktisk mobilitet. Vi prioriterer derfor å øke den operative evnen ved å samle helikoptrene på Rygge som dedikert støtte til spesialstyrkene. Denne prioriteringen er basert på forsvarssjefens tydelige fagmilitære råd.

Den anbefalte løsningen for omstruktureringen av helikoptervirksomheten slik den ble beskrevet i Prop.

151 S (2015–2016) – Kampkraft og bærekraft – var beregnet til å frigjøre mer enn 120 mill. kroner pr. år knyttet til blant annet ledelse, stab og støtte på Bardufoss, til annen prioritert virksomhet. Samling av Bell 412 på Rygge utløser i mindre grad behov for EBA-investeringer.

Forsvarsdepartementets oppdrag til etatene om gjennomføringen av langtidsplanen for 2017-2020, i tråd med innstillingen fra Stortinget, er formalisert i iverksettelsesbrevet. Forsvaret er gitt handlefrihet til å planlegge og gjennomføre omstillingen av strukturen på en hensiktsmessig måte. Forsvarsdepartementet forventer at Forsvaret finner gode og kostnadseffektive løsninger som gjør at årsverk kan frigjøres til prioriterte formål når antallet ledelselementer og baser reduseres. Samtidig er det viktig å beholde nødvendig kompetanse for å opprettholde de operative leveransene gjennom omstillingsperioden.

En samling og på sikt en reduksjon av Bell 412-miljøet, vil frigjøre ressurser til høyere prioritert aktivitet.

SPØRSMÅL NR. 1167

Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Kari Henriksen

Besvart 2. juni 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie

Spørsmål:

«De siste årene har jeg fått henvendelser fra folk som opplever at Nav stadig oftere ikke møter dem ut fra deres individuelle behov, men med standardiserte prosedyrer, lang ventetid og skjemaer.

Hvordan vil statsråden sikre at Nav ikke blir en formalistisk og byråkratisk organisasjon, at individuelle behov for tilrettelegging ikke går på bekostning av rutiner, prosedyrer og skjema og mener statsråden at brukere skal kunne få snakke med sin saksbehandler personlig når de henvender seg til Nav?»

Svar:

Årlig betjener Arbeids- og velferdsforvaltningen flere millioner henvendelser fra brukere som ofte har svært ulike behov og forutsetninger. Resultatene fra Arbeids- og velferdsetatens brukerundersøkelser viser at de aller fleste brukere er godt fornøyd med service og tjenester i sitt møte med forvaltningen. Jeg er likevel enig i at brukermøtene kan bli enda bedre enn i dag. Med så mange henvendelser og møter er det derfor viktig

at NAV stadig blir bedre og legger til rette for at flest mulig kan finne oversiktlig og lett tilgjengelig informasjon om rettigheter og plikter på nav.no, eller gjør det lettere å ta i bruk selvbetjeningsløsninger hjemmefra. Det er derfor tilfredsstillende å registrere at selvbetjeningsløsningene benyttes av stadig flere. Dette gir raskere saksbehandling. Når stadig flere kan finne svar på spørsmål f.eks. via nav.no, få innsyn i egen sak, kan sende informasjon og dokumentasjon, søke om ytelser osv. hjemmefra, kan NAV-kontorene i større grad frigjøre ressurser til individuelle samtaler der det er behov for dette, tettere oppfølging, drive jobbveiledning og til å oppsøke arbeidsgivere.

Våren 2016 la jeg frem Meld. St. 33 (2015-2016) – ”NAV i en ny tid – for arbeid og aktivitet.” Her er det tydelige retningsvalg og tiltak for hvordan forvaltningen skal gi NAV-kontorene større handlingsrom for å gi brukerne bedre tjenester tilpasset den enkeltes behov. I meldingen, som et bredt flertall i Stortinget sluttet seg til, legges det opp til at Arbeids- og velferdsdirektoratets kanalstrategi skal bidra til bedre tjenester for brukerne og mer effektiv ressursbruk. Et viktig formål er nettopp at forvaltningen skal kunne avsette mer tid til de brukere som trenger det mest. De aller fleste

kan nå få svar på det meste på et godt tilrettelagt nav.no eller over telefon uten å måtte oppsøke et NAV-kontor. Informasjonen til brukerne forbedres stadig gjennom blant annet ”Klart språk” og forenklinger i brevlysninger.

Arbeids- og velferdsetaten forvalter mange ytelser med et komplisert regelverk. Dette kan medføre at brukerne opplever ytelsesforvaltningen som byråkratisk. Her vil jeg påpeke at det på sikt vil utvikles nye systemløsninger som vil kunne bidra til at informasjon blir innhentet, sammenstilt og presentert for brukerne mye raskere enn tilfellet er i dag. Dette gir raskere og enklere søknadsprosesser for brukere og bidrar også til å frigjøre ressurser i etaten til individuell oppfølging.

I deler av etatens tjenestetilbud, for eksempel i brukeroppfølgingen, kan det være hensiktsmessig å benytte kunnskapsbaserte, standardiserte metoder og rutiner.

Det vil sikre likeverdige tjenester over hele landet, i motsetning til at vurderinger og tilrettelegging overlates helt til den enkelte saksbehandlers skjønn. Det er imidlertid behov for å forenkle brukeroppfølgingen. Her er jeg kjent med at etaten jobber systematisk med å forbedre og effektivisere prosesser og innhold.

Jeg har tro på at økt digitalisering og bedre systemløsninger gradvis vil gi en mer effektiv og brukervennlig arbeids- og velferdsforvaltning. Dette vil også frigjøre ressurser slik at veilederne får mer tid til å følge opp de som trenger tettere oppfølging. I den videre utviklingen av tjenestene er det viktig å involvere brukerne i diskusjoner om hvordan tjenestene kan utformes slik at de møter brukernes behov på best mulig måte. Jeg er kjent med at etaten har dialog om dette med brukerorganisasjonene gjennom brukerutvalgene.

SPØRSMÅL NR. 1168

Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe

Besvart 2. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Viser til IKT-skandalen i Helse Sør-Øst og statsrådets tidligere svar til Stortinget.

Vil statsråden komme til Stortinget før sommeren med en helhetlig redegjørelse om saken, hva departementet har gjort for å unngå det som har skjedd, alle fakta om hva som har skjedd og hvilke konsekvenser dette vil få?»

stusjonskomitéen vil gi en mer helhetlig redegjørelse om IKT-saken i Helse Sør-Øst, og samtidig orientere om mine foreløpige vurderinger og tiltak knyttet til denne saken.

Svar:

Jeg har mottatt brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité datert 9. mai i år, hvor de ber om å få svar på en rekke spørsmål knyttet til IKT-saken i Helse Sør-Øst. Jeg sendte 15. mai i år et foreløpig svar til kontroll- og konstitusjonskomitéen, og orienterte her også om at jeg ville komme tilbake med et nytt svar innen 1. juni i år. Bakgrunnen for at jeg la opp til et svar i to omganger var at jeg ventet på en redegjørelse fra Helse Sør-Øst RHF, og at jeg på bakgrunn av denne ville kunne gi et mer helhetlig svar på de viktige spørsmålene som kontroll- og konstitusjonskomiteen reiste i sitt brev. Redegjørelsen fra Helse Sør-Øst RHF forelå 24. mai i år, og ble gitt på grunnlag av undersøkelser gjennomført av PwC. Mitt brev til kontroll- og kon-

SPØRSMÅL NR. 1169**Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjersti Toppe****Besvart 8. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Rapporten om journalskandalen i Helse Sør -Øst er svært alvorlig, og helse ministeren har ikke kunne garantere at IT- arbeideres tilgang til svært sensitive helseopplysninger nå er stengt.

Mener regjeringen fremdeles at det er forsvarlig å drifte helsevesenets IT- systemer fra utlandet, eller vil regjeringen sørge for en tydelig politikk overfor helseforetakene som hindrer at liknende kan skje i fremtiden, og mener statsråden at regjeringen har ansvar for situasjonen vi nå er?»

Svar:

Redegjørelsen fra PwC viser at det har vært en svikt i Sykehuspartner HF sitt arbeid med planlegging av overføringen av drift av IKT-infrastruktur til den private leverandøren. Svikten har knyttet seg til håndtering av tilgangsstyring til den eksterne leverandøren.

Spesialisthelsetjenesten kan i dag ikke drive sine teknologiske løsninger og IKT-systemer uten bruk av private leverandører på en eller annen måte. Norske pasienter må ha tilgang til moderne teknologi innen røntgen, laboratorium, pasientjournalssystemer og velferdsteknologi mm. Det er viktig at norske pasienter gis tilgang til disse teknologiske mulighetene. Dette krever også at vi klarer å bruke internasjonale leverandører av teknologi på en god måte. Spørsmålet er etter min oppfatning ikke om vi skal ha internasjonale leverandører, men om vi gjør dette på en god måte der hensynet til informasjonssikkerhet ivaretas.

Når det gjelder de konkrete vurderingene rundt bruk av private, det være seg norske eller internasjonale leverandører, så må disse gjøres av de som har ansvaret for tjenesten. Regjeringen mener at offentlig sektor skal bruke det private markedet når det er hensiktsmessig og kan bidra til en kostnadseffektiv og kvalitativt god drift av offentlige tjenester. På enkelte områder må det offentlige ha egenregi på tjenesteleveransene, etter en vurdering av de som har ansvaret.

I denne saken er det Helse Sør-Øst RHF som har vurdert tjenesteutsetningen av modernisering og drift av IKT-infrastrukturen i regionen. Modernisering av foretaksgruppens IKT-infrastruktur ligger innenfor styrets ansvar for å sørge for en tilfredsstillende organisering av foretakets samlede virksomhet, jf. lov om helseforetak § 28. Videre tilligger det styret i Helse Sør-Øst RHF å fatte vedtak om at moderniseringen skal gjennomføres ved bruk av ekstern leverandør.

Helse Sør-Øst RHF og helseforetakene har det samlede ansvaret for informasjonssikkerhet og håndtering av personsensitive data i regionen.

Det nasjonale lovverket er generelt ikke til hinder for at IKT-tjenester kan leveres av utenlandske leverandører. IKT-saken i Helse Sør-Øst har engasjert mange. Flere har pekt på at det ikke nødvendigvis er fruktbart å skille mellom norske og utenlandske leverandører. Det avgjørende spørsmålet er om man skal gi tilgang og hva slags tilganger som eventuelt blir gitt. Det må gjøres konkrete vurderinger knyttet til både informasjonssikkerhet generelt, og nasjonal sikkerhet.

Jeg vil avslutningsvis nevne at jeg møtte alle styrene og administrativ ledelse i de fire helseregionene den 29. mai i år. På møtet satte jeg denne saken og tilgangskontroll på dagsorden. Jeg la vekt på betydningen av at de regionale helseforetakene lærer av hverandres erfaringer og gjennom dette utvikler bedre løsninger i fremtiden. Det er viktig at alle nå går gjennom egne systemer og rutiner knyttet til tilgangsstyring.

SPØRSMÅL NR. 1170**Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Marit Arnstad****Besvart 1. juni 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen****Spørsmål:**

«Vil statsråden raskt iverksette tiltak for å få ned ørnebestanden på steder hvor ørn gjør stor skade på rein og vil statsråden sørge for at rovdyrpresset i tamrein-områder blir redusert framover, særlig når det gjelder havørn og kongeørn?»

BEGRUNNELSE:

I Nordlys 24.05.17 skriver Mariann Wollmann Magga, sametingsråd for næring og kultur at reindriftsnæringa er inne i en svært vanskelig situasjon. Etter en særdeles lang og vanskelig beitesesong i den nordligste landsdelen, er det nå tid for kalving. I Troms, Nordland og Trøndelag dokumenteres det stadig at ørn herjer med voksne simler, fjorårskalv og nyfødte kalver. SameTINGSråden får flere henvendelser om dagen som har med rovdyrtrykket fra ørn å gjøre og kaller situasjonen prekær.

Magga skriver:

«For hver dag som går, må reindriftsamene se at de små kalvene drepes. De må se på at simler skades og drepes, og fjorårets kalver blir færre. Samtidig sirkler det flere og flere kongeørn og havørn over flokkene. Når sauene slippes ut på beite, vil sauebøndene se det samme. [...] Reineierne forteller om 6-7 ørn som sirkler rundt, og angriper. Ett distrikt forteller om 50 drepte kalver på kort tid. Slik kan det ikke fortsette.»

Hun viser også til at SNO dokumenterer at ørn tar reinkalver, men at selv ikke dette fører til fellingstillatelse.

Det er et behov for både skadefelling og skadeforebyggende tiltak. I dag er det hjemmel for det første, men ikke det siste.

iFinnmark melder 24.05.17 at reineier Alf Johansen i Porsanger har opplevd at aggressiv kongeørn har drept et titalls kalver hos ham under årets kalveperiode. Han kaller situasjonen håpløs og frykter at tapene av kalver er ennå større hos andre reineiere. Han sier at kongeørna er ekstra aggressiv i inneværende sesong. Avisen rapporterer at Johansen ikke har tro på at myndighetene gir lov til å ta ut kongeørna nå midt i hekkeperioden og forteller at reineiere har lov til å skyte ørn, men da må man ta den på fersken når den dreper en kalv. Reineierne har bevisbyrden og man risikerer å bli håndtert som miljøkriminell hvis ikke bevisene holder mål.

Svar:

Jeg har forståelse for at reineiere føler frustrasjon når kongeørn gjør skade i tamreinflokken. Regjeringens overordnende mål er at konfliktnivået og tamreintapene skal reduseres. Vi jobber derfor aktivt med å finne kunnskapsbaserte løsninger som gir gode resultater. Samtidig skal vi nå de nasjonale bestandsmålene for rovvilt. Stortingets vedtatte nasjonale bestandsmål for kongeørn er på 850-1200 hekkende par. I dag har vi 963 hekkende par. Kongeørnbestanden er dermed innenfor det målet Stortinget har vedtatt.

Denne våren har det vært mye oppmerksomhet om skader på tamrein i våre nordligste fylker. Så langt i årets reindriftsår opplever vi, blant annet i Troms, et høyere påvist tap til kongeørn enn vi gjorde i fjor.

Selv om kongeørnbestanden er relativt stabil, vil antall tamrein som blir tatt av kongeørn variere mellom år. Årsaker til dette kan blant annet være variasjon i tilgang på kongeørnens byttedyr og kadaver, klima, og tamreinens kondisjon. Selv om det er tatt noen flere tamrein i år enn i fjor, er årets påviste tap så langt i reindriftsåret lavere enn tapene på samme tidspunkt i både 2014 og 2015. Det er ennå ikke dokumentert at havørn påvirker tamreintapet.

Regjeringen forbereder nå et prosjekt for innhenting av ytterligere kunnskap om bl.a. kongeørn som skadevolder på tamrein, og en forsøksordning med uttak av kongeørn i Troms og på Fosen, innenfor rammen av rovviltforliket, i tråd med Stortingets bestilling fra 2016. Forslag til innretning av prosjektet og forsøksordningen vil snart bli sendt på høring med sikte på iverksetting fra og med 2018.

Samtidig har vi denne sesongen begynt å kartlegge kongeørnbestanden i de aktuelle prosjektområdene. Statens naturoppsyn, som ansvarlig for feltregistreringer av kongeørn, har allerede begynt grundig kartlegging av kongeørnbestanden på Fosen og i deler av Troms. Vi vurderer det slik at en best mulig kartlegging av nåsituasjonen er nødvendig for i neste omgang å kunne evaluere effektene av ulike tiltak og videre oppfølging i prosjektene fra neste år.

Vårt overordnende mål er at konfliktnivået og tamreintapene skal reduseres samtidig som vi oppfyller bestandsmålene for rovvilt. Forvaltningen følger tett opp situasjoner med skader på tamrein. Fylkesmannen har kontakt med reineierne om forebyggende tiltak. Statens naturoppsyn har nær dialog med reineierne, og rykker ut ved funn av skadet eller drept rein.

Selv om det er noe variasjon i skader forårsaket av kongeørn, og noen kan oppleve større tap, har antall

tamrein erstattet som tatt av rovvilt hatt en nedadgående trend de tre siste årene. Det som er viktig i den videre forvaltningen av kongeørn, er å få plass bedre

kunnskap om årsakene til tap og kongeørnas rolle i dette, slik at vi kan sette inn mest mulig presise tiltak for å redusere tapene.

SPØRSMÅL NR. 1171

Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni

Besvart 2. juni 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Gårdsbruket Nygården driver melkeproduksjon og har Ørland flystasjon som nærmeste nabo. Som følge av kampflyetableringen, kan gårdsdriften ikke opprettholdes uten å bryte kravene til dyrevelferd. Mattilsynet har gitt dispensasjon for 2017, men vil ikke forlenge ut over dette. For å videreføre driften må driftsbygningen etableres på en mindre støybelastet del av eiendommen.

Vil forsvarsministeren bidra økonomisk til en løsning som sikrer fortsatt drift på Nygården?»

BEGRUNNELSE:

Som følge av kampflyetableringen og den aktivitet, trafikk og støy dette medfører, kan ikke gårdsdriften på eiendommen Nygården opprettholdes med melkeproduksjon uten at driftsbygningen flyttes. Eierne av Nygården har gjentagende ganger søkt om en dialog med Forsvarsbygg for å finne en løsning som sikrer reetablering av driftsbygningen på en driftssikker del av eiendommen. Det er allerede lagt til rette for flytting av bolighuset.

Det ble i 1997 innført mosjonskrav for storfe som er oppstallet i båsfjøs. Mattilsynet forvalter lovverket og har for 2016 og 2017 gitt dispensasjon fra kravet om at dyrene på Nygård skal ha tilgang til beiteområder. Det er gitt beskjed om at dispensasjonen ikke vil bli forlenget ut over dette.

Eieren av Nygård har vært i drøftinger med Forsvarsbygg og det er innledet forhandlinger for å etablere ny bolig på gården til annen del av eiendommen.

Forsvarsbygg har så langt ikke vært villig til å se nærmere på driftssituasjonen på gården.

Gårdsdriften på Nygården kan ikke videreføres som i dag på grunn av forswarets etableringer. Eierne er avhengig av at driftsbygningen blir flyttet. Det er nødvendig at Forsvaret medvirker til dette, og jeg ber

statsråden bidra til å finne løsning på finansiering av flyttingen.

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 26. mai 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Heidi Greni om muligheten for at forsvarssektoren vil bidra økonomisk til en løsning som sikrer fortsatt drift på landbrukseiendommen Nygården i Ørland kommune.

Landbrukseiendommen Nygården ligger rett nord for hovedinnkjørselen til Ørland flystasjon. Hoveddelen av den ca. 170 dekar store eiendommen ligger øst for fylkesvei 245 (FV 245). Imidlertid er både våningshus og driftsbygningene på eiendommen lokalisert vest for fylkesveien, og ligger således inneklemt mellom FV 245 i øst, kampflybasen i sør og vest og en naboeiendom i nord. Gården har med dagens aktivitet ved flystasjonen et beregnet gjennomsnittlig og maksimalt utomhus støynivå på henholdsvis 58,8 dB og 94,4 dB. Fremtidig beregnet støynivå etter innføring av F-35 er henholdsvis 61,7 dB og 94,6 dB.

Etter bestemmelsene i reguleringsplanen for Ørland flystasjon ligger landbrukseiendommen Nygården i gul støysone, jf. retningslinjene for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442:2012). Nygården skal dermed tilbys støyreducerende tiltak i boenhetene på eiendommen. Forsvarsdepartementet vil sørge for at de krav og forpliktelser som ble fastsatt gjennom reguleringsplanen for Ørland flystasjon følges opp og implementeres. Det foreligger imidlertid ikke noe rettslig grunnlag i reguleringsbestemmelsene for Ørland flystasjon som tilsier at bofunksjonen og/eller driftsfunksjonen på Nygården skal innløses på bakgrunn av støy, jf. grenseverdiene for støyutslipp.

Den naturlige samfunnsutviklingen på Ørlandet har også medført en økende trafikk på fylkesveien forbi eiendommen. Økt trafikk på fylkesveien som deler eiendommen i to gir utfordringer for driften av landbrukseiendommen. I konsekvensutredningene til re-

guleringsplanen for Ørland flystasjon ble det beregnet at den økte trafikkmengden på FV 245, som en konsekvens av kampflybaseetableringen, ga en økning i støy fra veitrafikk på mindre enn 1 dB. En endring i lydnivå på mindre enn 1 dB anses å være ubetydelig. Forsvarsdepartementet kan derfor ikke se at det er en årsakssammenheng mellom den beskjedne økningen i trafikkestøynivået grunnet kampflybasens virksomhet og problematikken rundt den daglige driften av gården.

Jeg har imidlertid forståelse for at det kan være belastende å bo og sove så nært opp til aktivitetene til vaktfunksjonen/hovedvakta ved Forsvarets kampflybase. Med bakgrunn i familiens oppfatning av personlig sikkerhet, følelsmessig belastning og respekt for familiens privatliv ved bruk av utearealene til bofunksjonen, har departementet sett på alternativer som kan forbedre den fremtidige bokvaliteten til familien. Et alternativ som diskuteres mellom grunneier og Forsvarsbygg er å flytte bofunksjonen til østsiden av FV 245. I tillegg til å forbedre familiens bosituasjon, vil familien

fortsatt ha kort avstand til resten av driftsenheten og sitt daglige arbeidssted. En flytting av bofunksjonen løser den umiddelbare ulempen med å bo så nært vaktfunksjonen på basen, og muliggjør flytting av resten av driftsenheten gradvis når nye krav for driften av gården skal implementeres. Et slikt driftspålegg er for eksempel kravet om overgang til løsdriftsfjøs innen utgangen av 2034. Overgangen til løsdriftsfjøs er en påregnelig kostnad som ikke foranlediges av virksomheten på kampflybasen.

Det er viktig for regjeringen at de som er berørt av kampflybaseutbyggingen likebehandles i henhold til reguleringsbestemmelsens forutsetninger, enten det gjelder innløsning eller støytiltak. Etter min mening har forsvarssektoren gjennom å tilby en flytting av bofunksjonen på Nygården gitt et betydelig økonomisk bidrag for fortsatt drift og utvikling av landbrukseiendommen, ut over det forsvarssektoren er juridisk forpliktet til.

SPØRSMÅL NR. 1172

Innlevert 24. mai 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen

Besvart 30. mai 2017 av justis- og beredskapsminister Per-Willy Amundsen

Spørsmål:

«Domstoladministrasjonen (DA) har tatt initiativet til å etablere en permanent felles ledelse ved flere domstoler etter hvert som domstolledere har fratrudd.

Har statsråden gitt sin godkjennelse eller på annen måte gitt ”grønt lys” for den prosessen som er i gang, og ser statsråden noen betenkeligheter ved gjennomføringen av felles ledelse sett i lys av de rettslige innvendinger som er kommet fra dommerhold og Stortingets tidligere behandling av spørsmålet om sammenslåing og felles ledelse?»

BEGRUNNELSE:

Domstoladministrasjonen (DA) har tatt initiativet til å etablere en permanent felles ledelse ved flere domstoler etter hvert som domstolledere har fratrudd. Hittil har dette vært etablert som en prøveordning. Det søkes nå permanent felles ledelse for Alstahaug, Brønnøy og Rana tingretter, Nord- Gudbrandsdal og Sør-Gudbrandsdal tingretter og Lofoten og Salten tingretter. Flere distrikter antas å følge.

Fra dommerhold har det vært reist rettslige innvendinger mot slik felles ledelse:

For det første må domstoloven § 33c forstås slik at den ikke gir hjemmel for DA til å etablere felles domstolledelse. ”Dommerstillinger” må i lys av reglene i § 19 i utgangspunktet forstås som ordinære, ikke-ledende dommerembeter. Dette har Dommerforeningen tidligere gitt uttrykk for.

For det andre står det i forskriftens § 3 om etablering av felles dommerstillinger at DA i ”særlige tilfeller” kan fastsette at to eller flere domstoler skal ha felles domstolleder.

En regelmessig gjennomføring av felles ledelse ved fratredelse av en sorenskriver er derfor ikke hjemlet i ordlyden i forskriften.

Ved etablering av felles ledelse blir stillingen utlyst, og sorenskriveren i det andre embetet må søke. Hvis han/hun ikke blir utnevnt, blir vedkommende tilbudt tingrettsdommerstilling. De konstitusjonelle sider av spørsmålet er ikke utredet.

Svar:

Gjennom den årlige budsjettbehandlingen angir Stortinget rammene for Domstoladministrasjonens (DAs) virksomhet. DA har innenfor disse rammene det faglige ansvaret for å utvikle og organisere domstolene slik at domstolene settes i best mulig stand til å løse sitt samfunnsoppdrag.

Domstoloven § 33 c annet ledd åpner for at DA kan opprette felles faste dommerstillinger for flere domstoler og at det kan fastsettes nærmere bestemmelser om organiseringen av disse dommernes tjenester. Den 28. september 2015 ble det med hjemmel i denne bestemmelsen fastsatt en forskrift om felles faste dommerstillinger. Under høringen ble det stilt spørsmål ved om loven gir tilstrekkelig hjemmel til å fastsette i forskrift at DA kan beslutte at to eller flere domstoler skal ha felles domstolleder. Justis- og beredskapsdepartementet vurderte i sitt høringssvar spørsmålet dithen at en slik bestemmelse har hjemmel i domstoloven § 33 c annet ledd.

Paragraf 3 i forskriften slår fast at DA «i særlige tilfeller» kan fastsette at to eller flere domstoler skal ha

felles domstolleder. DA må således foreta en konkret vurdering i det enkelte tilfelle om vilkåret for felles ledelse er oppfylt.

Stortingsrepresentantene Jenny Klinge, Anne Tingelstad Wøien og Janne Sjelmo Nordås fremmet 9. april 2015 et representantforslag om å endre domstoloven slik at alle tingretter skal ha en domstolleder som kun har ansvar for én embetskrets, se Dokument 8:89 S (2014–2015). Representantforslaget ble behandlet i Stortinget 14. mars 2016 på grunnlag av justiskomiteens innstilling, Innst. 159 S (2015–2016). Stortingsflertallet sluttet seg ikke til forslaget. Stortinget har dermed ikke ønsket en lovregulering som utelukker at en domstolleder kan ha ansvar for mer enn én embetskrets.

De senere årene har det vært en prøveordning med konstitusjoner av felles domstolledere for flere tingretter. DA har nå gått inn for fast utnevning av felles domstolledere ved enkelte tingretter, og jeg har tillit til at DA har vurdert dette i henhold til nevnte forskrift. Disse utnevnelsene behandles ellers på samme måte som andre dommerutnevnelser.

SPØRSMÅL NR. 1173

Innlevert 26. mai 2017 av stortingsrepresentant Helga Pedersen

Besvart 2. juni 2017 av fungerende innvandrings- og integreringsminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Hva har statsråden foretatt seg for å sikre at pris vurderes opp mot andre kriterier når kapasiteten i asylmottakene tas ned?»

BEGRUNNELSE:

I et skriftlig svar til Stortinget datert 07.02.17, viser statsråden til UDIs interne rutiner for nedbygging av mottakskapasitet. Her står det blant annet at:

”Etter disse rutinene vurderes og rangeres mottakene etter kriterier som pris, innhold i drift, innkvarteringstilbudet, organisatoriske og administrative forhold og tjenestetilbudet i vertskommunen. Videre foretar UDI en skjønsmessig vurdering av ulike forhold, herunder behovet for å beholde mottak med spesiell nøkkelkompetanse og at ulike kategorier driftsoperatører skal være representert. UDI åpner også for å vektlegge andre momenter, avhengig av situasjonen

på det tidspunktet et mottak legges ned. Ved vurdering av nedleggelse av mottak foretar UDI en helhetlig vurdering i det konkrete tilfellet, hvor pris ses i forhold til kvalitet”

Undertegnede er enig i at pris er viktig, og at asylmottakene skal drives kostnadseffektivt. Det er imidlertid vanskelig å se hvordan andre hensyn, som kvalitet, mangfold av aktører, vertskommunenes tjenestetilbud og nøkkelkompetanse i mottakene når opp i de pågående prosessene med å nedskalere mottakene. De ideelle aktørene er i ferd med å bli en relativt mindre aktør blant mottaksdriverne, og mottak som er godt integrert med det øvrige kommunale integreringsarbeidet legges ned. Det er denne uken blitt kjent at asylmottaket i Vadsø skal legges ned. Dette er et mottak som har nøkkelkompetanse på frivillig returarbeid, noe mottaket har fått anerkjennelse av regjeringen for.

I tillegg er det det eneste asylmottaket i Øst-Finnmark, noe som var svært verdifullt med store ankomster av asylsøkere over den norsk-russiske grensa på Storskog høsten 2015. Det er rart at regjeringen ikke

ser verdien av å ha en infrastruktur på mottakssiden i Øst-Finnmark for framtiden.

Spørsmålet er derfor om regjeringen tar ansvar for å sikre en helhetlig vurdering av den framtidige mottaksstrukturen, eller om det til syvende og sist kun er pris som avgjør hvor det skal være mottak og hvordan de drives.

Svar:

Oppgavene med opprettelse, drift og nedleggelse av asylmottak er gitt Utlendingsdirektoratet (UDI) av Justis- og beredskapsdepartementet. I dette ligger et ansvar for å tilpasse mottakskapasiteten til det behovet som til enhver tid eksisterer. Dersom det er nedgang i mottaksbefolkningen er det viktig at mottaksplasser bygges ned for å reflektere behovet.

Ved nedleggelser kan UDI i dag skjerme dyre mottak som de anser som viktig å beholde og legge ned mottak med dårlig kvalitet selv om de er billige. Det finnes flere eksempler på at UDI har vektlagt andre forhold enn pris ved nedbygging av mottakskapasitet.

Våren 2016 ble for eksempel nedleggelse av mottakskapasitet utsatt for å holde en viss mottaksberedskap i en situasjon hvor det var svært stor usikkerhet knyttet til asylankomstprognosene. Det ble da lagt større vekt på hensynet til mottaksberedskap enn kostnadseffektivitet. Et annet eksempel er fra april 2017. Det ble da besluttet å utsette nedleggelse av flere asylmottak for enslige mindreårige, til tross for lave asylankomsttall. UDI valgte å utsette dato for nedleggelser bl.a. for å ta hensyn til at beboere var midt i et skoleår. Å ta slike hensyn fører til merkostnader, men også til høyere kvalitet i mottakstilbudet for beboerne.

I begrunnelsen for spørsmålet viser Stortingsrepresentant Helga Pedersen til at ideelle aktører er i ferd med å bli en relativt mindre aktør blant mottaksdriverne. Her er det viktig å være oppmerksom på at andelen asylsøkere som bor i mottak driftet av ideelle aktører har økt fra utløpet av 2015 og fram til april 2017. Tilsvarende er andelen asylsøkere i mottak driftet av private aktører blitt redusert i samme tidsperiode. Videre vil jeg presisere at det ikke finnes noen dokumentert sammenheng mellom type driftsoperatør og kvalitet på tilbudet i asylmottak.

SPØRSMÅL NR. 1174

Innlevert 26. mai 2017 av stortingsrepresentant Arild Grande

Besvart 6. juni 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Hva er behovet beregnet til å være for full merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg for 2018?»

BEGRUNNELSE:

Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg er en viktig ordning som kompenserer for kostnader som spillemiddelberettigede idrettslag og foreningen har til merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg. Dette er en viktig ordning for å bidra til at man har tilgang på anlegg til å drive idrettsaktiviteter. Dersom bevilgningen til formålet beskrevet i Prop. 1 S (2016-2017) Kap. 315 post 82: Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, ikke strekker til vil det medføre avkorting for alle godkjente søknader. For å få realisert planlagte anlegg er det vik-

tig at bevilgningen strekker til slik at full momskompensasjon kan gis.

Svar:

Siden ordningen med merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg ble etablert i 2010 har det vært en betydelig økning i godkjent søknadsbeløp. Beløpet i 2016 var 192,3 millioner kroner.

Lotteri- og stiftelsestilsynet slutfører nå søknadsbehandlingen for 2017. Godkjent søknadsbeløp i 2017 er innenfor rammen av bevilget beløp.

I motsetning til søknader om spillemidler, kan søknader om merverdiavgiftskompensasjon først sendes inn etter at anlegget er ferdigbygd og anleggsregnskapet er kontrollert og attestert av revisor. Det varierer fra anleggsprosjekt til anleggsprosjekt hvor lang tid denne prosessen tar. Det er derfor ikke mulig å gi sikre estimater på utviklingen i søknadsbeløp i 2018. Regjerin-

gen vil i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 legge fram forslag til bevilgning til ordningen i 2018.

Kompensasjonsordningen har stor betydning for lag og foreninger som påtar seg anleggsinvesteringer

på idrettsområdet. Regjeringen har gjennom de siste årene vist at den prioriterer å sikre en sterk ordning, og derigjennom gode rammebetingelse for disse lagene og foreningene.

SPØRSMÅL NR. 1175

Innlevert 29. mai 2017 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 6. juni 2017 av olje- og energiminister Terje Søviknes

Spørsmål:

«I Øyer har flomsikringen i Kramperudåa nok en gang sviktet. Etter flommen i 2014 brukte NVE store ressurser på å flomsikre elva - ut fra et mål om at den skulle tåle en 200-årsflom. Men tiltakene har nå sviktet for tredje år på rad.

Hva vil statsråden gjøre for å hindre at tilsvarende situasjoner oppstår, og hva gjøres nå for å sikre Kamperudåa slik at innbyggerne som bor ved den slipper å frykte flom?»

Svar:

NVE har flere ganger bistått Øyer kommune med flomsikring i Kramperudåa. Under flommen i 1995 oppsto det skader langs vassdraget og i 1996 gjennomførte NVE sikringstiltak på deler av strekningen.

Under et kraftig regnvær i juli 2014 ble de opprinnelige sikringstiltakene ødelagt. Det ble store erosjons-skader langs elvekantene og skader på boligeiendom-

mer og veier. NVE utførte krisetiltak, samtidig som det ble planlagt et permanent tiltak dimensjonert for vannføring tilsvarende 200 års-flom med et klimapåslag. Denne planen ble vedtatt av kommunen og byggingen ble gjennomført av NVE etter vårflommen i 2015.

Både våren 2016 og i år oppsto det punktvis skader på den nye sikringen, som følge av kraftig nedbør i kombinasjon med snøsmelting.

Kramperudåa er et bratt og masseførende vassdrag som er naturlig utsatt for erosjon og oversvømmelse ved store nedbørmengder. Det er etablert bebyggelse og annen infrastruktur tett opp til elvekanten, og elva krysses av veier med kulverter og bruer, noe som medfører potensial for skader. Det er svært utfordrende å etablere solide flomsikringstiltak i bratte masseførende vassdrag der det er trangt mellom bebyggelsen. Eventuelle nye tiltak må derfor vurderes nøye slik at disse får den tilsiktede virkningen.

Jeg har fått opplyst at NVE vurderer hva som kan gjøres for å bedre situasjonen i Kramperudåa, og at NVE framover vil ha nær dialog med Øyer kommune og beboerne om dette.

SPØRSMÅL NR. 1176

Innlevert 29. mai 2017 av stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete

Besvart 7. juni 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Kan statsråden framleis garantere at innsparingane ho viste til i svaret til Utanriks- og forsvarskomiteen faktisk er riktige?»

GRUNNGJEVING:

I svar til Utanriks- og forsvarskomiteen oversendt 27. juni 2016 i skreiv statsråden følgjande om flyttinga av

339-skvadronen til Rygge og 334-skvadronen til Haakonssvern:

«de foreslåtte tiltakene knyttet til endringer i helikopterstrukturen innebærer en reduksjon på om lag 100 årsverk. Over 20 år gir tiltaket om lag 2,4 mrd. kroner i reduserte kostnader».

Stadig fleire hevdar no at desse estimerte innsparringane ikkje er riktige.

Svar:

Eg viser til brev frå Stortinget sin president av 29. mai 2017, med spørsmål frå stortingsrepresentant Liv Signe Navarsete om innsparringane i helikopterverksemda.

Bakgrunnen for endringane i helikopterverksemda er at dagens fordeling av helikopter mellom Bardufoss og Rygge verken gjer fullverdig støtte til Hæren, Forsvaret sine spesialstyrkar eller politiet. Vi prioriterer derfor å auka den operative evna ved å samle helikoptera på Rygge som dedikert støtte til spesialstyrkane. Spesialstyrkane får med dette auka taktisk mobilitet.

Den anbefalte løysinga for endringa av helikopterverksemda slik den vart beskriven i Prop. 151 S (2015–2016) – Kampkraft og bærekraft – var berekna til å frigjere meir enn 120 mill. kroner pr. år, knytt til blant anna leining, stab og støtte på Bardufoss, til anna prioritert verk-semd. Denne samlinga og på sikt reduksjonen av Bell 412-miljøet, vil frigjere ressursar til høgare prioritert aktivitet.

SPØRSMÅL NR. 1177

Innlevert 29. mai 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol

Besvart 8. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Nylig ble det bestemt at vaksinen Cervarix mot humant papillomavirus skal erstatte Gardasil i barnevaksinasjonsprogrammet. I motsetning til Gardasil, beskytter Cervarix ikke mot kjønnsvorter, som er den vanligste HPV-relaterte sykdommen. Beskyttelse mot kjønnsvorter står sentralt i kostnadseffektivitetsvurderingen av innføring av HPV-vaksinasjon for gutter.

Hvordan stiller helseministeren seg til valg av vaksine sett i lys av at gutter skal inkluderes i vaksinasjonsprogrammet fra 2018?»

BEGRUNNELSE:

I snart ti år har Gardasil vært brukt i barnevaksinasjonsprogrammet mot HPV. Det er jenter fra 12-årsalderen som er blitt tilbudt vaksinen. Humant papillomavirus er i sine ulike former kjent for å kunne forårsake særlig gynekologiske kreftformer hos kvinner, men også anal-, penis- og hode-/halskreft hos menn, og kjønnsvorter. Selv om kjønnsvorter ikke er alvorlig sykdom, er det assosiert med betydelig psykisk og fysisk belastning som oppstår hos ca. 10 % av seksuelt aktiv befolkning. Norske fagmiljøer har tidligere anbefalt at også gutter bør inkluderes i HPV-vaksinasjonsprogrammet. Det

øker beskyttelsen for kvinner (såkalt flokkimmunitet), men beskytter også menn mot nevnte kreftformer.

Nylig kunngjorde Folkehelseinstituttet at de har valgt en HPV-vaksine til barnevaksinasjonsprogrammet som ikke beskytter mot kjønnsvorter. Cirka 10 prosent av hvert årskull vil heretter derfor få kjønnsvorter som kunne vært unngått ved en vaksine som gir denne beskyttelsen.

Australske myndigheter erklærte i november 2015 at Cervarix «er uegnet for bruk i det nasjonale vaksineprogrammet», blant annet fordi vaksinen ikke gir beskyttelse mot virustypene 6 og 11 (som gir kjønnsvorter). De bruker nå en vaksine som beskytter mot kjønnsvorter. Ifølge et innlegg i Tidsskrift for den norske legeforening nylig er nå kjønnsvorter nesten utryddet hos jenter under 21 år i Australia, og man har sett en betydelig reduksjon også blant unge menn som har sex med kvinner. De blir ikke lenger smittet av sine partnere. Denne nedgangen har man ikke sett hos menn som har sex med menn.

Vi er derfor overrasket over at Folkehelseinstituttet nå sidestiller vaksine som beskytter mot hhv. to og ni typer HPV. Spesialister tar til orde for at Gardasil 9 vil kunne gjøre livmorhalskreft til en så sjelden sykdom at dagens screeningprogram kan skrinlegges. Screeningprogrammet koster i underkant av én milliard kroner

årlig. FHI anslo at kostnaden for innkjøp av vaksine maksimalt skulle koste 30-40 millioner årlig.

Det er av interesse å vite hvorfor man ikke har valgt vaksinen som gir best beskyttelse når man nå også skal inkludere gutter.

Svar:

Først vil jeg takke for representantens interesse for HPV-vaksinen og den betydning HPV-vaksinen vil ha for folkehelsen. Jeg er glad for at vi fra høsten 2018 også vil ha et tilbud om HPV-vaksine til gutter i barnevaksinasjonsprogrammet.

I henhold til forskrift 02.10.2009 nr. 1229 om nasjonalt vaksinasjonsprogram § 3 gir Folkehelseinstituttet faglige retningslinjer for gjennomføring av det nasjonale vaksinasjonsprogrammet, herunder målgrupper, hyppighet og den tekniske sammensetningen av vaksinen.

Spørsmålet fra representanten er derfor forelagt Folkehelseinstituttet som har gitt følgende svar:

”Om valg av vaksine:

Vaksiner til barnevaksinasjonsprogrammet velges alltid gjennom åpen anbudskonkurranse der Folkehelseinstituttet følger regler for offentlige anskaffelser. I anbudskonkurransen for neste leveringsperiode for HPV-vaksine til barnevaksinasjonsprogrammet, mottok vi tilbud om den ni-valente HPV-vaksine Gardasil 9 og den bivalente HPV-vaksinen Cervarix. I vurdering av vaksinene skal det legges til grunn dokumentert effekt som kan gjenspeiles i vaksinenes produktinformasjon (SPC). Begge vaksinene ble vurdert som svært gode. Begge vaksinene inneholder antigener (proteiner) fra de kreftfremkallende HPV-typene 16 og 18 som forårsaker minst 70 % av all livmorhalskreft og opptil 94 % av andre HPV-relaterte kreftformer hos kvinner og menn. I tillegg inneholder Gardasil 9 antigener fra ytterligere fem kreftfremkallende HPV-typer og to HPV-typer som er vanligste årsak til kjønnsvorter (HPV 6 og 11).

Vaksinene har forskjellig antigeninnhold, men de har likevel dokumentert likeverdig effekt mot forstadier til livmorhalskreft hos kvinner, den kreftformen hvor dokumentasjonen er størst. For den bi-valente vaksinen er det dokumentert over 90 % beskyttelse mot forstadier til livmorhalskreft uavhengig av HPV-type hos kvinner som tidligere ikke har vært utsatt for HPV-smitte, mens det for den ni-valente er vist nær 100 % beskyttelse mot forstadier til livmorhalskreft forårsaket av de HPV-typene som vaksinen inneholder antigener fra og som tilsammen utgjør årsak til rundt 90 % av livmorhalskrefttilfellene. Vaksinene har derfor så langt vist en likeverdig beskyttelse mot forstadier til livmorhalskreft over en tilsvarende tidsperiode. Kryssbeskyttelsen som den bivalente vaksinen gir (først og fremst mot tre andre HPV-typer), er også anerkjent av WHO.

Den bivalente vaksinen Cervarix har også vært lengre i markedet, og har derfor lengst oppfølgingstid både for effekt og sikkerhet (bivirkninger) og som det er dokumentert for i produktomtalen (SPC). Den bivalente vaksinen kom derfor best ut i totalvurderingen for kvalitet, der vurdering av både effekt og sikkerhet inngår. Cervarix kom også best ut på kriteriet pris. I vurderingen av vaksinen ble kvalitet vektet 70 % og pris 30 %.

Om mulig fremtidig endring i screeningprogrammet mot livmorhalskreft:

Ettersom begge de ovennevnte vaksinene vurderes til å gi likeverdig beskyttelse, vil de også ha potensial til å gi samme forenklinger i livmorhalsprogrammet i fremtiden når redusert forekomst av alvorlige celleforandringer og livmorhalskreft hos kvinner som er vaksinert er dokumentert. Det vil imidlertid ta mange år.

Om beskyttelse mot kjønnsvorter:

En forutsetning for at en vaksine innføres i barnevaksinasjonsprogrammet, er at sykdommen er alvorlig. HPV-vaksine er innført i barnevaksinasjonsprogrammet fordi den gir beskyttelse mot kreft. Beskyttelse mot kjønnsvorter blir vurdert i anbudssammenheng, men er ikke avgjørende for valg av vaksine. Vaksinen som nå skal brukes i barnevaksinasjonsprogrammet er en svært god vaksine mot HPV-relatert kreft.

Om bruk av HPV-vaksine til gutter:

Menn rammes av HPV-relatert kreft i mindre grad enn kvinner, med ca. 100 tilfeller per år. HPV-relatert kreft hos menn forårsakes i all hovedsak av HPV type 16 og 18. En vaksine som beskytter mot disse to HPV-typene vil derfor kunne gi svært god beskyttelse mot de fleste HPV-relaterte kreftformer hos menn.

Kostnadseffektiviteten av HPV-vaksinering av gutter vil først og fremst være avhengig av vaksinens pris. I kost-nytte vurderingen om HPV-vaksine til gutter (gjort av Kunnskaps-senteret) er det kun sett på vaksinasjon med tre doser, da det på det tidspunktet ikke var dokumentert at to doser ville gi samme respons i den aktuelle aldersgruppen. Med bruk av to doser og vurdering av sannsynlig effekt på flere kreftformer enn Kunnskaps-senteret tok med i sin analyse, blir kostnadseffektiviteten høyere. Disse faktorene er tatt med i vurderingen når vaksinen anbefales for gutter.”

SPØRSMÅL NR. 1178**Innlevert 29. mai 2017 av stortingsrepresentant Karianne O. Tung****Besvart 6. juni 2017 av samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen****Spørsmål:**

«Hvilke konkrete prosjekter i Miljøpakke 3 jobbes det videre med det reelle bompengenebehovet på?»

BEGRUNNELSE:

Viser til svar på spørsmål nr. 1153 fra undertegnede til statsråd Solvik-Olsen.

Svar:

I bymiljøavtalen mellom Trondheim kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune og staten som ble inngått i 2016, er hovedmålet at veksten i persontransporten skal tas med kollektivtrafikk, sykling og gåing

(nullvekstmålet). Avtalen innebærer bl.a. at staten dekker halvparten av kostnadene ved realiseringen av trinn 1 av Superbussløsningen i Trondheim.

Samferdselsdepartementet har så langt ikke fått bompengesaken til behandling, og kan foreløpig ikke ta stilling til endringene som er foreslått lokalt. Statens vegvesen opplyser at den takstøkningen som det nå søkes om, anses av lokale myndigheter som ønskelig for å nå nullvekstmålet samt for å ha finansiell evne til å realisere bymiljøavtalen, bl.a. den lokale andelen av Superbussløsningen og et sammenhengende sykkelvegnett. I tillegg vil midlene bli benyttet til å sikre realisering av de andre prosjektene som inngår i Miljøpakke Trondheim. De store riksvegprosjektene som i Meld. St. 33 (2016-2017) Nasjonal transportplan 2018-2029 er forutsatt delfinansiert gjennom Miljøpakke Trondheim, er E6 Jaktøya – Klett – Sentervegen og rv 706 Sluppen bru med tilknytninger.

SPØRSMÅL NR. 1179**Innlevert 30. mai 2017 av stortingsrepresentant Line Kysnes Vennesland****Besvart 6. juni 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne****Spørsmål:**

«Tilskuddsordningen drifts- og prosjekttilskudd til tiltak mot vold og overgrep har som kriterie at søkere må ha stedlig aktivitet i minst 5 av landets fylker. Små organisasjoner med gode tiltak som ikke har aktivitet i så mange fylker får derfor automatisk avslag. Samtidig er det flere fylkessammenslåinger i sikte, og en slik bestemmelse virker derfor uhensiktsmessig.

Hvordan kan statsråden tilrettelegge for at flere organisasjoner kvalifiserer til støtte fra tilskuddsordningen?»

BEGRUNNELSE:

I 2017 ble to tilskuddsordninger slått sammen (tilskudd til tiltak mot vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner og tilskudd til tiltak for voldsutsatte barn) til en ny tilskuddsordning som heter drifts- og prosjekt-

tilskudd til tiltak mot vold og overgrep. Tilskuddordningen er god og hensikten med midlene er viktig. I bestemmelsene for tilskuddsordningen sies det i punkt 3.1 at organisasjonene må være landsomfattende og ha minimum stedlig aktivitet i 5 fylker for å kvalifisere til tilskudd. Små organisasjoner som driver, og ønsker å drive, viktig arbeid for målgruppen til tilskuddet får da avslag på sin søknad på tross av en god faglig kvalitet og stort behov for tiltaket. Parallelt med at flere fylker nå søker sammenslåing vil aktivitet i 5 fylker bli vanskeligere å få til. En slik bestemmelse kan derfor virke mot sin hensikt og hindre at pengene kommer frem til de beste tiltakene mot vold og overgrep.

Svar:

Tilskuddsordningen er som spørsmålsstiller skriver en viktig og god tilskuddsordning. Den støtter blant annet driften av tre sentrale organisasjoner på feltet: Stiftel-

sen fellesskap mot seksuelle overgrep (FMSO), Landsdekkende telefon for incest- og seksuelt misbrukte og Kriesentersekretariatet.

Jeg vil aller først presisere at krav om stedlig aktivitet i minst 5 av landets fylker kun gjelder organisasjoner som søker om driftstilskudd på denne tilskuddsordningen. For prosjekttilskudd gjelder ikke dette kravet. Bestemmelsen er tatt inn for å sikre at tilskudd til drift går til organisasjoner med en viss utbredelse og nedslagsfelt. Videre er det et faktum at dersom tilskuddsordningen skulle finansiere driften til flere min-

dre organisasjoner, ville det gå ut over muligheten til å støtte gode prosjekter. Prosjekttilskudd gis også til mindre organisasjoner. Barne- og likestillingsdepartementet vil følge utviklingen med sammenslåing av fylkeskommuner nøye, og vurdere eventuelle behov for å justere ordningen. Det kan for senere år være nødvendig å sette nye kriterier med tanke på utbredelse av aktivitet. Dette kan gjelde for flere tilskuddsordninger som har landsdekkende aktivitet. Det har i 2017 vært en stor oversøking på tilskuddsordningen drifts- og prosjekttilskudd til tiltak mot vold og overgrep.

SPØRSMÅL NR. 1180

Innlevert 30. mai 2017 av stortingsrepresentant Line Kysnes Vennesland

Besvart 8. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Hvordan kan helse- og omsorgsministeren sikre at flere får tilbud om reoperasjon i tilfeller der personen oppfyller kriteriene til whipplesoperasjon?»

BEGRUNNELSE:

23. januar 2017 kan vi Dagbladet lese om en kvinne som kjemper kampen mot bukspyttkjertelkreft. I 2015 fikk hun utført en whipplesoperasjon, men dessverre klarte ikke kirurgene å fjerne hele svulsten, slik at kreften er tilbake. Selv om kvinnen oppfyller kriteriene for en ny whipplesoperasjon har hun fått avslag på Rikshospitalet fordi man er meget restriktive med å utføre slike operasjoner to ganger på samme pasient i Norge. I andre land er man mer åpne for å utføre en reoperasjon (en såkalt whipples 2), og familien har derfor samlet inn penger for en operasjon i utlandet. Et sykehus i Tyskland mener det er gode sjanser for at man klarer å fjerne hele svulsten og har sagt ja til å operere kvinnen. Dette altså på tross av at hun kunne fått utført den samme operasjonen i Norge dersom man hadde endret praksis og åpnet opp for at flere kunne fått mulighet for en ny operasjon.

Svar:

Det er utarbeidet nasjonale faglige retningslinjer for diagnostikk, behandling og oppfølging av en rekke kreftformer, herunder bukspyttkjertelkreft. Det er Hel-

sedirektoratet som utarbeider disse i samarbeid med fagmiljøene. Nasjonale retningslinjer fra Helsedirektoratet er å betrakte som anbefalinger og råd, basert på oppdatert faglig kunnskap som er fremskaffet på en systematisk, kunnskapsbasert måte. De nasjonale retningslinjene gir uttrykk for hva som anses som god praksis på utgivelsestidspunktet og er ment som et hjelpemiddel ved de avveininger tjenesteyterne må gjøre for å oppnå forsvarlighet og god kvalitet i tjenesten. De nasjonale faglige retningslinjene revideres jevnlig for å implementere ny kunnskap.

Helsedirektoratet har en rolle som nasjonal fagmyndighet. Nasjonale faglige retningslinjer og nasjonale veiledere er forankret i lovverket, og er omtalt både i spesialisthelsetjenesteloven (§7-3) og i helse- og omsorgstjenesteloven (§12-5): «Helsedirektoratet skal utvikle, formidle og vedlikeholde nasjonale faglige retningslinjer og veiledere som understøtter de mål som er satt for helse- og omsorgstjenesten. Retningslinjer og veiledere skal baseres på kunnskap om god praksis og skal bidra til kontinuerlig forbedring av virksomhet og tjenester.»

Dersom det skal foretas endringer i indikasjonene for behandling av bukspyttkjertelkreft, er dette en faglig oppgave som må utføres av Helsedirektoratet i samarbeid med relevante fagmiljøer.

Pasient- og brukerrettighetsloven inneholder bl.a. bestemmelser om rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten. En pasient med rett til nødvendig helsehjelp har rett til behandling i utlandet dersom det ikke finnes et adekvat medisinsk tilbud i Norge. Dette er nærmere regulert i prioriteringsforskriften. Det er en forutsetning at helsehjelpen kan utføres forsvarlig av

tjenesteyter i utlandet etter akseptert metode. Eksperimentell eller utprøvende behandling omfattes som hovedregel ikke av bestemmelsen. Unntaksvis kan imidlertid enkeltpersoner med sjeldne sykdomstilstander i spesielle tilfeller få eksperimentell eller utprøvende behandling i utlandet.

Det er de regionale helseforetakene som har ansvaret for behandling i utlandet i de tilfeller det ikke finnes

et adekvat tilbud i Norge. Det er etablert et utenlandskontor i hver region som behandler søknader etter dette regelverket. Dersom en eventuell søknad blir avslått kan vedtaket påklages til Klagenemnda for behandling i utlandet. Nemnda har en uavhengig stilling og selvstendig avgjørelsesmyndighet. Departementet kan ikke instruere nemnda om skjønnsutøvelse eller avgjørelse i enkeltsaker.

SPØRSMÅL NR. 1181

Innlevert 30. mai 2017 av stortingsrepresentant Olaug V. Bollestad

Besvart 2. juni 2017 av fungerende innvandrings- og integreringsminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Ifølge rapporten ”Hvem skal holde meg i hånden når jeg dør?” så bor det i dag 62 enslige ureturnerbare kvinner over 50 år på norske asylmottak. Alle kvinnene er syke og flere er pleietrengende, men ingen har rett til annet enn akutt helsehjelp. De har bodd i mottak mellom 6 og 17 år, og må klare seg på kun 1780 kroner i måneden.

Vil statsråden foreta seg noe for at disse menneskene, skal få en mer verdig tilværelse med mulighet til å arbeide, helsehjelp og bosetting evt. et amnesti for denne gruppen?»

Svar:

Et fungerende asylsystem avhenger av at asylsøkere som ikke fyller vilkårene for beskyttelse eller opp-

hold på humanitært grunnlag i Norge returnerer til sine hjemland. Asylsøkere som har fått endelig avslag på videre opphold i Norge plikter å forlate landet av eget tiltak. Det er departementets erfaring at det er svært få som ikke kan returnere til hjemlandet dersom de selv samarbeider om returen. For de ytterst få dette gjelder er det allerede en åpning i regelverket for å kunne gi oppholdstillatelse.

Jeg mener det vil sende et svært uheldig signal dersom personer som ikke har behov for beskyttelse og som nekter å rette seg etter lovlig fattede vedtak gis samme rettigheter som asylsøkere som risikerer alvorlige overgrep ved retur til hjemlandet og derfor har krav på internasjonal beskyttelse. En slik tilnærming vil undergrave en regulert innvandring til Norge.

På denne bakgrunn er det i dag ingen planer om å gi utvidede rettigheter eller amnesti til personer som oppholder seg ulovlig i Norge og som ikke samarbeider om retur til hjemlandet.

SPØRSMÅL NR. 1182

Innlevert 30. mai 2017 av stortingsrepresentant Kjell-Idar Juvik

Besvart 8. juni 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Det er fra 2018 lagt opp til at dagens årsavgift for motorkjøretøy skal kreves inn som en avgift på tra-

fikkforsikringen. Det finnes ingen samlet tilgjengelig informasjon om hva omleggingen koster og om dette er lønnsomt.

Har finansdepartementet utredet dette og hva er kostnaden med denne ordningen og hvor stort er provenytapet pr. år for staten i forhold til dagens innkreivingsmåte?»

BEGRUNNELSE:

Regjeringen har lagt opp til at man fra 2018 skal kreve inn årsavgiften på motorkjøretøy som en avgift på trafikkforsikringen. Det vil si at man overlater innkreivning til private forsikringsselskap på vegne av Staten.

Begrunnelsen fra finansdepartementet er at dagens ordning er lite fleksibel og publikumsrettet. Det siktes da nok til at denne avgiften kreves inn som en årsavgift. Men en fleksibel og mere publikumsrettet ordning kunne vert løst av Staten selv via Statens Innkreivingsentral (SI), som i sin høringsuttalelse sier de kan innkreive årsavgiften til halve kostanden av dagens nivå, og har elektroniske systemer for fleksible løsnin-ger. Det finnes ingen tilgjengelig informasjon om hva omleggingen koster og om det er lønnsomt og flytte innkreivningen til forsikringsselskapene. Det påstås at provenytapet for Staten er på flere mrd. kroner i kommende 4 års periode. I dag tvangsinndrives ikke-betalte årsavgifter av SI, med overgang til private innkreivninger vil dette bli flyttet til private inkassobyråer. Noe som også vil bety reduserte statlige arbeidsplasser på SI som også må vektlegges i en helhetlig vurdering av endringen.

Svar:

Formålet med omleggingen fra årsavgift til trafikkforsikringsavgift er først og fremst å gjøre det enklere og mer fleksibelt for bileierne. Samtidig er det en positiv effekt at avgiftsadministrasjonen vil forenkles og effektiviseres. En erstatning av årsavgiften med en avgift på ansvarsforsikringen vil ha flere fordeler for bileierne. Avgiften vil bli inkludert i forsikringspremien, slik at bileierne etter en omlegging vil kunne forholde seg til én faktura. Omleggingen gir mer fleksibilitet både ved at forsikringsavgiften tilpasses den tiden kjøretøyet er forsikret, og ved at bileierne om ønskelig kan fordele avgiftsbelastningen over hele året dersom de velger å betale forsikringspremien i flere terminer, for eksempel månedlig. Omleggingen vil blant annet innebære at bileiere som kjøper ny bil kun betaler avgift for den perioden den er forsikret, ikke for et helt eller halvt år som i dag. Også ved eierskifter vil den nye ordningen innebære vesentlige forenklinger, da det ikke lenger blir et spørsmål om kjøper eller selger skal betale årsavgift, ettersom denne følger forsikringen.

Ifølge stortingsrepresentant Juvik finnes det «inngesamlet tilgjengelig informasjon om hva omleggingen koster og om dette er lønnsomt». Dette medfører

ikke riktighet. Alle relevante tall ble opplyst til Stortinget i Prop. 1 LS (2016-2017) Skatter, avgifter og toll 2017. Her fremgår det blant annet at Finans Norge har anslått engangskostnadene for bransjen til om lag 150 – 170 mill. kroner, og de årlige kostnadene ved å forvalte ordningen til mellom 40 og 50 mill. kroner samlet. Finans Norge understreker at anslagene er usikre. Finansdepartementet har hele veien hatt tett dialog med forsikringsbransjen, for å utforme ordningen på en måte som gir minst mulig byrder for bransjen og som holder de administrative kostnadene lavest mulig. Blant annet er antallet avgiftsterminer, etter innspill fra bransjen, redusert fra de foreslåtte 12 terminene til kvartalsvise terminer. Dette reduserer bransjens administrative kostnader ved rapporteringen, samtidig som det medfører en rentegevinst for bransjen på i størrelsesorden 30 – 40 mill. kroner årlig, forutsatt dagens lave rentenivå.

Stortingsrepresentant Juvik får det til å fremstå som at forslaget medfører et uforutsett provenytap på «flere milliarder kroner». I Prop. 1 LS (2016-2017) Skatter, avgifter og toll 2017 er det omtalt at omleggingen kan gi et redusert proveny anslått til om lag 825 mill. kroner basert på det daværende nivået på årsavgiften.

Av dette skyldes om lag 400 mill. kroner den økte fleksibiliteten i ordningen, og er en ønsket konsekvens av at den enkelte bileierne etter omleggingen bare vil bli belastet med avgift for tiden kjøretøyet er registrert og forsikret. Den økte fleksibiliteten for bileierne vil nødvendigvis føre til noe lavere inntekter for staten. Der alle bileiere i dag betaler enten hel eller halv årsavgift, vil man i fremtiden bare betale for det antall dager bilen faktisk er forsikret. Selv som finansminister med ansvar for statens inntekter, mener jeg det er urimelig at vi i dag for eksempel forlanger halv årsavgift for en bil som registreres ved juletider eller halv årsavgift om bilen registreres rett før sommeren. Med den nye ordningen vil bilkjøper bare betale for de dagene som gjenstår av året.

Inntektene fra merverdiavgiften vil i tillegg bli redusert med om lag 75 mill. kroner som følge av at leasingselskapene etter omleggingen ikke lenger må beregne merverdiavgift ved viderefakturerer av årsavgift til sine kunder. Selv om den nye ordningen medfører reduserte inntekter for staten mener jeg det bare er bra at den nye ordningen likebehandler bilistene, uavhengig av om de eier eller leaser bilen sin.

Ordningen vil videre gi et rente- og likviditetstap for staten, som anslås å gi et redusert proveny i 2018 på i størrelsesorden 150 mill. kroner. Dette er konsekvenser av en mer fleksibel ordning, der bileierne kan fordele forsikringsbetalingen og dermed avgiftsbetalingen utover året.

Videre er det anslått redusert proveny på 200 mill. kroner grunnet en forventning om at det vil bli innbetalt trafikkforsikringsavgift for færre kjøretøy enn årsavgift. For å unngå en økning i antallet uforsikrede

kjøretøy er det i samarbeid med forsikringsbransjen igangsatt et arbeid med en ordning hvor eiere av påregistrerte, men uforsikrede kjøretøy må betale et unnlatelsesgebyr. Gebyret skal motivere eier til å oppfylle forsikringsplikten, jf. omtale i Prop. 1 LS (2016-2017) Skatter, avgifter og toll 2017. Det tas sikte på å få denne ordningen på plass samtidig med avgiften i 2018. Denne TFF-ordningen forventes å redusere andelen uforsikrede kjøretøy fra dagens 3,44 pst. til om lag 1 pst. som er andelen i Sverige, som har hatt en TFF-ordning siden 1978. Innføring av en TFF-ordning anslås å redusere provenytapet som følge av manglende innbetaling av avgift fra 200 til 50 mill. kroner.

I budsjettet for 2017 ble årsavgiften for avgiftsgruppen som inkluderer personbiler, varebiler mv. satt ned med nær 12 pst. reelt. Denne reduksjonen påvirker grunnlaget for provenyeffektene av omleggingen fra årsavgift til trafikksforsikringsavgift. Det reduserte provenyet ved omleggingen vil på bakgrunn av dette bli om lag 80 mill. kroner lavere i 2018. Hensyntatt bidrag fra etablering av en TFF-ordning (150 mill. kroner) og årsavgiftsnedsettelsen i 2017 (80 mill. kroner) er det

samlede anslaget for redusert proveny på i underkant av 600 mill. kroner i.

Det har tidligere vært vurdert økt fleksibilitet i årsavgiften, men hvor det tidlig har vært åpenbart at de administrative kostnadene vil øke vesentlig, slik at man ikke har gått videre og detaljtrudret en slik endring. En viktig forskjell fra trafikksforsikringsavgiften er at den betales på fakturaer som likevel må sendes ut, mens en mer fleksibel årsavgift uansett ville medført flere fakturaer og betalinger enn i dag. Regjeringen gjennomfører her en viktig forenkling for bileierne hvor vi samtidig er fullt klar over at dette vil påvirke provenyet. Vi ser ikke på dette som et tap, men som et riktigere proveny.

Det er riktig som stortingsrepresentant Juvik påpeker at endringen vil innebære behov for færre ansatte i Skatteetaten, herunder Statens innkrevingssentral. Disse ansatte skal selvsagt behandles på en god måte og selvsagt i henhold til reglene i arbeidslivet. Denne regjeringen vil ikke prioritere flest mulig offentlige arbeidsplasser fremfor gjennomføringen av fornuftige endringer i skatte- og avgiftssystemet som kommer alle landets bileiere til gode.

SPØRSMÅL NR. 1183

Innlevert 30. mai 2017 av stortingsrepresentant Anna Ljunggren

Besvart 8. juni 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Er denne praksisen, vist til i svarbrevet fra klima- og miljøminister Helgesen, i samsvar med andre offentlige tilskudd gitt til øvrige virksomheter som faller inn under ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift og i tråd med Stortingets intensjon med differensiert arbeidsgiveravgift?»

BEGRUNNELSE:

Jeg viser til Dokument nr. 15:106 hvor Klima- og miljøministeren skriver følgende:

Riksantikvaren har i 2017 prioritert å gi om lag 30 % av posten til investeringer, blant annet nødhavn og antikvarisk handverk. Tilskudd til lønn er beregnet etter modell av Forskningsrådets tilskuddsordning Skattefunn ut fra antall timer avsatt til arbeid med felles-tjenesteoppgaver, multiplisert med timelønn inkludert arbeidsgiveravgift. Siden tilskuddet er gitt til dekning

av reelle kostnader, vil satsen bli noe lavere for Nordnorsk fartøyvernssenter og Båtmuseum enn for sentrene som har høyere sats for arbeidsgiveravgift.

Svar:

Differensiert arbeidsgiveravgift (DA-ordningen) er et av de viktigste virkemidlene for å stimulere sysselsettingen, og derved også bosetting, i distriktene. Gitt at vilkårene for å benytte reduserte avgiftssatser er oppfylt, vil denne støtten gis automatisk ved at arbeidsgiverne beregner lavere arbeidsgiveravgift enn de måtte gjort uten en differensiering.

Virksomheter som faller inn under DA-ordningen kan, innenfor rammene av EØS-rettens skranker for kumulasjon av støtte, søke om og tildeles tilskudd fra en rekke andre offentlige støtteordninger. Slike tilskuddsordninger vil ha ulike formål og tildelingskriterier. Det er dermed vanskelig å gi en generell redegjørelse for tildelingspraksisen under samtlige ordninger.

Å skulle kartlegge og systematisere praksisen for alle tilskuddsordninger vil være ressurskrevende.

For tilskudd som er ment å dekke deler av virksomhetenes kostnader, synes det rimelig at det tas utgangspunkt i virksomhetenes faktiske kostnader, og

ikke hva disse kostnadene ville ha vært i en situasjon uten differensiert arbeidsgiveravgift. Jeg har vanskelig for å se at en slik utforming bryter med intensjonen bak differensiert arbeidsgiveravgift.

SPØRSMÅL NR. 1184

Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Kåre Simensen

Besvart 12. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie

Spørsmål:

«Helseministeren vektlegger vær- og geografiske utfordringer for sitt 'ja' til å beholde akuttilbudet ved Odda sykehus. Det er bra. Men når det gjelder akuttilbudet ved Alta nærsykehus virker det som om geografi og værutfordringer ikke angår statsråden i samme grad. Jeg vil minne om at over 20 000 mennesker må fraktes vel 130 km over en værhard veistrekning for å komme til sitt lokalsykehus i Hammerfest.

Forstår statsråden den økende bekymringen som folk i Alta har over denne situasjonen?»

Svar:

Nasjonal helse- og sykehusplan ble behandlet i Stortinget i mars 2016. Planen slo fast at det fortsatt skal være en desentralisert sykehusstruktur i Norge. Planen ga også generelle føringer om innholdet i ulike kategorier sykehus, som fikk tilslutning fra et flertall i Stortinget. Det ble ikke fattet beslutninger om innholdet i enkeltsykehus ved stortingsbehandlingen av Nasjonal helse- og sykehusplan.

I foretaksmøtet med de regionale helseforetakene i januar og mai 2016 ble det stilt krav om at alle helseforetakene skulle utarbeide utviklingsplaner. Som ledd i dette arbeidet skulle akuttfunksjonene ved eksisterende sykehus avklares innen 1. april 2017. Det ble senere muntlig gitt noe utvidet frist.

Mandag 24. april ble det gjennomført felles foretaksmøte for alle de regionale helseforetakene. Gjennom dette ble akuttfunksjonene avklart, for å sikre forutsigbarhet og ro rundt det videre arbeidet med utviklingsplanene som skal ferdigstilles i 2018. I foretaksmøtet ble Helse Vest RHF sitt vedtak om rammene for utvikling av Odda sjukehus stadfestet. Odda sjukehus skal fortsatt være et akuttsykehus. Tilbudet skal ikke reduseres, men styrkes på mange områder. Akutt-

beredskapen med døgnåpen skadepoliklinikk vil være tilpasset lokale behov, blant annet som følge av økende turisme både sommer og vinter. Oppdraget vil bli presisert i revidert oppdragsbrev til Helse Vest nå i juni.

Saken om Odda sjukehus handler om hvordan man skal benytte et allerede eksisterende sykehus.

Saken om utvidelse av spesialisthelsetjenestetilbudet i Alta har vært grundig utredet av Helse Nord og Finnmarkssykehuset gjennom en rekke år. Formålet har vært å videreutvikle helsetilbudet for befolkningen i Alta ved å utvide tjenestetilbudet i Alta. Sykehuse- ne i Hammerfest og Kirkenes har begge et lite pasientgrunnlag. Klima og avstander gjør det nødvendig med akutt kirurgi på begge sykehusene og tilbudene ved disse sykehusene har derfor ikke vært aktuelle å vurdere i forbindelse med oppfølgingen av Nasjonal helse- og sykehusplan. Befolkningmessig er det i Vest-Finnmark om lag halvparten som har kortest vei til Hammerfest og den andre halvparten har kortest vei til Alta. Befolkningen på kysten har en mer sårbar prehospital tjeneste og har færre muligheter for å komme seg til sykehus. Alta har tilgang til en meget god luftambulansetjeneste i tillegg til andre prehospitaltjenester samtidig som spesialisthelsetjenesten i Alta skal utvides og videreutvikles. På dette grunnlag er det ikke aktuelt å flytte sykehuset fra Hammerfest til Alta. Oppbygging av et akuttsykehus i Alta er ikke aktuelt da det hverken er faglig eller økonomisk bærekraftig med tre akuttsykehus i Finnmark.

Flere av de mindre akuttsykehusene har utfordringer med å rekruttere og beholde fagfolk, og jeg har vært opptatt av at vi gjennom prosessen med Nasjonal helse- og sykehusplan skaper trygghet som er med på å sikre fagmiljøene framover, til beste for befolkningen. Dette gjelder både ved sykehusene og ved andre desentraliserte spesialisthelsetjenestetilbud, som i Alta.

Alta kommune har et godt utbygget primærhelsetjenestetilbud med fastleger og kommunal legevakt. Nasjonal helse- og sykehusplan stiller krav om at de

lovpålagte samarbeidsavtalene mellom helseforetak og kommuner skal utvikles og konkretiseres, slik at de kan fungere som et felles planleggingsverktøy for

akuttmedisinske tjenester og bidra til at befolkningen får trygghet for at de får akutt hjelp når de trenger det.

SPØRSMÅL NR. 1185

Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Arild Grande

Besvart 6. juni 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Har regjeringen tatt initiativ til nullmoms på e-bøker overfor ESA, og hva er provenyeffekt av nullmoms e-bøker?»

BEGRUNNELSE:

Med dagens merverdiavgift på e-bøker og digitale abonnementstjenester blir et sentralt språk- og litteraturpolitiske virkemiddel gradvis svekka etter hvert som den digitale bokomsetningen øker. Dette skjer samtidig med at norsk er under sterkere press enn på lang tid.

Nullmoms på e-bøker har vært forventet av en samlet bokbransje over mange år, da det vil være viktig for bransjen i overgangen til økt digitalisering.

Bokbransjen har lenge etterspurt en slik ordning uten av regjeringen har tatt initiativ til å følge opp.

Svar:

Jeg vil vise til at det under denne regjeringen er innført nullsats for elektroniske nyhetstjenester fra 1. mars 2016. Videre vil jeg vise til at Stortinget i anmodningsvedtak i forbindelse med behandlingen av 2017-budsjettet har bedt Regjeringen om å vurdere merverdiavgiftsfritak for all digital journalistikk. Regjeringen har fulgt opp dette med en omtale i Revidert nasjonalbudsjett 2017, og kommer tilbake til saken i budsjettet for 2018.

Jeg vil også minne om at formålet med merverdiavgiften er å skaffe inntekter til staten. Det gjøres mest effektivt når merverdiavgiften omfatter flest mulig varer og tjenester med én, generell sats. Reduserte satser og fritak fra merverdiavgift reduserer inntektene og øker de administrative kostnadene for både de næringsdrivende og myndighetene. Omfanget av særordninger som fritak og reduserte satser bør derfor begren-

ses. Generelt er det mer effektivt å gi selektiv støtte på budsjettets utgiftsside enn gjennom særordninger i merverdiavgiftssystemet.

Det er ikke opplagt at dagens fritak for trykte bøker er det best egnede virkemiddelet for å ivareta målet om bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur. Støtte gjennom merverdiavgiftsfritak innebærer at støttebeløpet avhenger av omsetningsverdien. Støtten fra staten gjennom fritaket vil dermed være betydelig større til populære utgivelser med stort salg enn snevrere utgivelser som selger lite. Dagens fritak for omsetning av trykte bøker omfatter dessuten alle utgivelser, uavhengig av språk. Med mål om å fremme norsk språk og norsk litteratur vil en for samme støttebeløp på budsjettets utgiftsside kunne gi betydelig mer støtte til utgivelser det er ønskelig å støtte framfor å gi fritak fra merverdiavgift. Samtidig vil dette bidra til synliggjøring og åpenhet om hvem som mottar støtte.

Omsetningen av e-bøker er i sterk vekst, men utgjør foreløpig en liten del av den totale omsetningen av bøker. Et merverdiavgiftsfritak for e-bøker anslås å gi et provenytap i størrelsesorden 10 – 50 mill. kroner i 2018. Omfanget kan forventes å øke i årene som kommer. Innføring av et merverdiavgiftsfritak for e-bøker kan dermed medføre et betydelig provenytap for staten på sikt. Fritaket for trykte bøker anslås å ha en skatteutgift på om lag 1 500 mrd. kroner.

Korrigert svar fra finansministeren 8. juni 2017:

Korrigerings av svar på spørsmål nr. 1185 fra stortingsrepresentant Arild Grande om nullmoms på e-bøker

Det vises til mitt brev av 6. juni 2017 som svar på spørsmål nr. 1185 fra stortingsrepresentant Arild Grande. I mitt svar skrev jeg følgende:

«Fritaket for trykte bøker anslås å ha en skatteutgift på om lag 1 500 mrd. kroner.»

Jeg er i ettertid blitt gjort oppmerksom på en feil i benevningen. Skatteutgiften skulle vært oppgitt i mil-

lioner kroner, ikke i milliarder kroner som jeg skrev. Den korrekte formuleringen skal være:

«Fritaket for trykte bøker anslås å ha en skatteutgift på om lag 1 500 mill. kroner.»

SPØRSMÅL NR. 1186

Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 7. juni 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner

Spørsmål:

«Nytt regjeringsbygg er en unik mulighet til å profile-re tre i bygg og visuell profil. Jeg viser til Dokument nr. 15:177 (2016-2017) og til Prop. 129 S (2016 2017) der regjeringen melder at plan og designkonkurranse gjennomføres våren 2017. Slike store prosjekter er nødvendige skal trenæringen kunne utvikle framtidens klimavennlige byggemateriale også for stor bygg.

På hvilken måte har statsråden nå sikret at bruk av tre som byggkonstruksjon og som visuell profil er ønsket i byggene?»

Svar:

Som jeg påpekte i mitt svar nr. 177 til representanten Andersen er jeg enig i at byggingen av det nye regjeringskvartalet gir en god mulighet for å markere Norge som en miljø- og klimabevisst nasjon. Jeg har bedt Statsbygg, innenfor rammen av andre og overordnede hensyn, om å vurdere bruk av ulike trematerialer og trekonstruksjoner som kan bidra til løsninger som er konkurransedyktige på pris, kvalitet og når det gjelder miljø.

Det er fortsatt usikkerhet knyttet til bruk av tre i konstruksjoner og fasader i nytt regjeringskvartal primært grunnet sikkerhetskrav. Dette er bakgrunnen for at Statsbygg har satt i gang et forsknings- og utviklingsprosjekt der Forsvarsbygg og Treteknisk Institutt har fått i oppdrag å kartlegge kunnskap om bruk av massivtre og lavkarbonbetong i bygninger med særskilte krav til sikkerhet. Det utføres litteraturstudie, fysiske tester ved beskytning og eksplosjon, samt dokumentasjon og analyse. Analysen av massivtre vil belyse ulike typer trematerialer, samt trekke på referanseprosjekter fra andre land. Dette prosjektet planlegges avsluttet innen utgangen av 2017.

I plan- og designkonkurransen er det ikke lagt noen særskilte føringer overfor deltakerne når det gjelder materialbruk i noen deler av byggene. Det er imidlertid stilt krav om at byggene må tilfredsstille gitte krav til

sikkerhet i bl.a. bæresystemer og fasader. Dersom det benyttes løsninger som ikke er kjente og etablerte må konkurransedeltakerne dokumentere at løsningene kan tilfredsstille sikkerhetskravene.

Forslagene fra konkurransedeltakerne foreligger nå, og er utstilt i 1. etasje i Høyblokka og på Statsbyggs nettside. Flere av forslagene viser utstrakt bruk av trematerialer innvendig i byggene. En jury velger nå ut to vinnere av konkurransen. Statsbygg skal så forhandle med begge disse to og inngå kontrakt med en av dem. Løsningsforslaget til den prosjektgruppen som får kontrakten vil ligge til grunn for videre bearbejding.

De nærmeste par årene vil det pågå et omfattende arbeid med å utvikle skisseprosjekt og forprosjekt for nytt regjeringskvartal. Materialbruk vil bli et sentralt tema. Endelig valg av materialbruk vil bli besluttet som en del av skisse- og forprosjektet.

SPØRSMÅL NR. 1187**Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Rigmor Aasrud****Besvart 8. juni 2017 av arbeids- og sosialminister Anniken Hauglie****Spørsmål:**

«Hvor mange enkeltmannsforetak er det blant aktørene, leverandører og underleverandører, som har vunnet anbud på avklarings- oppfølgingstiltakene i NAV?»

BEGRUNNELSE:

I rapporten ”Milliarder - ikke mennesker” av Leikvoll og Herning sies det at svært mange av aktørene som har vunnet anbudene ikke har faste ansatte. De knytter til seg personer som må opprette enkeltmannsforetak for å jobbe. Disse er selv ansvarlig for sykelønn og pensjon, er derfor billigere å bruke enn fast ansatte. I rapporten sies det at de som får en avtale med selskapet ”Din utvikling” ikke kan ta arbeid for andre og har klare instruksjoner for hvilket arbeid som skal utføres osv.

Dette tyder på at de fungerer som ordinære arbeidstakere.

I et avisoppslag med en direktør i et at de store kommersielle selskapene i velferdsbransjen opplyses det at de har 350 konsulenter og 120 ansatte. Dette tyder på at dette er en organisering som brer om seg i leverandører til det offentlige.

Svar:

Arbeids- og velferdsetaten har ikke inngått avtaler med leverandører av avklarings- og oppfølgingstiltak som er enkeltmannsforetak.

Den enkelte leverandør kan ha tilknyttet seg innleide konsulenter registrert som enkeltmannsforetak eller ha inngått avtaler med underleverandører som benytter dette i sin virksomhet. Det finnes imidlertid ingen landsomfattende oversikt over enkeltmannsforetak på dette området siden Arbeids- og velferdsetaten etter regelverket for offentlige anskaffelser ikke kan stille krav til hvordan leverandører på dette markedet organiserer sin virksomhet. Dette er derfor opplysninger som tidligere ikke er samlet inn.

En foreløpig oversikt utarbeidet av Arbeids- og velferdsdirektoratet kan indikere at det er et fåtall leverandører med kontrakt med etaten som benytter innleide konsulenter i sin virksomhet. I åtte fylker rapporteres det at det ikke benyttes innleide konsulenter registrert som enkeltmannsforetak. Holdes selskapet Din Utvikling utenfor, tyder et usikkert anslag på at antall innleide konsulenter i andre selskaper er under 100 personer.

Direktoratet opplyser at det blant annet benyttes innleide konsulenter registrert som enkeltmannsforetak til opplæring og kursing av de ansatte, men ikke til direkte oppfølging av deltakere. Direktoratet opplyser at enkeltmannsforetak også har vært benyttet tidligere for arbeidsmarkedstiltak, for eksempel i arbeidsmarkedsopplæring (AMO) der enkelte leverandører har tilknyttet seg spesiell kompetanse fra enkeltmannsforetak/freelancer som kursholder innenfor enkelte områder der tilbyder selv ikke besitter kompetansen i egen organisasjon, eller hvis andre omstendigheter som geografi har gjort det nødvendig å benytte innleide.

Jeg ser at det i noen tilfeller kan være hensiktsmessig for et selskap å kjøpe inn ulike supplerende tjenester via enkeltmannsforetak. Dersom store deler av virksomheten baserer seg på dette, kan det være grunn til å se nærmere på selskapets organisering.

Når det gjelder selskapet Din Utvikling, er denne saken som jeg tidligere har redegjort for i Stortingets spørretime, under behandling i Arbeids- og velferdsdirektoratet. Direktoratet har bl.a. i et brev av 26. mai d.å. forelagt saken for Arbeidstilsynet. Som det framgår av brevet fra Arbeids- og velferdsdirektoratet kan det være uheldig overfor konkurrerende selskap om man velger en organisasjonsmodell av blant annet konkurransemessige grunner, og hvor flertallet av veilederne og tilretteleggerne er innleide konsulenter. Jeg vil på generelt grunnlag understreke at fast ansettelse skal være hovedregelen i norsk arbeidsliv. Jeg vil nå avvende Arbeids- og velferdsdirektoratets videre oppfølging av denne konkrete saken.

Jeg vil også nevne at Arbeids- og sosialdepartementet har gitt Proba Samfunnsanalyse A/S i oppdrag å evaluere anbudsutsettingen av arbeidsmarkeds-tjenester. Det har foreløpig vært en diskusjon om hvem som leverer tjenester. Denne reformen bør primært bedømmes ut fra kvaliteten på det tjenestetilbudet som brukerne får. Evalueringer har vist at dette tilbudet ikke var godt nok før. Når NAV nå velger leverandører, er det kvaliteten på tilbudet til brukerne som er det viktigste kriteriet. Målet er at dagens anbudsbaserte modell og leverandører skal gi NAVs brukere et bedre tilbud.

SPØRSMÅL NR. 1188**Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn****Besvart 7. juni 2017 av landbruks- og matminister Jon Georg Dale****Spørsmål:**

«På oppdrag frå Landbruks- og matdepartementet har pelsdyrnæringa sjølv nå fremma utkast til ”dyrevelferdsprogrammet” som skal tillate fortsatt gruppehald av mink.

Meiner statsråden at det føreslåtte programmet vil sikre tilstrekkeleg god dyrevelferd hos mink i gruppehald, slik han har lova at det skal, altså at det sørgjer for betre dyrevelferd enn i dag og tilsvarende grad av dyrevelferd som viss det ikkje skulle ha vore gruppehald?»

GRUNNGJEVING:

I pelsdyrmeldinga føreslo statsråden opphavleg eit absolutt forbod mot gruppehald av mink av dyrevelferdsomsyn. Under innstillinga til meldinga forsikra han at det fortsatt ville bli eit generelt forbod mot gruppehald av mink, men med ”noko fleksibilitet for dei som klarar å oppretthalde tilstrekkeleg god dyrevelferd gjennom eit velferdsprogram, i tida fram til forbodet blir innført.” Statsråden forklara at pelsfarmarene skal måtte ”levere betre dyrevelferd enn det gjørast i dag, etter målbare kriterier og tilstrekkeleg lavt skadepotensial,” og ”oppretthalde den dyrevelferda som forlangast frå dei som ikkje har gruppehald,” viss dei skal få halde fram med gruppehald.

Det nye ”dyrevelferdsprogrammet” frå Bondelaget, Pelsdyrslaget og Bonde- og Småbrukarlaget har no kommet. Frå å skulle vere eit generelt forbod, opnas det for oppstart av nytt gruppehald, og dei som blir stengde ute som følgje av at dei ikkje oppfyller krava vil bare være stengde ute i påfølgande sesong. Det vil fortsatt vere tillate å halde fire mink saman. I tillegg baserast programmet på sertifiseringsordninga Welfur, som i stor grad utelèt indikatorar for pelsdyras åtferdsbehov. Welfur vil i praksis vere obligatorisk for pelsdyroppdrettarane frå 2020, sidan dei store auksjonshusa frå då av berre vil selje Welfur-skin.

Ifølgje Statsråden skulle offentlege myndigheiter føre kontroll med dyrevelferdsprogrammet, og departementet føreslo i oppdragsbeskrivinga til næringa at ein uavhengig tredjepart skulle gjere det. Tilsvarende er forslaget i utkastet til endring av pelsdyrforskrifta, som er ute til høyring no, at kontrollen av dyrevelferdsprogrammet for gruppehald skal gjørast av ein uavhengig instans. Likevel føreslår næringa at dei skal kontrollere seg sjølv. Spørsmålsstillar minner om at Pelsdyrutvalet rekna slike eigenregistreringar som lite truverdige då

dei skulle vurdere pelsdyrproduksjon i 2015, og uttalde at det ”[ikkje] finst målingar eller tall som seier noko om korleis dyra har det på pelsfarmane.”

Svar:

Stortinget har bede regjeringa om å utforme eit regelverk som har eit generelt forbod mot gruppehald av mink, men som opnar for gruppehald av mink på gardar som deltek i eit dyrevelferdsprogram og som oppfyller strenge krav til dyrevelferd målt etter dyrevelferdsindikatorar som er objektive og kan etterprøvast. På mi oppmoding har Mattilsynet utarbeida eit forslag til eit slikt regelverk. Det er ikkje rett at dette forslaget er ute til høyring no. Dette vil likevel skje snart, men etter at departementet har gjort ei eiga vurdering av framlegga. Eg ser ikkje bort i frå at eg vil foreslå nokre endringar.

Eg har på bakgrunn av Stortingets behandling også bede næringa ved Norges Bondelag, i samarbeid med Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Pelsdyrslag, om å utarbeide eit forslag til dyrevelferdsprogram. Dette vil bli lagt ved høyringa av forslaget til endringar i pelsdyrforskrifta, slik at høyringsinstansane også kan gje innspel som er relevante for godkjenninga av dette. Eg vil ikkje ta stilling til innhaldet i programmet før denne høyringsrunda er avslutta, men også her kan eg signalisere at eg ser behov for justeringar på nokre utvalde områder.

Eg ser føre meg at for å få eit effektivt program må vi både ha klare krav frå start, gode måtar å handtere avvik og eventuelle sanksjonar på, men også ein måte å hauste erfaringar på slik at programmet regelmessig kan oppdaterast og ta opp i seg ny kunnskap som bidreg til betra dyrevelferd.

SPØRSMÅL NR. 1189**Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Sonja Mandt****Besvart 8. juni 2017 av barne- og likestillingsminister Solveig Horne****Spørsmål:**

«Hvilke juridiske og andre vurderinger gjør Statsråden rundt private barnevernsaktørers maktbruk på vegne av det offentlige?»

BEGRUNNELSE:

I ON 30.mai argumenterer jurist og stipendiat Gørril Bjerkan for at private aktører i barnevernet bruker makt de ikke lovlig har grunnlag for. Hun viser til at barnevernsloven sier at man kan bruke private barnevernsinstitusjoner godkjent av Bufetat, men den sier ikke at andre oppgaver som barnevernet har etter barnevernsloven, kan overføres til private. Dette gjøres likevel, og Bjerkan advarer om konsekvensene dersom mer ansvar overføres til kommunene slik regjeringen legger opp til i sitt forslag til barnevernsreform.

11.2.2015 stilte jeg spørsmål til Statsråden om hva hun ville gjøre for å rydde opp i den dobbeltrollen private har kan være både utreder, saksbehandler og tilbyder av tjenester, og statsråden svarte at dette ville sjekkes ut med fylkesmennene. Utviklingen fra 2015 er ikke bedret, snarere blitt forverret også før mer ansvar overføres kommunene.

Svar:

Jeg vil innledningsvis vise til mine svar av 11. februar 2015 på spørsmål nr. 531 og 532 fra representantene Sonja Mandt og Geir Jørgen Bekkevold vedrørende private aktører i det kommunale barnevernet og om mulige dobbeltroller ved bruk av slike aktører.

Av disse svarene fremgår blant annet at vedtak og beslutninger som innebærer utøvelse av offentlig myndighet ikke kan fattes av andre enn barneverntjenesten. Utøvelse av offentlig myndighet kan derfor ikke delegeres til private aktører uten hjemmel i lov. Barnevernsloven inneholder ingen hjemmel som gir kommunene adgang til å delegerer myndighetsutøvelse til private aktører.

Som nevnt legger jeg likevel til grunn at barneverntjenesten har anledning til å benytte private for å utføre visse oppgaver både av administrativ og faglig karakter. Dersom en kommune velger å benytte private til å utføre oppgaver på kommunens vegne, har barneverntjenesten likevel det fulle ansvaret. Videre er barneverntjenestens leder forpliktet til å utøve aktiv styring og ledelse, og de private aktørene skal være underlagt

instruksjonsmyndighet. Det er også en grunnleggende forutsetning at all bruk av private må skje innenfor faglig forsvarlige rammer, og at private som utfører oppgaver etter barnevernsloven for barneverntjenesten må følge de kravene som følger av barnevernsloven.

I ovennevnte svar til Stortinget påpekte jeg også at bruken av private aktører reiser enkelte dilemmaer blant annet med tanke på mulige dobbeltroller. Jeg understreket derfor viktigheten av at kommunene har klare rutiner som sikrer at de private aktørene blir styrt og ledet av kommunens barneverntjeneste når de utfører oppgaver på kommunens vegne. Jeg signaliserte samtidig at departementet i forbindelse med arbeidet med strukturendringer i barnevernet ville se nærmere på noen problemstillinger knyttet til bruk av private i det kommunale barnevernet og hvilke utfordringer dette gir. Jeg opplyste også om at jeg ville innhente Fylkesmennenes vurderinger og erfaringer knyttet til kommunens bruk av private aktører i barnevernet.

Tilbakemeldingene fra Fylkesmennene viser at de i svært liten grad møter denne problematikken, og at de av den grunn heller ikke har kjennskap til hvordan eventuelle utfordringer med dobbeltproblematikk blir løst.

Private aktører er viktige bidragsytere i barnevernet. Mange kommuner ønsker selv, eller må på grunn av vanskelig tilgang på kompetanse, bruke private aktører i saksbehandlingen av barnevernsaker. Kommunenes bruk av private aktører kan være positiv for kvaliteten på arbeidet, men vi må være trygge på at private leverandører brukes på en måte som ivaretar de strenge kravene til kvalitet og rettssikkerhet.

Regjeringen har tatt tak i dette og vi omtaler saken utførlig i proposisjonen om barnevernsreformen, Prop. 73 L (2016-2017). Det fremgår her bl.a. at departementet vil vurdere endringer som gjør at den kommunale styringen av forsterkningstiltak i fosterhjem levert av private, styrkes. Departementet legger til grunn at tydeligere rammer for private aktører skal være på plass før kommunene får fullt finansieringsansvar for ordinære fosterhjem. Målet er å skape rammevilkår som ivaretar barna og familienes rettssikkerhet, og som gir både kommunene og staten nødvendig kontroll med tjenestene som kjøpes.

SPØRSMÅL NR. 1190

Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Anne Tingelstad Wøien

Besvart 12. juni 2017 av klima- og miljøminister Vidar Helgesen

Spørsmål:

«Vil statsråden tillate stående fellingstillatelse for uttak av ulv i Oppland/Akershus der det er påvist drepte dyr i beiteprioriterte områder, og vil statsråden be fylkesmennene tillate bruk av helikopter til uttak av ulv i villreinområdet?»

BEGRUNNELSE:

Oppland fylke er utenfor ulvesona og det skal således ikke være ynglende ulv i området. Streifende ulv som gjør skade skal tas ut.

I Ringebufjellet og Øyerfjellet har ulv de siste dagene herjet i villreinflokken. Gjennom flere år har det vært stor nedgang i villreinbestanden uten at årsak er klarlagt. Stammen er siste rest av den genetisk rene fjellreinen som gjør stammen unik og verneverdig. Villreinen er i sluttfasen av kalving. Fylkesmannen i Oppland har gitt forebyggende skadefellingstillatelse til å ta ut ulven. Det er søkt om tillatelse til bruk av helikopter, med foreløpig avslag.

I Hurdal har ulv pr. dags dato drept minst 24 sau. Fylkesmannen i Akershus har i samråd med fylkesmannen i Oppland, gitt fellingstillatelse av én ulv i Hurdalsområdet, som også er utenfor ulvesona og i beiteprioritert område.

Begge fellingstillatelsene er gitt over et svært få antall dager. For Ringebu/Øyer går tillatelsen ut kl. 12.00 torsdag 1. juni, mens den for Hurdalsområdet går ut fredag 2. juni kl. 20.00

Så lenge det er påvist ulv som dreper enten villreinen med kalver eller sau med lam, burde fellingstillatelsen være stående til dyret er tatt og faren for drepte dyr over.

Svar:

Felling kan bare tillates dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Av den grunn må felling vurderes konkret i den enkelte situasjon. Det er ikke hjemmel for å tillate stående fellingstillatelser på rovdyr, inkludert ulv.

Når det er sagt, har rovviltforvaltningen en lav terskel for å innvilge felling av rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder. Dette gjelder både i forkant av og i beitesesongen. Normalt gis det svært raskt fellingstillatelse dersom dyrene utgjør

en fare for husdyr eller tamrein, og det er høy beredskap for raskt å igangsette fellingsforsøk av disse dyrene.

Når det gjelder uttak av ulv av hensyn til villrein, er ikke dette noe som anses som aktuelt nå. Det gis som et utgangspunkt ikke tillatelse til felling av et truet rovdyr fordi denne jakter på andre naturlig forekommende viltarter. Dersom det skulle vise seg at ulv utgjør en fare for villreinbestandens overlevelse, er dette noe som kan vurderes på nytt.

Mer relevant er skadepotensialet ulven utgjør for tamme beitedyr som benytter seg av samme område. En slik tillatelse ble nylig gitt av Fylkesmannen. Tillatelsen gjelder skadefelling av en ulv i Nord-Fron kommune, med bakgrunn i skadepotensialet for sau i kommende beitesesong. Denne ulven skal også ha jaget villrein. Ulven ble påskutt, men det ble senere påvist at den ikke var skadeskutt.

Normalt vil det være svært vanskelig å drive skadefelling og ettersøk fra helikopter i områder med dalganger og varierende snø og barflekker. I denne situasjonen ble det i dialog mellom Fylkesmannen, Miljødirektoratet og Statens naturoppsyn vurdert som mest hensiktsmessig å drive ettersøk av ulven med hundeevipasje fra bakken. Jeg har tillitt til at Miljødirektoratet i dialog med fylkesmennene gjør gode vurderinger av hvor og når det er hensiktsmessig å benytte helikopter i forbindelse med felling av rovvilt.

SPØRSMÅL NR. 1191**Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen****Besvart 9. juni 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Jeg viser til statsrådets svar på mitt spørsmål om Marienlyst-saken i Drammen, jf. Dokument 15:1086 (2016-2017). Jeg er ikke fornøyd med det svar som er avgitt og stiller derfor nytt spørsmål.

Mener statsråden at det er holdbart at Fylkesmannen som statens representant legger til grunn en uriktig rettsoppfatning og som derfor kan ha betydning for lovligheten av kommunens planvedtak?»

BEGRUNNELSE:

Jeg er ikke tilfreds med det svar som er avgitt. Det er skuffende at statsråden vegrer seg for å gå inn i den konkrete plansaken og ta stilling til om planvedtaket er fattet på rett grunnlag. Statsråden har således ikke besvart det spørsmål som er stilt. I stedet henviser statsråden i svaret til bl.a. at Drammen kommune har bedt om veiledning fra departementet om hvordan kravene til konsekvensutredning er. Statsråden skriver at departementet vil følge opp denne henvendelsen og gi nærmere avklaring på kravene kommunen må følge.

Ifølge Sivilombudsmannen legger Fylkesmannen til grunn en uriktig rettsoppfatning når det gjelder kravene til konsekvensutredning, en rettsoppfatning som ombudsmannen sier er egnet til å skape usikkerhet ved gyldigheten av kommunens planvedtak. Ombudsmannen peker på at myndighetene som behandler arealplansaker har et særlig ansvar for å ivareta barn og unges interesser. Etter mitt syn er det særlig alvorlig i lys av Fylkesmannens særskilte rolle ved ivaretagelse av barn og unges interesser i planarbeidet. Manglende utredning og vurdering av disse hensyn kan bidra til å svekke folks tillit til forvaltningen. Det er nettopp det som har skjedd i Marienlystsaken.

Saken dreier seg om nødvendig konsekvensutredning av kommuneplanforslag og nasjonale målsetninger om ivaretagelse av hensynet til barn og unges interesser i planleggingen. Sivilombudsmannen anser saken som prinsipielt viktig.

Denne saken handler ikke bare om hensynet til det kommunale selvstyret. Den gjelder i høyeste grad spørsmålet om Fylkesmannens rolle og hans rettsoppfatning. I denne saken har Fylkesmannen - som statens regionale representant - forfektet en rettsoppfatning til støtte for kommunen, som Sivilombudsmannen konkluderer med er uriktig. Dette er særlig alvorlig i lys av Fylkesmannens særskilte rolle ved ivaretagelsen av barn og unges interesser i planarbeidet. Som det frem-

går har ombudsmannen merket seg at Fylkesmannen ikke konkluderer med at forholdet utelukker at det hefter usikkerhet ved planvedtakets lovlighet. Det foreligger derfor sterke grunner for å få en avklaring på spørsmålet om lovligheten av kommunens planvedtak. I motsatt fall vil Fylkesmannens uriktige rettsoppfatning kunne bli stående som rettsgyldig. Ombudsmannen har uttalt at det er uheldig at en slik rettsoppfatning for fremtiden legges til grunn av Fylkesmannen eller andre.

På denne bakgrunn bør departementet omgjøre sin beslutning og gripe inn i den konkrete saken og foreta lovlighetskontroll av kommunens planvedtak.

Svar:

Spørsmålet som tas opp gjelder kommuneplanens arealdel for Drammen kommune. Planen ble vedtatt av kommunen 5. oktober 2015. Spørsmålet som er stilt av representanten Lundteigen er i sitt innhold svært likt tidligere spørsmål til skriftlig besvarelse fra representanten Lundteigen datert 9. mai 2017. Jeg svarte på dette spørsmålet i brev 16. mai 2017.

Sivilombudsmannen har vurdert spørsmålet om lovlighetskontroll av kommunens planvedtak etter kommuneloven § 59. Fylkesmannen i Buskerud gjorde på denne bakgrunn en annengangs vurdering av om fylkesmannen av eget tiltak skulle ta saken opp til lovlighetskontroll. Uavhengig av om det skulle hefte usikkerhet ved planvedtakets lovlighet, konkluderte fylkesmannen etter en helhetsvurdering med at det ikke var grunn til å ta kommuneplanen i Drammen kommune opp til lovlighetskontroll. Sivilombudsmannen fant deretter å la saken bero med fylkesmannens nye vurdering.

På denne bakgrunn sa jeg i mitt svar 16. mai 2017 at departementet ikke hadde funnet grunn til å gå inn i kommuneplanen for Drammen kommune. Jeg opprettholder mitt tidligere standpunkt. Jeg kan ikke se at fylkesmannen har lagt til grunn en uriktig rettsoppfatning i saken om lovlighetskontroll.

SPØRSMÅL NR. 1192**Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Ingvild Kjerkol****Besvart 12. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«NRK har satt fokus på fødsler utenfor sykehus og at risikoen for å føde før du rekker frem til sykehuset er nær doblet i løpet av de siste 30 årene. Statsråden peker på at antallet transportfødsler er mer enn halvert de siste 15 årene.

Har det vært en reell nedgang i antall transportfødsler eller skyldes tallene en endret måte for registrering av fødsler utenfor sykehus?»

BEGRUNNELSE:

Det har vært en betydelig sentralisering av fødetilbudet i Norge. Mye av denne sentraliseringen skjedde før år 2000 mens nedgangen i antall fødeinstitusjoner har vært mindre de senere årene.

Tall fra Medisinsk fødselsregister viser at antallet som føder utenfor sykehus er nær doblet de siste 30 årene. Noe av dette er i form av planlagte hjemmefødsler, mens de fleste fødsler utenfor sykehus ikke er planlagte.

Statsråden skriver i et innlegg på ABC nyheter at antallet transportfødsler er redusert med mer enn 50 % fra 223 i 2000 til 103 i 2015. En av årsakene til denne reduksjonen er antatt å være at ansvaret for følgetjenesten for fødende med lang vei til fødeinstitusjon ble overført fra kommunene til de regionale helseforetakene i 2010.

Tall fra Medisinsk fødselsregister viser at det i 2010 var 193 transportfødsler og 103 i 2015, altså en nedgang på 90 fødsler. I samme periode har det imidlertid vært en økning fra 51 til 111 fødsler i gruppen «Annet eller ukjent sted». Den totale nedgangen for disse to gruppene var således relativt beskjeden.

Det er av interesse å vite om tallene egentlig innebærer en reell reduksjon i antall transportfødsler eller om det kun representerer en endring av måten man registrerer fødsler utenfor sykehus.

Hvis det har vært en reell endring, er det interessant å vite hva som omfattes av gruppen «Annet og ukjent sted» og hvorfor denne har økt. Hvis endringene skyldes endret registreringspraksis er det av interesse å vite hva denne endringen innebærer og hvordan dette påvirker sammenligning av tallene over tid.

Svar:

Norge er blant de landene som har lavest nyfødt- og mødredødelighet, og brukerundersøkelser har vist god tilfredshet med fødetilbudet. Dette er resultater vi kan være stolte av. Uplanlagte fødsler utenfor fødeinstitusjon er imidlertid ikke ønskelig, og det må derfor være et mål å redusere disse mest mulig.

Tall fra Medisinsk fødselsregister viser at antallet uplanlagte fødsler utenfor sykehus har ligget nokså stabilt på 0,6-0,7 % av alle fødsler siden 1999. I samme tidsrom har det vært en betydelig nedgang i antallet transportfødsler.

I 2015 fødte 58 394 kvinner ved fødeinstitusjon, 139 ikke-planlagt hjemme, 103 under transport, og 111 kvinner annet eller ukjent sted. Tilsvarende tall for 2016 er ikke helt ferdig kvalitetssikret, men foreløpige resultater viser 58 119 fødsler i institusjon, 174 ikke-planlagt hjemme, 125 under transport og 99 annet sted. Gruppen «annet og ukjent sted» kan inkludere helsesenter eller legekontor, og kan også omfatte nedlagte fødeinstitusjoner eller ukjent sted. I både 2015 og 2016 var en stor andel av fødslene i denne gruppen fra Østfold og Akershus, noe som indikerer at det er flere årsaker enn avstand til fødeinstitusjon som har betydning.

Når det gjelder spørsmålet om nedgangen i transportfødsler er reell, eller om den kan representere en endring i registreringen, kan ikke Medisinsk fødselsregister gi noen nærmere avklaring. Registret har ikke gjort egne undersøkelser av hvordan disse kategoriene brukes. Imidlertid angir fødselsregistret at det ikke er noen grunn til å tro at forståelsen av begrepet «transportfødsel» har endret seg vesentlig de senere årene. Folkehelseinstituttet vil vurdere å sette i gang et prosjekt i regi av Medisinsk fødselsregister for å kvalitets-sikre all mottatt informasjon om fødsler utenfor institusjon.

SPØRSMÅL NR. 1193**Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås****Besvart 12. juni 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Har det blitt vurdert om etablering av fremskutt kampflybase og base for maritime overvåkingsfly vil kunne påvirke tidspunktet for investeringer i nytt banesystem (rullebane/taksebane) på Evenes i alternativ 1?»

BEGRUNNELSE:

I Avinors rapport fra 2011 «Ny kampflybase - Konsekvenser for sivil luftfart – Utredningsrapport», står det blant annet (s. 34) at «Banesystemet har i dag en kapasitet pr. time på ca. 25 flybevegelser, og forutsatt ingen ytterligere restriksjoner på samtidig bruk, vil det være behov for utvidelser først etter år 2040.»

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 1. juni 2017, med spørsmål fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås om etablering av fremskutt kampflybase og base for maritime overvåkingsfly vil kunne påvirke tidspunktet for investeringer i nytt banesystem (rullebane/taksebane) på Evenes i alternativ 1.

I forkant av Stortingets vedtak fra 2012 om å etablere fremskutt operasjonsbase for kampfly på Evenes (Innst. 388 S (2011–2012), jf. Prop. 73 S (2011–2012)), ble det gjort kapasitetsvurderinger knyttet til rullebanesystemet på Evenes. Denne vurderingen konkluderte med at det ikke var nødvendig å utvide rullebanesystemet for en fremskutt operasjonsbase for kampfly, grunnet operasjonsmønsteret og det begrensede antallet flybevegelser. I utarbeidelse av ny langtidsplan (Innst. 62 S (2016–2017) jf. Prop. 151 S (2015–2016)), ble det av samme grunn heller ikke vurdert som nødvendig å utvide rullebanesystemet knyttet til etableringen av base for nye maritime overvåkingsfly på Evenes.

SPØRSMÅL NR. 1194**Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås****Besvart 12. juni 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide****Spørsmål:**

«Hva er begrunnelsen for at det ikke er lagt til grunn nytt banesystem (rullebane/taksebane) på Evenes i alternativ 1 for fremskutt kampflybase og base for maritime overvåkingsfly (enebase på Evenes) i analyseperioden på 30 år?»

BEGRUNNELSE:

I Avinors rapport fra 2011 «Ny kampflybase - Konsekvenser for sivil luftfart – Utredningsrapport», står det blant annet (s. 34) at «Banesystemet har i dag en kapasitet pr. time på ca. 25 flybevegelser, og forutsatt ingen ytterligere restriksjoner på samtidig bruk, vil det være behov for utvidelser først etter år 2040.»

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 1. juni 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Janne Sjelmo Nordås om begrunnelsen for hvorfor det ikke er lagt til grunn nytt banesystem på Evenes i analyseperioden på 30 år.

Jeg viser til Avinors rapport, som viser til at banesystemet i dag har en kapasitet per time på ca. 25 flybevegelser. Evenes hadde i 2016 om lag 22 flybevegelser per dag. Forsvaret legger opp til et aktivitetsnivå som vil medføre opp mot 16 flybevegelser per døgn i snitt i tillegg til dette. Dette inkluderer treningsflyging. Selv om disse flybevegelsene er ujevnt fordelt på dager og tider på døgnet, er det lite sannsynlig at det vil bli nødvendig med en utvidelse av banesystemet på Evenes av kapasitetshensyn, forutsatt at det ikke blir endringer

i restriksjoner. Det er derfor ikke grunnlag for å legge

inn kostnader for slik utvidelse av rullebanesystemet på Evenes i den samfunnsøkonomiske analysen.

SPØRSMÅL NR. 1195

Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Jenny Klinge

Besvart 12. juni 2017 av forsvarsminister Ine M. Eriksen Søreide

Spørsmål:

«Har det i arbeidet med Prop 151 S (2015-2016) blitt vurdert om det vil være behov for en nødrullebane på Evenes i alternativ 1 for fremskutt kampflybase og base for maritime overvåkingsfly (enebase på Evenes), og dersom dette er ble vurdert, hva er i så fall begrunnelsen for valget regjeringen foretok?»

Svar:

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 1. juni 2017 med spørsmål fra stortingsrepresentant Jenny

Klinge om behovet for nødrullebane på Evenes, og begrunnelsen for valget regjeringen foretok.

I forkant av Stortingets vedtak fra 2012 om å etablere fremskutt operasjonsbase for kampfly på Evenes (Innst. 388 S (2011–2012) jf. Prop. 73 S (2011–2012)), ble det gjort kapasitetsvurderinger knyttet til rullebanesystemet på Evenes. Denne vurderingen konkluderte med at det ikke var nødvendig å etablere nødrullebane for en fremskutt operasjonsbase for kampfly, grunnet operasjonsmønsteret og det begrensede antallet flybevegelser. I utarbeidelse av ny langtidsplan (Innst. 62 S (2016–2017), jf. Prop. 151 S (2015–2016)), ble det av samme grunn heller ikke vurdert som nødvendig å etablere nødrullebane knyttet til etableringen av base for nye maritime overvåkingsfly på Evenes.

SPØRSMÅL NR. 1196

Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Sveinung Rotevatn

Besvart 8. juni 2017 av fungerende innvandrings- og integreringsminister Per Sandberg

Spørsmål:

«Meiner statsråden at tidspunkt for enkelte parti sine landsmøte er ein forsvarleg grunn til å utsetje utredninga om dobbelt statsborgarskap, til tross for at departementet først varsla at den ville komme til Stortinget før sumaren 2017?»

av våren. Når det no finnast eit fleirtal for dobbelt statsborgarskap på Stortinget har statsråd Sandberg svart Kommunal- og forvaltningskomiteen at

”Ettersom det er kort tid fra Fremskrittspartiet har avsluttet sitt landsmøte til Stortinget avslutter sitt arbeid før sommeren, vil jeg ikke kunne legge fram utredningen i inneværende sesjon.”

GRUNNGJEVING:

Regjeringa har tidlegare lova ei utgreiing om spørsmålet, som skulle leggjast fram i fjor haust. Statsråd Listhaug lova før jul at utgreiinga skulle komme i løpet

Svar:

Spørsmålet om prinsippet om ett statsborgarskap skal endres har vært gjenstand for en grundig vurdering i

departementet, og jeg vil legge frem utredningen sna-

rest mulig. Regjeringspartienes landsmøtebehandling av saken har parallelt bidratt til å belyse saken.

SPØRSMÅL NR. 1197

Innlevert 31. mai 2017 av stortingsrepresentant Arild Grande

Besvart 8. juni 2017 av kulturminister Linda C. Hofstad Helleland

Spørsmål:

«Vil det være mulig å sikre NRK fradragsrett for mva. dersom innkreving av komiteflertallets foreslåtte «NRK-bidraget» skal skje i regi av Skatteetaten, og vil det være mulig å sikre NRK fradragsrett for mva. dersom innkreving av komiteflertallets foreslåtte «NRK-bidraget» skal kreves inn av NRK selv?»

Komiteflertallet har i Innst. 332 S – 2016–2017 bedt regjeringen utrede hvordan hensynet til å bevare en høy andel eksterne produksjoner for NRK kan ivaretas. Flertallet omtaler fradrag for merverdiavgift som et avgjørende insentiv for å sikre dette, og mva.-problematikken vil følgelig være en sentral og viktig del av det videre utredningsarbeidet.

BEGRUNNELSE:

Viser til Kulturdepartementets svarbrev til Familie- og kulturkomiteen av 18. mai 2017 og Innst. 332 S (2016-2017). I svarbrevet beskriver departementet ulike utfordringer knyttet til momsregelverket ved eventuell endring i lisensinnkrevingen. I komiteinnstillingen skriver flertallet at en ny modell for finansiering av NRK (som flertallspartiene foreslår å kalle «NRK-bidraget») må «sikre NRK mva.-refusjon som incentiv for å kjøpe tjenester og produksjoner eksternt».

Svar:

Omleggingen av finansieringen av NRK reiser flere problemstillinger knyttet til merverdiavgiften. At NRK fortsatt får fradrag for inngående mva. når de kjøper eksterne tjenester er en viktig forutsetning for rasjonell drift av selskapet. I en ny finansieringsmodell kan dette i prinsippet sikres på to måter. Enten må modellen utformes på en slik måte at den oppfyller merverdilovens omsetningskrav. Det sentrale spørsmålet etter merverdiavgiftsloven, er ikke hvem som krever inn bidraget, men om den finansieringsmodellen som velges innebærer at det foreligger levering av en kringkastings-tjeneste mot et konkret vederlag. Dette vil i så tilfelle være merverdiavgiftspliktig omsetning. Alternativt kan det vurderes en ordning hvor NRK får kompensert sine dokumenterte merverdiavgiftskostnader knyttet til eksterne innkjøp. En slik ordning må eventuelt utredes nærmere.

SPØRSMÅL NR. 1198**Innlevert 1. juni 2017 av stortingsrepresentant Heidi Greni****Besvart 12. juni 2017 av kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner****Spørsmål:**

«Fylkesmannen i Oslo og Akershus har foreslått å gjennomføre en grenseendring mellom Ski og Ås hvor grensen i sin helhet trekkes langs E 18. Dette vil representere en overføring av vesentlige deler av Ås både befolkningsmessig og arealmessig til nye Ski/Oppegård kommune. Ås kommune er sterkt imot den foreslåtte grenseendringen.

Vil departementet likevel gjennomføre fylkesmannens forslag, og når vil saken bli avgjort?»

BEGRUNNELSE:

I Prop 96 S (2016-2017) vises det til at fylkesmannen i Oslo og Akershus mener Oppegård, Ski og Ås bør slås sammen til en kommune. Fylkesmannen sier videre at en ny kommune bestående kun av Ski og Oppegård forutsetter en grensejustering mellom Ås og Ski.

Ås kommune har gått i mot sammenslåing, og dette er heller ikke en del av regjeringens forslag til tvangssammenslåinger i Prop 96 S.

Det er vanskelig å forstå fylkesmannens argument om at en sammenslåing mellom Oppegård og Ski forutsetter en grensejustering mellom Ås og Ski. Det er derfor behov for å få avklart om departementet arbeider med en oppfølging av fylkesmannens forslag. Dette vil i tilfelle være i sterk konflikt med vedtakene fra Ås kommune.

Svar:

I Prop. 96 S (2016-2017) Endringer i kommunestrukturen står det:

Etter Stortingets behandling av proposisjonen vil departementet i dialog med fylkesmennene følge opp aktuelle initiativ om grensejusteringer, jf. Inndelingsloven § 8.

Søknad om at det skal settes i gang utredning om grensejustering kan fremmes av innbyggere, grunneiere, næringsdrivende, kommunestyret og fylkestinget. Initiativrett innebærer retten til å ta opp en sak, og plikt for departementet/fylkesmannen til å vurdere nærmere utredning av saken. Departementet kan også på eget initiativ utrede spørsmål om grenseendringer. Fylkesmannen har ikke initiativrett, men departementet kan velge å følge opp innspill fra fylkesmannen. Regjeringen fatter vedtak i saker om grensejusteringer. Fylkesmannen fatter vedtak i mindre saker der det er enighet.

Departementet legger til grunn at alle grensejusteringer som involverer kommuner som skal slå seg sammen, bør avklares med sikte på at grensejusteringer kan tre i kraft samtidig med de nye sammenslåtte kommunene, altså 1.1.2020.

På bakgrunn av fylkesmannens anbefaling om grensejustering dersom Ås ikke slås sammen med Ski og Oppegård, vil departementet ta initiativ til en utredning av grensejustering mellom Ski og Ås kommuner. Det betyr ikke at vi på noen måte har konkludert. Begge de berørte kommunestyrene vil bli involvert i utredningsarbeidet, og det vil bli lagt til rette for at innbyggerne i de berørte områdene skal få anledning til å uttale seg om saken.

SPØRSMÅL NR. 1199**Innlevert 1. juni 2017 av stortingsrepresentant Freddy de Ruiter****Besvart 13. juni 2017 av helse- og omsorgsminister Bent Høie****Spørsmål:**

«Helse og omsorgskomiteen hadde 22. mai et åpent møte om tematikken Hospice- en del av fremtidens

helsetjenester. Arbeiderpartiet har tydeliggjort dette som modell i sitt vedtatte partiprogram for neste periode og mandatet for det nedsatte NOU utvalget på feltet er også tydelig i sin bestilling vedrørende hospice.

Erfaringer fra andre land viser klart at det må andre løsninger til for å imøtekomme behovene.

Mener statsråden at det er nødvendig å vente, når erfaringene fra andre land er så positive?»

Svar:

Det er regjeringens mål at god palliativ behandling og omsorg skal gis til alle som har behov for det. Regjeringen nedsatte 11. mai 2016 et utvalg som skal gjennomføre en offentlig utredning av palliasjonsfeltet. Palliasjonsutvalget har fått som en del av sitt mandat å foreslå tiltak som skal bidra til å styrke kvalitet, kompetanse, samhandling, faglig omstilling og nye arbeidsformer, i tillegg til tverrfaglig samarbeid. Det er presisert i mandatet at lindrende behandling og omsorg skal gis som en integrert del av de ordinære helse- og omsorgstjenestene. Videre skal utredningen bygge på erfaringer fra andre land, for eksempel erfaringer fra

bruk av hospice, og vurdere om disse erfaringene er relevante for Norge.

Jeg er opptatt av at det skal legges til rette for et tilbud som er tilpasset den enkelte pasient og pårørendes behov og at det skal være et likeverdig tilbud i hele landet. Jeg er også opptatt av at mennesker skal få tilbringe den siste delen av livet der de føler seg trygge og at de får den behandlingen de trenger, uansett hvor de befinner seg, enten det er hjemme eller på en institusjon. God smertelindring og helhetlig omsorg er helt avgjørende. Det er dette jeg mener med pasientens helsetjeneste.

I Norge er det 65 lindrende enheter, hvorav fire bærer navnet hospice. Erfaringer fra disse enhetene vil bli tatt med i utvalgets vurdering av hvordan det palliative tilbudet skal organiseres. Utvalget skal levere sin endelige utredning og innstilling innen utgangen av 2017. Jeg er glad for at vi har en pågående utredning om dette viktige feltet som vil gi oss en helhetlig og grundig vurdering av hvordan vi kan gi gode palliative tjenester i fremtiden.

SPØRSMÅL NR. 1200

Innlevert 1. juni 2017 av stortingsrepresentant Snorre Serigstad Valen

Besvart 9. juni 2017 av finansminister Siv Jensen

Spørsmål:

«Hva er proveny- og fordelingseffekt av å gjøre følgende endringer i minstefradrag i beskatningen av pensjon i alle av de følgende kombinasjonene:

- Minstefradrag på 29 (uendret), 31, 35 og 38 prosent

- Øvre grense på 75 000 (uendret), 77 000 og 81 200 kroner?»

BEGRUNNELSE:

I sitt forslag til revidert nasjonalbudsjett 2017 foreslår regjeringen å øke satsen i minstefradraget til 31 prosent og øvre grense til 77 000 kroner. Det er interessant å vite mer om hvordan alternative innretninger på sats og øvre grense virker inn på fordelingen av skatteendringene.

Svar:

Etter gjeldende regler gis minstefradrag i pensjonsinntekt med en sats på 29 pst. opp til en øvre grense på 75 000 kroner. Regjeringen foreslår å øke satsen i minstefradraget i pensjonsinntekt med 2 prosentenheter (fra 29 til 31 prosent), og øvre grense fra 75000 kroner til 81200 kroner. Forslaget gir en skattelettelse på 840 millioner kroner på årsbasis.

Tabell 1 viser anslag for påløpt provenytap i 2017 sammenlignet med vedtatte regler ved ulike alternativer for sats og øvre grense i minstefradraget for pensjonsinntekt. Det legges til grunn at endringene, i likhet med regjeringens forslag i Revidert nasjonalbudsjett 2017, skal tre i kraft fra 1. juli med virkning for hele inntektsåret 2017. Det bokførte provenytapet i 2017 anslås skjønnsmessig til 20 pst. av det påløpte.

Tabell 2, 3 og 4 viser endring i skatt etter intervaller for bruttoinntekt for personer som har pensjon som hovedinntekt ved en øvre grense på hhv. 75 000 kroner, 77 000 kroner og 81 200 kroner, kombinert med de ulike satsalternativene.

Tabell 1 Påløpt proveny ved ulike kombinasjoner av sats og øvre grense i minstefradraget for pensjonsinntekt sammenlignet med vedtatte skatteregler for 2017. Negative tall betyr lettelser. 2017. Mill. kroner

Øvre grense. Kroner	Sats			
	29 pst.	31 pst.	35 pst.	38 pst.
75 000	0	-180	-385	-445
77 000	-200	-405	-645	-720
81 200	-595	-840	-1 160	-1 275

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt.

Tabell 2 Endring i skatt etter intervaller for bruttoinntekt for pensjonister ved en øvre grense i minstefradraget for pensjonsinntekt på 75 000 kroner og ulike alternativer for sats i minstefradraget. Sammenlignet med vedtatte 2017-regler

Bruttoinntekt, tusen kroner	Antall personer	Gjennomsnittlig skatt i referansen	Gjennomsnittlig endring i skatt ved ulike satsalternativer i minstefradraget for pensjon			
			29 pst.	31 pst.	35 pst.	38 pst.
0-150	43 200	1 600	0	0	-100	-200
150-200	110 400	1 700	0	-100	-300	-300
200-250	135 000	11 700	0	-900	-2 000	-2 200
250-300	132 700	31 100	0	-200	-300	-400
300-350	123 600	49 900	0	0	-100	-100
350-400	94 700	68 200	0	0	0	-100
400-450	63 200	86 200	0	0	-100	-100
450-500	41 100	104 400	0	0	0	0
500-600	47 200	129 800	0	0	0	0
600-750	30 100	175 000	0	0	0	0
750-1000	15 600	248 000	0	0	-100	-100
Over 1 000	11 300	625 300	0	0	-100	-200
I alt	848 000	59 700	0	-200	-400	-500

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt.

Tabell 3 Endring i skatt etter intervaller for bruttoinntekt for pensjonister ved en øvre grense i minstefradraget for pensjonsinntekt på 77 000 kroner og ulike alternativer for sats i minstefradraget. Sammenlignet med vedtatte 2017-regler

Bruttoinntekt, tusen kroner	Antall personer	Gjennomsnittlig skatt i referansen	Gjennomsnittlig endring i skatt ved ulike satsalternativer i minstefradraget for pensjon			
			29 pst.	31 pst.	35 pst.	38 pst.
0-150	43 200	1 600	0	0	-100	-200
150-200	110 400	1 700	0	-100	-300	-300
200-250	135 000	11 700	0	-900	-2 200	-2 600
250-300	132 700	31 100	-300	-600	-800	-800
300-350	123 600	49 900	-400	-500	-500	-500
350-400	94 700	68 200	-400	-400	-500	-500
400-450	63 200	86 200	-400	-400	-500	-500
450-500	41 100	104 400	-400	-400	-400	-400
500-600	47 200	129 800	-300	-300	-400	-400
600-750	30 100	175 000	-300	-300	-300	-300
750-1000	15 600	248 000	-300	-300	-300	-300
Over 1 000	11 300	625 300	-200	-300	-400	-400
I alt	848 000	59 700	-200	-500	-700	-800

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt.

Tabell 4 Endring i skatt etter intervaller for bruttoinntekt for pensjonister ved en øvre grense i minstefradraget for pensjonsinntekt på 81 200 kroner og ulike alternativer for sats i minstefradraget. Sammenlignet med vedtatte 2017-regler

Bruttoinntekt, tusen kroner	Antall personer	Gjennomsnittlig skatt i referansen	Gjennomsnittlig endring i skatt ved ulike satsalternativer i minstefradraget for pensjon			
			29 pst.	31 pst.	35 pst.	38 pst.
0-150	43 200	1 600	0	0	-100	-200
150-200	110 400	1 700	0	-100	-300	-300
200-250	135 000	11 700	0	-900	-2 500	-3 200
250-300	132 700	31 100	-700	-1 300	-1 700	-1 700
300-350	123 600	49 900	-1 300	-1 400	-1 400	-1 400
350-400	94 700	68 200	-1 300	-1 300	-1 300	-1 400
400-450	63 200	86 200	-1 200	-1 200	-1 300	-1 300
450-500	41 100	104 400	-1 100	-1 200	-1 200	-1 200
500-600	47 200	129 800	-1 000	-1 000	-1 100	-1 100
600-750	30 100	175 000	-900	-900	-1 000	-1 000
750-1000	15 600	248 000	-800	-800	-800	-900
Over 1 000	11 300	625 300	-700	-700	-800	-900
I alt	848 000	59 700	-700	-1 000	-1 300	-1 500

Kilde: Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt.

Beregningene er basert på Statistisk sentralbyrås skattemodell, LOTTE-Skatt. Datagrunnlaget for modellen er et utvalg fra Statistisk sentralbyrås inntektsstatistikk for husholdninger for 2015. Denne statistikken gir informasjon om sammensetningen av inntekt og formue for hele befolkningen. Datagrunnlaget er framskrevet til 2017. Beregningene kan være usikre bl.a. fordi datagrunnlaget ikke omfatter alle skattyterne og er sjablonmessig framskrevet. Modellen tar heller ikke hensyn til mulige endringer i atferden som følge av endringer i skattereglene.

